Cândva anchetator de prestigiu la Moscova, Arkadi Renko reușește să scape din clinica psihiatrică în care este închis pentru „instabilitate politică" și ajunge pe *Steaua Polară*, o uriașă navă sovietică de prelucrare a peștelui, care traversează apele înghețate ale Mării Bering. Atunci când o membră a echipajului moare în condiții suspecte, căpitanul îi desemnează lui Renko sarcina de a investiga posibila crimă, lucru care dă naștere unor complicații neașteptate. Ancheta scoate la iveală indicii despre contrabandă, spionaj și intrigi politice.

Martin Cruz Smith își dovedește încă o dată talentul de a ne ține cu sufletul la gură, continuând seria aventurilor lui Arkadi Renko, anchetatorul din romanul *Parcul Gorki*.

„*Steaua Polară* nu este numai opera unuia dintre cei mai buni autori de romane polițiste, ci a unuia dintre cei mai buni autori în general."

New York Times

„Imposibil de lăsat din mână....o carte plină de suspans care îți taie respirația, cu intrigi complexe, dar în același timp o operă literară de calitate, ambițioasă și atent studiată."

The Detroit News

„Martin Cruz Smith scrie cele mai ingenioase intrigi dintre toți autorii de romane polițiste de primă clasă."

The Washington Post Book World

WWW.EDITURA-PALADIN.RO
ISBN 978-606-8673-09-7
9 786068 673097

După PARCUL GORKI, același anchetator revine în al doilea roman emblematic al laureatului cu premiile Hammett și Gold Dagger Award

MARTIN CRUZ SMITH

STEAUA POLARĂ

CRIME MASTERS

PALADIN

MARTIN CRUZ

SMITH

STEAUA POLARĂ

Traducere din limba engleză și note
de Laura Ciobanu

PALADIN

Redactori: Ela-Evelina Jianu, Iulia Pomagă
Corector: Theodor Zamfir
Tehnoredactori: Rodica Cîrstoaia, Ionuț Bănuță
Coperta: Alexandru Daș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SMITH, MARTIN CRUZ
Steaua Polară / Martin Cruz Smith;
trad. și note de Laura Ciobanu. – București: Paladin, 2016
ISBN 978-606-8673-09-7
I. Ciobanu, Laura (trad.)
821.111-31=135.1

Martin Cruz Smith
Polar Star
Copyright © 1989 by Martin Cruz Smith
© Editura Paladin, 2016, pentru prezenta ediție
Editura Paladin este un imprint al Grupului Editorial Art

PARTEA ÎNTÂI

Apă

Capitolul 1

Ca un leviatan, năvodul ajunse șiroind pe rampă, către luminile lămpilor cu sodiu de pe puntea de traulare. Ca o pătură strălucitoare, șiruri de smocuri roșii, albastre și portocalii acopereau plasa: fire din plastic, menite să ușureze alunecarea năvodului peste pietrele de pe fundul apei. Aburii mării învăluiau năvodul într-un halou propriu, ca o răsuflare acră, radiind în noaptea umedă.

Apa se scurgea șuierând din perii năvodului, pe scândurile puse pe punte pentru a asigura stabilitate. Pești mai mici, smelți și heringi, alunecau printre ochiuri. Stelele de mare cădeau ca pietrele. Desprinși de pe fundul mării, crabii, chiar și cei morți, aterizau în picioare. Deasupra, pescărușii și petrei planau la marginea cercului de lumină al lămpilor. Apoi vântul își schimbă direcția, și păsările se împrăștiară într-o furtună de aripi albe.

De obicei, năvodul era mai întâi înclinat și deșertat în jgheaburile dinspre prova, după care era întors cu susul în jos și golit în cele dinspre pupa. Putea fi desfăcut la fiecare capăt deznodând un „fermoar", un fir de nailon împletit în plasă. Deși bărbații pregătiseră lopețile, gata să treacă la treabă, șeful de echipă le făcu semn să se îndepărteze. Înaintă prin ploaia de apă de mare care curgea din năvod și privi în sus, scoțându-și casca pentru a vedea mai bine. Fâșiile colorate picurau ca vopseaua. Întinse mâna și dădu la o parte firele de plastic ale plasei, apoi scrută întunericul căutând cealaltă lumină, mai slabă, plutind pe valuri, dar ceața ascunsese deja pescadorul care adusese năvodul. Șeful de echipă scoase de la brâu un cuțit cu lamă dublă, pipăi prin firele ude și spintecă pântecele năvodului în cruciș și-n

curmeziș. Câte unul, câte doi, peștii începură să cadă. Bărbatul smuci cuțitul încă o dată, apoi păși iute la o parte.

Din plasă, se revărsă în lumina punții o avalanșă de cod negru, un banc întreg capturat și ridicat la suprafață, ca un pumn de monede strălucitoare. Printre ei erau și somni pitici, vineți, valuri săltărețe de calcani, stacojii pe partea cu ochii, palizi pe partea cealaltă, zglăvoci ca niște dragoni, pești cod, unii umflați ca niște baloane din cauza vezicilor de aer dilatate, alții care explodaseră într-o masă de țesut moale și mucus trandafiriu, crabi de coral, păroși ca tarantulele. Recolta unei nopți de pescuit.

Și o fată. Alunecă afară cu ușurința unei înotătoare, odată cu peștii care se scurgeau din năvod. Se rostogoli încet pe punte, cu brațele depărtate, oprindu-se pe o grămadă de sole, cu un picior desculț încurcat printre crabi. Era o femeie tânără, nu o fată. Avea părul scurt, iar bluza și blugii erau ude leoarcă și răsucite pe trup, îngreunate de apă și nisip, nepregătite pentru revenirea în lumea aerului. Șeful de echipă îi dădu într-o parte o șuviță de păr ce i se lipise peste ochi, descoperindu-i deschiși, plini de mirare, ca și cum ceața luminată de lămpi ce plutea deasupra navei ar fi fost un nor aurit spre care femeia s-ar fi înălțat, purtată parcă de o barcă spre rai.

Capitolul 2

Când *Steaua Polară* ieșise de pe șantierul naval din Gdańsk, cele patru suprastructuri[1] ale sale erau de un alb orbitor, iar bigile și macaralele portal fuseseră vopsite într-un galben vesel. Pe punți era ordine, vinciurile erau acoperite cu lanțuri argintii, fățuiala rufurilor era impecabilă. Pe-atunci *Steaua Polară* arăta așa cum trebuie să arate o navă.

Douăzeci de ani de apă sărată o revopsiseră în ruginiu. Pe punțile superioare se îngrămădiseră scânduri, butoaie pline cu ulei de motor și butoaie goale pentru depozitarea uleiului de pește, grămezi de plase de pescuit și balize. Din coșul înnegrit, mărginit de banda roșie cu însemnele Uniunii Sovietice, ieșea un fum negru, care trăda un motor diesel într-o stare precară. Acum, privită de la distanță, cu coca deformată de izbiturile traulerelor venite să-si descarce de-atâtea ori marfa pe vreme de furtună, *Steaua Polară* nu mai părea o navă fabrică, ci mai degrabă o epavă recuperată de la fiare vechi, care, aruncată în mare, reușea în mod surprinzător să plutească.

Totuși, neostenita *Stea Polară* prindea pește zi și noapte. De fapt nu-l prindea ea. Traulere mai mici prindeau peștele și-și transferau conținutul plaselor către nava-fabrică, unde acesta era prelucrat: decapitat, eviscerat și congelat.

Se împlineau patru luni de când *Steaua Polară* urma pescadoare americane, prin ape americane, din Siberia până-n Alaska, din strâmtoarea Bering și până în Insulele Aleutine.

---

[1] Suprastructură – construcție metalică sau de lemn situată deasupra punții principale a unei nave, care cuprinde încăperile de locuit și de deservire.

Era o operațiune comună: Uniunea Sovietică furniza navele de procesare și se alegea cu peștele, în timp ce americanii participau cu traulerele și cu translatorii și se alegeau cu banii, totul prin intermediul unei companii sovieto-americane fondată în Seattle. În tot acest timp, echipajul *Stelei Polare* abia dacă văzuse soarele preț de vreo două zile. Dar în fond, nu degeaba era strâmtoarea Bering supranumită Zona Cenușie.

Slava Bukovski, ofițer maritim de rangul trei, mergea de-a lungul liniei de procesare, unde muncitorii sortau captura zilei: codul negru, pe o bandă rulantă care ducea spre tranșare, iar macroul și calcanul, ca să fie transformați în făină de pește. Unii pești explodaseră după ce li se dilatase vezica înotătoare pe drumul din adâncuri spre suprafață și bucăți din carnea lor moale se lipeau de bonete și de șorțuri, de gene și de buze.

Slava trecu de fierăstraiele rotative și ajunse la „banda cu slin“, unde muncitorii stăteau în șanțuri, de o parte și de alta a liniei transportoare. Cu mișcări mecanice, prima echipă spinteca burțile peștilor, până la coadă, cea de-a doua echipă extrăgea organele și mațele cu ajutorul unor furtunuri de aspirare, cea de-a treia curăța mâzga de pe piele și branhii și din interiorul carcaselor cu jeturi de apă sărată, cea de-a patra mai aspira peștele o dată și depunea produsul final pe o bandă rulantă care-l purta către frigidere. Pe parcursul unei ture de opt ore, banda transportoare, lucrătorii și culoarul ajungeau să fie învăluite într-o ceață de sânge și frânturi de carne, rezultat al operațiunilor de eviscerare și curățare. Cei care lucrau aici nu erau Eroi ai Muncii Socialiste. În această categorie se încadra cel mai puțin dintre toți bărbatul palid, cu părul negru, care încărca peștii prelucrați ajunși la capătul benzii.

— Renko!

Arkadi aspiră apa roșiatică dintr-un pântece eviscerat, trânti peștele pe banda care-l ducea către congelatoare și-l apucă pe următorul. Codul negru nu avea carnea tare. Dacă nu era curățat și înghețat cât mai repede, devenea toxic pentru oameni și avea să fie dat hrană nurcilor. Dacă nu mai era bun nici pentru ele, urma să fie trimis în Africa, sub formă de ajutoare umanitare. Lui Arkadi îi amorțiseră mâinile după ce manevrase pești ale căror trupuri erau doar ceva mai calde decât gheața, dar măcar nu lucra la fierăstrău, cum făcea Kolea. Pe vreme rea, când nava intra în ruliu, era foarte greu să mânuiești codul înghețat și alunecos în jurul lamei. Arkadi învățase să-și înfigă vârfurile cizmelor sub stinghia mesei, ca să nu se trezească alunecând pe grătarul de lemn de sub picioare. La începutul și sfârșitul fiecărei călătorii, nava-fabrică era spălată cu furtunul și curățată cu hidroxid de amoniu, dar până atunci încăperea destinată prelucrării peștelui era alunecoasă și avea un miros umed, organic. Până și păcănitul benzii rulante, hârâitul fierăstrăului și murmurul ritmic și profund al cocii păreau sunetele scoase de un leviatan hotărât să dea marea pe gât dintr-o sorbitură.

Banda transportoare se opri.

— Tu ești matelotul Renko, nu-i așa?

Lui Arkadi îi trebui un moment până să-l recunoască pe ofițerul de rangul trei, care nu era un oaspete obișnuit sub punte.

Izrail, directorul fabricii, stătea lângă comutator. Purta straturi peste straturi de pulovere, și barba nerasă îi invadase chipul până aproape de ochii care se mișcau rapid, a nerăbdare. Natașa Ceaikovskaia, o tânără femeie solidă, înfășurată în haina impermeabilă ca într-o armură, dar cu o tușă feminină de ruj pe buze, se înclină ușor, cât să vadă mai bine adidașii Reebok și blugii fără pete ai ofițerului.

— Tu ești? repetă Slava.

— Nu-i vreun secret, zise Arkadi.

— Nu suntem la școala de dans și bune maniere pentru tineretul sovietic, îi zise Izrail lui Slava. Ia-l dacă ai treabă cu el!

Banda transportoare se puse din nou în mișcare, în timp ce Arkadi îl urmă pe Slava spre pupa, pășind peste canalele prin care mâzga lichidă și uleiul de pește se scurgeau în afara navei prin guri de santină.

Slava se opri și se uită la Arkadi ca și cum ar fi încercat să pătrundă dincolo de aparențe.

— Tu ești Renko, anchetatorul?

— Nu mai sunt.

— Dar ai fost, spuse Slava. Merge și așa.

Urcară scările către puntea principală. Arkadi presupuse că ofițerul îl conducea fie la comisarul politic al navei, fie către o percheziție a cabinei sale, deși asta o puteau face și fără el. Trecură pe lângă bucătării, lăsară în urmă mirosul macaroanelor aburinde și cotiră la dreapta, pe lângă un panou care promitea „Creștem Producția în Complexele Agroindustriale! Luptăm pentru Avântul Aprovizionării cu Proteine din Pește“ și se opriră la ușa infirmeriei.

Ușa era păzită de doi mecanici care purtau pe braț banderolele roșii ale Gărzilor Patriotice. Skiba și Slezko erau informatori – „lipitori“, cum îi poreclise restul echipajului. Skiba își scoase carnețelul chiar în timp ce Arkadi și Slava intrau pe ușă.

Steaua Polară avea o infirmerie mai mare decât cele din majoritatea orășelelor de provincie: un cabinet pentru doctor, o sală de consultații, un salon cu trei paturi, un salon de carantină și o sală de operații spre care Slava îl conduse pe Arkadi. De-a lungul pereților se aliniau dulăpioare albe cu recipiente din sticlă cu ustensile medicale scufundate în alcool, un dulap de culoare roșie, mereu încuiat, plin cu țigări și medicamente, un cărucior pe care erau așezate un rezervor verde cu oxigen și unul roșu cu protoxid de azot, o scrumieră cu suport și o scuipătoare de alamă. Pe pereți erau planșe anatomice, iar în aer stăruia un miros

astringent. Un scaun de dentist ocupa unul dintre colțurile încăperii. În mijloc se afla o masă de operații acoperită cu un cearșaf. Leoarcă de apă, țesătura se lipise de silueta femeii de dedesubt. De sub marginile cearșafului atârnau inutile chingile folosite pentru imobilizarea pacienților.

Întunericul de-afară transforma hublourile încăperii în oglinzi luminoase. De obicei, pe la 6.00 dimineața, având înaintea sa încă o oră de muncă până la răsărit, Arkadi se simțea buimăcit de numărul enorm de pești pe care-i adăpostea marea și i se părea că ochii lui sunt ei înșiși două hublouri.

— Ce vrei de la mine? se interesă.

— A murit cineva, îl informă Slava.

— Văd.

— Una dintre fetele de la bucătărie. A căzut peste bord.

Arkadi trase cu ochiul către ușă gândindu-se că Skiba și Slezko erau afară.

— Și ce treabă am eu cu asta?

— E evident. Comitetul de conducere al sindicatului nostru trebuie să facă un raport despre toate decesele și eu sunt reprezentantul sindicatului. Ești singurul de la bord care are experiență în ceea ce privește moartea violentă.

— Și în ceea ce privește învierea din morți, spuse Arkadi.

Slava clipi confuz.

— Seamănă cu reabilitarea, dar ar trebui să țină mai mult. Nu contează.

Arkadi aruncă o privire la țigările din vitrina dulapului. Erau fără filtru, cilindri de carton umpluți la un capăt cu tutun. Dulapul era însă încuiat.

— Unde-i doctorul?

— Uită-te la cadavru!

— Primesc o țigară?

Luat prin surprindere, Slava scotoci în buzunarul cămășii și scoase un pachet de Marlboro. Arkadi era impresionat.

— Dacă-i pe-așa, să mă spăl pe mâini.

Apa de la robinet era ruginie, dar curăță mâzga și solzii de pe degetele lui Arkadi. Pe marinarii veterani îi puteai recunoaște după dinții lor pătați, rezultat al anilor în care băuseră apă din cisterne ruginite. Deasupra chiuvetei se găsea prima oglindă curată în care se privise de un an încoace. „Înviere" nu era un termen departe de adevăr. „Proaspăt dezgropat" i se potrivea însă mai bine, se gândi Arkadi. Schimbul de noapte pe nava-fabrică îi șterse orice urmă de culoare din obrajii, și așa palizi. Ochii îi păreau învăluiți într-o umbră permanentă. Observă că prosoapele de aici erau curate. Își puse în gând să se îmbolnăvească și el cândva.

— Unde ai fost anchetator? întrebă Slava, aprinzând țigara lui Arkadi, care-și umplu plămânii cu fum.

— Au țigări în Dutch Harbor?

— Ce fel de infracțiuni ai investigat?

— Am auzit că în depozitele din Dutch Harbor au stive de pachete de țigări până în tavan. Și fructe proaspete. Și combine stereo.

Slava își pierdu răbdarea.

— Ce fel de anchetator erai?

— La Moscova.

Arkadi eliberă fumul din plămâni. Pentru prima oară, își îndreptă toată atenția către masa de operație.

— Și nu mă ocupam de accidente. Dacă a căzut peste bord, cum ați adus-o înapoi? N-am auzit să fi oprit motoarele ca s-o recuperați. Cum a ajuns cadavrul aici?

— Nu e treaba ta.

Arkadi zise:

— Când eram anchetator, trebuia să mă uit la oameni morți. Acum, că sunt doar un muncitor sovietic oarecare, nu trebuie să mă uit decât la pești morți. Mult noroc!

Porni către ușă.

— S-a încurcat în plasă, spuse Slava imediat, de parcă Arkadi ar fi apăsat pe un buton.

— Serios? zise Arkadi plin de curiozitate, în ciuda voinței sale. Ce ciudat!

— Te rog.

Arkadi se întoarse lângă masă și dădu cearșaful deoparte.

Chiar și cu brațele arcuite deasupra capului, femeia era micuță. Foarte palidă, ca și cum ar fi fost cufundată în înălbitor. Încă rece. Cămașa și pantalonii i se înfășuraseră pe trup ca un giulgiu. Într-un picior încă mai avea un pantof roșu de plastic. Ochii căprui, pe o fețișoară ascuțită, priveau goi spre tavan. Avea părul scurt și blond, dar cu rădăcinile negre. O aluniță, un semn de frumusețe, lângă gură. Arkadi îi săltă capul și-l lăsă să cadă la loc, inert. Îi pipăi gâtul și brațele. Avea coatele fracturate, dar nicio vânătaie. Picioarele-i erau țepene. Mirosea a mare mai ceva ca un pește. Avea nisip în pantof, semn că trupul ajunsese pe fundul apei. Pielea de pe antebrațe și palme fusese jupuită, probabil de plasa de pescuit care o adusese la suprafață.

— Zina Paceașvili, spuse Arkadi.

Femeia lucrase la cantină, distribuind porții de cartofi, varză și compot.

— Arată schimbată, zise Slava, rece. Vreau să zic, schimbată față de cum era când era vie.

De două ori schimbată, se gândi Arkadi. O dată de moarte și o dată de mare.

— Când a căzut?

— Acum două ore, spuse Slava îndreptându-se cu un aer autoritar spre căpătul mesei. Probabil a căzut peste parapet tocmai când se ridicau plasele.

— A văzut-o cineva?

— Nu. Era întuneric și-o ceață deasă. Probabil că s-a înecat de cum a ajuns în apă. Sau a murit din cauza șocului. Sau nu știa să înoate.

Arkadi strânse din nou între degete pielea flască a gâtului femeii.

— Cred mai degrabă c-a murit acum vreo douăzeci și patru de ore, zise el. *Rigor mortis* se instalează începând de la cap către picioare și dispare tot așa.

Slava se clătină ușor pe călcâie, și nu din cauza mișcării navei.

Arkadi se uită către ușă si-si coborî tonul:

— Câți americani sunt la bord?

— Patru. Trei sunt reprezentanți ai companiei, iar al patrulea e un observator din partea Flotei Americane de Pescuit.

— Au aflat?

— Nu, spuse Slava. Doi încă mai dormeau. Celălalt era la pupa. Până pe punte e o distanță lungă. Observatorul era înăuntru și-și bea ceaiul. Din fericire, șeful echipei de traulare a fost deștept și a acoperit cadavrul înainte să-l vadă americanii.

— Năvodul provenea de pe un vas american. Ei cum de nu l-au observat?

— Habar n-au ei ce-i în năvoade, până nu le spunem noi. Oricum, ar trebui să pregătim o explicație adecvată, zise Slava gânditor.

— A, o explicație. Lucra la bucătărie, da?

— Da.

— Intoxicație alimentară?

— Nu mă refeream la asta, spuse Slava înroșindu-se. Oricum, doctorul a examinat-o când am adus-o aici și a spus că n-a murit decât de două ore. Dacă erai așa priceput ca anchetator, mai erai și-acu la Moscova.

— Corect.

Tura lui Arkadi se terminase, așa că se îndreptă către cabina pe care o împărțea cu Obidin, Kolea Mer și un electrician pe nume Iuri Gladky. Niciunul dintre ei nu era un matelot model. Iuri stătea în cușeta de jos și răsfoia un

catalog de la Sears[2]. Obidin își agățase impermeabilul în șifonier și-și spăla mâzga care i se lipise de barbă ca pânzele de păianjen de un pământuf de pene. O cruce ortodoxă imensă îi atârna pe piept. Vocea-i era ca un huruit, de parcă vorbea dintr-un cavou.

— Asta-i anti-Biblia, îi spuse el lui Kolea, uitându-se spre catalogul lui Iuri. E lucrarea Anticristului.

— Și nici n-a văzut The Sharper Image[3], zise Iuri către Arkadi, care se cățăra în patul de deasupra.

În timpul liber, Iuri purta întotdeauna ochelari fumurii și o jachetă neagră de piele, ca un aviator în permisie.

— Știi ce vrea ăsta să facă în Dutch Harbor? Să meargă la biserică!

— Oamenii au păstrat biserica, spuse Obidin. E ultima rămășiță a Sfintei Rusii.

— Sfânta Rusia? Oamenii? Vorbești despre aleuți, ăștia-s niște sălbatici nenorociți!

Kolea își număra ghivecele. Avea cincizeci, toate din carton, cu diametrul de cinci centimetri. Era botanist de meserie. Dacă-l ascultai vorbind despre Dutch Harbor și insula Unalaska, ai fi putut să-ți imaginezi că nava urma să ancoreze în paradis, iar el avea să colecționeze exemplare direct din Grădina Raiului.

— Făina de pește pe care-am pus-o în pământ o să fie de folos, spuse el.

— Chiar crezi c-o să reziste tot drumul înapoi până la Vladivostok? întrebă Iuri. Ce fel de flori sunt?

— Orhidee. Sunt mai rezistente decât crezi.

— Orhidee americane? Ar avea mare căutare! Ai avea nevoie de ajutor să le vinzi.

---

[2] Sears – lanț de magazine americane, cel mai mare retailer în anii '80.

[3] The Sharper Image – cunoscută companie de retail din SUA până în 2008, când a dat faliment.

— Sunt la fel ca orhideele de mlaștină siberiene, spuse Kolea. Tocmai aia e ideea.

— Până acolo se întindea Sfânta Rusie, spuse Obidin, ca și cum natura însăși i-ar fi dat în felul ăsta dreptate.

— Arkadi, ajută-mă să-i conving! se rugă Iuri. Auzi: „tocmai aia e ideea"! O să stăm o singură zi într-un port american. Și oamenii ăștia o să și-o petreacă umblând după niște afurisite flori siberiene, iar Obidin vrea să se roage alături de niște canibali. Explică-le! Pe tine o să te asculte. Ne-am petrecut cinci luni pe oala asta de noapte plutitoare, ca să ajungem o singură zi în port. Sub patul meu e loc pentru cinci casetofoane stereo și vreo sută de casete. Sau plăci de calculator. Toate școlile din Vladivostok vor fi dotate cu computere Yamaha. Cel puțin teoretic. Într-o bună zi. Așa că orice e compatibil cu ele o să valoreze o avere. Când ajungem acasă n-am de gând să cobor pasarela, să spun „uite ce-am adus din America" și să scot niște ghivece cu flori siberiene.

Kolea își drese glasul. Era cel mai scund dintre toți și se purta cu stângăcia celui mai mic pește din tot acvariul.

— Ce voia Bukovski? îl întrebă el pe Arkadi.

— Mă doare-n cur de Bukovski ăla, spuse Iuri analizând un televizor color din catalog. Uită-te la ăsta: nouăspe inci. Cât de mare înseamnă asta? Acasă am avut un televizor color marca Foton. A explodat ca o bombă.

— Au o problemă cu tubul, zise Kolea împăciuitor. Știe toată lumea.

— Slavă Domnului că țineam o găleată cu nisip lângă el.

Iuri se înclină în afara cușetei și se uită în sus la Arkadi.

— Deci ce voia ofițerul ăla de la tine?

Între tavan și saltea era doar atâta spațiu cât să-i permită lui Arkadi să se ghemuiască într-o poziție pe jumătate șezândă. Hubloul era deschis, lăsând să se vadă o dâră vagă de cenușiu: răsăritul pe Marea Bering.

— O știi pe Zina de la cantină?

— Aia blondă, zise Iuri.

— Din Vladivostok, adăugă Kolea, punându-și în ordine ghivecele.

Iuri zâmbi. Incisivii lui erau din porțelan și aur, lucrare deopotrivă dentară și decorativă.

— Lui Bukovski îi place de Zina? Aia-i în stare să-i înnoade cocoșelu' și să-l întrebe dacă-i plac covrigeii împletiți. Iar lui s-ar putea să-i placă...

Arkadi se întoarse spre Obidin, pe care te puteai oricând baza când voiai o judecată din Vechiul Testament.

— O curvă, zise Obidin, examinând borcanele așezate pe podeaua șifonierului.

Fiecare borcan era acoperit cu un capac perforat prevăzut cu un dop și un furtun de cauciuc. Desfăcu unul, eliberând dinăuntru mirosul dulceag al strugurilor fermentați. Studie un borcan plin cu cartofi.

— Nu-i periculos? îl întrebă Iuri pe Kolea. Te pricepi la știință. Aburii ăștia n-o să explodeze? E vreo legumă sau vreun fruct din care tipul ăsta să nu facă alcool? Mai țineți minte bananele alea?

Arkadi își amintea. Dulapul mirosise atunci ca o junglă tropicală intrată în putrefacție.

— Dacă pui drojdie și zahăr, cam orice poate să fermenteze, zise Kolea.

— Pe o navă n-ar trebui să fie femei, spuse Obidin.

O icoană micuță a Sfântului Vladimir atârna de un cui bătut în peretele șifonierului. Cu degetele împreunate, Obidin își atinse fruntea, pieptul, umărul drept, umărul stâng și inima, apoi agăță o cămașă de cuiul cu icoana.

— Izbăvește-ne pe noi de ispită.

— Cine ne ispitește? întrebă Arkadi curios.

— Baptiștii, evreii, francmasonii.

— E greu totuși să ți-i imaginezi pe Bukovski și pe Zina împreună, spuse Iuri.

— Îmi plăcea costumul ei de baie, zise Kolea. Mai țineți minte ziua aia, în largul insulelor Sahalin?

Un curent de apă caldă nimerise la nord de ecuator, oferindu-le câteva ore de falsă vară pe insule.

— Costumul ăla de baie cu șnur?

— Omul cinstit își acoperă chipul cu barba, îi spuse Obidin lui Arkadi. Femeia decentă își păzește trupul de privirile celorlalți.

— Acum e decentă, spuse Arkadi. E moartă.

— Zina?

Iuri se scula în capul oaselor, își scoase ochelarii negri și se ridică în picioare ca să-l poată privi pe Arkadi în ochi.

— A murit? întrebă Kolea plecându-și privirea.

Obidin se închină din nou.

Probabil fiecare dintre cei trei știa mai multe despre Zina decât el, își zise Arkadi. Amintirea lui cea mai distinctă era ziua aceea stranie de lângă insulele Sahalin, când femeia defilase în costum de baie pe puntea unde se juca volei. Rușii se dădeau în vânt după soare. Toți purtau costume de baie sumare, pentru ca pielea lor albă să se bucure de cât mai mult soare cu putință. Zina însă nu avea numai un costum sumar. Avea o alură occidentală, un trup slab, dar voluptuos. Pe masa de operații arătase ca o cârpă udă, ce nu amintea prin nimic de acea Zina care defilase în sus și-n jos pe punte, pozând sprijinită de parapet, cu ochelarii de soare ca o mască întunecată.

— A căzut peste bord. Au ridicat-o înapoi odată cu încărcătura.

Ceilalți trei îl fixau cu privirea. În cele din urmă, Iuri sparse tăcerea.

— Și ce-a vrut Bukovski de la tine?

Arkadi nu știa cum să-i explice. Fiecare om avea un trecut. Iuri fusese dintotdeauna un *„biznisman“*, înăuntrul și în afara legii. Kolea trecuse de la viața academică la lagărele de muncă forțată, iar Obidin făcuse virajul dinspre celula

beţivilor către calea bisericii. Arkadi trăise printre oameni de soiul ăsta de când părăsise Moscova. Nimic nu-ţi lărgea plaja de cunoştinţe mai tare decât situaţia de exilat în propria ţară. Moscova era un roi mohorât de *aparatcici*[4] prin comparaţie cu societatea diversă din Siberia. Se simţi uşurat să audă un ciocănit la uşa cabinei şi să vadă din nou chipul lui Slava Bukovski, în ciuda faptului că acesta îi făcu o plecăciune batjocoritoare şi i se adresă ironic:

— Tovarăşe anchetator, căpitanul vrea să te vadă.

---

[4] Aparatcic – membru al aparatului Partidului Comunist. Termenul desemnează de obicei funcţionarii din eşaloanele inferioare, nu cadrele de conducere.

Capitolul 3

Victor Sergheievici Marciuk n-avea nevoie de uniformă sau de o șapcă cu șnur auriu care să anunțe lumii că era căpitan. În holul Aulei Marinei din Vladivostok, Arkadi îi văzuse chipul printre portretele uriașe ale căpitanilor Flotei Estului Îndepărtat. Fotografia îndulcise însă trăsăturile feței lui Marciuk, plasate deasupra unui sacou și a unei cravate ca și cum acesta ar fi fost gata să navigheze din spatele unui birou. Marciuk cel în carne și oase avea un chip colțuros ca o sculptură rudimentară în lemn, accentuat și mai mult de barba neagră și îngrijită a unui individualist, și își comanda nava îmbrăcat în blugi și pulovere, ca unul căruia-i place să-și petreacă timpul în aer liber. Undeva în arborele lui genealogic existase un asiatic, și altundeva, un cazac. Țara întreagă era condusă de un contingent proaspăt de bărbați veniți din Siberia – economiști din Novosibirsk, scriitori din Irkuțk și marinari moderni din Vladivostok.

Acum însă căpitanul contempla cu un aer nedumerit dezordinea de pe biroul lui: un dosar de navigator, o carte de coduri, un tabel de cifruri, o bucată de hârtie pe care erau șiruri de numere, unele dintre ele încercuite cu roșu, și o a doua pagină, acoperită cu litere. Marciuk își ridică ochii din hârtii ca și cum ar fi încercat să-și concentreze privirea asupra lui Arkadi. Cu tact, Slava Bukovski se îndepărtă cu un pas de cel care captase atenția căpitanului.

— E întotdeauna interesant să cunoști noi membri ai echipajului, zise Marciuk făcând un semn cu bărbia către dosarul de pe birou. Fost anchetator. Am cerut detalii despre tine prin radio. Matelot Renko, asta da istorie personală!

Bătu cu inelarul său gros în scrisoarea descifrată.

— Anchetator-șef de la biroul procurorului Moscovei, demis pentru că era suspect din punct de vedere politic. Zărit apoi în orașul Norilsk, pe fugă. Nu-i o mare rușine, mulți dintre cei mai de seamă cetățeni ai noștri erau în lanțuri când au ajuns în est. Numai să vrea să fie reformați. În Norilsk ai lucrat ca paznic de noapte. Ca fost moscovit, nopțile ți s-au părut aspre?

— Dădeam foc la câte trei canistre de smoală și mă așezam în mijloc. Parcă eram un sacrificiu uman.

În timp ce Marciuk își aprindea o țigară, Arkadi trase cu ochiul împrejur: covor persan pe podea, o canapea încastrată într-un colț, o întreagă bibliotecă nautică pe rafturi de jur împrejur, un televizor, un radio și un birou vechi de dimensiunile unei bărci de salvare. Deasupra canapelei atârna o fotografie cu Lenin vorbindu-le marinarilor și cadeților. Trei ceasuri arătau ora locală din Vladivostok și pe cea din Greenwich. Nava funcționa după ora din Vladivostok, jurnalul de bord era însă ținut conform orei meridianului Greenwich. În general, camera de lucru a căpitanului avea aspectul unui cabinet particular care doar printr-o întâmplare avea, în loc de ziduri, pereți etanși de culoarea lămâii verzi.

— „Concediat pentru distrugerea proprietății statului", scrie aici. Trebuie să fi fost vorba de smoala aia. Apoi ai reușit să te angajezi la un abator.

— Mânam renii la tăiere.

— Concediat din nou pentru că te-ai făcut vinovat de instigare. Scrie aici.

— Lucram cu doi buriați[5]. Niciunul nu știa rusă. M-or fi turnat renii...

— După care îți faci apariția în Sahalin, pe un trauler de coastă. Asta chiar e uluitor, matelot Renko. Să lucrezi pe unul dintre traulere alea vechi e ca și ai fi pe Lună. Cea

---

[5] Vorbitori de buruiată, dialect al limbii mongole (n. red.).

mai grea muncă, pentru un salariu de nimic. Din echipajele astea fac parte de obicei bărbați care se ascund de neveste, de plata pensiei alimentare, de infracțiuni minore sau chiar de crimă. Nimeni nu se sinchisește, pentru că avem nevoie de echipaje pe coasta Pacificului. Cu toate astea, din nou zice aici: „concediat ca suspect din punct de vedere politic". Spune-ne, te rog, ce-ai făcut la Moscova?

— Mi-am făcut meseria.

Cu un gest brusc, Marciuk împrăștie cu mâna fumul albăstrui de țigară.

— Renko, te afli la bordul *Stelei Polare* de aproape zece luni. N-ai coborât de pe navă nici măcar când ne-am întors la Vladivostok.

De câte ori un marinar cobora pe uscat trebuia să treacă pe la Paza de Frontieră, trupele de graniță ale KGB.

— Îmi place marea, zise Arkadi.

— Sunt comandantul Flotei Estului Îndepărtat, spuse Marciuk. Sunt Erou al Muncii Socialiste și nici măcar mie nu-mi place marea atât de mult! Oricum, voiam să te felicit. Doctorul și-a revizuit estimarea inițială. Fata aia, Zina Paceașvili, n-a murit noaptea trecută, ci cu o noapte mai devreme. În calitate de reprezentant al sindicatului, tovarășul Bukovski este însărcinat să redacteze raportul privind această chestiune.

— Tovarășul Bukovski se va ridica fără îndoială la înălțimea acestei însărcinări.

— Are bunăvoință. Însă un ofițer de rangul trei nu are pregătire de anchetator. De fapt, în afară de tine, nimeni de la bord nu are.

— Pare un tânăr cu spirit de inițiativă. Deja a descoperit fabrica de pește. Îi doresc succes.

— Hai să ne purtăm ca niște adulți. *Steaua Polară* are un echipaj format din două sute șaptezeci de marinari, mecanici și lucrători în fabrică, așa ca tine. Dintre care cincizeci sunt femei. Suntem ca un orășel sovietic care plutește pe

ape americane. Zvonurile despre o moarte neobișnuită la bordul *Stelei Polare* vor găsi întotdeauna urechi dornice să le asculte. E de o importanță vitală să nu dăm impresia că vrem să ascundem ceva sau că nu ne pasă.

— Deci americanii au aflat, presupuse Arkadi.

Marciuk confirmă.

— Șeful delegației americane m-a vizitat deja. Din cauză că nefericita întâmplare a avut loc acum două nopți, situația e chiar mai complicată. Vorbești engleza?

— N-am mai vorbit-o de mult. Și, oricum, americanii de la bord vorbesc ei rusa.

— Dar nu dansezi.

— În ultima vreme, nu.

— Acum două nopți am avut o petrecere cu dans, îi reaminti Slava. În onoarea pescarilor din toată lumea.

— Eram de serviciu, curățam pește. Am aruncat o privire înainte să intru în tură.

Dansul avusese loc în sala de mese. Din ușă, Arkadi deslușise doar niște siluete care țopăiau în lumina reflectată de un glob acoperit cu fragmente de oglindă.

— Cântai la saxofon, îi spuse el lui Slava.

— Am avut invitați, spuse Marciuk. Două pescadoare au fost amarate de *Steaua Polară* și pescarii americani au luat parte la petrecere. S-ar putea să vrei să discuți cu ei. Ăștia nu vorbesc rusește. Firește, asta nu-i o anchetă. Aceea va fi efectuată de autoritățile îndreptățite s-o facă, de îndată ce ne întoarcem la Vladivostok. Informațiile însă ar trebui să fie adunate acum, cât timp amintirile sunt proaspete. Bukovski are nevoie de asistență din partea cuiva experimentat în domeniu și care să vorbească engleza. Doar astăzi.

— Mă scuzați că intervin, protestă Slava, dar pot să pun și eu întrebări foarte corect și fără ajutorul lui Renko. Să nu uităm că raportul ăsta va fi studiat de amiralitate, de departamentele ministeriale, de...

— Amintește-ți ce spunea Lenin, interveni Marciuk. „Birocrația-i de căcat."

Apoi i se adresă lui Arkadi:

— Matelotul Paceașvili a fost la petrecere, care a avut loc chiar în ziua în care spui că a murit. Suntem norocoși să avem pe cineva ca tine la bordul *Stelei Polare* și credem că și tu te consideri onorat că ai ocazia să-ți servești nava.

Arkadi se uită pe hârtiile împrăștiate pe birou.

— Cum rămâne cu faptul că sunt suspect politic?

Zâmbetul lui Marciuk părea și mai uluitor în contrast cu barba lui neagră.

— Avem pe cineva care ne poate garanta că ești de încredere. Slava, află că prietenul nostru, tovarășul Volovoi, și-a manifestat interesul față de matelotul Renko. Nici nu ne trece prin cap să pornim la treabă fără Volovoi.

De două ori pe zi, la cantină rulau filme. Din hol, Arkadi nu distingea decât imagini cețoase proiectate pe un ecran instalat pe scena unde, cu două nopți mai înainte, cântaseră Slava și formația lui. Un avion ateriza pe un aeroport cu arhitectură modernă: scena se petrecea chipurile în străinătate. În fața aeroportului opreau mașini: limuzine, poate cam vechi și puțin zgâriate, dar evident americane. Voci cu accent american se adresau una alteia cu Mister X și Mister Y. În prim-plan apar niște pantofi Oxford.

— *Vigilență pretutindeni,* spuse cineva ieșind din cantină. E despre CIA.

Era Karp Korobeț. Cu pieptul solid și cu părul care-i creștea de la un milimetru deasupra sprâncenelor, șeful de echipă semăna cu statuile masive ridicate după război, soldatul înălțând arma, marinarul trăgând cu tunul, de parcă victoria ar fi aparținut omului primitiv. Era angajatul model al *Stelei Polare*.

De fapt, în hol era atârnat la vedere un panou care ținea scorul întrecerii între cele trei schimburi, iar câștigătorul

fiecărei săptămâni era recompensat cu un fanion auriu. Se acorda un anumit număr de puncte pentru cantitatea de pește prins, pentru calitatea peștelui procesat și pentru procentul din cotă care fusese îndeplinit. Echipa lui Karp câștiga fanionul lună de lună. Pentru că schimbul în care lucra Arkadi în fabrică făcea parte din aceeași echipă, câștigau și ei. „Construiți Comunismul Hrănind Poporul Sovietic!" scria pe pancarta plasată deasupra panoului. El și Karp făceau asta!

Șeful de echipă își scoase o țigară din pachet cu un gest plictisit. Marinarii de punte nu prea luau în seamă echipajul care lucra în cală. Abia de-i aruncă o privire lui Slava. Pe ecran, agenții secreți își pasau unul altuia pachete albe.

— Heroină, zise Karp.

— Sau zahăr, spuse Arkadi.

În comunism, nici zahărul nu se găsea prea ușor.

— Șeful de echipă Korobeț a găsit-o pe Zina, schimbă subiectul Slava.

— Pe la ce oră? întrebă Arkadi.

— În jur de 3.00, răspunse Karp.

— Mai era și altceva neobișnuit în năvod?

— Nu. De ce pui *tu* întrebările? întrebă Karp, la rândul lui.

Ceva se schimbase în privirea lui, ca și cum o statuie ar fi deschis ochii.

— Se presupune că matelotul Renko se pricepe la asemenea chestiuni, zise Slava.

— La ce, la căzut peste bord? întrebă Karp.

— O cunosteai?

— Am tot văzut-o pe-aici. Servea mâncare.

Interesul lui Karp creștea din ce în ce mai mult. Rosti numele lui Arkadi foarte sonor:

— Renko, Renko. De unde ești?

— Din Moscova, răspunse Slava în locul lui Arkadi.

— Moscova, zise Karp fluierând de uimire. Înseamnă c-ai făcut-o de oaie rău de tot acolo.

— Dar iată-ne aici pe toți, mândri lucrători în Flota Estului Îndepărtat, zise Volovoi apropiindu-se de ei, cu ochii pe un alt nou venit, un tânăr american cu pistrui și cu părul zburlit, care se apropia precaut.

— Bernie, intră, te rog! îl îndemnă Volovoi. E o poveste cu spioni. Foarte palpitantă.

— În care noi suntem personajele negative, nu-i așa?

Bernie avea un zâmbet timid și vorbea rusa cu un accent abia perceptibil.

— Cum altfel ar putea să fie o poveste cu spioni? râse Volovoi.

— Ia-o ca pe o comedie, îl îndemnă Arkadi.

— Da, zise Bernie, căruia îi plăcu ideea.

— Te rog, intră și distrează-te, îl îndemnă Volovoi, deși îi pierise râsul. Tovarășul Bukovski o să-ți găsească un loc bun.

Ofițerul secund îl conduse pe Arkadi de-a lungul holului, până la biblioteca navei, o încăpere în care cititorul era silit să se strecoare pieziș printre rafturile cu cărți. Era interesant să vezi ce volume se găseau în această colecție atât de limitată. Jack London era popular, la fel și romanele de război, cele SF și un gen literar supranumit „idile pe tractor". Volovoi îi ceru bibliotecarei să plece și se așeză în locul ei la birou, împingând deoparte învelitoarea pentru ceainic, borcănelele de lipici și cărțile cu cotorul rupt, pentru a face loc dosarului pe care-l adusese în servietă. Arkadi încercase până acum să se ferească din calea comisarului politic al navei, stând pe ultimul rând la ședințe și evitând petrecerile. Era prima oară când rămânea singur cu el.

Deși Volovoi era secundul navei și purta în mod obișnuit cizme și o jachetă pescărească din pânză, nu pusese niciodată mâna pe cârmă, pe vreun năvod sau pe o hartă de navigație. Asta pentru că secundul era ofițerul responsabil cu problemele politice. Pe navă exista și un secund responsabil cu chestiunile curente legate de pescuit și marinărie. Situația era confuză. Ofițerul secund Volovoi era

responsabil cu disciplina și morala, cu lozincile pictate de mână care anunțau „Schimbul trei câștigă fanionul auriu în întrecerea socialistă“, prezenta știrile la radio în fiecare zi la prânz, amestecând telegrame către mândrii membri ai echipajului cărora li se născuseră copii în Vladivostok cu informații despre revoluția din Mozambic, rula filme și organiza competiții de volei și, cel mai important, făcea evaluarea din punct de vedere muncitoresc, dar și politic a fiecărui membru al echipajului, începând cu căpitanul, apoi trimitea verdictul către secția maritimă a KGB.

Asta nu înseamnă că Volovoi era vreun mototol. Era campionul navei la ridicarea de greutăți, un ins roșcat ai cărui ochi erau întotdeauna roșiatici, cu pleoapele și buzele acoperite de eczeme. Avea mâini masive, acoperite cu păr auriu, dar bine îngrijite. Membrii echipajului îi porecliseră pe comisarii politici „invalizii“ pentru că nu puneau niciodată osul la treabă, dar Feodor Volovoi era cel mai sănătos invalid pe care-l întâlnise Arkadi în viața lui.

— Renko, citi Volovoi, ca și cum se familiariza abia acum cu subiectul. Anchetator-sef. Concediat. Dat afară din Partid. Trimis la reabilitare psihiatrică. Vezi, am același dosar pe care-l are și căpitanul. Trimis la muncă în secțiunea estică a Republicii Ruse.

— Siberia.

— Știu care-i secțiunea estică. Observ că ai simțul umorului.

— Mi l-am dezvoltat în ultimii câțiva ani.

— Foarte bine, pentru că am și un raport mai complet despre tine, zise Volovoi punând pe masă un dosar mai gros. Ai investigat o crimă la Moscova și ai sfârșit prin a-l ucide pe procurorul municipal[6], chestiune la care nu se aștepta nimeni. Cine-i colonelul Pribluda?

---

[6] Evenimentele la care se face referire sunt redate în romanul *Parcul Gorki* de Martin Cruz Smith, apărut la editura Paladin.

— Un ofițer KGB. A vorbit în favoarea mea în timpul anchetei, în urma căreia s-a decis să nu fiu pus sub acuzare.

— Ai fost dat afară din Partid și ținut sub observație psihiatrică. Așa pățesc oamenii nevinovați?

— Nevinovăția n-are de-a face cu asta.

— Și cine e Irina Asanova?

— Un fost cetățean al Uniunii Sovietice.

— Adică o femeie pe care ai ajutat-o să dezerteze și care a răspândit de atunci tot soiul de zvonuri calomnioase despre soarta ta.

— Ce zvonuri? întrebă Arkadi. Cât de departe de adevăr?

— Ai mai luat legătura cu ea?

— De aici?

— Ai mai fost interogat și în trecut.

— De multe ori.

Volovoi frunzări dosarul.

— Suspect politic... suspect politic... Știi ce mi se pare mie amuzant, așa, ca ofițer secund? În câteva zile o să fim în Dutch Harbor. Toată lumea de pe navă o să coboare în port la cumpărături, cu o singură excepție: tu. Fiindcă toți cei de pe nava asta au o viză de categoria întâi, mai puțin tu. Presupun că ai numai o viză de categoria a doua, pentru că cei responsabili cu asta cred că nu prezinți suficientă încredere ca să fii lăsat liber într-un port străin, printre străini. Cu toate astea, tocmai tu ești omul pe care căpitanul îl desemnează să-l asiste pe Bukovski, ba chiar să-l ajute să discute cu americanii de la bord și cu cei de pe traulere. Asta-i ori foarte amuzant, ori foarte ciudat.

Arkadi ridică din umeri:

— Umorul ține de gusturile fiecăruia.

— Dar să fii dat afară din Partid...

Invalidului îi plăcea să răsucească cuțitul în rană, își zise Arkadi. Lasă demiterea, lasă exilul... Adevărata pedeapsă, groaza oricărui *aparatcic* era să-și piardă carnetul de partid. De exemplu, Molotov fusese denunțat pentru că alcătuise

liste de asasinate cu mii dintre victimele lui Stalin. N-a dat cu adevărat de necaz, totuși, până când nu i-au luat carnetul.

— Să fiu membru de partid era o onoare mult prea mare. Nu i-am făcut față.

— Așa se pare.

Volovoi consultă din nou dosarul. Păru să găsească cele scrise acolo prea dureroase. Își ridică ochii către rafturile de cărți, ca și cum niciuna dintre poveștile pe care le adăposteau acestea nu putea fi la fel de dezgustătoare.

— Firește, căpitanul este membru de partid. Ca mulți căpitani, are o fire hotărâtă, o personalitate care savurează riscurile. E abil când e vorba de pescuit, când trebuie să evite aisbergurile printr-un simplu viraj la tribord sau la babord. Însă politica și natura umană sunt mult mai complicate și mai periculoase. Sigur că vrea să afle ce s-a întâmplat cu fata care a murit. Toți vrem. Nimic nu-i mai important. De aceea este vital ca investigația să urmeze un curs adecvat.

— Am mai auzit asta, recunoscu Arkadi.

— Și n-ai ascultat. Erai membru de partid, înalt funcționar, un om cu prestanță. Văd din dosarul tău că n-ai mai fost pe țărm de aproape un an. Renko, ești prizonier pe nava asta. Când o să ne întoarcem la Vladivostok, în timp ce tovarășii tăi de cabină o să revină la prietenele sau la familiile lor, tu o să fii întâmpinat de Paza de Frontieră, brațul Securității Statului. Știi și tu asta, altminteri ai fi coborât de pe navă data trecută când am fost în țară. N-ai casă, n-ai unde să te duci. Singura ta speranță stă într-o evaluare pozitivă din partea *Stelei Polare*. Eu sunt ofițerul care o să-ți scrie evaluarea.

— Ce vreți de la mine?

— Mă aștept să fiu ținut la curent în mod discret înainte să raportezi căpitanului, spuse Volovoi.

— Aha, zise Arkadi înclinându-și capul. Păi, nu-i o anchetă, e vorba numai să pun câteva întrebări, pe parcursul unei singure zile. Nu eu sunt responsabil.

— Dat fiind că Slava Bukovski nu prea vorbește engleza, este evident că tu o să te ocupi de pusul întrebărilor. Acestea trebuie puse, iar adevărul trebuie stabilit înainte să se tragă concluziile adecvate. E important ca americanii să nu primească nicio informație.

— O să fac tot ce pot. Cum vi se pare ideea de moarte accidentală? Am luat în calcul toxiinfecția alimentară. Sau omucidere?

— E la fel de important să protejăm bunul nume al navei...

— Sinuciderea îmbracă multe forme.

— ...și reputația acestei muncitoare ghinioniste.

— Am putea s-o declarăm vie și s-o proclamăm Regina Zilei Internaționale a Pescarului. Cum vreți. Scrieți orice, eu semnez pe loc.

Volovoi închise dosarul cu mișcări lente, îi dădu drumul în servietă, împinse scaunul și se ridică. Ochii lui roșiatici deveniseră parcă mai roșii și mai ficși, reacția instinctivă a unui bărbat care înfruntă un adversar.

Arkadi îi întoarse privirea. „Și eu știu cine ești."

— Pot să plec?

— Da, zise Volovoi rece. Renko... adăugă în timp ce Arkadi se întorcea să plece.

— Da?

— Cred că sinuciderea e lucrul la care te pricepi cel mai bine.

Capitolul 4

Zina Paceașvili zăcea pe masă cu capul sprijinit pe un butuc de lemn. Fusese drăguță, cu un profil aproape grecesc, cum au unele fete georgiene. Buze pline, gât și membre grațioase, o fâșie de păr pubian negru și o claie de plete blonde. Drept ce o fi încercat să se dea, drept scandinavă? Căzuse în ocean, ajunsese la fund și se întorsese de acolo fără alt semn vizibil de descompunere în afară de nemișcarea morții. Odată cu retragerea *rigor mortis*, carnea i se înmuia pe oase: sânii se lăsau spre coaste, gura și maxilarele i se destindeau, ochii se înfundau în cap sub pleoapele întredeschise, pielea căpăta o paloare translucidă. Și mirosul! Sala de operații nu era morgă și n-avea dotările unei morgi, printre care formaldehida, așa că trupul umplea încăperea cu o duhoare ca de lapte stricat.

Arkadi își aprinse o a doua țigară Belomor direct de la cea dintâi și își umplu plămânii cu fum. Tutun rusesc, cu cât mai tare cu atât mai bine. Desenă pe o fișă medicală patru siluete: din față, din spate, din dreapta, din stânga.

Zina părea să leviteze în lumina blițului lui Slava și să coboare înapoi pe masă când acesta se stingea. La început, ofițerul de rangul trei nu voise să asiste la autopsie, dar Arkadi insistase. Nu dorea ca Slava, deja ostil, să poată spune mai târziu că faptele descoperite erau prejudiciate sau incomplete. Dacă asta era ultima zvâcnire de mândrie profesională, Arkadi nu știa cum ar fi trebuit să se simtă: amuzat sau dezgustat? Aventurile unui curățător de pește!

Acum, Slava lua instantanee ca un fotoreporter de război de la Tars[7], în timp ce Arkadi se simțea îngrețoșat.

— Una peste alta, călătoria asta a fost o dezamăgire imensă, spunea doctorul Vainu. Pe uscat aveam o afacere bună cu calmante. Valeriană, Pentalgin, medicamente străine chiar. Dar femeile de pe nava asta parcă-s un grup de amazoane. Nici prea multe avorturi n-au fost.

Vainu era un tânăr cu un aer tuberculos, care obișnuia să-și primească pacienții în papuci și în ținută lejeră, dar pentru autopsie îmbrăcase un halat cu buzunarul pătat de cerneală. Ca de obicei, fuma țigară de la țigară, tutun amestecat cu anti-stormină împotriva răului de mare. Ținea țigara între inelar și degetul mic, astfel că de câte ori trăgea un fum, mâna îi acoperea chipul ca o mască. Pe o măsuță alăturată se aflau instrumentele chirurgicale: bisturie, depărtătoare, pense, un mic fierăstrău circular pentru amputări. Pe raftul cel mai de jos al mesei erau, pe o tavă de oțel, hainele Zinei.

— Îmi pare rău c-am greșit ora decesului, adăugă Vainu nepăsător, dar ce om în toate mințile ar fi crezut că o s-o pescuiască un năvod după mai mult de-o zi de când a căzut peste bord?

Arkadi încerca să fumeze și să deseneze în același timp. În Moscova treaba era făcută de un medic patolog, în timp ce anchetatorul doar venea și pleca. Acolo erau laboratoare, echipe de specialiști în medicină legală, o organizare profesionistă și efectul liniștitor al rutinei. Una dintre consolările lui în ultimii ani fusese aceeea că nu va mai fi silit să aibă de-a face niciodată cu victime. În tot cazul, nu cu fete pescuite din mare. Se simțea un iz sărat odată cu duhoarea morții. Era mirosul peștilor ce ajungeau în fabrică, iar acum și al acestei fete, venite în același năvod, cu părul încâlcit și cu brațele, picioarele și sânii pline de pete vinețiii.

---

[7] Cunoscută agenție de presă din Rusia, înființată în 1902.

— În plus, e destul de riscant să estimezi momentul decesului bazându-te pe *rigor mortis*, mai ales într-un mediu rece, îi dădu înainte Vainu. Este, în fond, numai o contracție cauzată de reacțiile chimice de după moarte. Știi că dacă tai un file de pește înainte să se instaleze *rigor mortis*, carnea se strânge și devine tare?

Creionul alunecă dintre degetele lui Arkadi și, când se aplecă să-l ridice, reuși numai să-l împingă și mai departe cu cizma.

— Ai zice că asta e prima autopsie din viața ta, zise Slava ridicând creionul și privind cu un aer detașat masa de operații.

Se întoarse către doctor.

— Are o mulțime de vânătăi. Crezi că a prins-o elicea?

— Hainele nu sunt sfâșiate. Pumni, nu elicea, din experiența mea, zise Vainu.

Experiența lui Vainu? Consta în oase rupte și operații de apendicită. Celelalte afecțiuni erau tratate cu alifie verzuie sau cu aspirină pentru că, după cum spunea el, infirmeria se ocupa în principal cu vânzarea de alcool și droguri. De asta avea chingi masa de operații. *Steaua Polară* rămăsese fără morfină cu o lună în urmă.

Arkadi citi prima jumătate a fișei: „Paceașvili, Zinaida Petrovna. Născută 28.08.61, Tbilisi, Republica Socialistă Sovietică Georgia. Înălțime: 1,60 m. Greutate: 48 kg. Păr: negru (vopsit blond). Ochi: căprui.“ Îi întinse lui Vainu clipboardul și începu să se plimbe în jurul mesei. Asemenea cuiva care se teme de înălțime și se concentrează la fiecare pas, Arkadi vorbi rar, trecând de la un detaliu la următorul.

— Doctore, consemnează că are coatele fracturate. Faptul că sunt puține vânătăi demonstrează că au fost fracturate după moarte, iar temperatura corpului era scăzută.

Trase aer în piept și-i flexă picioarele.

— Consemnează același lucru despre genunchi.

Slava făcu un pas înainte, focalizã și luă un nou instantaneu, căutând cel mai bun unghi, ca un regizor la primul lui film.

— Faci poze color sau alb-negru? întrebă Vainu.

— Color, spuse Slava.

— Notează că pe antebrațe și gambe, continuă Arkadi, sângele s-a coagulat, dar nu sunt vânătăi, deci e probabil din cauza poziției în care s-a aflat după moarte. Scrie același lucru și despre sâni.

Pe sâni, sângele coagulat forma o a doua pereche de aureole, de culoare vineție. Nu se simțea în stare să facă asta, se gând Arkadi. Ar fi trebuit să refuze.

— Pe umărul stâng, în partea stângă a cutiei toracice și pe coapsă sunt vânătăi palide, la distanțe egale, zise el luând o riglă de pe masă. În total zece vânătăi vizibile, la o distanță de aproximativ cinci centimetri una de alta.

— Poți să ții rigla aia nemișcată? se plânse Slava, luând un nou instantaneu.

— Cred că anchetatorului nostru în retragere i-ar prii o băutură, spuse Vainu.

Arkadi îi dădu dreptate în gând. Mâinile fetei păreau făcute dintr-un lut moale și rece.

— Unghiile nu sunt rupte și nu prezintă urme de țesut sub ele. Doctorul va lua probe și le va examina la microscop.

— I-ar trebui o băutură sau o cârjă, comentă Slava.

Arkadi trase zdravăn din țigară înainte să-i deschidă larg gura Zinei.

— Pe limbă și pe buze nu sunt vânătăi sau tăieturi.

Îi închise gura și-i înclină capul pentru a examina interiorul nărilor. Îi pipăi baza nasului, apoi îi ridică pleoapele.

— Consemnează că pe corneea stângă se observă o ușoară decolorare.

— Ce-nseamnă asta? întrebă Slava.

— Nu sunt urme ale unei lovituri directe, continuă Arkadi. Posibil un șoc provenit în urma unei lovituri la baza craniului.

O întoarse pe Zina pe o parte și-i dădu în lături de pe ceafă părul întărit de sare marină. Pe piele se vedea o vânătaie întunecată. Luă clipboardul din mâna lui Vainu și-i ceru:

— Deschide-o!

Doctorul alese un bisturiu și, trăgând în continuare din țigara care avea deja un capăt lung de scrum, făcu o tăietură pe toată lungimea vertebrelor cervicale. Arkadi susținu capul în timp ce Vainu scotocea în interiorul tăieturii.

— E ziua ta norocoasă, spuse doctorul cu răceală. Consemnează: fractură a primei vertebre și a bazei craniene. Probabil e un mic triumf pentru tine.

Îl privi pe Arkadi, apoi se uită către fierăstrău.

— Am putea să extragem creierul, ca să fim siguri. Sau să-i desfacem pieptul și să examinăm căile respiratorii, să vedem dacă găsim apă sărată.

Slava făcu o fotografie a gâtului, apoi se îndreptă de spate, clătinându-se ușor.

— Nu.

Arkadi lăsă capul pe butucul de lemn și îi închise ochii. Își șterse mâinile de jachetă și își aprinse o nouă țigară, direct de la cealaltă, trăgând din ea cu sete, apoi începu să examineze hainele din tava de metal. Dacă femeia s-ar fi înecat, ar fi găsit rupturi ale vaselor sanguine în nări și în cavitatea bucală. În stomac și în plămâni ar fi fost apă, care s-ar fi scurs din ea ca dintr-un burete, ori de câte ori ar fi fost mișcată. De altfel, la Vladivostok erau destui anchetatori și specialiști care aveau să fie fericiți s-o taie și s-o analizeze până la nivel celular. Pe tavă se aflau un pantof roșu din plastic de fabricație sovietică, pantaloni de trening lejeri, de culoare albastră, chiloți, o bluză de bumbac cu o etichetă de Hong Kong și o insignă pe care scria „I ♥ L.A". O fată cosmopolită, Zina asta! Într-unul dintre buzunarele pantalonilor, găsi un

ghem de carton îmbibat de apă, care fusese un pachet de țigări Gauloises. Alături de acesta, o carte de joc: regina de cupă. O fată romantică! Și un prezervativ solid de fabricație rusească. O fată practică! Îi privi din nou chipul ca de ceară, al cărui scalp se retrăgea, scoțând în evidență rădăcinile negre ale părului blond. Fata murise, lăsând în urmă întreaga ei viață imaginară. Arkadi se înfuria mereu la autopsii, în egală măsură pe victime și pe ucigași. De ce nu-și trăgeau unii oameni un glonț în cap chiar din ziua în care veneau pe lume?

Steaua Polară luă o curbă, pe urma pescadoarelor sale. Arkadi își găsi echilibrul imediat, din reflex. Slava se sprijini de masa de operație, încercând să n-o atingă.

— Ai uitat mersul marinăresc? îl întrebă Vainu.

Ofițerul îl privi fix.

— Sunt bine.

Vainu zâmbi compătimitor.

— Ar trebui să extragem intestinele măcar, îi spuse el lui Arkadi.

Arkadi ridică hainele din tavă. Erau stropite cu sânge de pește și sfâșiate ici și colo, dar nu mai mult decât te-ai fi așteptat după o călătorie cu năvodul. Pe genunchiul pantalonului, era ceva care semăna cu o pată de ulei. Întinzând bluza, Arkadi observă un alt fel de stricăciune în partea din față, nu o ruptură, ci o tăietură.

Reveni la cadavru. Pe membre, pe sâni și în jurul buricului se observa o nuanță cafenie. Poate nu era doar din cauza sângelui care se coagula. Poate că se pripise spunând asta, numai ca să se îndepărteze cât mai iute de ea. Întinzând pielea din jurul buricului, descoperi o tăietură, o rană îngustă, prin înjunghiere, de doi centimetri lungime. Tipul de rană pe care ar face-o un cuțit pescăresc. Toți membrii echipajului *Stelei Polare* aveau un asemenea cuțit, cu un mâner alb de plastic și o lamă dublă de douăzeci de centimetri, destinată eviscerării peștelui sau tăierii năvoadelor. Pretutindeni

pe navă erau pancarte cu mesajul: „Fiți pregătiți în caz de urgență! Purtați cuțitul tot timpul asupra voastră“. Al lui Arkadi era în dulapul din cabină.

— Lasă-mă pe mine, zise Vainu împingându-l deoparte.

— Ai găsit o vânătaie și-o zgârietură. Și ce-i cu asta? zise Slava.

— Nu sunt răni obișnuite, nici măcar pentru cineva care a plonjat atât de adânc, zise Arkadi.

Vainu se clătină, dându-se un pas înapoi. Arkadi crezu că doctorul lărgise rana, pentru că o bucată scurtă de intestin, vinețiu și lunecos, se ițea afară. Ca însuflețit de o viață proprie, intestinul continuă să se înalțe, răsărind din burta fetei în centrul unui inel bolborositor de apă sărată și vâscozități sidefii.

— Anghilă vâscoasă!

Anghila vâscoasă sau țiparul. Indiferent cum i-ai fi zis, era o formă de viață primitivă, dar eficientă. Uneori plasele ridicau la suprafață câte un halibut de doi metri lungime, un gigant care ar fi trebuit să cântărească un sfert de tonă, dar care nu era decât un sac de piele întinsă pe oase, ce adăpostea un cuib de anghile vâscoase. Exteriorul peștelui rămânea intact. Anghilele pătrundeau înăuntru prin gură sau anus și-și croiau drum până în pântece. Când își făcea apariția vreo anghilă în fabrică, femeile se împrăștiau până când bărbații o ucideau cu lovituri de lopată.

Capul țiparului, un ciot orb, cu excrescențe cărnoase ca niște coarne și cu un bot încrețit, se zvârcoli pe pântecele Zinei Paceașvili. Apoi, anghila, lungă cât un braț de om, alunecă din ea, parcă fără să se mai termine, se răsuci prin aer și aterizâ la picioarele lui Vainu. Doctorul încercă să o înjunghie, dar bisturiul se rupse în două la contactul cu podeaua. Lovi anghila cu piciorul și apucă un alt cuțit de pe masă. Anghila se zvârcoli violent, șerpuind prin încăpere. Principala sa apărare era o mâzgă lipicioasă, sidefie, care-o făcea imposibil de apucat. O singură anghilă putea umple o

găleată cu mâzga ei. Când se hrănea, își putea acoperi prada cu un cocon de mâzgă de care nici măcar un rechin nu s-ar fi atins. Vârful cuțitului se rupse și ricoșă, tăindu-i obrazul lui Vainu. Doctorul se împiedică și aterizâ pe spate, holbându-se la anghila care șerpuia către el.

Arkadi ieși pe hol și se întoarse cu o toporișcă de pompier pe care o folosi împotriva anghilei, cu partea boantă în jos. Cu fiecare lovitură, aceasta se zvârcolea mai tare, mânjind podeaua. Arkadi își pierdu echilibrul pe pojghița de mâzgă, se redresă, răsuci toporișca și tăie anghila în două. Ambele jumătăți continuară să se zbată până când le înjumătăți, din nou, pe fiecare. Cele patru bucăți zvâcneau acum în mijlocul unei băltoace de mâzgă și sânge.

Vainu se duse împleticindu-se spre dulap, scoase dintr-un borcan instrumentele aflate la sterilizat și turnă alcoolul în două pahare, unul pentru Arkadi și altul pentru el însuși. Slava Bukovski dispăruse. Arkadi își aminti vag că îl văzuse țâșnind pe ușă imediat ce-și făcuse apariția anghila.

— Asta-i ultima mea călătorie pe mare, mormăi Vainu.

— Cum de n-a observat nimeni că lipsea de la serviciu? întrebă Arkadi. Avea vreo boală cronică?

— Cine, Zina? Nici vorbă!

Vainu își cuprinse paharul cu ambele mâini, încercând să-și controleze tremuratul.

Arkadi îl dădu pe-al lui pe gât dintr-o singură înghițitură. Nițel cam antiseptic, dar nu era rău.

Ce soi de medici se angajau pe navele fabrică? se gândi el. Oricum, nu oameni mânați de curiozitate față de întreaga paletă de afecțiuni, de nașteri, de boli infantile sau de geriatrie. Pe *Steaua Polară* nu aveai parte nici măcar de obișnuitul spectru de boli tropicale. Serviciul medical în Pacificul de Nord era cam plictisitor, de aceea atrăgea numai alcoolici și tineri absolvenți de facultate repartizați de Partid împotriva voinței lor. Vainu nu era nici una, nici alta. Era din Estonia, o republică baltică în care rușii erau priviți ca o forță de

ocupație. Un om ca el nu putea nutri prea multă simpatie față de echipajul *Stelei Polare*.

— Avea amețeli? Dureri de cap? Pierderi de cunoștință? Probleme cu drogurile? N-ai tratat-o de nicio afecțiune?

— I-ai văzut fișa medicală. Era curată.

— Atunci cum de n-a fost nimeni surprins de absența acestei lucrătoare perfect apte de muncă?

— Renko, am impresia că ești singurul bărbat de la bord care n-a cunoscut-o pe Zina.

Arkadi aprobă. Și el începea să aibă aceeași părere.

— Nu uita toporișca, zise Vainu în timp ce Arkadi se îndrepta către ușă.

— Aș vrea să examinezi cadavrul și să cauți semne de activitate sexuală. Ia-i amprentele și destul sânge cât să determini grupa sanguină. Mă tem că va trebui să cureți cavitatea abdominală.

— Și dacă... începu doctorul uitându-se fix la anghilă.

— Exact. Păstrează toporișca, zise Arkadi.

Afară, Slava Bukovski stătea aplecat peste parapet. Arkadi i se alătură, ca și cum ar fi ieșit amândoi să ia aer. Pe puntea de traulare, grămezi de pești sole de culoare gălbuie așteptau să fie expediate printr-un jgheab către fabrica de dedesubt. Un năvod american de nailon era întins între două brațe de macara, și un ac marinăresc, o suveică despicată la un capăt, atârna dintr-un colț unde se făceau reparații. Arkadi se întrebă dacă era cumva năvodul cu care ajunsese Zina la suprafață. Slava privea marea.

Uneori ceața avea asupra apei același efect ca uleiul. Suprafața mării era întunecată, de un calm total. Câțiva pescăruși dădeau târcoale pe deasupra unui trauler, pe care Arkadi reușea să-l vadă numai pentru că navele americane erau strălucitoare ca niște momeli de pescuit. Traulerul era vopsit în roșu și alb, iar echipajul purta impermeabile galbene. Apărea și dispărea după prova *Stelei Polare,* a cărei

cocă ruginită se ridica amenințătoare la doisprezece metri deasupra lui. Firește, americanii nu ieșeau în larg decât câte patru săptămâni odată, în timp ce echipajul *Stelei Polare* era în larg de jumătate de an. Nava americană părea o jucărie pe apă. *Steaua Polară* era o lume întreagă.

— Nu așa decurg autopsiile de obicei, zise Arkadi încet.

Slava își șterse gura cu batista.

— De ce ar fi înjunghiat-o cineva dacă era deja moartă?

— În stomac sunt bacterii. Tăietura ar fi trebuit să permită gazelor să iasă afară, astfel încât corpul să nu se ridice la suprafață. Pot să mă descurc singur o vreme. De ce nu te retragi până când o să te simți mai bine?

Slava se îndepărtă bățos de parapet, împăturindu-și batista.

— Eu conduc investigația. O să procedăm ca și cum ar fi o anchetă normală.

Arkadi ridică din umeri.

— În mod normal, în cazurile de omucidere, după ce găsești cadavrul, treci la examinarea terenului, înarmat cu o lupă și cu un detector de metale. Uită-te în jur. E vreun val anume pe care ai vrea să-l examinezi?

— Nu mai spune „omucidere". Asta e răspândire de zvonuri false.

— Nu și dacă ții cont de rănile alea.

— Puteau să fie de la elice, spuse Slava.

— Doar dac-ar fi lovit-o cineva în cap cu ea.

— Nu erau urme de luptă, chiar tu ai spus. Cea mai mare problemă e atitudinea ta. N-am să las apucăturile tale antisociale să mă compromită.

— Tovarășe Bukovski, eu sunt doar un umil muncitor în fabrică. Tu ești întruchiparea viitorului sovietic strălucit. Cum aș putea eu să te compromit?

— Nu face pe muncitorul cu mine. Volovoi m-a atenționat în privința ta. Ai dat de belea la Moscova. Căpitanul Marciuk n-a fost în toate mințile când te-a scos din fabrică.

— Și de ce-a făcut-o? se interesă Arkadi, sincer curios.

— Nu știu.

Slava părea la fel de nedumerit ca el.

Cabina Zinei Paceașvili semăna cu a lui Arkadi, ca spațiu și configurație: patru persoane locuind în ceea ce ar fi putut trece drept o cameră de depresurizare confortabilă, cu patru paturi, o masă și o banchetă, un dulap și o chiuvetă. Atmosfera însă era cu totul alta. În loc să miroasă a sudoare masculină, aerul era un amestec de parfumuri care mai de care mai intens. Pe ușa dulapului, în locul pozelor cu fete ale lui Iuri și a icoanei lui Obidin, erau cărți poștale din Cuba, felicitări siropoase de Ziua Femeii, fotografii ale unor copii cu cravate de pionier, imagini cu vedete de film și cântăreți decupate din reviste. Într-o parte, o poză zâmbitoare a unui star rock sovietic cam rotofei, pe nume Stas Namin. Dincolo, una încruntată a lui Mick Jagger.

— Ăsta era dulapul Zinei, zise Natașa Ceaikovskaia arătând către Jagger.

Celelalte colege de cabină erau: madam Malțeva, Natașa – cea mai vârstnică muncitoare din schimbul lui Arkadi și o micuță uzbecă botezată Dinama în cinstea electrificării Uzbekistanului. Părinții nu-i făcuseră nicio favoare bietei copile, pentru că în regiunile mai sofisticate ale Uniunii Sovietice, „dinama" desemna o femeie cochetă care mănâncă și bea la restaurant pe banii unui bărbat, apoi se retrage la toaletă și dispare. Din fericire, prietenii îi spuneau Dinka. Ochii ei negri priveau sperioși deasupra pomeților enormi. Avea părul ridicat în creștet și prins în două cozi ca două aripi negre.

Dată fiind ocazia sumbră, Natașa renunțase la ruj și se mulțumise cu un pieptene ornamental. Pe la spate i se spunea Ceaika, după limuzina masivă cu același nume. Ar fi putut să-l înăbușe pe Stas Namin dintr-o îmbrățișare, iar

Jagger n-ar fi avut nicio șansă. Avea trupul unei aruncătoare de greutăți și sufletul unei Carmen.

— Zina era o fată bună, iubită de toți, era sufletul navei, spuse madam Malțeva.

Ca și cum ar fi avut zi de primire în salonașul ei, purta un șal cu ciucuri și cosea la o perniță de satin pe care erau brodate valuri și invitația „Vizitați Odessa".

— Unde era veselie, acolo era Zina.

— Era drăguță cu mine, spuse Dinka. Venea jos la spălătorie și-mi aducea câte un sandvici.

Ca majoritatea uzbecilor, nu putea să pronunțe „ici", doar înghițea sunetul.

— Era o muncitoare sovietică onestă și-i vom simți lipsa.

Natașa era membră de partid și avea talentul membrilor de partid de a vorbi ca o înregistrare audio.

— Sunt mărturii neprețuite, zise Slava.

De pe unul dintre paturile de deasupra fuseseră luate așternuturile. Într-o cutie de carton în care puteau să încapă treizeci de kilograme de pește congelat, erau haine, pantofi, un aparat stereo și câteva casete, bigudiuri și perii de păr, un carnețel cu coperte cenușii, o fotografie cu Zina în costum de baie și alta cu ea și Dinka. Mai era și o cutie indiană de bijuterii, învelită în pânză colorată și bucățele de oglindă. Deasupra patului, un panou înrămat, prins de perete cu șuruburi, dezvăluia însărcinarea ocupantului în situații de urgență. Locul Zinei era în brigada de pompieri!

Arkadi știu de îndată cine erau posesoarele celorlalte paturi. Femeia mai în vârstă întotdeauna ocupa unul dintre paturile de jos, în acest caz unul decorat cu pernițe din diverse porturi: Soci, Tripoli, Tanger, astfel că madam Malțeva se odihnea pe un atlas geografic moale. Pe patul Natașei era un teanc de broșuri cu subiecte de la „Înțelegerea consecințelor deviaționismului social-democrat" până la „Cum să ai un ten mai proaspăt". Poate că una ducea la cealaltă. Ar fi fost o adevărată realizare a propagandei. În patul de

deasupra, ocupat de Dinka, era o cămilă de pluș. Reușiseră, mai bine decât bărbații, să-și transforme cabina într-un cămin confortabil, și asta îl făcea pe Arkadi să se simtă ca un intrus.

— Am vrea să știm cum se face că dispariția Zinei a trecut neobservată. Locuiați în aceeași cabină. Cum de n-ați realizat că lipsea de o zi și o noapte? zise Arkadi.

— Era o fată atât de activă, spuse Malțeva. Și lucram în ture diferite. Doar știi, Arkașa, noi lucrăm în schimbul de noapte. Ea lucra în timpul zilei. Treceau și zile întregi fără s-o întâlnim. E așa greu de crezut că n-o s-o mai vedem niciodată.

— Probabil că sunteți tare necăjită.

Arkadi o văzuse pe madam Malțeva plângând la filmele de război când erau împușcați nemții. Toată sala urla „așa-ți trebuie, frițnenorocit!“, dar Malțeva plângea pe-nfundate în basma.

— Mi-a luat cu împrumut casca de baie și nu mi-a mai adus-o.

Bătrâna își ridică privirea spre el. Ochii ei nu păreau umeziți de vreo lacrimă.

— Am face bine să adunăm mărturii despre ea și de la alți colegi, propuse Slava.

— Dar dușmani avea? întrebă Arkadi. Ar fi vrut cineva să-i facă rău?

— Nu, spuseră cele trei femei în cor.

— Nu e cazul să întrebăm așa ceva, îl admonestă Slava.

— Ignorați întrebarea. Ce alte obiecte i-au mai aparținut Zinei?

Arkadi contemplă colajul foto de pe ușa dulapului.

— Nepotul ei, spuse Dinka, arătând spre fotografia unui băiețel cu păr brunet, care ținea în mâini un ciorchine de struguri de mărimea unor smochine.

— Actrița ei preferată, zise Natașa indicând o fotografie a Melinei Mercouri[8], cu buzele țuguiate, învăluită în fum de țigară.

Se imaginase și Zina o grecoaică pătimașă?

— Avea vreun iubit? întrebă Arkadi.

Cele trei femei se priviră ca și cum s-ar fi consultat fără cuvinte, apoi Natașa răspunse:

— Niciun tip în mod special, nu vreunul de care să știm noi.

— Niciunul, zise Malțeva.

— Nu, chicoti Dinka.

— Fraternizarea cu toți camarazii este cea mai bună soluție, spuse Slava.

— Ați văzut-o la petrecere? Voi ați fost? le întrebă Arkadi.

— Nu, Arkașa, ce să caut acolo, la vârsta mea... zise Malțeva, dezgropând de undeva niște rezerve de sfială adolescentină. Și uiți că fabrica procesa pește în timpul petrecerii. Natașa, tu n-ai fost bolnavă?

— Ba da.

Când îl văzu pe Slava, muzicianul petrecerii, privind-o mirat, Natașa adăugă:

— Dar m-am uitat puțin la dansatori...

Îmbrăcată într-o rochie, presupuse Arkadi.

— Tu ai fost la dans? o întrebă el pe Dinka.

— Da. Americanii dansează ca niște maimuțe, zise ea. Zina era singura care putea să danseze ca ei.

— Cu ei? întrebă Arkadi.

— Mi se pare că dansul americanilor e de o sexualitate nesănătoasă, zise madam Malțeva.

— Dansul avea menirea de a încuraja prietenia dintre muncitorii ambelor națiuni, răspunse Slava. Ce contează

---

[8] Melina Mercouri (1920-1994), actriță și cântăreață grecoaică, ministru al Culturii între 1981-1989 și 1993-1994.

cu cine a dansat, dat fiind că a avut accidentul mai târziu în noaptea aia?

Arkadi răsturnă cutia cu lucruri pe patul Zinei. Hainele erau de fabricație străină și fuseseră purtate până se subțiaseră. În buzunare – nimic. Casetele erau Rolling Stones și Dire Straits, iar casetofonul era un Sanyo. Nu găsi niciun fel de acte și nici nu se aștepta. Cartea de muncă și pașaportul erau probabil în seiful navei. Rujurile și parfumurile se adunaseră în adâncitura lăsată de trup pe saltea. Cât avea să mai dăinuie în cabină mirosul Zinei Paceașvili? În cutia de bijuterii erau un șir de perle și o jumătate de pachet de cărți de joc, toate regine de cupă. Mai era și un rulou de „rozișoare", bancnote de zece ruble, prinse cu un elastic. Ca să cerceteze tot conținutul cutiei, îi trebuia mai mult timp decât avea el acum la dispoziție. Puse totul înapoi în cutie.

— Totul e aici, înăuntru? Toate casetele ei? întrebă.

— Neprețuitele ei casete, pufni Natașa. Le asculta numai la căști. Nu le împărțea cu nimeni.

— Ce tot cauți? întrebă Slava. M-am săturat să mă ignori.

— Nu te ignor, zise Arkadi, dar tu pari să știi deja ce s-a petrecut. Eu sunt mai greu de cap, așa că trebuie s-o iau pas cu pas. Mulțumesc, le spuse celor trei femei.

— Asta a fost tot, tovarășe, zise Slava pe un ton hotărât, luând cutia. Mă ocup eu de asta.

În ușă, Arkadi se opri să întrebe:

— S-a distrat la petrecere?

— Probabil, zise Natașa. Tovarășe Renko, poate ar trebui să mergi și tu la dans din când în când. Inteligheția trebuie să se amestece cu muncitorii.

Arkadi nu știa cum de-i pusese Natașa această etichetă. Banda cu slin nu era chiar bulevardul filosofilor. Era ceva amenințător în expresia de pe chipul Natașei, ceva ce își dori să evite, așa că se întoarse spre Dinka:

— Părea amețită? Se simțea rău?

Dinka clătină din cap, făcându-și cozile să se legene înainte și-napoi.

— Era fericită când a plecat de la petrecere.

— La ce oră? Încotro se ducea?

— Spre pupa. N-aș putea spune ce oră era. Oamenii încă mai dansau.

— Cu cine era?

— Era singură, dar era fericită, ca o prințesă din basme.

Bărbații nu reușeau să-și creeze asemenea fantezii. Femeile astea, în schimb, credeau că pot călători pe mare ducând cu ele toate intrigile obișnuite de budoar, ca și cum n-ar fi existat pericolul să ajungi, în largul mării și să dispari pur și simplu. În cele zece luni pe care le petrecuse la bord, Arkadi ajunsese să simtă din ce în ce mai mult că oceanul este un gol, un vid în care oamenii puteau fi absorbiți în orice clipă. Ar fi trebuit să se agațe de cușetele lor și să-se păzească viețile cu strășnicie când pășeau pe punte.

Când Slava și Arkadi ajunseră pe punte, îl găsiră pe Vainu aplecat peste parapet, cu halatul mânjit de sânge și mâzgă. Toporișca zăcea la picioare. Ridică două degete în aer.

— ...încă două, bâigui el, apoi se întoarse din nou să vomite.

Un vid sau un izvor dând pe dinafară de viață. Depinde cum privești lucrurile.

Capitolul 5

Arkadi îl urmă bucuros pe Slava către pupa. Priveliștea îl amețea ca un drog: o siluetă singuratică rezemată de parapet, un pescador în plan mediu, marea întunecată pierzându-se în ceața cenușie. Față de atmosfera claustrofobă din cabine, era o schimbare plăcută.

— Cercetează împrejurimile, spuse Slava. Se presupune că tu ești expertul.

— Da.

Arkadi se opri și se întoarse. Nu că ar fi avut multe de văzut: vinciuri și tacheți luminați de trei becuri care străluceau până și în toiul zilei, ca niște luni otrăvite. În mijlocul punții era o scară care ducea către un palier aflat direct deasupra rampei de la pupa. Rampele de acest fel erau specifice pescuitului prin traulare. Rampa *Stelei Polare* începea de la linia de plutire și urca printr-un tunel până pe puntea de pescuit aflată dincolo de dunetă. Din rampă, Arkadi vedea numai partea de sub casa scării, iar de pe puntea de traulare, numai brațele bigilor și traversele macaralelor portal, ițindu-se de după coșul de fum. În jurul coșului erau înghesuite butoaie cu ulei, cabluri de rezervă și odgoane. Pe puntea ambarcațiunilor, bărci de salvare atârnau de gruie. Pe o parte a punții era depozitat echipamentul pentru situații de urgență: toporiști, un târnăcop, un harpon și o lopată, de parcă focul ar fi putut fi combătut cu aceleași mijloace cu care lupți împotriva unei armate invadatoare.

— Ei? îl îmboldi Slava. Dacă e să ne luăm după fata aia, Zina a venit încoace de la petrecere. Ca un personaj de basm.

Se opri brusc și-i șopti lui Arkadi:

— Susan.

— Suu-zăn? întrebă Arkadi.

Era un nume care se preta la pronunția rusească.

— Șșș!

Slava roșise.

Silueta rezemată de parapet purta o jachetă de pânză cu glugă, pantaloni fără nicio formă și cizme de cauciuc. Arkadi îi evitase tot timpul pe americani. Coborau foarte rar în fabrică, iar când urca el pe punte, simțea că e urmărit, că se aștepta din partea lui să încerce să-i contacteze, să-i compromită, pe ei și chiar pe el însuși.

— O să ridice un năvod.

Slava îl sili pe Arkadi să se oprească la o distanță respectuoasă.

Susan Hightower stătea cu spatele către ei, vorbind la o stație radio. Din ce se auzea, vorbea când cu *Eagle*, în engleză, când cu puntea de comandă a *Stelei Polare*, dând instrucțiuni în rusă. Pescadorul se apropie, tăind valurile cu etrava. De dedesubt se auzi un huruit. Arkadi se uită în jos în casa scării și văzu un cablu prevăzut cu balize zgâriate, roșii și albe, alunecând pe pantă, peste făgașele cafeniu-ruginii ale rampei.

— Dacă are treabă, putem vorbi cu ceilalți americani, spuse el.

— Ea e șefa delegației. Politețea cere să vorbim mai întâi cu ea, insistă Slava.

Politețe? Tremurau de frig fără ca ea să-i bage în seamă, iar pe Slava îl apucase grija pentru etichetă.

Ajuns în apă, cablul se întinse, desfășurându-se pe douăzeci și cinci, cincizeci, o sută de metri, până ce fiecare baliză călărea propriul ei val. În timp ce cablul se întindea pe toată lungimea, nava americană se apropie dinspre babord, ținând pasul cu *Steaua Polară*.

— E foarte interesant, exclamă Slava cu entuziasm.

— Este.

Arkadi se întoarse cu spatele la vânt. La această longitudine nu exista uscat între Polul Nord și Polul Sud, și brizele se stârneau rapid.

— Știi cum, în flota sovietică, navele se apropie una de alta ca să transfere peștele prins, continuă Slava. Cocile se zgârie...

— Cocile zgâriate sunt emblema flotei sovietice, aprobă Arkadi.

— Sistemul ăsta pe care l-am învățat de la americani, „sistemul fără contact", e mai igienic, dar e mai complicat și cere mai multă îndemânare.

— Ca sexul între păianjeni, spuse Susan fără să se întoarcă spre ei.

Arkadi admiră tehnica pe care o implica noua procedură. De pe pescadorul american, un pescar cu braț puternic aruncă o cange către cablul care plutea pe apă. Un altul îl trase peste parapet, către pupa, unde un năvod plin de pești ocupa în întregime puntea îngustă.

— Se conectează, spuse Susan în radio, în limba rusă.

Ca sexul între păianjeni? Interesantă comparație, se gândi Arkadi. Linia de balize era o legătură destul de fragilă. Nu numai că navele erau la distanță una de alta, dar săltau pe valuri în sus și în jos, în contratimp. Dacă se depărtau prea tare, cablul se putea rupe din pricina tensiunii. Dacă stăteau prea aproape, năvodul fie nu s-ar fi ridicat deloc de pe puntea traulerului, fie ar fi căzut pe fundul apei, unde tracțiunea verticală putea duce la ruperea firului și la o pierdere de echipament și pește în valoare de o sută de mii de dolari în bani americani.

— Vine, spuse Susan, când plasa alunecă și se desprinse de pe puntea traulerului.

Instantaneu, sub greutatea năvodului, *Steaua Polară* își reduse viteza cu o jumătate de nod. Pescadorul vră brusc în vânt, în timp ce departe, pe puntea de traulare, vinciurile începură să ruleze parâma, ridicând încărcătura.

Când Arkadi i se alătură lângă parapet, Susan abia dacă-i aruncă o privire. Probabil purta straturi peste straturi de pantaloni și pulovere, de aceea părea atât de solidă, se gândi el, pentru că fața-i era subțire. Avea ochi căprui și, în ei, se citea concentrarea unei fete care evoluează la bârnă și nu se sinchisește de restul lumii.

— Cincizeci de metri, anunță ea în rusă.

Pescărușii începeau să se adune. Era un mister cum într-un moment nu vedeai nici urmă de pasăre, pentru ca în clipa următoare să apară cu zecile, ieșind din ceață ca din jobenul unui magician.

În urma gărzii de onoare a balizelor, plasa, cu perișorii ei de plastic portocaliu și negru strălucind de apă, se năpustea prin valuri către *Steaua Polară*. In spatele lor, șeful echipei de traulare traversă puntea și coborî în goană scările, poziționându-se pe palierul de deasupra rampei. Cablul se înălță din valuri, întins și picurând. Balize săltară în susul pantei. Trasă de frâul ei de oțel, plasa alunecă afară din apă, pe buza rampei.

— Filați parâma! ordonă Susan în rusește.

Steaua Polară își reduse înaintarea până când aproape că plutea în loc. Era o precauție necesară când ridicai la bord o încărcătură de treizeci de tone de pește, care își pierdea flotabilitatea și își dubla greutatea pe măsură ce ieșea din apă. Adăugând tensiunea produsă de înaintarea vasului, cablul s-ar fi rupt. Pe de altă parte, o oprire bruscă ar fi proiectat plasa în paletele elicei. Încet, în timp ce nava abia se deplasa, cablul trase năvodul pe jumătate pe rampă. Aici, plasa poposi de parcă ar fi ostenit, cu apa șiroind, pierzând prin ochiuri crabi și stele de mare.

— Ești de la fabrică? îl întrebă Susan pe Arkadi.

— Da.

— Bărbatul misterios venit din adâncuri...

Slava îl trase pe Arkadi spre balustrada scării.

— N-o deranja tocmai acum!

În timp ce se uitau prin casa scării la șeful de echipă, grilajul de siguranță al rampei, făcut din plasă de oțel, se deschise și

doi bărbați purtând căști, veste de salvare și corzi de siguranță în jurul mijlocului porniră în jos către năvod, trăgând după ei cabluri portante. Pe măsură ce se apropiau de plasă, panta devenea mai abruptă. Un proiector amplasat pe casa scării lumina locul în care, sub pântecele năvodului aflat în așteptare, rampa se termina brusc.

Bărbatul care mergea în frunte scoase un strigăt, alunecă și se agăță de coarda de siguranță. Era un marinar de punte pe nume Pavel. Ochii i se măriseră de frică.

De sus, de pe palier, șeful de echipă îl încurajă.

— Parcă ești un bețiv pe ringul de dans. O pereche de patine nu vrei?

— Karp, zise Slava cu admirație.

Umerii lui Karp întindeau țesătura puloverului. Își ridică spre ei capul masiv și le zâmbi, arătându-și dinții de aur. El și echipa lui lucrau o tură suplimentară, un alt motiv pentru care erau favoriții ofițerului secund.

— Așteptați să ajungem în zona banchizelor, le strigă el. Atunci să-l vedeți pe Pavel ce figuri de patinaj o să facă pe rampă.

Arkadi își aminti de năvodul pe jumătate reparat pe care-l văzuse mai devreme pe puntea de pescuit.

— Tu ai tăiat plasa în care era Zina?

— Da, răspunse Karp.

Zâmbetul de aur se stinse.

— Ce-i cu asta?

— Nimic.

Lui Arkadi i se păruse ciudat că tocmai Karp Korobeț, perla șefilor de echipă, riscase să strice o plasă americană scumpă, în loc să deșerte peștii din ea până cădea și cadavrul.

Dedesubt, Pavel se chinuia să descurce frâul năvodului, ca să-i permită tovarășului său să atașeze cârligele de siguranță ale cablurilor portante și să elibereze de greutate linia de balize. Una era ca un cablu să se rupă și să ricoșeze necontrolat în spațiul deschis al unei punți, și alta era să se rupă în

tunelul strâmt al rampei, unde un cablu rupt ar fi fost ca un bici într-un butoi.

— Ai fost la petrecere? strigă Arkadi către Karp.

— Nu. Auzi, Renko, nu mi-ai răspuns la întrebare! De ce te-au condamnat?

Arkadi simți un vag accent moscovit.

Susan se răsuci către ei:

— E vreo problemă?

Pavel căzu din nou, alunecând până la jumătatea drumului către plasă înainte să-l salveze coarda de siguranță. Un val invadă rampa, săltând cu el năvodul, care se rostogoli încet peste trupul pescarului. Arkadi mai văzuse oameni murind astfel. Greutatea plasei nu lăsa plămânii să respire, și jumătate din timp năvodul era în apă. Colegul lui Pavel scoase un strigăt și trase de frânghie, dar cu Pavel prins sub douăzeci de tone de pește și plasă, coarda nici nu se clinti. Țipetele nu ajutau la nimic. Un alt val se sparse peste năvod, care se rostogoli și mai mult peste pescar, ca o morsă care strivește un cățeluș. Retrăgându-se, valul încercă să tragă plasa cu sine, și cablul se rupse.

Karp sări de pe palier aterizând direct pe năvod. La atâtea tone ce mai contau încă o sută de kilograme? Următorul val îl scăldă până la mijloc în apă rece ca gheața, dar se prinse cu o mână de plasă, și cu cealaltă îl extrase pe Pavel dintr-o masă de perișori asemănători algelor. Karp râdea. În timp ce Pavel scuipa apă și se cățăra pe spinarea năvodului, șeful de echipaj se trase în sus, către coarda de siguranță și-l ajută pe celălalt să fixeze cârligele. Într-o secundă, totul se terminase. Karp nu avusese niciun moment de ezitare, își zise Arkadi uimit. Șeful de echipă se mișcase atât de iute, încât salvarea vieții unui camarad nu păruse un act de curaj, ci un exercițiu de agilitate, ca al unui gimnast la paralele.

Pescadorul se ivi din nou în siajul *Stelei Polare,* așteptând să i se comunice captura: câte tone, dintre care câte de sol, câte de crab și câte de mâl. Pescărușii planau deasupra gurii

rampei, pândind peștii care ar fi putut scăpa printre ochiurile plasei.

— Asta ne mai lipsea, unul care de la banda cu slin, îi spuse Susan lui Slava. Condu-l în cabina mea.

De îndată ce cârligele de siguranță se închiseră, Karp și oamenii lui porniră iute în susul rampei, pas cu pas, cu ajutorul unicei corzi de siguranță rămase. În urma lor, năvodul începu să se miște. *Steaua Polară* avea un plan de îndeplinit în această călătorie, o cotă de cincizeci de mii de tone de pește. Atâta file congelat, atâta făină de pește, atâta ulei de pește, totul pentru o națiune ce tânjea după proteinele menite să dezvolte mușchii care construiau comunismul. Din această încărcătură, zece la sută se pierdea la bord, când congelarea dădea rateuri, zece la sută se strica odată ajuns la țărm, zece la sută se împărțea între directorul portului și șeful flotei, iar zece la sută se pierdea odată cu transportul, pe drumuri neasfaltate, către sate unde putea sau nu să se găsească un congelator funcțional care să adăpostească ultimele fileuri de pește, atât de greu încercate. Nu era de mirare că năvodul se năpustea nerăbdător către puntea de traulare.

Slava îl conduse pe Arkadi către prova, trecând de puntea de traulare și de centrul vasului, pe lângă hangarul vopsit în alb unde lucrau mecanicii.

— Ce zici de accentul ei? Vorbește rusește așa de bine! se minună Slava. Susan e o femeie extraordinară. Vorbește mai bine decât fata aia uzbecă... cum o cheamă?

— Dinka.

— Așa, Dinka. Nimeni nu mai vorbește rusește în Rusia.

Era adevărat. Mai ales rușii aflați în ascensiune socială vorbeau în ucraineana de politburo[9], devenită din ce în ce mai populară. Încă de pe vremea lui Hrușciov, conducătorii

---

[9] Biroul Politic al Partidului Comunist, aici cu sensul de nomenclatură.

ucraineni ai țării vorbiseră într-o rusească stricată, chinuită, înlocuind v-ul cu w-ul, până când, în cele din urmă, toți cei de la Kremlin, fie că proveneau din Samarkand sau din Siberia, începuseră să vorbească de parcă erau cu toții fii ai Kievului.

— Spune-ți numele, zise Arkadi.

— Slawa, zise Slava privindu-l bănuitor. Nu știu ce-i cu tine, dar mereu cauți nod în papură.

La granița întunecată unde ceața și orizontul se contopeau, se zăreau luminile unui alt pescador care ridica un năvod.

— Câte nave avem cu noi? întrebă Arkadi.

— Patru, de obicei: *Alaska Miss, Merry Jane, Aurora* și *Eagle.*

— In noaptea petrecerii erau aici toate?

— Nu. *Alaska Miss* se pregătea de o schimbare a echipajului, iar *Aurora* avea o problemă la sistemul de pilotaj. Fiindcă tot opriserăm pescuitul în noaptea respectivă și pentru că oricum urma să mergem la Dutch Harbor, au decis să se îndrepte mai devreme către port. În noaptea petrecerii nu erau decât două nave cu noi, aceleași pe care le avem si acum.

— Trupa cu care cânți e bună?

— Nu-i cea mai rea, zise Slava prudent.

Puntea de la prova era împărțită, având pe o parte un teren de volei și pe cealaltă parte o punte de încărcare pe care Arkadi și Slava o traversară. Terenul era înconjurat de plasă. Totuși, din când în când, câte o minge mai cădea peste bord, moment în care căpitanul era silit să întoarcă *Steaua Polară* până la punctulețul care sălta pe valuri, însărcinare comparabilă cu cea de a împinge o scroafă uriașă printr-un noroi dens. Mingile de volei nu erau tocmai ușor de găsit în marea Bering.

Americanii de la bordul *Stelei Polare* erau cazați în castelul de la prova, sub nivelul la care se aflau cabinele ofițerilor și puntea de comandă. Susan nu ajunsese încă, dar

ceilalți trei americani se adunaseră în cabina ei. Bernie era tânărul pistruiat pe care Arkadi îl întâlnise lângă sala de mese, când discutase cu Volovoi. Prietenul lui, Day, avea ochelari cu rame metalice, care îi accentuau expresia serioasă, de savant. Ambii reprezentanți ai companiei purtau blugi și pulovere care, deși ponosite, erau clar superioare hainelor rusești. Lantz era observatorul trimis de Flota Americană de Pescuit și sarcina lui era să se asigure că *Steaua Polară* nu prindea pește dintr-o specie, de mărime sau sex interzis prin lege. Gata să intre în tură, purta o salopetă impermeabilă, o cămașă cadrilată cu mâneci cauciucate și o mănușă de cauciuc într-o mână, iar din buzunarul cămășii atârna, ca o batistă la rever, o mănușă chirurgicală. Se tolănni, cu un aer somnoros, pe bancheta încastrată în perete, stând cocoșat din pricina înălțimii sale, cu o țigară atârnându-i dintre buze. Așteptând-o pe Susan, Slava stătu de vorbă cu cei trei în rusă, cu lejeritatea entuziastă cu care vorbești cu niște oameni care-ți sunt prieteni, contemporani, suflete pereche.

Cabina lui Susan nu era cu mult mai bună decât cele ale echipajului. Două cușete în loc de patru, ambele la dispoziția ei, dat fiind că, printre americani, era singura femeie. Avea un mic frigider ZIL, iar în aer zăbovea aroma metalică a cafelei instant. Pe patul de deasupra se aflau o mașină de scris și cutii cu manuscrise, dar și cutii de carton pline cu cărți: Pasternak, Nabokov, Blok. Arkadi observă ediții în limba rusă care s-ar fi vândut în câteva secunde în orice librărie din URSS și pe care ai fi putut să obții câteva mii de ruble pe străduțele dosnice din Moscova. Era ca și cum ai fi nimerit peste cutii pline cu aur. Susan chiar le putea citi?

— Explică-mi din nou, te rog. Cine-i ăsta? îl întrebă Day pe Slava.

— Muncitorii noștri au talente multiple. Matelotul Renko lucrează în fabrică, dar are ceva experiență în investigarea accidentelor.

— E groaznic ce s-a întâmplat cu Zina, spuse Bernie. Era o fată grozavă.

Lantz suflă un rotocol de fum și întrebă într-o engleză plictisită:

— De unde știi că era grozavă?

— Ce-a pățit? se interesă Day.

Arkadi abia își stăpâni un mârâit când îl auzi pe Slava spunând:

— Se pare că Zina s-a simțit rău, a ieșit pe punte și și-a pierdut echilibrul.

— Și probabil a fost ridicată la suprafață cu năvodul? întrebă Lantz.

— Exact.

— A văzut-o cineva căzând? întrebă Bernie.

— Nu, spuse Slava.

Principala greșeală pe care o fac anchetatorii fără experiență: să răspundă la întrebări, în loc să fie ei cei care le pun.

— Era întuneric, știți, și după petrecere se lăsase ceața, și era singură. Pe mare se întâmplă lucruri de-astea. Asta-i tot ce știm până acum, dar dacă aveți alte informații...

Să-l urmărești pe Slava era ca și cum ai fi mers pe urmele unui leming. Cei trei americani ridicară din umeri și rostiră la unison: „nu".

— Ar trebui s-o așteptăm pe Susan, dar cred că nu mai avem întrebări, îi spuse Slava lui Arkadi.

— Eu n-am întrebări, spuse Arkadi, apoi trecu pe engleză. Sunt impresionat de cât de bine vorbiți rusește.

— Suntem absolvenți de facultate, spuse Day. Ne-am angajat aici special ca să ne perfecționăm rusa.

— Mă uimește și cât de bine îi cunoașteți pe membrii echipajului nostru.

— Toată lumea o știa pe Zina, spuse Bernie.

— Zina era o fată populară, adăugă Day.

Arkadi îl observă pe Slava cum se chinuia să traducă în gând, încercând să înțeleagă conversația.

— Lucra la bucătărie. V-a servit și pe voi? întrebă Arkadi.

— Nu, noi mâncăm la popota ofițerilor. La începutul călătoriei servea acolo, dar apoi s-a transferat.

— O vedeam pe Zina pe punte, mai precis la parapetul de la pupa, spuse Bernie.

— Acolo e postul tău?

— Da. Un reprezentant al companiei trebuie să stea întotdeauna la pupa când se face transferul peștelui. Zina avea obiceiul să vină și să se uite cum se face.

— Adeseori?

— Da.

— Iar postul tău este...

Arkadi se întoarse către Lantz, părând să-și ceară scuze că nu-i reținuse postul.

— Pe puntea de traulare.

— Erai de serviciu când a fost adusă Zina?

Lantz își scutură scrumul de țigară de pe pulover și se ridică în picioare. Avea capul cam mic pentru un tip așa de înalt, iar părul îi era pieptănat cu o grijă narcisistă.

— Era frig. Intrasem înăuntru să beau un ceai. Marinarii știu că trebuie să mă anunțe ori de câte ori ridică un năvod.

Chiar și sub punte, cu toată larma care domnea în preajma liniei de prelucrare a peștelui, Arkadi știa de fiecare dată când era ridicată o plasă, după scrâșnetul vinciului hidraulic și după schimbarea turației motoarelor, care treceau de la „viteză redusă“ la „foarte încet“ în clipa în care plasa se ridica din apă, și reveneau la „viteză redusă“ când aceasta era ridicată pe rampă. Până și în somn știa când era adusă la bord o încărcătură de pește. Lantz n-avea nevoie să-l cheme nimeni.

— V-a plăcut petrecerea? întrebă Arkadi.

— Grozavă, spuse Bernie.

— Mai ales trupa lui Slava, zise Day.

— Ați dansat cu Zina? întrebă Arkadi.

— Pe Zina o interesa mai mult gașca motocicliștilor, spuse Lantz.

— Gașca?

— Pescari, explică Bernie. Americani, nu de-ai voștri.

— Dom'le, da' engleza ta chiar că-i bună! spuse Day. Zici că vii din fabrică?

— De la banda cu slin, spuse Susan, intrând și aruncându-și jacheta pe pat.

Își scoase căciulița de lână, eliberându-și părul des și blond, tuns scurt.

— Ați început fără mine, i se adresă ea lui Slava. Sunt șeful delegației. Știi că nu trebuie să discuți cu băieții dacă eu nu-s aici.

— Iartă-mă, Susan, spuse Slava spășit.

— Vreau să fie clar lucrul ăsta.

— Da.

Era limpede că Susan preluase controlul, în maniera arogantă în care, uneori, oamenii mici de statură se plasează în centrul atenției. Privirea ei dădu ocolul cabinei, făcând prezența.

— Ne-au întrebat despre Zina și despre petrecere, spuse Bernie. Matelotul Renko, care a venit cu Slava, a spus că nu are întrebări, dar cred că are.

— Și încă în engleză, zise ea. Am auzit.

Se întoarse către Arkadi.

— Vrei să afli cine a dansat cu Zina? Cine știe? Era întuneric și toți țopăiau acolo. Acum dansezi cu cineva, în clipa următoare cu alți trei. Dansezi cu bărbați sau dansezi cu femei sau și cu unii, și cu alții. E ca poloul pe apă, dar fără apă. Hai să discutăm și despre tine. Slava mi-a spus că ai experiență în materie de accidente.

— Tovarășul Renko a fost anchetator la Procuratura din Moscova, spuse Slava.

— Și ce-ai anchetat? îl întrebă ea pe Arkadi.

— Accidente grave.

Ea îl privi cercetător din cap până în picioare, de parcă ar fi dat o probă pentru un rol și nu se descurcase prea bine.

— Cât de convenabil că te-ai nimerit la linia de producție a navei ăsteia, curățând pește. Un anchetator tocmai de la Moscova? Vorbitor fluent de engleză? La curățat de pește?

— Dreptul la muncă e garantat în Uniunea Sovietică, spuse Arkadi.

— Bine, zise Susan. Îți propun să păstrezi celelalte întrebări pentru cetățenii sovietici. Zina e o problemă sovietică. Dacă aflu că te-ai mai apropiat de vreun american de pe nava asta, mă duc direct la căpitanul Marciuk.

— Gata, nu mai avem întrebări, spuse Slava, împingându-l pe Arkadi către ușă.

— O ultimă întrebare, spuse Arkadi adresându-se bărbaților. Sunteți nerăbdători să ajungeți la Dutch Harbor?

Tensiunea se mai diminuă.

— Mai avem doar două zile! spuse Bernie. O să iau cea mai bună cameră de hotel, o să fac un duș fierbinte și o să beau un bax de bere rece ca gheața.

— Dar tu, Suu-zăn?

Lui Arkadi îi plăcea să-i pronunțe numele astfel, făcându-l să pară rusesc.

— Încă două zile și-am plecat de-aici, spuse ea. În Dutch o să căpătați un nou șef de delegație, iar eu o să-mi iau zborul din ceața asta către California. Așa că vă puteți lua rămas-bun de la mine chiar acum.

— Ceilalți o să ne întoarcem, îl asigură Day pe Slava. Mai avem două luni de pescuit.

— Doar pescuit. Fără alte întrebări, promise Slava. Nu trebuie să uităm că suntem camarazi și prieteni.

Arkadi își aminti că, pe drumul dinspre Vladivostok, *Steaua Polară* făcuse exerciții de camuflaj și decontaminare în caz de radiații. Orice marinar sovietic știa că în seiful

comandantului său se afla un pachet sigilat, care ar fi trebuit să fie deschis numai dacă era primit un semnal codat de război. Înăuntru erau instrucțiuni despre cum să eviți submarinele inamice, unde să iei contact cu aliații și cum să procedezi cu prizonierii.

Capitolul 6

Lui Arkadi nu-i plăceau parcurile de distracții, dar de data asta savura momentul. Nu era vorba de ceva sofisticat. Cușca de transport avea un lanț în loc de ușă și, un cauciuc la bază, menit să amortizeze oprirea, dar se ridică de pe punte cu o smucitură puternică, trasă de cablul întins al macaralei, se legănă în aer în timp ce se înălța, părând, pentru o clipă, o imensă colivie ce-și lua zborul. Apoi trecu dincolo de bordul navei și-și începu coborârea abruptă către *Merry Jane*. Pe lângă coca amenințătoare a navei-fabrică, orice pescador părea miniatural, chiar și *Merry Jane,* care avea patruzeci de metri în lungime. Avea prova înaltă, caracteristică traulerelor din Marea Bering, pe care se aflau timoneria și coșul de fum, un catarg cu antene și lămpi, o punte de lemn dotată cu o macara de bord și, la pupa, o rampă și o macara portal cu trei năvoade strânse grijuliu. Coca era albastră cu o dungă albă, timoneria era albă cu o dungă albastră, iar nava strălucea ca o jucărie nouă pe lângă tranchetul negru al *Stelei Polare*. Trei pescari în impermeabile prinseră cușca, amortizându-i coborârea pe punte. Slava desfăcu lanțul și ieși primul. Arkadi îl urmă. Pentru prima oară în aproape un an de zile părăsea nava-fabrică. Părăsea *Steaua Polară* și păși pe o navă americană. Pescarii se-nghesuiră să-i strângă mâna și să-l întrebe entuziaști: *Falha portugues?*[10]

Erau doi Diego și un Marco, bărbați scunzi și oacheși, cu ochi melancolici de naufragiați. Niciunul nu vorbea rusa și abia știau câteva cuvinte în engleză. Slava îl zori pe Arkadi

---

[10] „Vorbești portugheza?“, în lb. portugheză, în original, (n. red).

pe scările timoneriei unde aștepta căpitanul Thorwald, un norvegian cu obrajii roșii, uriaș ca un urs.

— Nu-i așa că e ciudat? întrebă Thorwald. E proprietate americană, doar atât. Portughezii petrec zece luni pe an aici, la pescuit, dar au familii acasă, în Portugalia. E drept, aici fac o avere comparativ cu cât ar câștiga în țară. Și eu la fel. Eu mă duc acasă și dau zăpada de pe alee, iar ei se duc acasă și prăjesc sardele, dar două luni pe uscat ne sunt de ajuns tuturor.

Căpitanul lui *Merry Jane* era îmbrăcat într-o pijama, deschisă cât să lase vederii un lanț de aur pe un piept acoperit de păr roșcat. Se presupunea că rușii erau urmașii invadatorilor vikingi de odinioară; „russ" însemna roșcat, culoarea părului invadatorilor. Thorwald lăsa impresia că numai o prăduire vikingă l-ar fi putut trezi din amorțire.

— Nu par să știe engleza, zise Arkadi.

— În felul ăsta nu intră în belele. Știu ce au de făcut, așa că nu-i nevoie de discuții. Or fi cam idioți, dar sunt cei mai buni după norvegieni.

— Asta-i o adevărată laudă, zise Arkadi. Frumoasă navă.

Luxul punții de comandă era o revelație în sine. Masa cu hărți fusese lustruită cu ulei de tec până când căpătase o strălucire de agată, puntea era acoperită cu un covor gros, demn de un membru al Comitetului Central, și la fiecare capăt al consolei largi se afla câte o cârmă cu propriul ei scaun pivotant capitonat. Scaunul dinspre tribord era înconjurat de monitoarele colorate ale sonarelor de pescuit, de ecranele radarelor și de afișajul digital al radiourilor.

Thorwald băgă mâna în pantalonii de pijama ca să se scarpine.

— Da, e construită solid, ca pentru Marea Bering. Stai să vezi când o să ajungem în zona ghețarilor. E o nebunie să aduci până la latitudinea asta o navă ca *Eagle*. Sau să aduci femei.

— O știai pe Zina Paceașvili? întrebă Slava.

— Când pescuiesc, pescuiesc. Când fut, fut. Nu le-amestec.

— Înțeleaptă idee, zise Arkadi.

Nepăsător, Thorwald continuă:

— N-o știam pe Zina și n-am fost la petrecere, pentru că am stat cu Marciuk și cu Morgan la popotă și-am încercat să le explic unde să arunce năvoadele. Uneori mi se pare că nici rușii, nici americanii n-au venit aici pentru pește.

Slava și Arkadi coborâră la bucătărie, unde echipajul se adunase în jurul unui prânz bazat pe cod sărat și vin, cu totul deosebit de meniul de pe o navă sovietică. Pescuitul era o muncă grea, dar Arkadi fu încă o dată surprins de confortul de pe *Merry Jane:* plitele uriașe, cu bare glisante care împiedicau mâncarea să cadă pe jos când marea era agitată, masa prevăzută cu suporturi antiderapante, bancheta capitonată, filtrul de cafea al cărui recipient era prins cu o curea. Erau și decorațiuni care să dea senzația unui adevărat cămin: de cablul unei veioze atârna o barcă miniaturală de lemn cu ochi pictați la prova, în altă parte se vedea un poster înfățișând un sat cu case albe, pe o plajă. Foarte diferit de bucătăria traulerului de coastă pe care lucrase Arkadi în largul insulelor Sahalin. Acolo, echipajul mânca fără să-și scoată paltoanele, și toată mâncarea – crupe, cartofi, varză, ceai – avea gust de pește și mucegai.

În timp ce mâncau, portughezii urmăreau o casetă video. Cu excepția unui salut politicos, nu le acordară atenție vizitatorilor. Arkadi îi înțelegea. Dacă cineva voia să-i ia la întrebări, atunci ar face bine să le știe limba. Până la urmă, pe vremea când rușii tăiau frunză la câini în bărcuțele lor cu vâsle, portughezii aveau un imperiu care se întindea în întreaga lume. Pe ecran se desfășurau comentariul isteric și jocul anemic al unui meci de fotbal.

— Zina Paceașvili? întrebă Slava. O cunoaște cineva de-aici pe Zina? O... o știți.. ați...?

Se întoarse către Arkadi.

— Ne pierdem timpul, conchise el.

— Fotbal, zise Arkadi și se așează.

Diego cel de lângă Arkadi îi turnă un pahar de vin alb.

— *Campeonato do Mundo*[11]. Tu?

— Portar, spuse Arkadi.

Acum douăzeci de ani, își dădu el seama.

— Atacant, zise pescarul arătând către el însuși, apoi către celălalt Diego și către Marco. Atacant. Fundaș.

Apoi arătă către televizor:

— Portugalia, alb. Englez, dungi. Rău.

Toți cei trei pescari tresăriră când o siluetă într-un tricou cu dungi se repezi și marcă. De câte ori văzuseră înregistrarea meciului, se întrebă Arkadi. De zece ori, de o sută? Pe parcursul unui voiaj îndelungat, oamenii aveau tendința să spună aceleași povești, iar și iar. Tehnologia de vârf ridica această tortură la rangul de artă.

Când Diego își întoarse privirea de la ecran, Arkadi îi arătă fotografia cu Zina și Dinka.

— Ai furat fotografia, zise Slava.

— Zina, zise Arkadi urmărind privirea pescarului trecând de la o femeie la alta cu indiferență.

Diego ridică din umeri. Arkadi le arătă fotografia și celorlalți doi membri ai echipajului și avu parte de aceeași reacție, dar apoi cel dintâi Diego ceru să mai vadă poza o dată.

— *No baile,* îi zise lui Arkadi. *A loura da Russia. A mulher com os americanos. Entende? Com americanos*[12], continuă el insistent.

— Dansa cu americanii. Așa mă gândeam și eu, zise Arkadi.

— *Beba, beba,* zise Diego umplându-i paharul.

— Mulțumesc!

— *Muito obrigado!* îl învățâ Diego.

---

[11] Campionatul mondial, în lb. portugheză în original (n. red.).

[12] „Nu dansa. O rusoaică blondă. O femeie cu americanii. Pricepi? Cu americanii“ în lb. portugheză în original (n. red.).

— *Muito obrigado!*

— *Meo pracer*[13].

Arkadi se ținea de bara din centrul cuștii de transport, în timp ce se deplasau ea balansându-se către cel de-al doilea trauler. Slava avea un aer din ce în ce mai nefericit, ca o pasăre închisă la un loc cu o pisică.

— Chestiunea asta dă peste cap programul de lucru.

— Ia-o ca pe o vacanță, îl îndemnă Arkadi.

— Ha!

Slava privi sever un pescăruș care dădea ocol unei guri de santină a *Stelei Polare,* așteptând evacuarea resturilor.

— Știu la ce te gândești.

— La ce? întrebă Arkadi nedumerit.

— Crezi că eu aș fi putut să văd cu cine era Zina la petrecere, pentru că eram pe scenă. Ei bine, te înșeli. Când ești pe scenă, lumina îți bate drept în ochi. Întreabă-i și pe ceilalți membri ai trupei. O să-ți spună același lucru. Nu puteam vedea pe nimeni.

— Întreabă-i tu, zise Arkadi. Tu conduci investigația.

Nava *Eagle* era mai mică decât *Merry Jane,* vopsită în roșu și alb, cu o provă mai joasă, cu o macara de bord și o macara portal cu o singură bobină. O altă diferență era că pe punte nu se afla nimeni care să-i întâmpine. Ieșiră din cușcă și păsiră pe scândurile punții, printre resturile ultimei recolte de pescuit: calcani pleoștiți și crabi scheletici.

— Nu pricep, spuse Slava. De obicei sunt foarte prietenoși.

— Și tu simți, nu? întrebă Arkadi. O oarecare răceală. Ce limbă crezi că o să vorbească? Suedeză? Spaniolă? Ce soi de americani or fi ăștia?

— Ai de gând să mă faci de râs, nu-i așa?

Arkadi se uită la Slava de sus în jos.

---

[13] – Bea, bea! – Mulțumesc mult! – Cu plăcere! în lb. portugheză în original (n. red.).

— Ai pantofi sport și blugi. Ești întruchiparea tânărului comunist. Cred că suntem pregătiți să dăm ochii cu căpitanul.

— Ce mai asistent am, un dezertor cu acte-n regulă!

— Mai rău, un tip care nu are nimic de pierdut. După tine, te rog.

Cabina de comandă a navei *Eagle* era mai mică decât cea de pe *Merry Jane,* fără covor sau mobilier de tec, dar altminteri aducea mai mult cu felul în care își imagina Arkadi că ar trebui să arate puntea de comandă a unui vas american: ca o adevărată capsulă spațială, cu monitoare color grupate în jurul și în spatele scaunului căpitanului, un cerc de ecrane de radar și verdele catodic al sonarelor, pe care bancurile de pești păreau nori portocalii în permanentă mișcare. Stații radio atârnau din plafon, cu cifrele lor roșii plutind în electricitatea statică a canalelor deschise. Învelișurile cromate ale busolei și repetitorului erau lustruite și luceau asemenea cristalului. Pe scurt, strălucire, nu înghesuială.

Bărbatul care ocupa scaunul căpitanului se potrivea întru totul peisajului. Pescarii erau de obicei plini de cicatrice de pe urma contactului cu cuțite, spinări de pește și cabluri rupte, iar chipurile le erau înăsprite de frig și de sarea de mare, dar Morgan părea să fi fost șlefuit cu un instrument mai ascuțit. Era uscățiv, aproape descărnat, cu părul prematur încărunțit. Deși purta o căciulă și un hanorac, atât el, cât și cabina de comandă emanau o austeritate călugărească, lăsând impresia unui om care se simțea cel mai fericit când era singur și aflat la comandă. Când căpitanul se ridică de pe scaun, Slava îl salută umil și lui Arkadi îi trecu prin minte că ofițerul de rangul trei ar fi fost un câine ascultător.

— George, el este matelotul Renko. Poți să-i spui Arkadi.

Apoi se întoarse pe Arkadi și-i zise:

— Căpitanul Morgan.

Căpitanul îi strânse mâna lui Arkadi.

— Ne pare rău de Zina Pișvili.

— Paceașvili, spuse Slava dând din umeri, ca și cum numele ar fi fost ridicol sau cu totul neimportant.

— Pașvili? Îmi cer scuze, îi zise Morgan lui Arkadi. Nu vorbesc rusa. Comunicațiile internavale se desfășoară prin intermediul reprezentanților companiei de la bordul *Stelei Polare*. Ai putea chema pe unul dintre ei, pentru că pierdem timp prețios pentru pescuit, și asta înseamnă că pierdem bani. Pot să-ți ofer ceva de băut?

Pe cufărul cu hărți era o tavă cu trei pahare și o sticlă de vodcă rusească. Era mai bună decât ceea ce beau cetățenii sovietici la ei acasă, era vodcă de export. Căpitanul ridică sticla cam un milimetru de pe tavă, ca pentru a măsura minimul de ospitalitate necesar.

— Sau poate vă grăbiți?

— Nu vrem nimic, mulțumim! refuză Slava, înțelegând aluzia.

— De ce nu? zise Arkadi.

— Mai întâi vin și acum vodcă? șuieră Slava.

— Da, parcă ar fi Anul Nou, nu-i așa? zise Arkadi.

Morgan ,îi turnă lui Arkadi o jumătate de pahar de vodcă, apoi își turnă unul pentru sine. Slava se abținu.

— *Nazdrovia*[14], zise Morgan. Nu așa se zice?

— Noroc, spuse Arkadi.

Își bău vodca din trei înghițituri, iar Morgan dintr-una singură, zâmbind calm apoi, arătându-și dinții perfecți.

— Nu vrei să vină un reprezentant al companiei, zise Morgan.

— Vom încerca să ne descurcăm fără ei.

Ultimul lucru pe care-l voia Arkadi era ca Susan să ia parte la discuție.

— Bine, Arkadi, dă-i drumul.

---

[14] Corect: *Na zdarovia* – noroc, în lb. rusă (n. red.).

Morgan era atât de sigur pe sine, încât Arkadi se întrebă ce l-ar putea tulbura.

— Nava asta e sigură?

Slava tresări:

— Renko, asta-i...

— E în regulă, zise Morgan. E o navă de douăzeci și doi de metri, destinată navigației în golf, căreia i s-au adăugat instalații pentru Marea Nordului. Asta înseamnă că a fost construită inițial ca să deservească platformele de petrol din Golful Mexic, apoi a fost reutilată pentru pescuitul în apele astea, când cu *boom*-ul crabilor[15]. Când afacerea cu crabii a intrat în colaps, i-au montat macarale pentru ridicat năvoadele și ceva bordaj suplimentar pentru impactul cu gheața. Banii cei mai frumoși s-au băgat unde contează, în electronice. Nu avem noi tradiția cu care se laudă amicul cap-rotund[16] de pe *Merry Jane* și cei trei pitici ai lui, dar prindem mai mult pește decât ei.

— Ai cunoscut-o pe Zina?

— Doar din vedere. Era întotdeauna prietenoasă, ne făcea cu mâna.

— Și dansa.

— N-am avut plăcerea să dansez cu ea. Eram la popotă, uitându-mă pe hărți alături de bunii mei prieteni, căpitanii Marciuk și Thorwald.

— Îți place pescuitul în parteneriat?

— E fascinant.

— Fascinant?

Arkadi nu se gândise niciodată că pescuitul putea fi descris astfel.

---

[15] În anii '60 și '70, Alaska a prosperat de pe urma pescuitului de crabi. Populația de crabi a intrat însă în declin la începutul anilor '80, ca urmare a pescuitului intensiv.

[16] *Roundhead*, poreclă care li se dădea puritanilor englezi din pricina tunsorii lor rotunjite. Prin extensie, puritan, persoană care urmează niște reguli foarte rigide.

— Cum așa?

— După Dutch Harbor, urcăm până la latitudinea ghețarilor. Căpitanii sovietici sunt oameni cu inițiativă. Anul trecut, ați dus în zona Siberiei o întreagă flotă de pescuit, cincizeci de nave, care au rămas prinse în ghețuri de era să le pierdeți pe toate. Chiar ați pierdut o navă fabrică, și singurul motiv pentru care echipajul nu s-a dus la fund odată cu ea a fost că oamenii au reușit să traverseze pe gheață.

— Erau nave sovietice, spuse Arkadi.

— Da, și eu nu vreau să am soarta vreuneia dintre ele. Nu mă-nțelege greșit, îmi plac rușii. Ăsta e cel mai bun parteneriat. Coreenii fură jumătate din fiecare năvod. Japonezii sunt prea mândri ca să trișeze, dar sunt mai reci decât peștii.

Morgan era genul de om care zâmbea în timp ce reevalua situația.

— Arkadi, cum se face că nu-mi amintesc să te fi văzut la bordul *Stelei Polare*? Ești vreun ofițer de flotă sau ești trimis de ministerul vostru sau ce?

— Sunt muncitor în fabrică.

— La banda cu slin, spuse Slava.

— Și vorbești engleza fluent, și investighezi accidente? Aș zice că ești supracalificat pentru meseria de curățător de pește.

Ochii lui Morgan, albaștri ca sticla, aveau o privire inocentă, care le spunea lui Slava și lui Arkadi că omul îi credea mincinoși.

— A fost un accident?

— Nu există niciun dubiu, zise Slava.

Morgan își menținuse ochii ațintiți asupra lui Arkadi. Privirea i se mută către plasa care atârna lenește de macara, apoi către cei doi membri ai echipajului în pelerine impermeabile, care urcau scările dinspre punte, apoi se uită din nou la Arkadi.

— În regulă. A fost o vizită încântătoare. Numai nu uita că te afli în ape americane.

Cabina de comandă, oricum îngustă, deveni neîncăpătoare când intrară pescarii. Erau americanii care îi stârniseră curiozitatea lui Arkadi, din clipa în care îl auzise pe Lantz descriindu-i drept „gașca de motocicliști". În Uniunea Sovietică, unde două roți conectate la un motor cu combustie internă erau simbolul libertății individuale, motocicliștii erau porecliți „rockeri". Autoritățile încercau în permanență să-i atragă pe rockeri către pistele de curse legale, dar găștile le scăpau printre degete ca niște mongoli puși pe pradă, invadând sate întregi și dispărând înainte ca patrulele miliției să ajungă la fața locului.

Cel mai solid dintre pescari avea o față pământie, ochi înfundați în orbite și brațele puternice ale cuiva care și-a petrecut mult timp manevrând capcane pentru crabi și năvoade. Un tip nu foarte rafinat. Îl măsură pe Arkadi din cap până în picioare.

— Ce-i tâmpenia asta?

— Coletti, astea-s roadele parteneriatului, explică Morgan. Tipul care-l însoțește pe amicul nostru Slava vorbește engleza suficient de bine cât să-ți dea și ție lecții. Hai să rezolvăm treaba repede și cinstit.

— Renko, el e Mike, îl prezentă Slava pe cel mai tânăr dintre pescari, un aleut cu trăsături asiatice delicate pe un chip lat. Mike e prescurtarea de la Mihail.

— Un nume rusesc? întrebă Arkadi.

— Pe-aici sunt o grămadă de nume rusești, zise Mike cu o voce moale și nesigură. Pe vremuri au trecut pe-aici o grămadă de cazaci nebuni.

— Cândva, aleuții și Alaska au aparținut țarilor, îi spuse Morgan lui Arkadi. Ar trebui să știi asta.

— Vorbești rusește?

Ăsta era un tip care ar fi putut să vorbească cu Zina.

— Nu. Adică mai folosim expresii, știi, fără să avem idee ce înseamnă, zise Mike. Ca atunci când îți dai cu ciocanul peste degete, știi? Sau când mergem la biserică, unele chestii sunt în rusă.

— Încă mai există o biserică rusească în Dutch Harbor, spuse Slava.

Aleutul aruncă o privire către Coletti înainte să continue:

— Ne pare foarte rău de Zina. Nu ne vine să credem ce s-a întâmplat. De fiecare dată când ridicam un năvod cu pește, ea era la prova și ne făcea cu mâna. Pe ploaie sau soare, zi sau noapte, era acolo.

— Ai dansat cu ea? întrebă Arkadi.

Coletti interveni:

— Toți am dansat cu ea.

— Și după petrecere?

— Când am plecat noi, încă se mai dansa.

Coletti își înclină capul într-o parte, privindu-l fix pe Arkadi.

— Zina mai dansa?

— A plecat înaintea noastră.

— Părea să nu se simtă bine? Beată, ametită, năucită? Nervoasă, preocupată, speriată?

— Nu.

Coletti răspundea la întrebări de parcă ar fi fost un milițian sovietic, genul care nu dă nicio informație pe gratis.

— Cu cine a plecat? întrebă Arkadi.

— Cine știe? răspunse un nou sosit care tocmai venea pe scările dinspre bucătărie.

Acest al treilea membru al echipajului își arcui sprâncenele într-o expresie de îngrijorare prefăcută, ca și cum petrecerea ar fi început fără el. Un inel de aur îi împodobea urechea stângă, și o curea de piele îi prindea părul lung într-o coadă de cal. Avea o barbă rară și-i dădea un aer feminin, ca al unui tânăr actor. Nu dădu mâna cu nimeni, pentru că tocmai se ștergea cu o cârpă unsuroasă.

— Sunt Ridley, inginerul. Voiam să-mi prezint și eu condoleanțele. Zina era o puștoaică grozavă.

— Să înțeleg că ai stat de vorbă cu ea la petrecere? întrebă Arkadi.

— Păi...

Ridley făcu o pauză cu un aer spășit.

— Căpitanul vostru ne-a pus la dispoziție o tratație generoasă de cum am urcat la bord. Cârnăciori, bere, coniac. Apoi am fost să-i vedem pe americani, pe Susan și pe băieți. Suntem prieteni vechi, așa că s-a lăsat cu și mai multă bere și vodcă. Din câte am înțeles, regulamentele voastre vă interzic să aveți alcool la bord, dar ori de câte ori am fost la bordul *Stelei Polare,* alcoolul a curs ca de la țâșnitoare. Plus că mai e și chestia cu fusul orar. *Steaua* folosește ora Vladivostokului, ceea ce înseamnă cu trei ore mai devreme decât ora noastră. Dacă începeți o petrecere la ora nouă seara, pentru noi e miezul nopții. La ora aia noi ne relaxăm foarte rapid.

— A fost o petrecere reușită?

— Cea mai bună trupă de rock & roll din Marea Bering.

Slava clătină din cap, copleșit de laudă.

— Adevărul e, după părerea mea, că ne facem de râs când ajungem la bordul *Stelei Polare,* zise Ridley, având aerul că face o mărturisire. Ne îmbătăm și încercăm să ne ridicăm la înălțimea reputației noastre de americani sălbatici.

— Nu, nu, zise Slava.

— Ba da, ba da, spuse Ridley. Rușii sunt atât de primitori. Noi ne facem praf, iar voi ne adunați de pe jos zâmbind politicos. M-am îmbătat atât de tare, că a trebuit să mă întorc mai devreme.

Fiecare echipaj avea pe cineva cu talente înnăscute de lider. Chiar și în înghesuiala din cabina de comandă a navei *Eagle,* Coletti și Mike se apropiaseră vizibil de electrician.

— Te știu de undeva? întrebă Arkadi.

— Ridley a petrecut două săptămâni pe *Steaua Polară,* interveni Slava.

— În călătoria de dinainte, zise Ridley dând din cap. Compania vrea să fim la curent cu tehnicile sovietice. Ce pot să-ți spun este că, după ce am lucrat cu echipament sovietic, pescarii ruși au crescut în ochii mei.

Arkadi își aminti că îl observase pe Ridley pe *Steaua Polară*.

— Vorbești rusa?

— Nu, m-am înțeles mai mult prin semne. Limbile străine nu se numără printre talentele mele. Să vezi ce chestie, am avut un unchi care a locuit cu noi. Studia esperanto, noua limbă internațională. La un moment dat a cunoscut o femeie care studia și ea esperanto. Cred că-s doar vreo cinci ca ei în tot statul Washington. Oricum, tipa vine în vizită și ne adunăm toți în salon în așteptarea marelui moment: doi oameni vorbind în esperanto, ca o viziune a viitorului. Nu ne trebuie mai mult de zece secunde ca să ne dăm seama că nu se înțelegeau deloc. Ea cerea vin, el îi spunea că-i senin. Îmi pare rău, dar cam așa mă descurc și eu cu rusa. De curiozitate, ai făcut cumva serviciul militar în Afganistan?

— Eram prea bătrân ca să-mi fac „datoria internațională“, spuse Arkadi. Ai fost în Vietnam?

— Eram prea tânăr. Oricum, nici nu-mi aduc aminte dacă i-am spus Zinei noapte bună. Ce s-a întâmplat? A dispărut?

— Nu. S-a întors.

Ridley savură răspunsul, de parcă ar fi găsit în fine un om cu care merita să discute.

— De unde s-a întors?

— Din câte înțeleg, spuse Morgan, încercând să aducă din nou conversația pe un făgaș normal, cadavrul ei a fost prins în năvodul nostru și a fost descoperit pe *Steaua Polară,* când a fost golit.

— Doamne, zise Ridley, cum trebuie să fi fost! A căzut peste bord?

— Da, zise Slava.

Coletti arătă către Arkadi:

— Vreau să răspundă el.

— E prea devreme ca să am un răspuns, zise Arkadi.

— Băga-mi-aș! explodă Coletti. Nu știm ce s-a întâmplat cu Zina! Nu știm dacă a căzut, a făcut vreo săritură în apă cu elan sau nu, dar noi nu mai eram pe navă când s-a întâmplat asta.

— Coletti, zise Morgan postându-se în fața lui, într-o zi o să-ți crăp capul numai ca să văd cât de mic e creierul ăla al tău.

Ridley îl împinse ușurel pe Coletti:

— Hei, toți suntem prieteni aici. Ia-o mai ușor, cum face Arkadi. Uită-te la el cum ne urmărește.

— Da, remarcă Morgan. Ne cerem scuze, îi spuse el lui Arkadi. Orice i s-o fi întâmplat Zinei a fost o tragedie, dar sperăm că nu va afecta parteneriatul nostru. Credem în succesul său!

— Am fi șomeri dacă n-ar fi asta, zise Ridley. Și ne place să ne facem prieteni, să-l ascultăm pe Slava la saxofon sau să ne explice despre perestroika și cum în tot URSS-ul, de sus până jos, se aplică Noua Gândire.

„Noua Gândire“ era un slogan al noii administrații de la Kremlin, ca și cum creierele sovietice ar fi putut fi reconfigurate ca tablourile electrice.

— Tu gândești în noul fel? îl întrebă Ridley pe Arkadi.

— Încerc.

— Un veteran ca tine trebuie să țină pasul, zise Ridley.

— E doar un muncitor la fabrică, zise Slava.

— Nu, își anunță Coletti dezacordul, de parcă ar fi avut informații secrete despre subiect. Am fost polițist și pot să miros alt polițist. Tipul ăsta e polițist.

Să te ridici înapoi la bordul *Stelei Polare* în cușca de metal era ca și cum ai fi plutit pe fundalul unei imense cortine de oțel.

Slava fierbea de furie.

— Ne-am făcut de râs. Asta e o problemă sovietică, n-are de-a face cu ei!

— Nu prea pare să aibă, fu de acord Arkadi.

— Atunci de ce ești așa de binedispus?

— A, mă gândesc la toți peștii pe care nu i-am văzut astăzi.

— Doar atât?

Arkadi privi, printre barele cuștii, către pescadorul de dedesubt.

— *Eagle* are o cocă joasă. Eu nu l-aș duce în zona ghețurilor.

— Ce știi tu despre vasele de pescuit? întrebă Slava.

Păi, fusese pe traulerul din Sahalin. Capturat de la japonezi în timpul războiului, era un mic drifter[17], cu o cocă din lemn poros care adăpostea un motor diesel vechi. De sub vopseaua cojită răsăreau, fantomatice, caractere japoneze. Nu era greu să capeți o slujbă pe un vas care ar fi trebuit să se fi scufundat de mult și al cărui căpitan avea o cotă simplă de îndeplinit: să umple magazia cu somon până când nava lua apă. Ca nou-venit, Arkadi fusese trimis în puțul parâmei. Când se ridica plasa, era silit să alerge ghemuit în cerc, bobinând un cablu de oțel din care ieșeau filamente metalice rupte. Pe măsură ce cablul umplea spațiul, era nevoit să umble în patru labe, ca un șoarece într-un coșciug, apoi trebuia să urce pe punte, să ajute la golirea năvoadelor. După nici două zile, abia de-și mai putea ridica mâinile, dar cu timpul căpătase îndemânare și își dezvoltase mușchii umerilor pentru prima oară de când terminase armata.

Firește, lecția pe care o învățai pe împuțitul ăla de vas era că pescarii trebuiau să fie capabili să trăiască în bună înțelegere, într-un spațiu mic, pentru lungi perioade de timp. Orice altceva, știința de a profita de vânt sau priceperea la reparații, nu mai conta atunci când cineva își călca pe nervi

---

[17] Trauler cu plase verticale (setci), pentru pescuitul de coastă.

tovarășii de la bord. Însă Arkadi nu văzuse acolo adversitatea pe care o remarcase pe puntea lustruită a lui *Eagle*.

Cușca se legăna din pricina agitației lui Slava.

— Ai ciupit o zi liberă. Asta ai urmărit de la început!

— A fost interesant, recunoscu Arkadi. Americanii reprezintă o variație.

— Ei bine, îți promit eu că n-o să mai ai altă ocazie să cobori de pe *Steaua Polară*. Ce-ai să mai faci acum?

Arkadi ridică din umeri.

— Sunt destui oameni care au fost de serviciu în timpul petrecerii. O să-i întreb dacă au văzut-o pe Zina, pe punte sau dedesubt. O să încerc să aflu momentul precis în care americanii au părăsit nava. O să vorbesc cu cei care au fost la dans. O să discut cu femeile alături de care a lucrat la bucătărie. Vreau să mai discut o dată și cu Karp.

— După ce vorbim cu femeile, ne împărțim sarcinile, zise Slava. Eu vorbesc cu Karp. Tu, cu echipajul de sub punte. E mai în stilul tău.

Cușca își termină urcușul în susul bordajului și începu să coboare către puntea familiară, cu aspectul ei învechit, cu butoaiele îngrămădite în jurul coșului de fum ca o maree de gunoi.

— I-ai stârnit pe toți, zise Slava. Cei de pe *Eagle* sunt de obicei niște tipi foarte de treabă. Susan e un înger. De ce-or fi toți așa nervoși? Doar suntem în ape americane.

— O navă sovietică este teritoriu sovietic. Au de ce să fie nervoși.

Capitolul 7

Linii albe radiau dintr-o stea roșie, în ritmul de fanfară al trompetelor. Natașa apăsă pe butonul de derulare accelerată, ajungând la imaginea unui ceas alb pe un fundal albastru. Derulă mai departe, peste logoul înclinat al buletinului de știri Novosti, peste imaginea silențioasă a unui ins citind, în fața a două microfoane, o relatare despre evenimente de mult trecute, apoi mai departe, până când pe ecran apăru o fată într-un costum de gimnastică mulat. Avea nasul pistruiat, cercei mari, rotunzi și păr împletit de culoarea aramei. Fata începu să se arcuiască, asemenea unei sălcii tinere ce se apleacă în bătaia unui vânt puternic.

În sala de mese, stând în fața televizorului strălucitor conectat la aparatul video, douăzeci de femei din echipajul *Stelei Polare,* îmbrăcate în trening sau costume aerobice, se înclinau alene, ca niște stejari masivi. Când fata se apleca în față și-și atingea genunchii cu nasul, ele abia dacă făceau o ușoară plecăciune, iar când ea alerga ușor pe loc, ele tropăiau ca o turmă cuprinsă de entuziasm. Deși muncitoarea Natașa Ceaikovskaia era în frunte, nu mult în spatele ei se afla Olimpiada Bovina, bucătăreasa voinică de la cantina echipajului. O bandană de un albastru prăfuit acoperea fruntea Olimpiadei ca o panglicuță aplicată pe o cutie mult prea mare. Sudoarea se strecura pe dedesubt, îi ocolea ochii mici și i se scurgea pe obraji ca lacrimile, în timp ce femeia încerca să țină pasul cu acrobata neobosită și grațioasă de pe ecran.

Când Slava o strigă, Olimpiada se opri din tropăit și pufăit, cu regretul melancolic al unui masochist. Discuția cu ea avu loc în spatele sălii de mese. Avea o voce plină, de mezzosoprană.

— Biata Zina. Un zâmbet mai puțin la bucătărie.

— Era o muncitoare vrednică? întrebă Slava.

— Și mereu veselă. Era atât de plină de viață! Cochetă. Nu-i plăcea să amestece în macaroane. Știți, servim macaroane destul de des.

— Da, știu, zise Arkadi.

— Întotdeauna spunea: „Uite, Olimpiada, ăsta-i un bun prilej pentru tine să mai faci mișcare". O să ne fie dor de ea...

— Mulțumesc, tovarășă Bovina, poți să... începu Slava.

— O fată activă? întrebă Arkadi.

— Sigur, spuse Olimpiada.

— Tânără și atrăgătoare. Poate puțin cam neastâmpărată?

— Nu stătea locului!

— A doua zi după petrecere n-a venit la lucru, zise Arkadi. Ați trimis pe cineva după ea?

— Aveam nevoie de toată lumea în bucătărie. Nu pot să las toate fetele să umble brambura pe navă. Conduc bucătăria cu simț de răspundere. Biata Zina, credeam că nu se simte bine sau că e obosită după noaptea dinainte. Femeile sunt diferite, știți?

— Că tot veni vorba de bărbați, spuse Arkadi.

— Stăteau la coadă pentru ea!

— Cine era primul la rând?

Olimpiada roși și-și înăbuși chicotitul cu mâna.

— O să credeți că e lipsă de respect. N-ar trebui să vă zic...

— Vă rog, insistă Arkadi.

— Ea spunea asta, nu eu.

— Vă rog...

— Spunea că avea de gând să-și democratizeze relațiile cu bărbații, în spiritul Congresului Partidului Comunist. Numea asta Restructurarea Masculilor.

— Nu erau unul sau doi bărbați mai speciali? întrebă Arkadi.

— Pe *Steaua Polară*?

— Păi unde altundeva?

— Nu știu, zise Olimpiada devenind brusc discretă.

— Ne-ai fost de mare ajutor, tovarășă Bovina, interveni Slava.

Bucătăreasa își reluă locul pufăind. Fata de pe ecran își depărtă brațele și începu să le rotească. Părea atât de ușoară că ar fi putut să-și ia zborul. Grație puterii televiziunii, de-a lungul și de-a latul URSS, această tânără dansatoare devenise noul ideal al femeilor sovietice, idolul lor strălucitor și săltăreț. Letone zvelte, asiatice în corturi de pâslă și locuitoare ale Câmpurilor Virgine[18], toate urmăreau emisiunea și-i imitau fiecare mișcare. Mulțumită aparatelor video, doamnele de la bordul *Stelei Polare* puteau să le urmeze exemplul, deși privelișteа spinărilor late și a brațelor puternice, întinse, îl trimitea pe Arkadi cu gândul nu atât la păsări, cât mai degrabă la un escadron de bombardiere gata să decoleze.

Aparatul video era marca Panasonic, o captură din escala anterioară la Dutch Harbor, și fusese adaptat la frecvențele sovietice. În Vladivostok, piața neagră a aparatelor video japoneze prospera. Nu că aparatele video sovietice, cum ar fi un Voronej clasa-ntâi, n-ar fi fost bune. Erau, pentru casetele video sovietice, numai că aparatele sovietice nu puteau înregistra emisiuni. În plus, așa cum liniile ferate din URSS aveau ecartamente mai largi decât cele străine, pentru a preîntâmpina o invazie pe această cale, aparatele video sovietice funcționau cu casete mai mari, pentru a preveni invazia pornografiei străine.

— Femeile! zise Slava dezgustat. Să reducă la un nivel atât de vulgar un subiect important ca restructurarea! Și

---

[18] Campania Câmpurilor Virgine a fost declanșată în 1953 de Nikita Hrușciov, cu scopul de a spori populația agricolă a URSS și de a rezolva problema lipsei de hrană prin cultivarea a 13 milioane de hectare de pământ virgin situate pe malul drept al Volgăi, dar și în Caucaz, Siberia și Kazahstan. În final, s-a dovedit un eșec.

m-am săturat să tot pui întrebări și să o tot iei într-o direcție sau alta! Am ideile mele și n-am nevoie de ajutorul tău!

Olimpiada se uită peste umăr la Slava, care ieși nervos din cantină. Natașa se întoarse pe jumătate de la televizor și-și ațintii privirea întunecată asupra lui Arkadi.

În copilărie, Arkadi avusese niște soldăței de plumb, eroicii cavaleriști cu săbii ai generalului Davidov, artileriștii hârșiți ai mareșalului Kutuzov și încruntații grenadieri ai Marii Armate a lui Napoleon. Toți stăteau înghesuiți într-o cutie pe care o ținea sub pat și se rostogoleau unii peste alții ca într-o încăierare, ori de câte ori scotea cutia, se juca cu ei și-îi strecura apoi la locul lor. Ca pagube de război, își pierduseră iute vopseaua originală de pe chipuri și haine, și el îi vopsise din nou, mai puțin bine de fiecare dată.

Skiba și Slezko arătau ca doi dintre grenadierii lui ajunși către sfârșitul carierei: fioroși, cu bărbii pătate de cenușiu și roșu, cu aur sclipind ici și colo în dantură. Erau identici, doar că Skiba avea părul negru, iar Slezko era cărunt. Se aflau pe puntea de la mijloc a navei, în același loc în care fuseseră în timpul petrecerii, când avuseseră însărcinarea de a supraveghea cușca transportoare care-i ducea și-i aducea pe americani.

— *Merry Jane* era legată de *Eagle,* care era amarată la tribord? întrebă Arkadi.

— Preferăm să-i dăm răspunsuri ofițerului de rangul trei, zise Skiba.

— Aș putea să-i spun căpitanului că ați refuzat să răspundeți la întrebări.

Skiba și Slezko aruncară o privire de-a lungul punții, apoi se uitară unul la altul și părură să ajungă prin telepatie la o decizie.

— Să mergem într-un loc mai liniștit, spuse Slezko.

Îl conduseră înăuntru, pe scări în jos, ocoli un atelier mecanic și intrară într-o încăpere umedă și slab luminată,

cu chiuvete și separeuri. Chiuvetele erau ruginii din pricina apei de pe navă. Separeurile erau niște banchete de beton cu găuri. Informatorii din Moscova voiau întotdeauna să se întâlnească în toaletele publice. Dacă ar fi fost în deșert, informatorii ar fi săpat o toaletă în nisip, ca să vorbească în interiorul ei.

Skiba își încrucișă brațele pe piept și se rezemă de ușă ca și cum ar fi căzut, pe moment, în ghearele inamicului.

— O să-ți răspundem la o-ntrebare, două.

— Navele erau dispuse așa cum le-am descris eu? întrebă Arkadi.

— Da, zise Slezko închizând hubloul.

— După ora noastră, când au plecat americanii? întrebă Arkadi, deschisând la loc hubloul.

Skiba își consultă carnețelul.

— Căpitanul și echipajul de pe *Merry Jane* au revenit pe nava lor la 23.00 și imediat s-au desprins de noi. Un membru al vasului *Eagle* s-a întors pe nava lui la 23.29, apoi alți doi, împreună cu căpitanul, la 23.54. *Eagle* s-a desprins la 00.10.

— Când traulerele s-au desprins de nava noastră, cât de departe s-au dus? întrebă Arkadi. O sută de metri? Au ieșit din raza vizuală?

— Ceața era prea deasă ca să ne dăm seama, zise Slezko după ce se gândi îndelung.

— Când au plecat americanii, i-a condus vreun rus? întrebă Arkadi.

În timp ce Skiba se uita prin carnețel, Arkadi observă ziarele îndesate în coșuri lângă separeuri. Titluri mototolite anunțau „Îndrăznețe refor...“ și „Noua Eră a...“.

Skiba își drese vocea și spuse:

— Șeful delegației, Susan, a urcat cu ei pe punte. Căpitanul Marciuk a dat mâna cu căpitanul Morgan și i-a urat noroc la pescuit.

— Deci fără fraternizări necuvenite, zise Arkadi. Nimeni altcineva?

— Nimeni, zise Skiba.

— După 22.30, pe cine ați mai văzut pe punte?

— A!

Skiba își frunzări carnețelul agitat și furios, ca și cum se așteptase la o întrebare surpriză.

— Deja ți-am zis de căpitan. La 22.40, americanii Lantz și Day s-au îndreptat către pupa.

Se răsuci, ca să fie sigur de direcție.

— La 23.15, tovarășa Taratuta.

Taratuta se ocupa de cabina și mesele căpitanului.

— Încotro?

Skiba, care era cu fața către ușă, se întoarse cu spatele, în timp ce Slezko își ridica mai întâi mâna stângă, apoi pe cea dreaptă.

— Dinspre pupa... începu Slezko.

— ...către prova, termină Skiba.

— Noua Gândire. Ce înseamnă asta? întrebă Iuri. Vechea gândire însemna Brejnev...

— Nu, îl corectă Arkadi. Poate că se referă la Brejnev, dar nu trebuie să-i rostești numele. Brejnev nu mai există, ci numai problemele vechii căi, obstrucționismul și tragerea de timp.

— Te ia amețeala...

— Cu atât mai bine. Un lider bun își ține poporul în ceață.

Iuri petrecuse o lună citind două cărți americane, *Cum să atingi excelența în afaceri* și *Manager la minut*, un efort eroic de concentrare ținând cont cât de puțin înțelegea engleza. Arkadi îi tradusese o bună parte din aceste cronici ale lăcomiei în afaceri, colaborare care îi transformase, cel puțin în mintea lui Iuri, în prieteni la cataramă.

Acum, Arkadi îl urmărea pe Iuri care testa prezervative într-un lighean. Utilizatorii le porecliseră „galoși" și erau distribuite date prin talc și împachetate câte două într-un ambalaj de hârtie. Iuri umfla fiecare prezervativ, făcând pudra să zboare în toate părțile, îl lega la gură și-l scufunda sub apă. Geaca din piele i se umpluse de o peliculă de talc.

Alesese drept loc de testare o canistră goală de combustibil. Deși se presupunea că fusese spălat, în aer persista un iz înțepător, care promitea o durere de cap provocată de inhalarea vaporilor de petrol. În lipsa vodcii, mulți marinari trăgeau vapori pe nas. Îi găseai pradă unor crize de râs sau de plâns incontrolabil, sau executând dansuri trăsnite. Sau îmbrățișând Noua Gândire, bănuia Arkadi.

Bule de mărimea celor din șampanie se ridicară la suprafață, printr-o peliculă de talc. Iuri era exasperat.

— Lipsa controlului calității! Lipsa angajamentului din partea conducerii și lipsa integrității producției!

Aruncă prezervativul în grămada crescândă a celor testate și respinse, desfăcu altul, îl umflă și-l scufundă în apă. Plănuia nu doar să cumpere radiouri și casetofoane din Dutch Harbor, ci și să strecoare pe sub mână cât mai multe baterii, în containere elastice, etanșe, care puteau fi ascunse într-o canistră de petrol.

Nu era greu să facă rost de prezervative. Iuri gestiona magazinul de la bord. Problema era că KGB-ul avea informatori de care nici măcar Volovoi n-avea habar. Întotdeauna se găsea cineva care să știe despre cartea ascunsă în găleata cu nisip sau despre ciorapii de nylon din puțul ancorei. Dacă nu cumva Iuri însuși era unul dintre ochii și urechile Comitetului pentru Siguranța Statului. Oriunde se dusese Arkadi, în Irkuțk, la abator, chiar și în Sahalin, apăruse vreun informator. Când plecase din Vladivostok la bordul *Stelei Polare,* bănuise că unul dintre colegii lui de cabină este informator, dar fie că era vorba de Iuri, Kolea

sau Obidin, paranoia nu putea ține piept prieteniei la nesfârșit. Acum toți păreau să-i fie camarazi.

— Cum ai să aduci bateriile la bord? întrebă Arkadi. O să controleze pe toată lumea la urcarea pe navă. Pe unii o să-i și dezbrace.

— O să-mi vină mie o idee.

Lui Iuri îi veneau mereu idei. Cea mai recentă era o carte care să învețe pe oricine Noua Gândire într-un minut.

— Chestia absurdă e, continuă el, că am fost condamnat pentru Restructurare. Voiam să abolesc planificarea de stat și am avut inițiativă...

— Ai fost condamnat pentru că ai cumpărat ilegal un aparat de prăjit cafea care era proprietatea statului și ai vândut cafea pe sub mână, ba ai mai și adăugat 50% secară.

— Am fost un întreprinzător timpuriu.

Bule de aer se ridicară la suprafață și se sparseră.

— I-ai vândut prezervative Zinei, zise Arkadi.

— Zina nu era o fată care să-și asume riscuri. Cel puțin nu genul ăsta de riscuri.

Iuri aruncă noul rebut în grămadă, luă unul nou și strănută.

— Cumpăra în mod regulat?

— Era o fată activă.

— Cu cine?

— Cu cine nu? Nu era chiar o curvă, nu lua bani. Nu-i plăcea să aibă obligații. Ea alegea cu cine se culca. O femeie modernă. Aha! exclamă aruncând prezervativul în grămada bună. Calitatea producției e în creștere!

— Într-acolo se îndreaptă oare țara? se întrebă Arkadi. O națiune de antreprenori care sortează entuziaști prezervative, mașini, mobilă de designer?

— Ce-ar fi rău în asta?

— Viziunea lui Gogol despre Rusia era o troică gonind nebunește printre nămeți, stârnind scântei, în timp ce celelalte națiuni ale planetei o privesc cu admirație. Viziunea ta este un portbagaj îndesat cu echipamente stereo.

Iuri își trase nasul și zise:

— Aplic Noua Gândire. Tu, evident, n-o faci.

— Cine erau prietenii Zinei? întrebă Arkadi.

— Bărbații. Se culca cu tine, după aia nu se mai culca cu tine, dar nu-ți rănea sentimentele.

— Femei?

— Se înțelegea bine cu Susan. Ai vorbit cu ea?

— Da.

— Fantastică femeie, nu-i așa?

— E în regulă.

— E frumoasă. Știi cum, uneori, după ce o navă tocmai a trecut, siajul strălucește din cauza bioluminiscenței? Uneori, când tocmai am ratat ocazia s-o văd pe Susan undeva pe navă, în urma ei rămâne o strălucire.

— Bioluminescență? Poate reușești s-o îmbuteliezi și s-o vinzi.

— Știi ce? zise Iuri. Ai o asprime în tine, care mă îngrijorează. Te privesc cu alți ochi de când am aflat că ai fost anchetator. Parcă mai e cineva înăuntrul tău. Uite, eu vreau doar să fac bani. URSS e pe punctul să iasă din secolul al XIX-lea și o să fie...

Iuri își dădu seama că gesticula fluturând prin aer un prezervativ în timp ce vorbea. Îl lăsă jos și oftă.

— O să fie totul altfel, continuă el. M-ai ajutat foarte mult cu cărțile alea. Dacă am putea să le combinăm cu învățătura partidului...

Arkadi cunoștea clișeele astea. Se revărsau dinspre partid ca o ploaie de pietre care te îngropa întâi până la glezne, apoi până la genunchi.

— Clasa muncitoare, avangarda restructurării, analiză științifică, lărgind și adâncind simultan victoria ideologică și morală?

— Exact. Dar nu așa cum o spui tu. Eu cred în restructurare, zise Iuri descoperind că flutura din nou un prezervativ.

Oricum, nu crezi că ar trebui să lăsăm în urmă stagnarea și corupția?

Observă că Arkadi privea canistra cu subînțeles.

— Ei, n-aș numi asta corupție, nu asta e adevărata corupție. Fiica lui Brejnev cumpăra diamante de contrabandă, făcea orgii, și-o trăgea cu un țigan. Aia e corupție.

— Zina n-avea pe cineva special?

— Începi să vorbești ca un anchetator, asta-i partea care mă sperie, spuse Iuri testând încă un prezervativ. Era foarte democrată, ți-am zis. Era altfel decât celelalte femei. Eu îți dau un sfat: află ce vor să audă și aia zi-le. Dacă iei treaba în serios, Arkadi, o să te crucifice ca pe Hristosul lui Obidin. Ia-o mai ușor!

Îngrijorarea lui Iuri părea sinceră. Erau colegi de cabină, camarazi, oameni cu un trecut tulbure. Dacă se gândea mai bine, cine era el, Arkadi, să ia peste picior aspirațiile altcuiva, când el n-avea nici una, în afară de a merge pe burtă și a supraviețui? De ce îl cuprinsese simțul justiției așa de-odată? Credea că se debarasase de el de mult.

— Bine, ai dreptate. O să folosesc Noua Gândire.

— Bine, zise Iuri ușurat, scufundând un alt prezervativ în apă. Noua și, dacă se poate, profitabila gândire.

Ca să experimenteze Noua Gândire, Arkadi făcu o încercare, propunând:

— Nu trebuie să maschezi mirosul de Paza de Frontieră. Încearcă altă abordare: când ajungem la Vladivostok pune câinii pe altă pistă, fă-i să adulmece altceva. Fă rost de niște urină de câine sau de pisică și stropește niște lăzi cu ea.

— Îmi place ideea, zise Iuri. Noul Arkadi. Mai există speranță pentru tine.

Capitolul 8

Era seară când Arkadi reveni în cabina căpitanului. Pereții de un verde marin dădeau impresia că întreaga cameră era scufundată sub apă. La birou, adunați în jurul unei colecții sclipitoare de pahare și sticle de apă minerală, stăteau Marciuk, secundul Volovoi și un al treilea bărbat, puțin mai înalt decât un copil. Avea pleoapele vinețiii de nesomn, o claie de păr ciufulit și o pipă marinărească, neaprinsă, uitată între buze. Remarcabil la el era mai ales faptul că Arkadi nu-l mai văzuse până atunci.

Slava începuse deja. Avea la picioare un sac de pânză.

— După ce am fost pe *Eagle,* am discutat cu ofițerul secund Volovoi. Am căzut de acord că, beneficiind de ajutorul activiștilor de partid și al voluntarilor, vom putea să examinăm amănunțit echipajul *Stelei Polare* și să determinăm unde se afla fiecare în noaptea în care a dispărut Zina Paceașvili. Acest efort colosal a fost dus la bun sfârșit în două ore. Am aflat că nimeni nu a văzut-o pe tovarășa Paceașvili după petrecere și că nu era nimeni cu ea în momentul când a căzut peste bord. Am făcut o anchetă specială printre colegii de muncă ai tovarășei Paceașvili, atât pentru a pune capăt zvonurilor, cât și pentru a afla răspunsuri. Sunt unii al căror prim impuls este să facă un scandal dintr-un banal accident.

— Am fost nevoiți, zise Volovoi, să ținem cont și de situația neobișnuită, în care ne aflam: lucrăm cu persoane de naționalitate străină și ne aflăm în apele lor teritoriale. Fraternizarea necuvenită cu acești străini a fost cumva un factor în moartea tragică a acestui cetățean sovietic? Faptele trebuiau confruntate! Întrebări dificile trebuiau puse!

Grozav, se gândi Arkadi. El alerga de bezmetic pe navă, în timp ce Slava și Invalidul își pregăteau discursul.

— Una câte una, spuse Slava, aceste suspiciuni s-au dovedit neîntemeiate. Tovarăși, nu există mărturii de care tribunalele sovietice să țină cont mai mult decât de aceste gânduri ale muncitorilor care au trudit cot la cot cu răposata. La bucătărie am auzit, iarăși și iarăși, „Paceașvili a fost un ajutor de bucătar plin de abnegație", „Paceașvili n-a lipsit o singură zi de la lucru" și, continuă Slava coborând tonul în semn de respect, „Zina era o fată de treabă". Sentimente similare au fost exprimate de tovarășele ei de cabină. Citez: „Era o muncitoare sovietică onestă și îi vom simți lipsa". A spus-o Natașa Ceaikovskaia, membru de partid și erou al muncii.

— Vor primi laude pentru declarațiile lor sincere, spuse Volovoi.

Nimeni nu-l întâmpinase încă pe Arkadi. Se întrebă dacă să dispară sau să se confunde cu mobila. Probabil un scaun în plus ar fi fost util.

— Am recurs din nou la ajutorul tovarășului Volovoi, îi spuse Slava căpitanului. L-am întrebat pe Feodor Feodorovici: „Ce fel de persoană era Zina Paceașvili?" El mi-a răspuns: „Tânără și plină de viață, dar matură din punct de vedere politic".

— O tânără sovietică tipică, zise Volovoi.

Îmbrăcase pentru această ocazie un trening lucios, tipic comisarilor politici. Până acum, Arkadi nu observase că părul roșcat și tuns scurt al ofițerului secund aducea cu perișorii din jurul unui rât de porc.

— Șeful de echipă care a găsit cadavrul a fost profund tulburat, spuse Slava.

— Korobeț, le reaminti Volovoi ascultătorilor. Echipa lui e în fruntea întrecerii socialiste de pe această navă.

— Am discutat cu el și cu echipa lui. Deși n-a văzut-o decât la cantină, și el a spus că și-o amintește ca pe o muncitoare plină de dăruire.

Dăruind ce? Piure de cartofi? se întrebă Arkadi.

Ca și cum i-ar fi citit gândurile, Invalidul îi aruncă o privire scurtă și răuvoitoare, înainte să-și încheie partitura din duet.

— Trebuie totuși să dezlegăm misterul morții ei. Nu doar de dragul ei, ci pentru toți tovarășii ei, ca să poată depăși această întâmplare nefericită și să-și concentreze din nou toate eforturile asupra producției.

— Întocmai, își exprimă Slava deplinul acord. Și asta am realizat noi astăzi. Am stabilit că Zina Paceașvili a fost la petrecerea organizată în noaptea aceea în sala de mese. Eu însumi cântam cu trupa mea și pot să spun câtă căldură emană niște dansatori într-un spațiu închis. Asta m-a determinat să le întreb pe membrele echipajului care au participat la eveniment dacă, la un moment dat, s-au simțit rău din pricina căldurii. Da, mi-au răspuns unele dintre ele, au fost nevoite să iasă din sala de mese și să urce pe punte ca să ia aer. M-am dus atunci la infirmerie și l-am întrebat pe doctor dacă Zina i s-a plâns vreodată de amețeli sau de dureri de cap. Răspunsul lui a fost afirmativ. Ceva mai înainte, doctorul Vainu efectuase autopsia decedatei. L-am întrebat dacă a găsit urme de violență care să nu poată fi explicate printr-un accident. „Nu“, mi-a răspuns el. A găsit pe trup urme care ar fi dificil de explicat? l-am întrebat. Da, o decolorare a torsului și a membrelor și niște vânătăi situate la distanță egală de-a lungul coastelor și coapselor, pe care nu și le-a putut explica. Mai era și o tăietură mică în zona abdominală. Tovarăși, nu-i niciun mister aici. Am refăcut eu însumi traseul urmat de Zina Paceașvili în noaptea când a dispărut. N-a fost văzută pe culoarul care ducea către cabina ei, nici pe puntea de traulare. Singurul loc unde s-ar fi putut duce ar fi fost la pupa. Dacă ar fi căzut peste bord direct în apă, da, semnele de pe trupul ei ar fi fost greu de explicat. Dar, singură pe întuneric, Zina nu a căzut peste bord, ci peste balustrada care înconjoară puțul scărilor de

deasupra rampei de la pupa. Căzând pe trepte, s-a lovit la ceafă. Alunecând pe trepte, și-a făcut, de asemenea, vânătăile de pe trunchi și membre.

Convenabil acest „de asemenea", cugetă Arkadi.

Marciuk studia cu real interes raportul autopsiei aflat în fața sa pe birou. Arkadi îl compătimea. Viktor Maciuk n-ar fi ajuns căpitan, dacă n-ar fi avut carnet de partid și nu i s-ar fi acordat misiunea de a pescui alături de americani, dacă n-ar fi fost activist de partid. Un om ambițios, dar totodată un lup de mare.

Invitatul misterios care ocupa cel de-al treilea scaun își rezemase capul în palmă. Avea expresia înțelegătoare a cuiva care se bucură de notele false cântate de un amator într-un recital de pian.

— Scările alea au un palier, zise Marciuk.

— Exact, aprobă Slava. Și acolo a zăcut trupul Zinei Paceașvili în timp ce petrecerea continua. A zăcut cu trupul presat de balustrada exterioară a palierului. Asta explică vânătăile de pe coaste și coapse. Apoi, după ce dansul s-a terminat și lucrul pe *Steaua Polară* a reînceput, vasul s-a pus în mișcare și a făcut trupul ei să se rostogolească. După cum știți, inginerii noștri construiesc navele cele mai sigure din lume pentru marinarii sovietici. Din păcate, nu pot prevedea orice incident neobișnuit. Pe partea interioară a palierului nu există o balustradă protectoare. Zina Paceașvili s-a rostogolit până la margine și a căzut pe rampă. În susul rampei este un grilaj de siguranță pentru cazul în care cineva cade de pe puntea de traulare. Dar ea a căzut din casa scării. Inconștientă și fără să poată să strige după ajutor, Zina Paceașvili s-a rostogolit în jos pe rampă și a căzut în apă.

Slava își reda concluziile de parcă ar fi citit o piesă radiofonică. Deși știa că nu așa se întâmplase, Arkadi o și văzu pe tânăra georgiană, în blugi și cu părul ei blond, ieșind din fumul și căldura din sala de dans. Amețită, privind ceața

mătăsoasă care ascundea orizontul, face neatentă un pas în spate, unde balustrada... Nu, de fapt nu-și putea imagina asta. Nu, Zina, fata cu regina de cupă în buzunar, nu ar fi murit singură, în felul ăsta.

Pe neașteptate, căpitanul Marciuk întrebă:

— Ce părere ai de teoria asta, tovarășe Renko?

— Palpitantă.

Slava continuă:

— Nu trebuie să le explic unor marinari experimentați cât de puțin timp a supraviețuit Zina în apa aproape înghețată. Cinci minute? Maxim zece. Singura întrebare rămasă este cea legată de tăietura din abdomen, o rană asupra căreia ne-a atras atenția tovarășul Renko. Renko nu e însă pescar și nu este familiarizat cu echipamentul de pescuit. A manevrat el vreodată un cablu deteriorat, care a târât patruzeci de tone de pește pe fundul stâncos al oceanului?

Păi de fapt da, ar fi vrut Arkadi să spună, dar nu voia să-l întrerupă pe ofițerul de rangul trei tocmai când acesta se pregătea să atingă punctul culminant sau măcar să ajungă la concluzii.

Slava desfăcu sacul de pe podea, scoase o buclă de cablu de un centimetru grosime și o ridică triumfător. În câteva locuri, fibre de oțel se arcuiau ca niște țepușe.

— Un cablu rupt, ca acesta, continuă Slava. Se știe că trupul Zinei Paceașvili a fost adus pe punte de un năvod. Noi, marinarii, știm că plasa este ridicată de cabluri uzate. Știm că, atunci când plasa este trasă prin apă, cablurile vibrează, fapt ce transformă fiecare fibră ruptă într-un fel de fierăstrău. Asta a tăiat-o pe Zina Paceașvili. Misterul a fost deslușit! O fată a fost la dans, i s-a făcut cald, a ieșit singură pe punte să ia aer, a căzut peste bord și, cu tot regretul o spun, a murit. Dar nimic altceva nu s-a întâmplat.

Slava îi întinse bucata de cablu lui Volovoi, care se prefăcu foarte interesat de ea, apoi necunoscutului, care-i făcu semn cu mâna că nu-l interesează, apoi lui Marciuk, care

citea preocupat un alt document. Căpitanul își mângâia cu un gest felin barba neagră, îngrijit tunsă, concentrat asupra unei pagini.

— Conform raportului tău, recomanzi să nu se mai facă investigații suplimentare la bord și sugerezi ca orice alte posibile întrebări să fie lăsate pe seama autorităților din Vladivostok.

— Da, spuse Slava. Firește, decizia finală vă aparține.

— Mai erau și alte recomandări, din câte îmi aduc aminte, spuse Volovoi. Desigur, eu am văzut raportul doar o clipă.

— Așa e, răspunse Slava cu promptitudine.

Era un spectacol fascinant, se gândi Arkadi, aproape la fel de bun ca tenisul de masă.

— O învățătură pe care trebuie s-o tragem de aici este că nu trebuie să ne jucăm cu siguranța la bord. Propun două recomandări ferme. Mai întâi, ca pe parcursul evenimentelor sociale să fie plasați voluntari de pază pe ambele părți ale punții de la pupa. A doua, ca toate evenimentele sociale să fie organizate pe cât posibil în timpul zilei.

— Sunt recomandări utile. Sunt sigur că vor fi discutate cu mare interes la următoarea ședință cu tot personalul navei, spuse Volovoi. Întregul colectiv îți datorează mulțumiri pentru efortul tău, pentru ancheta rapidă și aprofundată pe care ai efectuat-o și pentru concluziile clare și concrete prezentate.

Aristocrații lui Tolstoi vorbeau o franceză efervescentă. Nepoții Revoluției, însă, vorbeau o rusă greoaie și măsurată, ca și cum fiecare cuvânt ar fi avut un anumit număr de centimetri care, puși cu grijă cap la cap, ar fi dus inevitabil la consens. Foloseau un ton politicos și sobru pentru că, grație geniului democrației sovietice, toate întrunirile trebuiau se se încheie cu o tovărășească unanimitate. Dacă, de exemplu, un muncitor venea în fața comitetului întreprinderii și le atrăgea atenția că produc mașini cu trei roți sau se ducea la cooperativă și le spunea că aduc pe lume

viței cu două capete, asemenea vești nu erau de natură să împiedice un comitet calm și experimentat să mărșăluiască încolonat în aceeași direcție.

Marciuk sorbi din pahar, își mai aprinse o țigară, marca Player, cu o aromă bogată, străină, și studie raportul cu capul plecat. Din acest unghi, pometii de asiatic îi ieșeau și mai mult în evidență. Arăta ca un bărbat născut să supună taigaua, nu să se lupte cu jargonul birocratic. Necunoscutul în pulovăr de culoarea terciului de ovăz zâmbea răbdător, ca și cum ar fi nimerit la ședință din întâmplare, dar nu s-ar fi grăbit foarte tare să plece.

Marciuk își ridică privirea.

— Ai lucrat la această anchetă împreună cu matelotul Renko?

— Da, zise Slava.

— Văd numai semnătura ta pe raport.

— N-am avut ocazia să discutăm înainte de ședință.

Marciuk îi făcu semn lui Arkadi să se apropie.

— Renko, ai ceva de adăugat?

— Nu, zise Arkadi după ce se gândi un moment.

— Atunci vrei să-l semnezi?

Marciuk îi întinse un stilou gros, un Monte Cristo potrivit unui căpitan de vas.

— Nu.

Marciuk înșurubă la loc capacul stiloului. Situația se complica.

Invalidul își mai turnă niște apă și spuse:

— Întrucât nu matelotul Renko s-a ocupat de cea mai mare parte a investigației, iar recomandările îi aparțin ofițerului de rangul trei, nu este nevoie să semneze și Renko.

— Să vedem, reveni Marciuk la Arkadi. Nu ești de acord că trebuie să lăsăm aspectele neclarificate în seama celor din Vladivostok?

— Ba da.

— Atunci cu ce nu ești de acord?

— Doar... cu faptele, răspunse Arkadi alegându-și cuvintele.

— Aha.

Pentru prima oară, bărbatul în pulovăr de culoarea terciului de ovăz se îndreptă de spate, de parcă ar fi auzit în cele din urmă un cuvânt într-o limbă pe care o pricepea.

— Îmi cer scuze, spuse Marciuk. Matelot Renko, acesta este Hess, inginer electronist al flotei. I-am cerut tovarășului Hess să contribuie cu mintea lui agilă la întâlnirea noastră. Explică-ne, mie și lui, cum poți să nu fii de acord cu faptele, dar să aprobi concluzia.

Steaua Polară nu mai întâlnise restul flotei de șase săptămâni și mai avea încă alte patru până să ajungă în preajma ei. Arkadi se întrebă unde stătuse ascuns Hess, dar se concentră pe întrebarea care i se punea.

— Zina Paceașvili a murit în noaptea petrecerii, zise el. Dat fiind că nu a fost văzută sub punte, îndreptându-se spre cabina ei, ea s-a dus fie într-o altă cabină, fie, așa cum spune ofițerul de rangul trei, pe puntea de la pupa. Oricum, când cineva leșină, cade pur și simplu din picioare, nu-și ia avânt ca să plonjeze peste o balustradă, care i-ar fi venit Zinei până la nivelul coastelor. Există semne caracteristice morții prin înec, niciunul vizibil la cadavrul Zinei, iar când o să-i examineze plămânii în Vladivostok, n-o să găsească apă sărată în ei. Semnele de pe trup, adică lividitatea de pe antebrațe, gambe, sâni și stomac, apar numai după deces, dacă a stat ghemuită o perioadă de timp, iar rănile de pe coaste și coapse nu puteau fi provocate de contactul îndelungat cu balustrada, ci de faptul că a fost înghesuită brutal într-un loc ai cărui pereți prezentau protuberanțe. A fost ucisă pe *Steaua Polară* și ascunsă undeva la bord. Cât despre tăietura de pe abdomen, a fost făcută cu o singură lovitură de cuțit foarte bine ascuțit. Rana nu prezintă zgârieturi sau margini zdrențuite și a sângerat foarte puțin. Faptele ne arată că, înainte să fie aruncată peste bord, a fost înjunghiată

pentru ca trupul să nu se ridice la suprafață. Încă o dovadă că tăietura nu se datorează plasei de pescuit care a adus-o este faptul că trupul a stat la o adâncime de cincizeci și cinci de metri suficient timp ca anghilele vâscoase să pătrundă prin rană și să se cuibărească în interiorul cadavrului.

— Raportul tău nu pomenește nimic despre anghile, îi zise Marciuk lui Slava.

Pescarii nu puteau să sufere anghilele vâscoase.

— Să continui? întrebă Arkadi.

— Te rog!

— Colegele de muncă au declarat că Zina era o muncitoare devotată, dar americanii spun că apărea la pupa, fie că era zi sau noapte, ori de câte ori pescadorul *Eagle* venea cu câte o încărcătură. Asta coincidea adesea cu tura Zinei, ceea ce înseamnă că lăsa baltă munca ori de câte ori avea chef și lipsea cel puțin o jumătate de oră.

— Vrei să spui că sovieticii mint, și americanii spun adevărul? întrebă Volovoi de parcă n-ar fi înțeles clar.

— Nu. Zina a stat pe tot parcursul petrecerii împreună cu americanii de pe *Eagle,* a dansat și a stat de vorbă cu ei. Nu cred că o femeie dă fuga la pupa, în mijlocul nopții sau pe vreme ploioasă, ca să facă semn cu mâna unei nave pline de bărbați. Dă fuga să-i facă semne unuia singur. În mod cert americanii mint în privința identității acestuia.

— Crezi că vreunul dintre băieții noștri era gelos? întrebă Marciuk.

— Asta e o calomnie, spuse Volovoi, ca și cum ar fi expediat astfel întrebarea. În mod sigur, dacă la bucătărie s-ar fi observat semne de neglijență, dacă vreo muncitoare nu ar fi oferit o implicare totală, ar fi fost aspru mustrată.

— Apă? întrebă Marciuk ridicând sticla către Volovoi.

— Mulțumesc.

Bule de aer dansară în paharul Invalidului. Zâmbetul lui Marciuk avea o arcuire rău prevestitoare, dar cuvintele-i

erau în continuare calme și pragmatice, cum îi șade bine unui bun cetățean sovietic.

— Americanii sunt problema, zise Marciuk. O să stea cu ochii pe noi, să vadă dacă facem o anchetă transparentă și de bună-credință.

— O s-o facem în Vladivostok, spuse Volovoi.

— Firește, zise Marciuk. Totuși suntem într-o situație neobișnuită, care ar putea să necesite niște demersuri imediate.

Îi oferi o țigară Invalidului.

Totul se păstra în limitele stilului sovietic de a discuta. Uneori apăreau crize iminente, cum era cazul la finele fiecărei luni, când cota nu putea fi atinsă decât dacă produceai mașini cu trei roți. Echivalentul acestei situații pe un vas de pescuit era să atingi numărul de tone cerut transformând în făină de pește toată captura, fie ea proaspătă sau stricată.

— Doctorul a fost de aceeași părere cu tovarășul Bukovski, sublinie Volovoi.

— Doctorul, zise Marciuk, cu aerul că încearcă să ia în serios sugestia. Doctorul n-a nimerit nici măcar momentul morții, din câte-mi amintesc. E un medic foarte bun pentru cei sănătoși, mai puțin, însă, pentru cei aflați în suferință sau decedați.

— Poate că raportul are câteva erori, admise Volovoi.

Marciuk i se adresă lui Slava pe un ton plin de regret:

— Scuză-mă, dar raportul e de căcat. Sunt sigur că și-a dat toată osteneala, adăugă el întorcându-se către Volovoi.

Ultima navă rusească pe care o întâlnise *Steaua Polară* fusese un colector frigorific care preluase trei mii de tone de sol, patru mii de tone de cod negru, opt mii de tone de făină de pește și cincizeci de tone de ulei de pește și lăsase în schimb făină, șuncă, varză, role de film, corespondență personală și reviste. Arkadi făcuse parte din mulțimea adunată pe punte în ziua respectivă. Nu remarcase niciun inginer electronist venind la bord călare pe un scripete.

Sub părul ca o perucă, fața lui Anton Hess era dominată de frunte, care înghesuia celelalte trăsături în emisfera sudică a chipului, toată numai sprâncene arcuite, nas ascuțit, buză superioară groasă și bărbie cu gropiță, ansamblu luminat de doi ochi albaștri prietenoși. Arăta ca un dirijor de cor neamț, cineva care colaborase cu Brahms.

Folosind în continuare tonul măsurat și reținut al autorității sovietice, ofițerul secund preluă ofensiva.

— Matelot Renko, pentru informarea noastră, este adevărat că ai fost dat afară de la Procuratura din Moscova?

— Da.

— E adevărat că ai fost dat afară și din Partid?

— Da.

Urmă o pauză sumbră, ca aceea pe care i-o acorzi unui om care tocmai a mărturisit că suferă de două boli incurabile.

— Pot să fiu direct? îl rugă Volovoi pe Marciuk.

— Te rog!

— Am fost de la început împotriva implicării acestui muncitor în anchetă, mai ales că era vorba de o anchetă care-i viza și pe colegii noștri americani. Aveam deja un dosar cu informații extrem de negative cu privire la matelotul Renko. Azi am luat legătura prin radio cu biroul KGB din Vladivostok și am cerut mai multe informații, ca nu cumva să-l judec în mod nedrept pe acest om. Tovarăși, avem printre noi un individ cu un trecut dubios. Nimeni nu vrea să spună ce s-a întâmplat exact la Moscova, cu excepția faptului că a fost implicat în moartea procurorului și în dezertarea unui fost cetățean sovietic. Crimă și trădare, asta e povestea omului pe care-l aveți în fața voastră. De aceea fuge dintr-o slujbă în alta, de-a lungul Siberiei. Priviți-l! Nu a prosperat!

Așa era, admise Arkadi. Cizmele lui, pline de solzi de pește și acoperite cu mâzgă uscată, nu erau încălțările unui om prosper.

— De fapt, continuă Volovoi, prefăcându-se că îi era greu să dezvăluie toate astea, era căutat în Sahalin când s-a îmbarcat pe *Steaua Polară*. Nu se menționează pentru ce delict. În cazul unuia ca el, pot fi un milion de motive. Pot să fiu sincer?

— Desigur, zise Marciuk.

— Tovarăși, Vladivostokul nu va investiga ce s-a întâmplat cu o fetișcană prostuță pe nume Zina Paceașvili, ci dacă noi, la nivelul navei, am menținut disciplina politică. Vladivostokul nu va înțelege de ce am implicat într-o chestiune atât de sensibilă un ins ca Renko, un om atât de suspect din punct de vedere politic, încât nu-i permitem să coboare la țărm într-un port american.

— O observație excelentă, admise Marciuk.

— De fapt, spuse Volovoi, ar fi mai bine să nu lăsăm niciun membru al echipajului să coboare pe uscat. Ajungem la Dutch Harbor în două zile. Ar fi mai bine să nu facem escală acolo.

Auzind asta, chipul lui Marciuk se întunecă. Își mai turnă niște apă, studiind îngândurat paharul.

— După patru luni în larg? întrebă el. Pentru asta am navigat atâta, pentru această unică zi în port. În plus, nu echipajul nostru este problema, iar pe americani nu-i putem opri să meargă pe țărm.

Volovoi ridică din umeri.

— Reprezentanții vor raporta companiei, da, dar compania e pe jumătate sovietică. Compania nu va lua nicio măsură.

Marciuk își stinse țigara și zâmbi mai mult ironic decât amuzat. Normele de etichetă se cam destrămau.

— Observatorii vor raporta guvernului, care e american, iar pescarii vor spune povești în dreapta și-n stânga. Iar povestea va fi că am mușamalizat un omor la bordul vasului meu.

— Moartea e tragică, spuse Volovoi, dar ancheta e o decizie politică. Orice continuare a acestei investigații ar fi o greșeală. Vorbesc în numele Partidului.

Aceleași cuvinte erau probabil rostite, în aceeași clipă, într-o mie de cooperative, fabrici, universități și tribunale, pentru că nicio ședință serioasă a directorilor sau a procurorilor nu se încheia până când nu lua cineva cuvântul în numele Partidului, moment în care rafinamentele dezbaterii încetau, iar atmosfera însăși era purificată de fum de țigară ca urmare a acelui decisiv, implacabil cuvânt.

Numai că de data asta Marciuk se întoarse către bărbatul din dreapta lui:

— Tovarășe Hess, ai ceva de adăugat?

— Păi... rosti inginerul electronist al flotei, ca și cum chiar atunci i-ar fi trecut ceva prin minte.

Avea o voce ca un instrument de suflat cu mușchiucul spart și i se adresă direct lui Volovoi.

— În trecut, tovarășe, tot ceea ce ați spus ar fi fost corect. Mi se pare însă că situația s-a schimbat. Avem o nouă conducere, care ne-a cerut mai multă inițiativă personală și o examinare sinceră a greșelilor noastre. Căpitanul Marciuk este reprezentativ pentru acest stil proaspăt și direct de conducere. Cred că trebuie susținut. Cât despre tovarășul Renko, și eu am cerut informații prin radio. Nu a fost acuzat nici de omor, nici de trădare. De fapt, este înregistrată o mărturie în favoarea lui, a unui colonel Pribluda de la KGB. Renko n-o fi de încredere din punct de vedere politic, dar abilitățile profesionale nu i-au fost puse niciodată sub semnul întrebării. Mai presus de toate astea, mai e un lucru de luat în considerare. Suntem implicați într-o operațiune comună unică, alături de americani. Nu toată lumea-i fericită că rușii și americanii lucrează împreună. Ce soartă va avea misiunea noastră? Ce se va alege de cooperarea între popoare, dacă se va duce vorba că orice cetățean sovietic care fraternizează cu americanii va sfârși peste bord, cu o gaură în burtă? Ar trebui să depunem un efort sincer și cinstit acum, nu doar la Vladivostok. Ofițerul de punte Bukovski are multă energie, dar nu are experiență în această privință. Niciunul dintre noi

nu are, cu excepția matelotului Renko. Haideți să acționăm cu mai multă încredere și haideți să aflăm ce s-a întâmplat!

Pentru Arkadi era o experiență bizară, de parcă ar fi privit morții trezindu-se la viață. Pentru prima dată, Invalidul nu avusese ultimul cuvânt în dezbatere.

— Uneori zvonurile urâte de moment trebuie ignorate, spuse Volovoi. Situația trebuie ținută sub control, nu trebuie să ațâțăm spiritele sau să-i facem publicitate. Gândiți-vă: dacă fata aia, Paceașvili, a fost ucisă, cum susține matelotul Renko, înseamnă că avem un criminal la bord. Dacă încurajăm o investigație pe navă, fie ea condusă cu inteligență sau cu incompetență, care va fi reacția firească a persoanei în cauză? Anxietate și frică! Sau dorința de a scăpa. Odată ajunși în Vladivostok, asta nu-i va fi de niciun folos. O investigație competentă în propriul nostru port ni-l va aduce direct în brațe. Aici însă situația e cu totul alta. Mare cât vezi cu ochii, nave americane și, cel mai rău, un port american. Dacă dăm dovadă de un zel prematur, îl vom împinge la gesturi disperate. N-ar fi posibil, ba chiar logic, ca un criminal care se teme să nu fie demascat să își părăsească grupul în timpul escalei în Dutch Harbor și să încerce să se sustragă justiției sovietice solicitând azil politic? Nu asta invocă majoritatea dezertatorilor? Iar americanii sunt imprevizibili. De îndată ce problema devine una politică, lucrurile scapă de sub control și totul se transformă într-un circ în care minciuna se ia la întrecere cu adevărul. Sigur, cu timpul o să ne recuperăm omul, dar asta e calea pentru o navă sovietică? Omor? Scandal? Tovarăși, nu contestă nimeni că acest echipaj ar merita, în condiții normale, o escală pe uscat după patru luni de muncă grea în larg. Totuși, nu mi-aș dori să fiu eu căpitanul care a periclitat prestigiul și misiunea unei flote întregi, numai pentru ca echipajul lui să poată cumpăra adidași și ceasuri străine.

După manevrele strălucite de duelist ale Invalidului, Arkadi crezu că subiectul era îngropat definitiv. Însă Hess răspunse imediat:

— Să separăm problemele. Vă temeți că o investigație la bord creează o situație neobișnuită, și că o situație neobișnuită ar trebui să împiedice permisiile pe uscat. Mi se pare că una dintre probleme este rezolvarea celeilalte. Mai avem o zi și jumătate până la Dutch Harbor, ceea ce ne acordă suficient timp să ajungem la niște concluzii mai clare cu privire la moartea bietei fete. Dacă și peste treizeci și șase de ore, tot ni se mai pare suspectă, putem decide atunci să nu permitem echipajului să coboare la țărm. Dacă nu, să-i lăsăm să se bucure de bine meritata lor zi pe uscat. În oricare dintre cazuri, nimeni nu scapă și oricum, va avea loc o anchetă completă când ne vom întoarce la Vladivostok.

— Dar dacă s-a sinucis? întrebă Slava. Dacă s-a aruncat peste bord sau pe casa scărilor, sau ceva de genul ăsta?

— Ce zici de asta? îl întrebă Hess pe Arkadi.

— Sinuciderea e întotdeauna o problemă cu anumite implicații, spuse Arkadi. Sunt sinucigași care-și dau de gol partenerii de nelegiuiri, înainte să se încuie în garaj și să pornească motorul mașinii. Sau sinucigași care scriu: „Mă piș pe Uniunea Scriitorilor Sovietici" pe peretele din bucătărie, înainte să-și vâre capul în cuptor. Sau soldatul care spune „Socotiți-mă un bun comunist", înainte să-și încarce mitraliera.

— Vrei să spui că motivația politică e mereu diferită, spuse Hess.

— Eu stabilesc care-i motivația politică, spuse Volovoi. Încă mai sunt comisarul politic al navei.

— Da, zise Marciuk cu răceală, dar nu ești căpitanul ei.

— Când e vorba despre o misiune atât de delicată...

— Nu e o singură misiune, îl întrerupse Hess.

Urmă o pauză, ca și când nava însăși ar fi virat într-o nouă direcție.

Marciuk îi oferi o țigară lui Volovoi, iar flacăra brichetei scoase în evidență ochii injectați ai ofițerului secund. Volovoi suflă fumul afară din piept și spuse:

— Bukovski poate să facă alt raport.

— Bukovski și Renko sunt o combinație echilibrată, nu credeți? zise Hess.

Volovoi se înclină, cedând sub presiunea consensului, țelul oricărui proces decizional sovietic.

Marciuk schimbă subiectul.

— Mă tot gândesc la fata aia, zăcând pe fundul mării, printre anghile. Renko, care erau șansele ca o plasă să dea tocmai peste ea? Una la un milion?

Prezența lui Arkadi la ședință fusese un ordin, dar și o onoare, ca și când un deget de la picior ar fi fost poftit să ia parte la deliberările creierului. Întrebarea lui Marciuk era menită să sublinieze această incluziune.

— Și șansele ca eu și tovarășul Bukovski să găsim ceva sunt tot cam de una la milion, zise Arkadi. Vladivostokul are anchetatori adevărați și laboratoare bine dotate. Acolo o să știe ce trebuie să caute.

— Ancheta la fața locului e importantă, spuse Marciuk. Raportează faptele așa cum le descoperi.

— Nu, spuse Arkadi. Sunt de acord cu tovarășul Volovoi. Să-i lăsăm pe cei din Vladivostok să rezolve cazul.

— Ai rețineri, e normal, zise Marciuk înțelegător. Important este că poți să te reabilitezi...

— N-am nevoie să mă reabilitez. Am fost de acord să pun întrebări timp de o zi. Ziua s-a terminat, zise Arkadi îndreptându-se spre ușă. Noapte bună, tovarăși!

Marciuk se ridică uluit în picioare. Uimirea se transformă în furia unui om puternic ale cărui bune intenții fuseseră ignorate. Între timp, Volovoi se rezemă de spătar, derutat de noua întorsătură a situației.

— Renko, zici că fata aia a fost ucisă de cineva și că tu nu ai de gând să afli cine a făcut-o? întrebă Hess.

— Nu cred că pot și nici nu mă interesează.

— Îți ordon! zise Marciuk.

— Refuz!

— Uiți că vorbești cu căpitanul tău.

— Iar dumneavoastră uitați că vorbiți cu un om care și-a petrecut un an la banda cu slin, spuse Arkadi deschizând ușa. Ce puteți să-mi faceți? Ce poate fi mai rău de-atât?

Capitolul 9

Vântul adunase ceața într-un singur bloc compact. Arkadi traversa puntea cu gândul să se bage în pat, când îl observă pe Kolea, colegul lui de cabină, rezemat de parapet. În nopțile senine Kolea ieșea întotdeauna pe punte, ca și cum luna ar fi luminat numai pentru el. Părul cârlionțat îi ieșeau de sub o căciuliță de lână, iar nasul lui lung adulmeca fenomenele naturale.

— Arkașa, am văzut o balenă! Doar coada, dar s-a scufundat drept, deci era o balenă cu cocoașă.

Arkadi îl admira pe Kolea pentru că, deși botanistul fusese exilat de la țărm, continua să adune date științifice. Avea curajul unui călugăr dornic, în ciuda umilinței sale, să fie torturat pentru convingerile pe care le nutrea. În mâinile lui strălucea, ca un corn francez în miniatură, comoara sa cea mai de preț: un sextant de alamă de modă veche, bine lustruit.

— Ți-ai terminat treaba cu căpitanul? întrebă Kolea.

— Da.

Kolea avu delicatețea de a nu pune alte întrebări, cum ar fi „de ce nu le-ai spus prietenilor tăi că ai fost anchetator?“, „de ce nu mai ești anchetator?“, „ce-ai aflat despre fata moartă?“. În schimb, zise pe un ton vesel:

— Bine, atunci poți să-mi dai mie o mână de ajutor.

Îi dădu un ceas. Era digital, din plastic, de fabricație japoneză.

— Butonul de sus luminează cadranul.

— De ce faci chestia asta? întrebă Arkadi.

— Îmi ține mintea în formă. Ești gata?

— Da.

Kolea își lipi ochiul de luneta sextantului și privi luna prin el, mișcând brațul indicator de-a lungul arcului. Mai de mult, îi explicase lui Arkadi că sextantul avea farmec tocmai pentru că era arhaic, simplu și complicat în același timp. În esență, două oglinzi montate pe un arc de cerc proiectau o imagine a lunii pe linia orizontului, și arcul indica la câte grade față de orizont era luna în momentul acela.

— Notează.

— 10.15,31.

— 22.15,31, îl corectă Kolea, convertind în orarul marinăresc.

Ca tânăr pionier, Arkadi învățase cândva despre navigarea celestă. Își amintea că fusese înconjurat de almanahuri nautice, tabele de algoritmi de navigare, coli de scris, hărți și rigle paralele. Kolea făcea toate calculele în cap.

— Câte almanahuri ai memorat? întrebă Arkadi.

— Pentru soare, Lună și Ursa Mare.

Arkadi își ridică privirea. Stelele păreau orbitor de strălucitoare și foarte îndepărtate, având culori și profunzimi diferite, ca și cum noaptea ar fi fost în flăcări.

— Acolo e Ursa Mică, zise Arkadi privind drept în sus.

— Întotdeauna se vede Ursa Mică în regiunea asta, spuse Kolea. La latitudinea asta suntem tot timpul sub Ursa Mică.

Când Kolea își făcea calculele, ochii lui căpătau o privire fixă, întoarsă către sine, un soi de extaz. Arkadi își dădu seama că deducea refracția Lunii, adăuga paralaxa și trecea la calcularea declinației.

— Ai stat prea mult sub semnul Ursei Mici, zise Arkadi. De-aia ești dus cu pluta.

— Nu e mai greu decât să joci șah legat la ochi.

După această dovadă că putea vorbi în timp ce socotea, Kolea zâmbi.

— Nu te deranjează că sextantul e conceput pe ideea că soarele se învârte în jurul pământului?

— Spre deosebire de alte sisteme, ăsta chiar funcționează, spuse Kolea după un moment de ezitare.

Odată stabilit unghiul de declinație, creierul lui Kolea reveni la tabelele pe care le memorase. Era genul de inițiativă în care numai un maniac liniștit se putea aventura, la fel ca ocupația de a observa balenele pe întuneric. De fapt nu chiar întuneric. Imaginea lunii dansa pe crestele valurilor, și marea părea să respire încet și regulat.

În prima lui lună pe mare, Arkadi își petrecuse o grămadă de timp pe punte, uitându-se după delfini, lei de mare și balene, numai de dragul de a le vedea în mișcare. Marea îți crea iluzia că puteai evada. După un timp însă, realizase că toate creaturile marine care înotau încoace și încolo aveau un scop și o direcție, lucruri care lui îi lipseau.

Se uită la Ursa Mică, a cărei coadă se încheia cu Steaua Polară, Steaua Nordului. Un basm rusesc spunea că Steaua Polară era de fapt un câine turbat legat cu un lanț de fier de coada ursului și că, dacă lanțul s-ar fi rupt, ar fi venit sfârșitul lumii.

— Nu te scoate din sărite, Kolea? Faptul că ești botanist și te afli la mii de kilometri de uscat?

— Nu-s decât o sută optzeci de metri până pe fundul mării și, de altfel, mereu se formează tot mai mult uscat. Insulele Aleutine încă sunt în proces de formare.

— Aș zice că asta înseamnă să privești mult prea în perspectivă, comentă Arkadi.

Putea simți îngrijorarea prietenului său. Kolea întotdeauna își făcea griji când Arkadi era deprimat.

— Te-ai gândit cât ne costă toți Volovoii lumii ăsteia? zise Kolea schimbând subiectul ca și cum o ghicitoare bună ar fi fost un fel de balsam pe rană. Cu cât ne plătesc pe noi?

— Credeam că observi Luna.

— Pot să fac și una și alta. Cu cât suntem plătiți?

Era complicat de spus. Salariul pe *Steaua Polară* era calculat pe baza unui coeficient care varia de la 2,55 procente

pentru căpitan la 0,8 procente pentru un matelot de categoria a doua. Se mai adăuga un coeficient de 1,5 pentru pescuitul în Oceanul Arctic, un bonus de zece la sută pentru fiecare an de serviciu, un bonus de zece la sută pentru îndeplinirea cotei și un bonus care putea să ajungă până la patruzeci la sută pentru depășirile de plan. Cota era elementul de bază. Putea fi mărită sau micșorată după ce nava ieșea din port, dar de obicei era mărită, pentru că șeful flotei își trăgea bonificația din economiile făcute din salariile marinarilor. Perioada de tranzit până la locul de pescuit era fixată la un anumit număr de zile. Întregul echipaj pierdea bani când căpitanul nimerea cu nava într-o furtună, acesta fiind motivul pentru care navele sovietice mergeau uneori cu toată viteza prin ceață și pe hulă. Per ansamblu, calculul salariului unui pescar sovietic era doar puțin mai simplu decât astronomia.

— Cred că primesc în jur de trei sute de ruble pe lună, presupuse Arkadi.

— Nu-i rău. Dar pe americani i-ai luat în calcul? îi reaminti Kolea.

Fiindcă erau americani la bord, regulile de muncă erau diferite: o cotă mai redusă și un ritm mai lent, pentru a-i impresiona pe oaspeți cu fața umană a industriei sovietice de pescuit.

— Să zicem trei sute douăzeci și cinci de ruble?

— Trei sute patruzeci pentru un marinar clasa-ntâi. Două sute șaptezeci și cinci pentru tine. Patru sute șaptezeci și cinci pentru un ofițer secund ca Volovoi.

— Îmbucurător, ce să zic, răspunse Arkadi.

Dar era amuzat de demonstrația tovarășului său de cabină, iar Kolea zâmbea larg, ca un jongler care cere să i se mai arunce o minge pe lângă cele pe care le ține deja în aer.

— Sunt aproape douăzeci de mii de pescadoare și nave fabrică sovietice, fiecare cu comisarul ei politic. Dacă fiecare comisar are salariu mediu de patru sute de ruble pe lună,

ajungem la un total de opt milioane de ruble anual pentru Invalizii ăștia inutili. Asta-i numai la nivelul flotei de pescuit. Imaginează-ți la nivelul întregii Uniuni Sovietice...

— Pește! Suntem aici ca să pescuim, nu ca să facem calcule, tovarășe Mer!

Volovoi ieși din umbra scării tambuchiului, cu treningul strălucind în lumina lunii. În pasul și-n atitudinea lui se citea un soi de satisfacție, și Arkadi realiză că secundul îl urmărise, încântat, de la ieșirea din cabina căpitanului. Ca de obicei, Kolea își feri instinctiv privirea.

Volovoi întinse mâna și luă sextantul.

— Ce-i asta?

— E al meu, zise Kolea, făceam niște măsurători după lună.

Volovoi privi luna cu un aer bănuitor.

— Pentru ce?

— Ca să aflu poziția navei.

— Cureți pește. La ce-ți trebuie să știi poziția navei?

— De curiozitate. E un sextant vechi, un obiect de anticariat.

— Unde-ti sunt hărtile?

— N-am.

— Vrei să știi cât de departe de America suntem?

— Nu. Voiam doar să știu unde ne aflăm.

Volovoi își desfăcu fermoarul bluzei de trening și strecură sextantul înăuntru.

— Căpitanul știe unde ne aflăm. E suficient.

Invalidul se îndepărtă fără să-i adreseze un cuvânt lui Arkadi. N-avea nevoie.

În sfârșit, la culcare.

Cabina era întunecată ca un mormânt, ceea ce o făcea un adăpost cum nu se poate mai potrivit. Kolea se ghemui printre ghivecele lui, iar Arkadi își scoase cizmele și se urcă în cușeta sa, unde se înveli cu cearșaful. În aer se simțea

un miros acru, emanat de băutura preparată de Obidin. Înainte să mai tragă aer în piept încă o dată, adormi. Era un somn ca un vid întunecat, pe care îl știa prea bine.

În Moscova, pe centura rutieră Inelul Grădinilor, în vecinătatea Bibliotecii pentru Copii și a Ministerului Educației, se înălța o clădire cu etaj, înconjurată de un gard cenușiu: Institutul de Psihiatrie Medico-Legală Serbsky. În partea de sus, gardul era prevăzut cu fire electrice subțiri, invizibile din stradă. În spațiul dintre gard și clădire patrulau gărzi însoțite de câini dresați să nu latre. La etaj se afla Secția Patru. De-a lungul culoarului cu parchet, erau trei saloane pe care Arkadi le-a văzut numai în ziua sosirii și în ziua plecării, deoarece el fusese ținut într-un „izolator" de la capătul holului, unde erau doar un pat, o toaletă și un bec chior. La sosire îi făcuseră baie două infirmiere, femei în vârstă îmbrăcate în alb, iar un alt pacient îl răsese pe cap, la subraț și pe pubis, ca să se prezinte în fața doctorilor curat și neted ca un bebeluș, apoi fusese îmbrăcat în niște pijamale cu dungi și într-un halat fără cordon. Nu exista fereastră. Nu mai știa dacă era zi sau noapte. Diagnosticul pe care-l primise era sindrom pre-schizofrenic, ca și cum doctorii ar fi putut face previziuni sigure.

Îi injectau cofeină intracutanat, ca să-l facă să vorbească, și barbital de sodiu în venă, ca să-i înmoaie voința. Așezați pe scaune albe, cu voci pline de îngrijorare, doctorii îl întrebau: „Unde e Irina? Ai iubit-o, probabil că ți-e dor de ea. Ați stabilit să vă întâlniți? Ce crezi că face acum? Unde crezi că este?" Treceau de la un braț la altul, apoi la venele de pe picioare, dar întrebările erau neschimbate, și neschimbată era și ironia situației sale. Fiindcă nu știa unde este Irina sau ce face, răspundea cu sinceritate la toate întrebările, dar, întrucât doctorii erau convinși că știe mai mult, îl bănuiau că le ascunde informații.

— Voi sunteți cei care au halucinații, le spusese.

Asta nu-i îmbunătățise situația.

Frustrarea lor ducea în mod firesc la pedeapsă. Pedeapsa favorită era puncția lombară. Îl legau de pat, îi dădeau cu iod pe șira spinării și introduceau acul cu brutalitate. Puncția era o experiență de două ori dureroasă: agonia acului care pătrundea în spate și, ore în șir după aceea, spasmele care-i cutremurau corpul, ca reacția piciorului unei broaște, conectat la curent electric.

Era o muncă grea pentru toată lumea. După un timp, l-au îmbrăcat numai în halat, ca să ajungă cât mai ușor la vene. Doctorii au renunțat la halatele lor albe și au început să lucreze numai în uniformele albastre cu epoleți roșii ale miliției.

Între ședințe îl țineau sedat cu aminazin. Era atât de liniște, încât putea auzi prin două uși închise, izolate fonic, târșâitul papucilor pe culoar în timpul zilei și scârțâitul pantofilor gărzilor pe timpul nopții. Lumina nu se stingea niciodată. Vizorul ușii clipea din când în când, dovada că doctorii își făceau rondul.

— Mai bine spune-ne ce știi și renunță la paranoia asta. Altminteri o să fie mereu alte întrebări, alt interogatoriu, exact când nu te aștepți. O s-o iei razna de-adevăratelea.

Într-adevăr, simțea că-și pierde controlul. Din când în când auzea, venind de afară, sunetul unei sirene a poliției sau a pompierilor, claxoane înăbușite de beton și se încorda ca un mort deranjat în mormânt: *Lăsați-mă în pace!*

— Ce e ăla sindrom pre-schizofrenic? a întrebat smucindu-se în chingile de care era legat.

— I se mai spune și schizofrenie lentă[19], a răspuns doctorul zâmbind mulțumit.

---

[19] Diagnostic dezvoltat de psihiatria sovietică și aplicat în special deținuților politici. Se presupune a fi o formă specială a bolii, care afectează numai comportamentul social al bolnavului și include simptome cum ar fi „religiozitate excesivă", „halucinații de tip reformist" sau „semnele unui pericol social extrem"; practic oricine protesta împotriva regimului

— Sună îngrozitor, admise Arkadi. Care sunt simptomele?

— Există o arie vastă. Suspiciune și refuzul de a comunica... te recunoști? Apatie? Grosolănie?

— După injecții, da, recunoscu Arkadi.

— Tendința de a te certa și o anumită aroganță. Un interes anormal față de filosofie, religie sau artă.

— Și există speranță de vindecare?

— În unele cazuri, în mod cert, zise doctorul.

De fapt, anchetatorii îi dădeau speranță, pentru simplul fapt că nu l-ar fi adus acolo dacă Irinei nu i-ar fi mers bine. KGB-ului îi plăcea la nebunie să șteargă din registru pe cineva fugit din țară, prezentându-l drept „încă un emigrant care servește pe la mese" sau „nici măcar curvele nu dorm pe moale în Occident" sau „au stors-o și-au aruncat-o, și-acum vrea să se întoarcă, dar e prea târziu". Când îl întrebau dacă încercase să ia legătura cu ea, speranțele lui prindeau aripi. Nu cumva încerca ea să dea de el?

Ca s-o protejeze pe Irina, își schimbă strategia. Nu voia să bălmăjească nimic, nici măcar în cea mai acută stare de slăbiciune, așa că se gândi la ea cât mai puțin, încercând să și-o scoată cu totul din minte. Într-un fel, doctorii îl împinseseră către schizofrenia pe care i-o pronosticaseră. În chiar clipa în care se îmbărbăta că Irina supraviețuise, încerca să și-o șteargă din memorie, să o transforme într-o pată albă.

În afară de halat, Arkadi mai avea un ibric verde smălțuit, obiectul perfect, pe care nu-l puteai înghiți, cu care nu te puteai tăia sau spânzura. Uneori îl așeza în fața ușii, pentru ca doctorii să dea peste el când intrau. Apoi nu mai făcea asta timp de o săptămână, destul cât să creeze o stare de

---

comunist se încadra aici. Diagnosticul a fost recunoscut numai în URSS și în unele dintre statele comuniste din Europa de Est, nu însă și de psihiatria occidentală sau de OMS, care obiectează că, din pricina caracterului imprecis, acesta s-ar putea aplica oricui.

ușoară nesiguranță în rândul personalului. Într-o zi, dădură buzna și-i luară ibricul.

După data asta recurseră la insulină. Era cel mai primitiv tranchilizant. De fapt, te putea băga în comă.

— Dacă nu știi, stai să-ți spunem noi. S-a măritat. Da, femeia pe care o protejezi nu numai că trăiește în luxul pe care și-l permit trădătorii, dar trăiește cu un alt bărbat. Te-a uitat.

— Nici nu ne ascultă.

— Ne aude.

— Încearcă digitalină.

— După aia poate să intre în șoc și nu ne alegem cu nimic.

— Uită-te ce palid e! Parcă văd că o să trebuiască să-l resuscitezi.

— Se preface. Renko, te prefaci!

— E alb ca laptele. Nu se preface.

— Căcat!

— Mai bine dă-i doza acum!

— Bine, bine! Băga-mi-aș!

— Uită-te la ochii lui!

— Gata, i-o dau!

— Ăștia ca el pot să-ți alunece printre degete, să știi.

— Ticălosul naibii!

— Tot n-are puls!

— Mâine o să fie bine. O s-o luăm de la capăt și gata!

— Tot n-are puls.

— Mâine o să turuie ca un papagal, o să vezi.

— N-are puls.

— Tot cred că se preface.

— Eu cred c-a murit.

Nu murise, doar se ascundea adânc de tot în străfundurile propriei lui minți.

— E pe jumătate mort, aprecie un vizitator.

Nasul lui turtit se încreți adulmecând aerul acru din camera de izolare.

— Acolo unde te duc, o să ai condiții de cazare mai riguroase decât în stațiunea asta balneară.

Arkadi recunoscu vocea, așa că făcu un efort pentru a privi capul masiv, cu trăsături slave, ochi porcini și fălci care păreau să se reverse peste gulerul uniformei maro și roșu, cu emblema KGB: steaua și pumnalul.

— Maior Pribluda?

— Colonelul Pribluda, zise vizitatorul arătând către epoleții noi.

Apoi colonelul aruncă o pungă de hârtie în brațele asistentului care dăduse buzna înăuntru.

— Îmbracă-l!

Era întotdeauna reconfortant să vezi ce efect putea să aibă o brută îmbrăcată în uniforma potrivită până și asupra membrilor comunității medicale. Arkadi se crezuse pierdut pe veci, ca o larvă în mijlocul unui stup, dar în numai zece minute Pribluda îl scosese de acolo. Era acum îmbrăcat în niște pantaloni și-o haină cu două numere mai mari și tremura în zăpadă, dar era liber! Pribluda îl împinse cu un gest disprețuitor într-o mașină.

Mașina era un Moskvitch lovit, căruia îi lipseau ștergătoarele și oglinda retrovizoare, nu o Volgă cu plăcuțe de înmatriculare oficiale. Pribluda dădu iute în marșarier, privind înainte și înapoi prin geamul deschis din dreptul șoferului, apoi își trase capul înapoi în mașină și izbucni în râs:

— Nu-s un actor chiar atât de rău, este? Apropo, tu arăți groaznic!

Arkadi se simțea ridicol. Ametit de libertate și epuizat după deplasarea scurtă pe care o făcuse, se rezemă moale de portieră.

— N-aveai documente ca să mă scoți de-acolo?

— Nu cu numele meu pe ele, nu-s atât de idiot, Renko! Până se prind ei, n-o să mai fii în Moscova.

Arkadi se uită iar la epoleții lui Pribluda.

— Te-au promovat? Felicitări!

— Mulțumită ție.

Pribluda era silit să-și scoată capul pe geam și să și-l tragă înapoi, ca să poată și să conducă, și să discute.

— M-ai făcut să par foarte deștept când te-ai întors. Las-o pe fata aia să fugă și să se vândă pe străzile din New York. Ce secrete de stat știa ea până la urmă? Ai fost un bun cetățean rus: ți-ai făcut treaba și ai venit înapoi.

Fulgii de zăpadă se prinseră în părul și sprâncenele lui Pribluda, făcându-l să semene cu un vizitiu autentic.

— Problema a fost procurorul. Avea mulți prieteni.

— Și el era membru KGB.

Timp de câteva minute, cât străbătu un cartier, Pribluda făcu pe ofensatul.

— Înțelegi ce vreau să spun, zise el în cele din urmă. Oamenii cred că știi mai multe decât știi. Ca să fie ei în siguranță, trebuie să fii stors ca o cârpă până la ultima picătură, și nu la apă mă refer.

— Unde-i Irina? întrebă Arkadi.

Pribluda se întinse în afară și, continuând să conducă, îndepărtă zăpada de pe parbriz. În fața lor, un Warburg de fabricație est-germană, ca o cadă cu susul în jos, făcu o întoarcere completă pe linia de tramvai.

— Fascistule! strigă colonelul, apoi își înfipse o țigară între buze și o aprinse. Uit-o! Pentru tine e ca și moartă, ba chiar mai rău.

— Asta înseamnă că-i ori foarte bolnavă, ori foarte sănătoasă.

— Pentru tine n-are importanță.

Mașina intră pe o poartă și săltă peste ceea ce, la început, Arkadi crezu că erau șanțuri în șosea. Dar era puțin probabil să fie șanțuri în centrul Moscovei. Arkadi zări

contururile vagi ale unei stații de triaj, cu rampe amenajate peste liniile ferate, pentru a permite accesul camioanelor. O mulțime de trenuri, ca tot atâta oștiri înarmate, staționau în zăpadă, înconjurate de vagoane deschise, pline cu bobine de cablu, tractoare și pereți din prefabricat, pe jumătate ascunse de albul omătului. Departe, părând să răsară din ninsoare, se vedeau turnurile gotice ale Gării Iaroslavl, poarta către est. Pribluda opri mașina între două trenuri de pasageri, unul cu o locomotivă scurtă, specifică trenurilor de navetiști, celălalt având vagoanele lungi, roșii ale Rossiei, Expresul Transsiberian. Prin ferestre, Arkadi văzu călătorii instalându-se pe locurile lor.

— Glumesti.

— În Moscova ai numai dușmani, spuse Pribluda. Nu te poți apăra, și eu n-o să te mai pot salva a doua oară, nu aici. Nici în Leningrad, Kiev, Vladimir sau oriunde în împrejurimi. Trebuie să te duci undeva unde nimeni să nu vrea să te urmărească.

— O să mă urmărească oricum.

— Da, dar vor fi unul-doi, nu douăzeci și o să poți să te menții permanent în mișcare. Nu înțelegi? Aici ești ca și mort.

— Oriunde aș fi, tot ca și mort sunt.

— Asta o să te salveze. Crede-mă, știu cum le merge mintea.

Arkadi nu putea nega adevărul celor auzite. Delimitarea dintre „ei" și Pribluda era destul de vagă.

— Numai doi sau trei ani, spuse colonelul. Totul se schimbă odată cu noul regim, deși nu neapărat în bine, din punctul meu de vedere. Oricum, dă-le ocazia să uite de tine, apoi întoarce-te.

— Ți-ai jucat bine rolul, zise Arkadi, dar m-ai scos prea ușor de-acolo. Ai făcut o înțelegere.

Pribluda opri motorul și, pentru o clipă, nu se auzi niciun zgomot cu excepția zăpezii care se așeza, tone de fulgi învelind cu tandrețe orașul.

— Ca să rămâi tu în viață, spuse colonelul, exasperat. Ce-i rău în asta?

— Ce-ai promis în schimb?

— Că n-o s-o contactezi. Că n-o să existe nici măcar posibilitatea unui contact între voi.

— Numai într-un singur fel te puteai asigura că n-o să existe „nici măcar posibilitatea unui contact".

— Nu mai face pe anchetatorul cu mine. Mereu complici lucrurile.

Sub căciula trasă pe frunte, ochii mici ai lui Pribluda erau înfundați în orbite, ca două cuie. Era ciudat să citească în ei stânjeneală.

— Sunt sau nu prietenul tău? Haide!

Fiecare vagon roșu avea pe el secera aurie și ciocanul și câte o plăcuță pe care scria „Moscova-Vladivostok". Pribluda fu nevoit să-l sprijine pe Arkadi pe scările abrupte ale peronului până la un vagon de clasa a treia. Familii exotice cu tichii și eșarfe multicolore se instalaseră în saci de dormit, în timp ce cușetele erau ocupate cu obiecte încă ambalate, bunuri pe care le puteau cumpăra numai de la Moscova. Copii cu pielea cafenie trăgeau cu ochiul de după perdele. Femeile desfăceau pachete ce răspândeau în aer arome de friptură rece de miel, chefir, brânză. Studenți în drum spre munții Urali cărau schiuri și chitare. Pribluda vorbi cu controloarea, o femeie cu piept amplu, ce purta ceva care semăna cu o șapcă de comandant de aeronavă și o fustă scurtă. La întoarcere, îndesă în buzunarul paltonului lui Arkadi un bilet, un plic cu ruble și un permis albastru de muncă.

— Am făcut niște aranjamente, zise Pribluda. Niște prieteni o să te preia în Krasnoiarsk și o să te urce în avionul de Norilsk. Ai acolo un post de paznic, dar e mai bine să

nu stai prea mult în același loc. Important e că, odată ce treci de Cercul Polar, ar fi prea multă bătaie de cap pentru ei să te aducă înapoi. E vorba doar de câțiva ani, nu de o viață de om.

Arkadi nu urâse pe nimeni așa cum îl urâse odinioară pe Pribluda și știa că și acesta îl disprețuise la rândul lui. Totuși, acum erau cei mai buni prieteni. Era ca și cum toți oamenii călătoreau prin lume în beznă, neștiind încotro se îndreptau, urmând orbește un drum șerpuitor, cu suișuri și coborâșuri. Mâna care te dobora într-o zi te putea ajuta în următoarea. Singurul drum drept era... care? Trenul!

— Eram sincer în privința promovării tale, zise Arkadi. E bine.

Pe peron, un șir de controloare ridicau bastoanele, semn că expresul era gata de plecare. Undeva în față, locomotiva își deblocă frânele pneumatice, și o vibrație se propagă de-a lungul vagoanelor. Colonelul însă zăbovea.

— Știi vorba aia? zise el zâmbind.

— Ce vorbă? întrebă Arkadi mirat.

Nu credea că Pribluda ar putea avea simțul umorului.

— Că anumite ape sunt prea reci până și pentru rechini.

Ieșise din spital într-o stare de confuzie, dar depoul de camioane din Norilsk îl paralizează complet. Ca să nu înghețe, motoarele camioanelor rămâneau pornite toată noaptea, alimentate cu motorină siberiană, cea mai ieftină din lume. Altminteri, sub motor trebuiau aprinse focuri, cu grijă, ca să nu ajungă la țeava de alimentare. Adevărata problemă era solul: un strat subțire de mușchi și praf peste permafrost, care, pe măsură ce gheața se topea și reînghețea, devenea un soi de mlaștină glaciară.

Într-o noapte, cam în a doua lună de când se angajase, Arkadi făcea focul în spațiul întunecat de sub un excavator belarus, un gigant cu zece roți, de dimensiunile unei închisori, când observă siluete apropiindu-se de el din părți

opuse ale curții. Șoferii de tiruri purtau cizme, jachete căptușite și căciuli. Cei doi aveau paltoane și pălării și pășeau delicat peste șanțurile înghețate lăsate de roți. Când trecu pe lângă o grămadă de cărbuni, unul dintre ei apucă un târnăcop. Furtul de echipament de construcții, proprietatea sacrosanctă a statului, nu era ceva neobișnuit, de aceea era nevoie de paznici ca Arkadi. Luați tot ce vreți, se gândi el. Cei doi oameni se opriră în umbră, așteptând. Temperatura era de – 10^0 și Arkadi începu să înghețe. Era o senzație de arsură, ca și cum ar fi fost pus la frigare. Își înfundă o mănușă în gură ca să-și oprească dinții din clănțănit. Îi văzu pe cei doi tremurând în întuneric, cu brațele încrucișate, țopăind pe loc, în timp ce respirația li se cristaliza și se cernea pe sol. In cele din urmă, cu picioarele țepene, cei doi cedară și se îndreptară către focul aprins în butoiul cu ulei. Cel cu târnăcopul ridică unealta în aer și-și desprinse grijuliu degetele de pe mâner, unul câte unul. Când unealta îi căzu din mână și-l lovi dureros în genunchi, nu păru să simtă. Celălalt era atât de înfrigurat, încât din ochi îi curgeau lacrimi ce înghețau pe obraji în dâre lucioase. Încercă să fumeze, dar mâinile îi tremurau prea tare ca să poată scoate o țigară din pachet și scăpă jumătate din conținutul acestuia în butoi și pe gheață. În cele din urmă, cu mișcări lente, îndoiți de șale și clătinându-se de parcă ar fi înaintat împotriva unui vânt dușmănos, cei doi se îndepărtară. Arkadi îl auzi pe unul dintre ei căzând: zgomotul înăbușit al impactului și o înjurătură chinuită. Câteva minute mai târziu, auzi zgomot de portiere trântite și un motor pornind.

Arkadi se târî pe coate către focul din butoi. Turnă niște kerosen pe foc, dădu niște vodcă pe gât, iar dimineață nu mai reveni la căminul unde se cazase. Se duse la aeroport și luă un avion către est, pătrunzând și mai adânc în Siberia, ca o vulpe care se furișează către inima codrului.

Era relativ în siguranță. În Siberia nu se prea găsea mână de lucru, așa că orice muncitor dornic de muncă fizică

primea plată dublă ca să întindă traverse de cale ferată, să taie gheață sau să măcelărească reni. Nimeni nu punea întrebări, pentru că și directorii din Siberia aveau cotele lor de îndeplinit. Un bărbat care tăia gheața cu fierăstrăul, cu țurțuri atârnându-i din barbă, putea fi alcoolic, criminal, vagabond sau sfânt. Era un risc? După ce cota era atinsă, un *aparatcic* local îi căuta numele pe lista persoanelor căutate de miliție sau de KGB. Dar fiecare șantier era un punct minuscul, pierdut într-un teritoriu de două ori cât China. De aceea erau la așa mare preț muncitorii. Cincisprezece milioane de locuitori ai Siberiei nu se puteau compara cu miliardul de chinezi invidioși. Până să ajungă la fața locului vreun agent al securității statului, Arkadi se muta în altă parte.

Era interesant că, deși Irina era din Siberia, Arkadi nu mai întâlnise nicio femeie ca ea, în toate satele și șantierele pe unde trecuse, nici printre uzbeci și buriați, nici printre femeile care supravegheau betonierele cu aerul unor lăptărese adunate în jurul unor vaci, nici printre prințesele tineretului comsomolist, care veneau să pozeze pe un tractor timp de șase luni, apoi o ștergeau acasă după ce-și îndepliniseră cota de muncă voluntară pentru tot restul vieții.

Uneori, când simțea nevoia, stătea nemișcat pe grătarul de lemn care acoperea glodul unui șantier, convins că următoarea femeie care avea să sară în noroi din cabina unui camion, cu jacheta descheiată, părul prins în basma și sufertașul cu mâncare în mână, o să fie Irina. Se întorsese cumva și, ca urmare a unui șir de incredibile coincidențe, ajunsese în același loc ca el. Inima i se oprea în piept, până în momentul în care femeia atingea pământul cu picioarele și își ridica privirea. Apoi Arkadi se convingea singur că Irina trebuia să fie următoarea. Era ca un joc de copii.

Așa că renunță să se mai gândească la ea.

La finalul celui de-al doilea an, fugind de Paza de Frontieră din insulele Sahalin, se întoarse pe uscat și luă un tren

către sud, revenind, după atâta vreme, pe linia Expresului Transsiberian. De data aceasta însă, călători pe platformă, pentru că mirosea ca o plasă de pescuit. În amurg ajunse la Vladivostok, „Stăpânul Oceanului", cel mai important port la Pacific al Uniunii Sovietice. În lumina felinarelor înalte, canelate, oameni bine hrăniți și bine îmbrăcați umpleau trotuarele. Motociclete se luau la întrecere cu autobuzele. Peste drum de gară, statuia lui Lenin arăta către Cornul de Aur, golful din Vladivostok, iar pe acoperișul care se înălța deasupra frunții lui de oțel te întâmpina un îndemn strălucind în culori fosforescente: „Înainte, către victoria comunismului!"

Înainte? După doi ani de exil, Arkadi avea zece ruble în buzunar. Își lăsase restul banilor pe insulă. Pentru marinari, cazarea costa doar zece copeici pe noapte, dar Arkadi trebuia să și mănânce. Urmă traseul autobuzelor până la Administrația Marinei Civile, unde pe un panou era trecută situația fiecărui vas civil care avea drept port de origine Vladivostokul. Conform panoului, nava-fabrică *Steaua Polară* plecase în larg în acea zi, dar când Arkadi ajunse la docuri văzu că încă mai era acolo, încărcând combustibil și provizii. Luminate de proiectoare, macarale ridicau butoaiele care trecuseră de inspecția Pazei de Frontieră, formată din veterani ai armatei pe care KGB îi îmbrăcase în uniforme bleumarin. Câinii lor adulmecau fiecare butoi, deși era greu de înțeles cum de mai puteau simți ceva dincolo de toată duhoarea motorinei și a aburilor de amoniu care răzbăteau dinspre echipamentele frigorifice.

Dimineața, Arkadi fu primul în Aula Marinei, unde un funcționar îl anunță că *Steaua Polară* încă se mai afla în port și că avea nevoie de un muncitor la linia de producție. Prezentă permisul de muncă prin ferestruica unei uși metalice, pentru a fi ștampilat de Secția maritimă a KGB, și semnă cu acest prilej și o declarație conform căreia știa că neîndeplinirea sarcinilor de marinar sovietic era considerată trădare.

Pe birou se aflau două telefoane de culoare neagră, de uz local, și unul roșu, pentru convorbiri cu Moscova. Arkadi se miră, pentru că în cazul pescuitului de coastă nu se luau de obicei asemenea precauții. Telefoanele negre nu erau periculoase, simțea el, decât dacă ar fi sunat la Sahalin. Dar dacă s-ar fi ostenit cineva să-i verifice numele la telefonul roșu, drumul lui s-ar fi încheiat acolo.

— Sunt și americani, îl avertiză ofițerul de serviciu.

— Poftim? zise Arkadi uitându-se încă la telefoane.

— La bord sunt americani. Comportă-te normal, prietenos, dar nu din cale-afară. De fapt, mai bine nu le vorbi deloc, spuse ofițerul, vizând permisul fără să se uite măcar la numele de pe el. Nu zic neapărat că trebuie să te ascunzi.

Dar nu asta făcea, de fapt, Arkadi? Se ascunsese mai întâi în străfundurile propriei minți, ca să scape de ororile salonului de psihiatrie. Apoi, după ce Pribluda îl readusese la viață, se ascunsese în Siberia și apoi pe navă, târându-se zi după zi din inerție, mai mult mort decât viu.

Acum, toropit de somn în patul lui îngust, se întrebă: „N-ar fi plăcut să încep din nou să trăiesc?"

Zina Paceașvili se ridicase la suprafață. Poate găsea și el o cale.

Capitolul 10

De dimineață, spălat și bărbierit, Arkadi porni pe lungul drum care ducea către cabina de comandă a *Stelei Polare* și către cabina inginerului electronist al flotei, în căutarea unui sfat.

— Ai noroc, spuse Anton Hess. M-ai prins între două ture. Tocmai făceam ceai.

Cabina lui nu era mai mare decât una obișnuită, doar faptului că era ocupat de un singur om și nu de patru, ceea ce lăsa loc pentru un birou și o hartă pe care păreau să figureze toate navele de pescuit sovietice din Pacificul de Nord. Pe masă, pe o apărătoare de cauciuc, trona, în locul samovarului, un filtru de cafea de tipul celor pe care le puteai găsi într-un apartament din capitală.

Hess avea o înfățișare pe care Arkadi o mai văzuse doar la muncitorii de pe submarine, când reveneau dintr-o călătorie la pol. Ochi roșii cu vinișoare sparte. Pași târșâiți, nesiguri. Părul omulețului era zburlit și țeapăn de parcă l-ar fi atacat o pisică, iar puloverul duhnea a tutun de pipă. Cafeaua picura în filtru, picături întunecate, grele. Turnă în două căni, adăugă o cantitate generoasă de coniac și-i întinse una lui Arkadi.

— Să dea confuzia-n francezi! zise.

— De ce nu? aprobă Arkadi.

Cafeaua îi puse inima în mișcare, făcând-o să bată cu putere.

Hess oftă și se afundă încet într-un scaun, ațintindu-și ochii obosiți spre cealaltă parte a camerei, unde era așezat un tub vertical de sticlă cam de un metru înălțime, prevăzut cu piedestal și cablu electric. Era o lampă cu lumină

fluorescentă, care imită lumina solară. Vitamina D! Iarna, în Siberia, copiii erau adunați în fața unor astfel de tuburi.

Pe chipul palid al lui Hess apăru un zâmbet.

— Nevastă-mea a insistat să-l iau cu mine. Probabil vrea să creadă că sunt în Pacificul de Sud. E bun ceaiul?

Ceai în loc de cafea, francezi în loc de americani. Hess avea un talent de a băga oamenii în ceață pe care Arkadi îl consideră corespunzător cu fișa postului.

Funcția de inginer electronist al flotei nu exista. Era un titlu de formă, care permitea unui ofițer KGB sau al serviciului de spionaj naval să se deplaseze de pe un vas pe altul. Întrebarea era căreia dintre aceste instituții îi aparținea simpaticul Anton Hess. Cel mai bun indicator era Volovoi: comisarul politic îl privea pe Hess cu un amestec de respect și ostilitate. În plus, în ultima vreme KGB-ul tindea să fie un club rezervat numai rușilor, unde un nume ca „Hess" era un dezavantaj. În schimb, Marina avea tendința să promoveze oamenii pe criterii de competență, excepție făcând evreii.

Pe hartă, Alaska se întindea tânjind către Siberia. Sau invers? Oricum, punctele roșii care reprezentau pescadoarele sovietice erau presărate pe mare de la Kamceatka, peste arcul Insulelor Aleutine și până în Oregon. Arkadi nu avusese până atunci idee cât de bine era acoperită coasta americană. Sigur, în cazul operațiunilor comune, sovieto-americane, navele sovietice funcționau pe post de fabrici de procesare. Fiecare flotă beneficia, la comun, de o escortă de pescadoare americane. Numai o navă fabrică de dimensiunile *Stelei Polare* putea să opereze independent, cu propria ei familie de nave americane. Punctul roșu care desemna *Steaua Polară* se afla la două zile distanță de Dutch Harbor și foarte departe de restul flotei.

— Tovarășe Hess, îmi cer scuze că vă deranjez.

Hess clătină din cap, epuizat, dar înțelegător.

— Nu-i nimic. Cu ce pot să te ajut?

— Păi, zise Arkadi, să spunem că Zina Paceașvili nu s-a înjunghiat singură din greșeală și nici nu s-a bătut și aruncat singură peste bord.

— Te-ai răzgândit! zise Hess încântat.

— Și să spunem că ne apucăm să investigăm. Nu va fi o anchetă ca la carte, cu detectivi și laboratoare, ci cu puținele resurse pe care le avem la bord.

— Tu fiind singura resursă de la bord.

— Trebuie să luăm în calcul eventualitatea puțin probabilă de a descoperi ceva. Sau de a descoperi prea multe, inclusiv unele lucruri pe care nu ne-am propus să le aflăm. De aceea am nevoie de sfatul dumneavoastră.

— Serios?

Hess se aplecă în față, părând foarte atent.

— Viziunea mea, aceea a unui om care taie burți de pește în cala unei nave, este extrem de limitată. Dumneavoastră, pe de altă parte, gândiți la nivelul întregii nave, chiar al întregii flote. Munca inginerului electronist al flotei trebuie să fie foarte dificilă.

Mai ales când se află atât de departe de flotă, își zise Arkadi în gând.

— Cunoașteți factori și considerente despre care eu nu știu nimic... despre care poate nici n-ar trebui să știu nimic.

Hess se încruntă, ca și cum nu și-ar fi putut imagina asemenea factori.

— Vrei să spui că ar putea exista niște motive ca să nu pui întrebări? Și că, dacă ar exista asemenea motive, ar fi mai bine să nu începi să pui întrebări deloc decât să te oprești odată ce ai început să le pui?

— Ați zis-o mai bine ca mine, spuse Arkadi.

Hess se frecă la ochi, cotrobăi în punga de tutun și-și umplu pipa. Era o pipă pentru navigatori, concepută în așa fel încât să nu intre în câmpul vizual al stăpânului ei în timp ce acesta studia hărțile. O aprinse și trase fumul în piept cu înghițituri scurte, ca un radiator gripat.

— Nu văd ce motive ar putea fi. Pare să fie vorba de o fată oarecare, tânără, puțin cam libertină. Dar am o soluție pentru problema ta. Dacă dai de ceva ieșit din comun, ceva ce te deranjează, vino mai întâi la mine.

— Uneori s-ar putea să nu fiți ușor de găsit.

În fond, până noaptea trecută habar n-aveam că exiști, se gândi Arkadi.

— *Steaua Polară* e o navă mare, dar e, până la urmă, doar o navă. Căpitanul Marciuk sau secundul lui știu unde sunt.

— Secundul, nu ofițerul secund?

— Nu, tovarășul Volovoi nu știe, zâmbi Hess, părând amuzat de idee.

Arkadi își dori să fi știut mai multe despre acest individ. Comunități de germani fuseseră invitate să se instaleze pe malul Volgăi, cultivându-l și făcându-l să prospere timp de sute de ani, până la Marele Război de Apărare a Țării, când Stalin îi strămutase, înaintea invaziei fasciste, expediindu-i peste noapte în Asia.

Hess îl examina la rândul lui pe Arkadi.

— Tatăl tău a fost generalul Renko, nu-i așa?

— Da.

— Unde-ai făcut armata?

— La Berlin.

— Serios? Ce făceai acolo?

— Stăteam într-o baracă și-i ascultam pe americani printr-o stație radio.

— Muncă de spionaj.

— N-aș spune.

— Dar monitorizai mișcările inamicului. N-ai făcut nicio greșeală.

— N-am pornit niciun război din neatenție.

— Ăsta-i cel mai bun test în spionaj.

Hess își trecu mâinile prin păr, dar i se ridică la loc imediat, țeapăn ca o barbă.

— Spune-mi de ce ai nevoie.

— Să fiu scutit de serviciu.

— Bineînțeles.

Arkadi își păstră tonul vocii neschimbat, calm, deși fiecare cuvânt îi făcea sângele să alerge mai iute prin vine, dându-i o senzație în același timp rușinoasă și îmbătătoare.

— Pot să lucrez cu Slava Bukovski, dar mi-ar trebui un asistent pe care să-l aleg chiar eu. O să fiu nevoit să iau la întrebări membri ai echipajului, inclusiv ofițeri.

— O cerere rezonabilă, dacă procedezi discret.

— Și să le pun întrebări și americanilor, dacă se va ivi nevoia.

— De ce nu? N-au motive să nu coopereze. În fond, e doar o anchetă preliminară înaintea celei oficiale din Vladivostok.

— Nu reușesc să mă înțeleg prea bine cu ei.

— Cabina șefei delegației este chiar sub cabina mea, cred. Poți să discuți cu ea chiar acum.

— Pare s-o irite tot ce spun.

— Suntem împreună în larg, pescuind pașnic. Vorbește-i despre mare.

— Marea Bering?

— De ce nu?

Hess își încrucișă mâinile peste burtă ca un mic Buddha neamț. Părea să se simtă prea în largul lui. Era de la KGB? Uneori trebuia să bagi bățul prin gard ca să afli.

— Prima oară când am auzit despre Marea Bering, zise Arkadi, aveam numai opt ani. Familia mea avea o enciclopedie. Într-o zi am primit o nouă pagină prin poștă. Aceeași pagină le-a fost trimisă tuturor abonaților enciclopediei, alături de instrucțiuni despre cum ar trebui tăiată pagina cu Beria[20], așa încât în locul ei să poată fi lipite noile informații foarte importante, despre Marea Bering. Beria fusese

---

[20] Lavrenti Beria (1899-1953) – șef al aparatului polițienesc, NKVD, în timpul regimului lui Stalin. În 1953, a fost arestat, judecat și executat.

împușcat deja și nu mai era Erou al Uniunii Sovietice. A fost una dintre puținele ocazii în care l-am văzut pe tata cu adevărat fericit, pentru că avea satisfacția de a-i tăia capul șefului securității.

Dacă Hess ar fi fost din KGB, investigația lui Arkadi s-ar fi încheiat aici și acum. Pe chipul lui Hess apăruse un zâmbet chinuit, ca al unui om care tocmai și-a luat un câine și a descoperit că acesta are obiceiul să muște.

— L-ai omorât pe procurorul general al Moscovei, șeful tău. Volovoi avea dreptate.

— A fost legitimă apărare.

— Și-au mai murit și alți oameni.

— Nu de mâna mea.

— Un neamț și un american.

— Da.

—Urâtă treabă. În plus, ai ajutat o femeie să fugă din țară.

— Nu tocmai, zise Arkadi ridicând din umeri. Am avut ocazia să-i spun la revedere.

— Dar tu însuți n-ai fugit din țară. Când s-a tras linia, ai descoperit că ești totuși rus. Pe asta ne bazăm. Știi ce fac focile?

— Focile?

— Iarna. Cum se ascund sub stratul de gheață, lângă o copcă și ies la suprafață numai cât să respire? Nu în situația asta ești și tu, într-un fel?

Arkadi nu răspunse, așa că Hess continuă:

— N-ar trebui să ne confunzi cu KGB-ul. Sunt de acord că uneori părem cruzi. Când eram cadet, de mult, pe vremea lui Hrușciov, noi am fost cei care am declanșat un dispozitiv pe bază de hidrogen în Oceanul Arctic. Era o bombă de o sută de megatone, cea mai puternică bombă detonată. De fapt, era un focos nuclear de cincizeci de megatone încastrat într-un înveliș de uraniu, ca să-i dubleze forța. O bombă tare ticăloasă. Nu i-am avertizat nici pe

suedezi, nici pe finlandezi și nici vorbă să le fi spus oamenilor noștri, care beau lapte sub o ploaie radioactivă de o mie de ori mai rea decât cea de la Cernobîl. Nu le-am spus nici pescarilor noștri din Oceanul Arctic. Eram acolo ca ofițer de rangul trei, iar misiunea mea era să fac măsurători cu un contor Geiger fără știrea nimănui de la bord. Am prins un rechin expus la radiații, care avea patru sute de roentgeni. Ce puteam să-i spun căpitanului? Să-și arunce cota peste bord? Echipajul ar fi început să pună întrebări și vestea s-ar fi răspândit. În schimb, i-am informat pe americani, iar Kennedy a fost suficient de speriat ca să accepte să se așeze la masa negocierilor și să semneze un tratat de interzicere a testelor nucleare.

Hess lăsă zâmbetul să i se șteargă și susținu privirea lui Arkadi, ca un călău care i-ar arăta pentru câteva clipe fiului său chipul lui de profesionist. Apoi se înseninã.

— Oricum, pentru majoritatea echipajului, să navigheze pe *Steaua Polară* nu diferă prea tare de lucrul într-o fabrică de pe uscat, cu avantajul că pot vizita un port străin și dezavantajul răului de mare. Pentru alții însă, există acest miraj al libertății. Largul mării are efectul ăsta. Suntem departe de orice port. Paza de Frontieră e de cealaltă parte a planetei și ne aflăm în universul Flotei Pacificului.

— Asta înseamnă că am susținerea dumneavoastră sau nu?

— A, categoric da, zise Hess. Susținerea și un interes din ce în ce mai mare.

Părăsind cabina, Arkadi îi văzu pe cei doi informatori, Skiba și Slezko, strecurându-se după colțul culoarului. Mergeți la pas, nu fugiți, să nu vă împiedicați, se gândi Arkadi. Nu vă spargeți capul înainte să-i spuneți Invalidului cine a fost în vizită în cabina inginerului electronist al flotei. Duceți vestea cu grijă, ca pe o ceașcă de ceai trimisă de Hess însuși. Nu vărsați niciun strop.

Susan stătea în cabina ei, la masă, cu capul sprijinit într-o mână și cu fumul de țigară încâlcindu-i-se în păr. Era o postură tipic rusească, poetică, tragică. Slava i se alăturase și mâncau împreună pâine și supă pe care, bănui Arkadi, ofițerul le adusese direct din bucătărie.

— Deranjez? întrebă Arkadi. N-aș fi intrat, dar ușa era deschisă.

— De regulă țin ușa deschisă când primesc vizite de la cetățeni sovietici, spuse Susan. Chiar și atunci când îmi aduc câte un mic dejun straniu.

Fără haină și bocanci, părea o fetișcană. Ochii căprui și părul blond erau un contrast interesant, dar nu ieșit din comun. Chipul ei nu avea nici ovalul perfect, nici pomeții slavi ai rusoaicelor. Țigara îi făcea buzele mai pline, iar în jurul ochilor se întrevedeau ridurile delicate care le fac pe femei să pară mai autentice. Era însă prea slabă, ca și cum mâncarea sovietică nu i-ar fi priit. Ce-i drept, supa era un lichid păstos, cu ochiuri de grăsime ici-colo. Cu un gest leneș al lingurii, Susan scoase la suprafață câteva oase pe care le lăsă să cadă din nou în fiertură.

— E făcută cu smântână, îi zise Slava. I-am spus Olimpiadei: „Să nu pui usturoi". Oricum, trebuie să vizitezi lacul Baikal. Conține șaisprezece la sută din apa dulce de pe planetă.

— Și în castronul ăsta câtă e? întrebă Susan.

— Mă întrebam... începu Arkadi.

Slava trase adânc aer în piept. Dacă Arkadi avea de gând să tulbure intimitatea acestui ospăț civilizat, ofițerul avea să treacă la represalii.

— Renko, dacă ai întrebări trebuia să le fi pus ieri. Cred că te strigă cineva să te duci înapoi la banda cu slin.

— Am observat că mereu „te întrebi", zise Susan. Ce te întrebi, de data asta?

— Dacă îți place pescuitul.

— Pescuitul? Dumnezeule! Păi trebuie să-mi placă, altfel n-aș mai fi aici, nu?

— Atunci procedează așa, spuse Arkadi luându-i lingura din mână. Pescuiește. Dacă vrei oasele, fă ca adineauri și traulează fundul castronului. Dar celelalte se află pe niveluri diferite. Varza și cartofii se găsesc ceva mai sus.

— Baikalul are foci, pești orbi... îl întrerupse Slava încercând să-și continue monologul. Multe specii de...

— Să pescuiești o ceapă e mai dificil, explică Arkadi. Trebuie să folosești un traul pelagic pentru adâncimi medii ca să le vii de hac. Aha!

Extrase una, triumfător. Arăta ca o perlă arsă.

— Dar carnea? întrebă Susan. Asta e o fiertură cu carne...

— Doar teoretic.

Arkadi îi dădu lingura înapoi, iar Susan mâncă ceapa.

Slava își pierdu răbdarea.

— Renko, ar trebui să fii la muncă.

— Poate părea o întrebare prostească, îi spuse Arkadi lui Susan, dar mă întrebam cu ce ai fost îmbrăcată la dans.

Ea începu să râdă fără să vrea.

— Nu cu rochia de la balul de absolvire, asta-i clar.

— Bal?

— Crinolină și corsaj. In sfârșit, să zicem că eram ca de obicei, în blugi și cămașă.

— Cămașă albă și blugi?

— Da. De ce?

— Ai ieșit să iei aer? Poate chiar sus pe punte?

Susan rămase tăcută. Se rezemă de perete și-i aruncă o privire care spunea că suspiciunile ei tocmai se confirmaseră.

— Tot despre Zina e vorba.

Slava era și el scandalizat.

— Ancheta s-a încheiat, ai zis asta chiar tu, noaptea trecută.

— Ei, m-am răzgândit în dimineața asta, zise Arkadi.

— De ce ți s-a pus pata pe americani? zise Susan. Pe navă sunt sute de cetățeni sovietici, dar te tot întorci la noi. Parcă ești radioul meu, mergi de-a-ndoaselea.

Făcu semn cu țigara către difuzorul instalat într-un colț al cabinei.

— La început m-am întrebat de ce nu merge. După aia m-am cocoțat pe un scaun și am descoperit un microfon ascuns înăuntru. Deci funcționa, dar nu cum mă așteptam eu.

Își înclină capul și expedie către Arkadi un val de fum ca o săgeată.

— Când o să cobor în Dutch Harbor n-o să mai am parte de radiouri false sau de falși detectivi. Niciodată. Alte întrebări?

— N-am avut nicio legătură cu asta! își dădu cuvântul Slava.

— Îți iei și cărțile când pleci? întrebă Arkadi.

Pe patul de sus se aflau mașina de scris și cutiile pline cu cărți, pe care Arkadi le admirase data trecută. Poezia sovietică și hârtia igienică aveau un lucru în comun: nu se prea găseau din cauza proastei funcționări a industriei sovietice de hârtie în ciuda faptului că avea la dispoziție cele mai mari păduri din lume.

— Vrei una? întrebă Susan. În afară de faptul că ești muncitor la linia de producție și anchetator, mai ești și un împătimit al cărților?

— Depinde de cărți.

— Care ți-ar plăcea? întrebă ea.

— Susan e scriitoare, spuse Slava. Mie unuia îmi place Hemingway.

— Scriitori ruși, îi spuse Susan lui Arkadi. Ești rus, ai un suflet rus. Alege unul.

— Ai atât de multe cărți...

Mai multe cărți bune decât are biblioteca navei, gândi el.

— Ahmatova[21]?

— Desigur, aprobă Arkadi.

---

[21] Anna Ahmatova (1889 – 1966) – poetă modernistă rusă, cenzurată de regimul comunist sovietic, dar foarte apreciată în Occident.

Susan recită:

— „Ce vrei, l-am întrebat / – Să merg, mi-a zis, cu tine-n iad[22].“

Arkadi continuă cu următorul vers:

— „El mâna zveltă și-a întins / Și-o floare-n treacăt a atins. / Cum te sărută alți bărbați? / Și spune-mi, tu cum îi săruți?“

Slava se uita când la Susan, când la Arkadi.

— Toată lumea o știe pe de rost, zise Arkadi. Așa se întâmplă când nu ai de unde să cumperi cărți.

Susan lăsă țigara să-i cadă în supă, se ridică, apucă prima carte la îndemână și i-o aruncă lui Arkadi.

— Un dar de rămas-bun, zise ea. Fără alte întrebări, fără alte nedumeriri. Norocul meu că ți-ai făcut apariția abia la sfârșitul călătoriei.

— Ei, e posibil să fii mai norocoasă decât crezi, zise Arkadi.

— Explică-mi.

— Erai îmbrăcată la fel ca Zina. Dacă a aruncat-o cineva peste bord, ce bine că nu te-a aruncat pe tine din greșeală.

---

[22] Versuri din poezia „Oaspetele“ de Anna Ahmatova.

Capitolul 11

Cabina Zinei Paceașvili părea un loc tainic de pe alt tărâm. Simplul gest de a aprinde lumina îl făcu pe Arkadi să simtă că violează proprietatea altcuiva.

Dinka, de exemplu, provenea dintr-un neam de uzbeci și avea propria ei cămilă, un bactrian de pluș venit dintr-un Samarkand în miniatură, rezemat de perna din patul de sus. Pernele brodate ale lui madam Malțeva miroseau a talc și pomadă. Albumul ei cu cărți poștale din străinătate expunea minarete și temple în ruină. Un portret în filigran al lui Lenin veghea deasupra patului Nataşei Ceaikovskaia, alături de poza unei mame zâmbind timid lângă o floarea soarelui uriașă și de o fotografie lucioasă a lui Julio Iglesias.

Atârnați în dreptul hubloului, clopoței de vânt făcuți din sticlă reflectau pe pereții cabinei o nuanță castanie, romantică. Încăperea era amețitoare, o cochilie de culori, de falduri și pernuțe, de parfumuri care mai de care mai intense și de viață înghesuită într-un compartiment de oțel. Apăruseră noi fotografii, ca și cum odată cu Zina dispăruse și ultima constrângere a celor trei colege de cabină. Ușa dulapului era decorată cu și mai mulți constructori uzbeci și siberieni, a căror imagine pâlpâia în reflexiile subacvatice ale clopoțeilor de sticlă.

Arkadi tocmai se uita sub salteaua dungată care-i aparținuse Zinei, când își făcu apariția Natașa. Purta un trening jilav, albastru, uniforma universală a sportivilor sovietici. Sudoarea îi perla obrajii ca roua, dar rujul de pe buze era proaspăt.

— Parcă ești o cioară, îi spuse ea lui Arkadi. Te-nvârți printre cadavre.

— Ai simțul observației.

Nu-i spuse ce gândea el despre ea: că seamănă cu o Ceaika, limuzina după care își primise porecla. O Ceaikă cu respirația întretăiată, învelită cu o prelată albastră.

— Făceam exercițiile de înviorare pe punte. Mi-au spus că vrei să ne întâlnim aici.

Din cauză că Arkadi purta mănuși de cauciuc, luate de la infirmerie, simțul tactil îi solicita toată atenția. Trase de o tăietură din saltea și de-acolo ieși o casetă. Pe carcasă scria „Van Halen". Scotocind înăuntrul saltelei, mai găsi alte trei casete și un mic dicționar englez-rus. Răsfoindu-l observă cuvinte subliniate cu creionul. Sublinierile trădau o asiduitate școlărească, la fel și cuvintele, care aveau toate legătură cu sexul.

— O descoperire capitală? întrebă Natașa.

— Nu chiar.

— La percheziționile poliției n-ar trebui să asiste doi martori?

— Nu e o percheziție oficială. Sunt doar eu. Ce i s-a întâmplat colegei tale de cabină e posibil să fi fost un accident. Sau poate nu. Căpitanul mi-a ordonat să aflu.

— Ha!

— Așa am zis și eu. Am fost anchetator cândva.

— La Moscova. Am auzit. Ai fost amestecat într-un complot antisovietic.

— Ei, asta-i o variantă a poveștii. Ideea e că, în ultimul an, am stat în cala acestei nave. Am fost onorat, firește, să iau parte la procesul de preparare a peștelui pentru marea piață sovietică.

— Hrănim Uniunea Sovietică.

— O lozincă înălțătoare. Oricum, pentru că nu mă așteptam la o situație de criză ca asta, mi-am lăsat abilitățile de anchetator să ruginească.

Natașa se încruntă ca și cum ar fi dat peste un obiect despre care nu știa exact la ce folosește.

— Dacă ți-a dat căpitanul o însărcinare, ar trebui să te achiți de ea cu entuziasm.

— Sigur. Dar mai e o problemă. Natașa, lucrăm împreună la linia de producție. Te-am auzit spunând că unii dintre cei de-acolo sunt niște intelectuali de cârpă.

— Nu și-ar găsi nici puțele dacă nu le-ar avea atașate de corp.

— Mulțumesc. Să înțeleg că tu ai altă descendență?

— Două generații de muncitori constructori de hidrocentrale. Mama a lucrat la Barajul de pe Bratskul superior. Eu am fost șef de brigadă la Hidrocentrala Bohugani.

— Și ai fost decorată.

— Cu Ordinul Muncii, da, confirmă Natașa acceptând cam țeapănă complimentul.

— Și membru de partid.

— Mi s-a făcut această înaltă onoare, zise ea.

— Și o persoană ale cărei inteligență și inițiativă sunt subapreciate.

Arkadi își aminti că, atunci când Kolea își secționase un deget cu fierăstrăul și sângele-i țâșnea în toate părțile, împroșcându-i fața, obrazul, peștii și pe toți cei aflați în preajmă, Natașa fusese cea care își legase imediat baticul în jurul încheieturii lui, apoi îl pusese pe Kolea să se întindă cu picioarele mai sus decât trunchiul și îl veghease cu încăpățânare până când a fost adusă o targă. După ce Kolea fusese transportat la infirmerie, Natașa se pusese în patru labe și căutase degetul lipsă, ca să poată fi cusut la loc.

— Îmi e suficientă aprecierea Partidului. De ce m-ai chemat încoace?

— Cum de ai renunțat la munca în construcții pentru curățatul peștelui? La baraj se plătește dublu, în unele cazuri sunt și bonusuri pentru lucrul în climatul arctic. Lucrai afară, în aer curat, nu în cala unei nave.

Natașa își încrucișă brațele. Obrajii i se îmbujorară.

Își caută soț, firește! Pe șantiere erau mai mulți bărbați decât femei, dar nu ca pe-o navă, unde mai mult de două sute de bărbați zdraveni erau izolați, luni în șir, în compania a maxim cincizeci de femei, dintre care jumătate bunici, ceea ce făcea ca raportul să fie de zece la unu. Natașa se plimba mereu pe punte în trening sau în haina ei din blană de vulpe, sau, în zilele care măcar promiteau să fie mai blânde, într-o rochie de vară imprimată care o făcea să arate ca o camelie uriașă și fioroasă. Arkadi se simți stânjenit că o întrebase.

— Ca să călătoresc, răspunse ea.

— Ca și mine.

— Dar tu nu cobori în porturile din străinătate, rămâi pe navă.

— Sunt un tip mai puritan.

— Ba ai un permis de muncă de categoria a doua, de aia.

— Da, și de asta. Mai rău decât atât, am o curiozitate de categoria a doua. Am fost atât de mulțumit în fabrică, încât nu m-am implicat cu adevărat în viața culturală și socială de pe vas.

— Adică petrecerile.

— Exact. Parcă nici n-aș fi fost aici. Nu știu nimic despre femei sau despre americani sau, ca să fiu mai exact, despre Zina Paceașvili.

— Era o muncitoare sovietică onestă, a cărei lipsă o vom simți cu toții.

Arkadi deschise dulapul. Hainele erau așezate pe umerașe, grupate în funcție de proprietar: hăinuțele de copiliță ale Dinkăi, hainele bătrânicioase ale lui madam Malțeva, rochia enormă de seară a Natașei, rochiile ei de vară, treningurile în culori pastelate. Fu dezamăgit de hainele Dinkăi pentru că se așteptase la broderii în culori vesele, tipic uzbece, poate chiar la pantaloni aurii, dar nu dădu decât de o jachetă chinezească.

— Ați luat deja hainele Zinei, zise Natașa.

— Da, mai ales că erau deja scoase din dulap, pregătite pentru noi.

Trei dintre sertarele șifonierului conțineau lenjerie, ciorapi, eșarfe, medicamente. În sertarul Natașei era chiar și un costum de baie. Al patrulea sertar era gol. Cercetă fundul și partea din spate a fiecăruia, unde ar fi putut fi lipit ceva.

— Ce cauți? se interesă Natașa.

— Nu știu.

— Halal anchetator!

Arkadi scoase o oglinjoară din buzunar și se uită sub chiuvetă și sub banchetă, asigurându-se că nu era nimic lipit dedesubt.

— Nu iei și amprentele? întrebă Natașa.

— Mai târziu.

Verifică sub paturi, apoi propti oglinjoara de cărțile de pe salteaua Zinei.

— Am nevoie de cineva care cunoaște echipajul. Nu de un alt ofițer și nu de cineva ca mine.

— Sunt membru de partid, dar nu-s turnătoare. Du-te la Skiba sau la Slezko.

— Îmi trebuie un asistent, nu un informator, zise Arkadi deschizând din nou ușa șifonierului. Sunt puține locuri în cabina asta unde să poți ascunde ceva.

— Ce să ascunzi?

O simți pe Natașa încordându-se. O mai neliniștise ceva și mai devreme. Păru să se clatine când Arkadi deschise din nou sertarul ei. Era vorba despre costumul de baie, firește, un costum verde și albastru care ei nu i-ar fi trecut mai sus de genunchi. Era cel pe care-l purtase Zina pe punte, asortat cu ochelari de soare, în ziua aceea îndepărtată și însorită.

Codul moral pe o navă era asemănător celui din închisoare. Cea mai gravă infracțiune, mai odioasă decât omorul, era furtul. Pe de altă parte, era un gest firesc să împarți

lucrurile cuiva care murise. Însă oricum ar fi fost, faptul că avea costumul de baie și că încercase să-l ascundă o putea costa pe Natașa neprețuitul ei carnet de partid.

— Fac pariu că și cabina ta e la fel ca a mea, zise Arkadi. Toată lumea împrumută de la toată lumea, nu? Uneori e dificil să știi ce și cui aparține. Mă bucur că am reușit să găsim ăsta.

— Era pentru nepoata mea.

— Înțeleg.

Arkadi lăsă costumul pe pat. Prin oglinjoară putea vedea ochii Natașei, ațintiți în continuare asupra dulapului. Se simțea oarecum nerușinat pentru că folosea trucul cu oglinda, dar nu avea timpul necesar să facă o investigație științifică și pe baze etice. Revenind lângă Natașa, cercetă din nou hainele de pe umerașe. În general, rusoaicele adulte treceau printr-o metamorfoză care le căptușea cu pernițe rubensiene de grăsime, ca protecție împotriva iernilor nordice. Zina fusese o georgiancă din sud. Singura dintre colegele ei de cabină care i-ar fi putut purta hainele era mititica Dinka, și singurul obiect vestimentar a cărui îndrăzneală amintea de stilul Zinei era jacheta chinezească matlasată. În majoritatea porturilor străine se găseau magazine sărăcăcioase a căror specialitate erau produsele ieftine pe care și le puteau permite marinarii și pescarii sovietici. Adesea, acestea se aflau în cartiere sărace, departe de docuri, și vedeai rușii, grupuri-grupuri, mergând pe jos câțiva kilometri ca să economisească banii de taxi. O jachetă ca asta, cu dragoni orientali și buzunare cu capse, era o achiziție de acest gen. Dinka era însă la prima călătorie pe mare și nu opriseră încă în niciun port. Dacă și-ar fi pus puțin mintea la contribuție, Arkadi nici n-ar fi trebuit să recurgă la trucul cu oglinda. Se simți prost.

Arkadi desprinse jacheta de pe umeraș, iar ochii Natașei se măriră de uimire, ca ai unei copilițe care vede pentru prima oară un magician.

— Iar pe asta i-a împrumutat-o Zina Dinkăi înainte de petrecere? zise el.

— Da.

Pe un ton ferm, Natașa adăugă:

— Dinka n-ar fura niciodată. Zina mereu împrumuta bani și nu-i mai dădea înapoi, dar Dinka n-ar fi în stare să fure.

— Asta și ziceam.

— Zina nici n-a purtat-o. Își tot făcea de lucru cu ea, dar n-a îmbrăcat-o niciodată cât a fost la bord. Spunea că o păstrează pentru Vladivostok.

Turuia cuvintele cu o ușurare vizibilă. Nu mai arunca priviri speriate către garderobă.

— Cum adică își făcea de lucru?

— Cosea la ea. O tot ajusta.

Lui Arkadi, jacheta i se părea ca nouă. Frământă între degete materialul matlasat și căptușeala părții din față. Pe etichetă scria „Hong Kong. Vâscoză".

— Ai un cuțit?

— O secundă.

Natașa găsi unul în buzunarul unui șorț atârnat de ușă.

— Ar trebui să-l ai tot timpul la tine, îi reaminti Arkadi. Să fii pregătită pentru situații de urgență.

Pipăi materialul de pe spate și mâneci, apoi cercetă gulerul și tivul de la poale. În clipa în care tăie tivul, la mijloc, îi căzu în palmă o piatră de mărimea unui drops. Strânse tivul între degete și tot mai multe pietre căzură, până când căușul palmei i se umplu cu roșul, violetul deschis și albastrul închis ale ametistelor, rubinelor și safirelor șlefuite, dar netăiate. Deși frumoase, nu păreau să fie pietre de foarte bună calitate.

Le răsturnă într-unul dintre buzunarele jachetei chinezești, îl închise și își scoase mănușile de cauciuc.

— Ar putea fi din Coreea, Filipine sau India. Noi n-am ajuns în niciunul din locurile astea, deci Zina a făcut rost

de ele de pe altă navă. Bine că Dinka n-a încercat să treacă de controlul vamal purtând jacheta asta.

— Sărăcuța Dinka, murmură Natașa, contemplând perspectiva de a-și vedea prietena prinsă făcând contrabandă. Cum o fi avut Zina de gând să strecoare pietrele astea?

— Putea să le înghită, să coasă jacheta și să coboare pe pasarelă îmbrăcată cu ea, cum a și spus. După aia recupera ea pietrele, mai târziu.

Natașa era scârbită:

— Știam că Zina era tupeistă. Știam că e din Georgia. Dar așa ceva...

Arkadi profită de faptul că Ceaika era încă impresionată de logica lui elementară și de norocul pe care-l avusese.

— Vezi, eu, de exemplu, nu știam că era tupeistă. Nu știu nimic despre echipaj. De aceea am nevoie de tine, Natașa.

— Tu și cu mine?

— Am lucrat șase luni la aceeași linie de producție. Ești metodică și ai sânge rece. Am încredere în tine și tu poți să ai încredere în mine.

Ea aruncă o privire către jachetă și către costumul de baie.

— Și dacă nu...

— Nu. O să raportez că le-am descoperit sub salteaua ei. Eu și ofițerul Bukovski ar fi trebuit să le fi găsit mai devreme.

Natașa își dădu din ochi o șuviță udă de păr.

— Nu-s genul care să toarne.

Avea ochi frumoși. La fel de negri ca ai lui Stalin, dar frumoși. Impresionanți, de fapt, în combinație cu treningul albastru.

— Nu e vorba de turnătorie, e vorba să pui întrebări. După aia mi-ai spune ce au zis oamenii.

— Nu știu ce să zic...

— Căpitanul vrea să știe ce s-a întâmplat cu Zina înainte să ajungem la Dutch Harbor. Ofițerul secund spune că nu ar trebui să facem deloc escală.

— Nenorocitul! Volovoi n-are altă treabă decât să ruleze filme. Noi am curățat pește timp de patru luni!

— Mai ai numai o tură la fabrică. Nu te duce. Rămâi să lucrezi cu mine.

Natașa îl privi pe Arkadi ca și cum abia acum îl vedea pentru prima oară.

— Fără instigare antisovietică?

— Vom face totul în concordanță cu normele leniniste, o asigură el.

Ea mai avu o ultimă ezitare:

— Ești sigur că pe mine mă vrei?

Capitolul 12

Arkadi savura priveliștea din cabina macaralei: punțile superioare aglomerate de năvoade și scânduri, macaralele portal, al căror cadru vopsit în galben cuprindea ceața ca-ntr-o ramă, pescărușii plutind pe palele de vânt. Drept înainte, printre schelele castelului de la pupa, se zărea o încâlcitură de antene ca o pânză de păianjen, acordată să prindă frecvențele joase radio. O formație de antene dipol cernea briza de unde ultrascurte. Două cercuri intersectate constituiau un detector de emisii direcționale, iar antenele în formă de stea interceptau sateliții în trecere. În ciuda aparențelor, *Steaua Polară* nu era izolată.

— Bukovski e mulțumit că m-ai ales pe mine? întrebă Natașa.

— O să fie.

Arkadi era încântat. Cartea primită de la Susan se dovedise a fi de Mandelștam[23], un poet minunat, foarte urban, pesimist și probabil nu tocmai genul Natașei. Era doar o colecție de scrisori, dar Arkadi o ascunsese cu grijă sub salteaua lui, de parcă ar fi fost placată cu foiță de aur.

— Uite-l că vine, zise Natașa.

De fapt, ofițerul mai că nu zbura de-a lungul punții, ocolind un grup de mecanici care își pasau plictisiți o minge de volei peste plasă.

— Nu pare prea mulțumit, adăugă ea.

Slava dispăru dedesubt, și Arkadi își imaginează că aude bufniturile adidașilor lui Reebook în timp ce bărbatul urca

---

[23] Osip Mandelștam (1891-1938) – poet și eseist rus. A fost deportat în Urali, apoi condamnat, în 1938, la muncă în Siberia. A murit în același an, într-un lagăr de tranzit.

în fugă cele trei rânduri de trepte. Într-un timp demn de un record olimpic, ofițerul ajunse pe puntea de sus și se înghesui în cabina macaralei.

— Ce-i toată povestea asta cu încă un asistent? întrebă Slava gâfâind. Și de ce m-ai chemat să ne întâlnim aici? Cine-i șeful?

— Tu, zise Arkadi. M-am gândit că aici ne putem bucura de aer proaspăt și de ceva intimitate. E o combinație rară.

Cabina macaralei era taman opusul ideii de intimitate, pentru că ferestrele, sparte și cârpite cu șaibe și bolțuri, ca o ceramică antică, se înclinau spre interior, impunând o apropiere forțată ori de câte ori în cabină era mai mult de-o persoană. Priveliștea, însă, era de neegalat.

— Tovarășul Renko e de părere că i-aș putea fi de ajutor, spuse Natașa.

— Am obținut permisiunea căpitanului și pe a inginerului electronist al flotei, zise Arkadi. Dar, de vreme ce tu ești șeful, m-am gândit să te informez și pe tine. În plus, trebuie să fac o listă cu lucrurile Zinei.

— Am făcut asta deja, zise Slava. I-am examinat hainele, am examinat cadavrul. De ce nu cauti vreo scrisoare de adio?

— Victimele lasă rareori așa ceva. Ar fi suspect dacă ăsta ar fi primul lucru peste care am da.

Natașa râse, apoi își drese glasul. Deoarece ocupa numai ea jumătate din cabină, îi era greu să fie subtilă.

— Și tu ce-o să faci? se încruntă Slava la ea.

— O să adun informații.

Slava râse cu amărăciune.

— Grozav! Ca să provocați și mai multe probleme. Nu pot să cred! E prima mea călătorie ca ofițer și m-au făcut reprezentant al sindicatului. Ce știu eu despre muncitori? Ce știu eu despre omoruri?

— Omul cât trăiește, învață, zise Arkadi.

— Mi se pare că Marciuk mă urăște.

— Ți-a dat o însărcinare de importanță capitală.

Ofițerul se rezemă de peretele cabinei, cu o expresie nefericită pe chip. Până și părul părea că i se pleoștise sub greutatea autocompătimirii.

— Și mai apăreți și voi, o pereche de doi bani de la banda cu slin. Renko, tu cum îți explici nevoia asta patologică a ta de a te uita sub fiecare piatră? Știu că Volovoi o să fie cel care va scrie raportul final asupra chestiunii. Există întotdeauna un Volovoi care scrie... Păzea!

Cu un bubuit, mingea de volei se izbi de perete, chiar dedesubtul cabinei, apoi ricoșă. Căzu înapoi pe puntea de jos și se rostogoli pe lângă mecanici, care se uitau urât la trioul din cabină.

— Vezi? zise Slava. Echipajul deja a aflat că permisia pe uscat depinde de așa-zisa noastră investigație. O să fim norocoși dacă nu ne trezim cu câte un cuțit în spate.

Macaralele mai aveau o poreclă, își aminti Arkadi: spânzurători. O succesiune de spânzurători vopsite în galben vesel, navigând prin cețuri.

— Dar știi ce mă enervează cel mai tare? întrebă Slava. Cu cât ni se înrăutățește situația, cu atât pari tu mai fericit! Ce importanță are dacă suntem doi sau trei? Chiar crezi c-o să aflăm ceva despre Zina?

— Nu, admise Arkadi.

Observă că pesimismul lui Slava începuse s-o afecteze și pe Natașa, așa că adăugă:

— Dar trebuie să găsim îmbărbătare în învățăturile lui Lenin.

— Lenin? se învioră Natașa. Ce-a zis Lenin despre crime?

— Nimic. Dar a zis despre șovăială: „Întâi acționați, și apoi vedeți ce urmează".

Purtând mănuși de cauciuc, Arkadi întinse pe masa de operație blugi și bluze cu etichete străine. Cartea de muncă. Un dicționar. Fotografia unui băiat printre struguri. O ilustrată cu chipul unei actrițe grecoaice cu ochii încercănați ca

ai unui raton. Articole de toaletă, perii și bigudiuri în jurul cărora se încolăceau fire de păr vopsit blond. Un casetofon Sanyo cu căști și șase casete de fabricație occidentală. Costum de baie pentru o unică zi însorită. Un carnețel de notițe. O cutie de bijuterii în care erau perle false, cărți de joc și bancnote roz de zece ruble. Jachetă chinezească brodată, cu un buzunar plin de pietre prețioase.

Cartea de muncă: Paceașvili, Z.P. Născută la Tbilisi, Republica Socialistă Sovietică Georgia. Școala profesională: pregătire în industria alimentară. Trei ani de lucru la cantină în cadrul Flotei Mării Negre din Odessa. O lună în Irkuțk. Două luni într-un vagon-restaurant pe linia de tren Baikal-Amur. Optsprezece luni la restaurantul Cornul de Aur din Vladivostok. *Steaua Polară* fusese prima ei ieșire în Pacific.

Arkadi își aprinse un Belomor și trase în piept fumul aspru. Era pentru prima oară singur cu Zina. Nu cu trupul ei rece, ci cu mărunțișurile care mai păstrau o urmă a personalității ei. Într-un fel fumatul făcea momentul să pară mai puțin oficial.

Odessa fusese întotdeauna un oraș bogat și monden, un oraș neinteresat de contrabanda cu pietre semiprețioase. Acolo se aduceau lingouri de aur din India pentru localnici și saci cu hașiș din Afganistan care să fie trimiși cu camioanele la nord, spre Moscova. Odessa ar fi fost mediul natural al unei fete ca Zina.

Irkuțk? Membrii fanatici ai Tineretului Comunist se duceau ca voluntari să monteze traverse de cale ferată și să frigă cârnați în Siberia, dar fetele ca Zina nu făceau așa ceva. Ceva trebuie să se fi întâmplat în Odessa.

Desfăcu sulul de bancnote trandafirii de zece ruble. O mie în total, o sumă cam mare de luat pe mare.

Vladivostok. Să servească la mese la Cornul de Aur fusese o mișcare inteligentă. Pescarii dădeau pe gât sticlă după sticlă, ca să compenseze pentru lunile de relativă abstinență

petrecute în larg, și își priveau primele câștigate în mediul arctic, în condiții grele, ca pe niște poveri apăsătoare pe care erau gata să le împartă cu prima femeie tandră care le ieșea în cale. Zina a dus-o bine acolo.

Târfă. Contrabandistă. În funcție de convingerile politice și de prejudecăți, era ușor să o etichetezi pe Zina fie drept o materialistă lacomă, fie drept o georgiană tipică. Numai că, de obicei, bărbații din Georgia, și nu femeile, se specializau în asemenea acte de piraterie. Zina fusese cumva diferită încă de la început.

Împrăștie cărțile de joc. Nu erau un pachet, ci o colecție. Cărți de joc sovietice, cu colțurile îndoite, cu țărăncuțe cu obraji strălucitori pe o parte și o stea și snopi de ovăz pe cealaltă. Cărți de joc suedeze, cu nuduri. Cărți de joc cu Regina Elisabeta a Marii Britanii, cu prilejul jubileului de argint. Toate erau dame de cupă.

Arkadi nu mai ascultase de mult Rolling Stones. Strecură caseta în casetofon și apăsă pe play. Din difuzor se auzi un zgomot ca și cum Jagger ar fi fost scăpat de la mare înălțime peste un set de tobe, apoi ar fi fost bătut măr cu chitarele. Unele lucruri nu se schimbă niciodată. Derulă. Stones și la mijlocul casetei. Derulă. Stones la final. Întoarse caseta și ascultă și cealaltă parte.

Arkadi rupse o bucată din hârtia electrocardiografului și făcu o schiță a navei, marcând pe ea sala de mese unde se ținuse dansul, cabina Zinei și posibilele rute între cele două locuri. Adăugă poziția fiecărui membru al echipajului care era de cart și cușca transportoare de pe puntea de traulare.

Schimbă caseta cu Stones cu cea a trupei The Police. „Neprețuitele ei casete“, spusese Natașa. „Le asculta numai la căști. Nu le împărțea cu nimeni.“

Derulă. Navigând cu valuri din pupa, vasul părea să accelereze, ca și cum ar fi alunecat orbește la vale, prin zăpadă. Arkadi nu vedea, dar simțea.

Ce căuta Zina la bordul *Stelei Polare*? Bani? Putea să facă la fel de mulți bani servind marinarii la Cornul de Aur. Bunuri străine? Pescarii îi puteau aduce tot ce și-ar fi dorit. Dorul de ducă? Da, dar înspre Aleutine?

Scoase caseta cu Police și o puse pe următoarea: Dire Straits.

Arkadi desenă puntea de la pupa și casa scărilor ce dădeau spre rampă. Loc destul să fie ucisă, dar niciun spațiu unde să fie ascunsă.

Ce avusese în buzunare? Țigări Gauloises, o carte de joc, un prezervativ. Cele trei mari plăceri din viața ei? Cartea era o regină de pică cu un model nefamiliar. Derulă caseta. Desenă nava *Eagle* dedesubtul *Stelei Polare*.

„Matur din punct de vedere politic" era eticheta pe care o aplica Partidul oricărui tânăr care nu fusese condamnat, nu era disident sau apărător pe față al muzicii vestice, ceea ce în sine constituia o întreagă arie de acte subversive. Unii erau hipioți care ascultau Beatles și se duceau în Munții Altai să mediteze și să se drogheze cu LSD. Alții se împărțeau în raperi și metaliști, fani ai muzicii heavy metal și ai hainelor de piele. In ciuda faptului că se culca cu cine avea chef, Zina rămânea, pentru un conservator ca Volovoi, „o muncitoare onestă și matură din punct de vedere politic".

Era logic, având în vedere datoria ofițerului secund, aceea de a monitoriza agenții instigatori străini.

Târfă, contrabandistă, informatoare. Un total simplu, clar. Ca alunecarea bilelor pe un abac. Suma rezultată adunării. O fată din Georgia. Educație – limitată la a turna supa cu polonicul. Ocupație – contrabandă, în Odessa, activitate promiscuă cu bărbații, în Vladivostok, informatoare pe mare. O viață jalnică, începută și sfârșită în ignoranță, fără moralitate, fără suflet, fără nicio încercare de reflecție asupra propriei persoane. Cel puțin așa părea.

Arkadi observă că pe caseta cu Van Halen, sigiliul de înregistrare fusese rupt. O puse în casetofon și auzi o femeie

cu accent georgian spunând: „Cântă-mi ceva, orice“. Era vocea Zinei. Arkadi și-o reaminti de la cantină. În colțul casetofonului era încorporat un microfon.

Îi răspunse vocea unui bărbat acompaniat de o chitară.

Taie-mi gâtul, taie-mi venele,
Dar să nu-mi tai strunele.
Calcă-mă-n picioare,
Aruncă-mă în mare,
Dar strunele-argintii să mi le lași.[24]

Ascultând muzica, Arkadi descoperi niște linguri într-un sertar și căută cristale de iod. Nu găsi, așa că începu să caute pilule. În încăpere era un dulap închis cu lacăt, care conținea medicamente pentru cazuri de iradiere, adică pentru situații de război. Forță lacătul cu o șurubelniță, dar nu găsi înăuntru decât două sticle de scotch și o cărticică despre modul de administrare a iodului și a vitaminei E în cazul unei explozii nucleare. Iodul îl descoperi într-un dulap care nu era încuiat.

„Cântă altceva“, spunea Zina. „Un cântec de bandiți.“

Bărbatul din înregistrare râse și șopti: „Numai de-astea știu.“

Arkadi nu recunoscu vocea bărbatului, dar recunoscu cântecul. Nu era o melodie vestică, nu era rock sau rap. Fusese scris de un actor moscovit pe nume Vladimir Vîsoțki, care dobândise un soi de celebritate clandestină în Uniunea Sovietică, transpunând în cel mai tradițional stil rusesc cântecele triste și amare ale criminalilor și condamnaților. Le cânta acompaniat de o chitară rusească cu șapte coarde, cel mai facil instrument din lume. *Magnitizdatul,* varianta înregistrată a samizdatului, răspândise fiecare cântec, iar apoi Vîsoțki își consolidase faima bând până când făcuse un infarct fatal, când încă era tânăr. Radioul

---

[24] Versuri din „Strunele-argintii“, cântec al lui Vladimir Vîsoțki – cântăreț, compozitor și actor rus.

sovietic oferea un ghiveci fără sens – cu versuri gen „iubesc viața, o iubesc mereu, mereu“ –, încât te-ai fi așteptat ca oamenii să-și astupe urechile. De fapt, nicio altă țară nu era atât de dependentă și de vulnerabilă în fața muzicii. După șaptezeci de ani de socialism, cântecele de bandiți deveniseră imnul alternativ al Uniunii Sovietice.

Cântărețul din înregistrare nu era Vîsoțki, dar nu era rău.

Vânătoarea de lupi a-nceput și-n cătare
Suntem toți, bătrâni, pui, prădători fioroși.
Gonacii strigă, câinii latră-n turbare
Și-n zăpadă sunt steaguri, ca sângele roș.

Suntem iuți și puternici, cu fălci ucigașe,
De ce, conducătorule, ca un neam blestemat
Alergăm totdeauna spre arma ce trage?
De ce nu fugim înapoi niciodat'?“[25]

La finalul casetei, Zina spuse: „Știu că numai de-astea știi. Astea-s singurele care-mi plac și mie“. Lui Arkadi îi plăcu să audă că numai astea îi plăceau. Însă următoarea înregistrare se dovedi complet diferită. Zina vorbea cu o voce joasă, epuizată:

„Modigliani a pictat-o pe Ahmatova de șaisprezece ori. Așa ajungi să cunoști un om, îl lași să te picteze. Caṃ a zecea oară ajungi să înțelegi cum anume te vede. Dar eu atrag soiul greșit de bărbați. Nu-s pictori. Mă înhață de parcă aș fi un tub de vopsea pe care trebuie să-l golească dintr-o storcătură. Dar nu-s pictori.“

Vocea Zinei putea să fie dulce ca mierea sau ostenită de moarte, și uneori schimba registrul în mijlocul unei fraze, ca și cum ar fi cântat la un instrument.

„E un tip la linia de producție care pare interesant. Mai palid ca un pește. Ochi pierduți, ca și cum ar umbla prin

---

[25] Versuri din „Vânătoarea de lupi“, cântec de Vladimir Vîsoțki.

somn. Nu m-a observat. Ar fi interesant să-l trezesc la viață. Dar nu-mi mai trebuie încă un bărbat. Primul crede că-mi spune el ce să fac. Al doilea crede că-mi spune el ce să fac. Al treilea, că-mi spune el ce să fac. Al patrulea, la fel. Numai eu știu ce-o să fac. Urmă o pauză. Mă văd, dar nu știu ce gândesc. Niciodată n-au știut ce gândesc."

Și ce-ar face dacă ar ști? se întrebă Arkadi.

„El m-ar ucide dac-ar ști ce gândesc, se auzi vocea Zinei. Spune că lupii se împerechează pe viață. Cred că m-ar omorî, și apoi s-ar sinucide."

Pe cea de-a cincea casetă sigiliul fusese scos și peste ea se înregistrase altceva. Caseta începea cu fâșâitul unei țesături și cu câte o bufnitură amortizată. Apoi un bărbat spuse: „Zina". Era o voce mai tânără, ce nu-i aparținea cântărețului de mai înainte.

— Ce-i cu locul ăsta?

— Zinuṣka...

— Dacă ne prind?

— Șeful doarme. Eu hotărăsc cine vine și pleacă de-aici. Nu mișca!

— Ai răbdare. Parcă esti un băietel. Cum ai adus toate astea aici, jos?

— Nu-i problema ta.

— Ăla-i un televizor?

— Dezbracă-te.

— Mai încet...

— Te rog!

— N-am de gând să mă dezbrac de tot.

— E cald. Sunt douăzeci și unu de grade și o umiditate de 40%. E cel mai confortabil loc de pe navă.

— Cum de ai făcut rost de un loc ca ăsta? Patul meu e atât de rece!

— M-aș cuibări în el oricând, Zinuṣka, dar aici avem mai multă intimitate.

— Ce-i cu patul ăsta pliant? Dormiți aici?

— Lucrăm ore suplimentare.

— Cu nasul în televizor. Asta-i muncă?

— E muncă mentală. Lasă astea. Hai, Zinușka, dă-mi o mână de ajutor.

— Ești sigur că n-ai de făcut vreo muncă mentală chiar acum?

— Nu când se ridică năvodul.

— Năvodul? Când te-am cunoscut la Cornul de Aur erai un locotenent chipeș. Uită-te la tine acum, pe fundul unei magazii de pește! Cum știi că ridicăm năvodul?

— Vorbești prea mult și săruți prea puțin.

— Așa îți place?

— E mult mai bine.

— Și așa?

— Zinușka.

Microfonul se activa la sunetul vocii și se pare că Zina nu avusese timp să-l oprească. Reportofonul era probabil în buzunarul jachetei pescărești, fie prins sub trupul ei, sau atârnat lângă pat. Lui Arkadi îi mai rămăseseră două țigări. La capătul chibritului, flacăra înainta către degete.

Avea cinci ani. Era vară, la sud de Moscova, și în nopțile călduroase toată lumea dormea pe verandă, cu ușile și geamurile deschise. Căsuța nu avea electricitate. Fluturi de noapte zburau și dansau în jurul lămpilor, și el se aștepta de fiecare dată ca insectele să se aprindă ca niște bucăți de hârtie. Câțiva prieteni ai tatălui său, ofițeri, veniseră pentru o gustare. Obiceiul, inspirat de Stalin, era ca mesele să înceapă la miezul nopții și să se încheie în aburii beției. Tatăl lui Arkadi, unul dintre generalii favoriți ai Conducătorului Popoarelor, împrumutase acest stil, deși în timp ce ceilalți deveneau din ce în ce mai beți, el devenea doar din ce în ce mai furios. Când ajungea în această stare, învârtea arcul gramofonului și punea întotdeauna același disc: discul Orchestrei de Jazz a Republicii Moldova, o formație

care urmase trupele Generalului Renko pe cel de-al doilea front ucrainean, cântând, îmbrăcați în paltoane, în piața centrală a fiecărui oraș, eliberat de sub nemți. Melodia era „Trenul spre Chattanooga".

Ceilalți ofițeri nu-și aduseseră soțiile, așa că generalul le dăduse permisiunea să danseze cu a lui. Oaspeții fuseseră mulțumiți: niciuna dintre soțiile lor nu era atât de slăbuță, de înaltă, de frumoasă. „Katerina, mai cu viață", îi ordona generalul. De pe verandă, micuțul Arkadi simțea podeaua zgâlțâindu-se sub tropăiturile cizmelor grele. Nu auzea pașii mamei, de parcă partenerii ei ar fi purtat-o prin aer.

Cel mai rău era după ce plecau musafirii. Tatăl și mama sa se retrăgeau la culcare, dincolo de un paravan aflat la capătul îndepărtat al verandei. Mai întâi se auzeau două voci șoptite, una dulce și rugătoare, cealaltă vibrând de o furie care-ți îngheța sângele în vine. Întreaga casă se legăna ca un scrânciob.

A doua zi de dimineață, Arkadi își lua micul dejun, compus din prăjitură cu stafide și ceai, afară, sub mesteceni. Mama veni spre el, îmbrăcată încă în cămașa de noapte de mătase și dantelă pe care i-o adusese tata de la Berlin. Ca să se apere de răcoarea dimineții, își pusese un șal pe umeri. Părul ei negru și lung îi cădea liber pe spate.

Auzise ceva noaptea trecută? îl întrebase ea. Nu, jurase el, n-a auzit nimic.

Când mama lui se întorsese să intre în casă, șalul îi rămăsese agățat de o ramură. Pe brațele ei se vedeau urme vinete de degete. Ridicase șalul de pe jos, și-l pusese la loc pe umeri și-i legase ciucurii strâns. Oricum, adăugase ea, a trecut. Ochii îi erau atât de senini, încât aproape că o crezuse.

Auzea melodia și-acum. „Trenul spre Chattanooga".

— Zina, serios, șeful o să ne omoare, și pe mine, și pe tine, dacă află despre asta. Nu trebuie să povestești nimănui.

— Despre ce? Despre asta?

— Zina, încetează! Vorbesc serios!

— Despre cămăruța asta a ta?

— Da.

— Cui i-ar păsa? E ca un club al pionierilor pe fundul navei.

— Fii serioasă!

Fiecare casetă dura treizeci de minute. Până când banda îngustă, cafenie, nu se derula în întregime, Zina nu putea opri înregistrarea. Partenerul ei ar fi auzit clicul făcut la oprirea casetei.

— Ba mă iei cu „te iubesc, Zinka", ba cu „Zina, fii serioasă"! Ești cam nehotărât.

— Locul ăsta e secret.

— Loc secret pe *Steaua Polară*? Vrei să spionezi peștii? Sau pe americani? Ăia sunt chiar mai nătărăi ca peștii.

— Asta s-o crezi tu!

— Aia e mâna ta?

— Ai grijă cu Susan.

— De ce?

— Atât am avut de zis. Nu încerc să te impresionez, încerc să te ajut. Ar trebui să ne ajutăm unul pe altul. E o călătorie lungă. Aș înnebuni fără cineva ca tine, Zinka!

— Aaa, nu mai suntem serioși acum.

— Unde pleci? Mai avem timp.

— Tu poate. Eu nu mai am. Tura mea a început și ticăloasa aia de Lidia abia așteaptă un pretext să mă bage în bucluc.

— Numai un minuțel?

Urmă un fâșâit de țesătură peste microfon și scârțâitul unor arcuri când trupul de pe ele se ridică.

— Tu treci înapoi la munca ta mentală. Eu mă duc să amestec în supă.

— La dracu'! Măcar așteaptă să mă uit pe vizor înainte să ieși!

— Ai idee ce caraghios arăți acum?

— Bine, drumul e liber. Du-te!

— Mersi!

— Zina, să nu spui nimănui!

— Nimănui!

— Zina, mâine ne vedem?

O ușă se închise fără tragere de inimă. Clic.

Cealaltă parte a casetei era neînregistrată. Derulă. Era toată goală.

Arkadi examină carnețelul cu spirală. Pe prima pagină era lipită o hartă a Pacificului. Zina desenase guri și ochi, astfel încât Alaska se înclina ca un bărbat bărbos către o Siberie feminină și timidă. Insulele Aleutine se întindeau către Rusia ca un braț.

Pe ultima casetă începu să cânte Duran Duran. Derulă.

Pe cea de-a doua pagină a carnețelului era o fotografie a lui *Eagle* ancorată într-un golf înconjurat de munți înzăpeziți. Pe cea de-a treia, *Eagle* se legăna pe o mare agitată.

— Cum se construiește baidarka, se auzi de pe casetă, în engleză. E ca un caiac. Știi ce e ăla caiac? Ei, asta e mai lungă, mai suplă, cu o pupă pătrată. Pe vremuri se confecționau din piele și fildeș, cu îmbinări de fildeș, așa că pluteau pur și simplu pe valuri. Când Bering[26] a ajuns aici cu primele nave rusești, nu i-a venit să creadă ce rapide erau caiacele baidarka. Cele mai bune sunt cele din Unalaska. Înțelegi ceva din ce spun?

— Știu ce e ăla caiac, răspunse Zina într-o engleză lentă, precaută.

— Uite, o să-ți arăt o baidarka și o să-ți faci singură o părere. O să vâslesc în jurul *Stelei Polare.*

— Să am camera video când o să faci chestia asta.

---

[26] Vitus Bering (1680-1741), ofițer de marină rus de origine daneză și explorator al Pacificului de Nord. În 1741 a descoperit o parte dintre Insulele Aleutine.

— Aș vrea să putem face mai mult de-atât. Mi-ar plăcea să-ți arăt lumea. Să mergem peste tot, California, Mexic, Hawaii. Sunt atâtea locuri grozave. Ar fi de vis!

„Când îl ascult", zicea Zina pe cealaltă parte a casetei, „parcă aud un tip care-i primul meu iubit. Bărbații sunt ca niște copii răutăcioși, dar el este ca primul tău iubit, cel dulce. Poate e un siren, un copil al mării. Pe o mare agitată, pe o navă mare, eu mă țin de parapet. Dedesubt, pe puntea lui mică, el stă într-un echilibru perfect, îmblânzind valurile. Ascult vocea lui inocentă, iar și iar. Ar fi un vis, îmi spuse el."

Următoarele douăsprezece pagini ale carnețelului conțineau fotografii ale unui singur bărbat, un tip cu păr negru și lins. Ochi întunecați, cu pleoape grele. Pomeți lați, dar nas și buze delicate. Americanul. Aleutul cu nume rusesc. Mike. Mihail. Fotografiile, toate făcute de deasupra și de la distanță, îl înfățișau pe puntea lui *Eagle,* manevrând macaraua, pozând la cârmă, cârpind o plasă, făcând cu mâna către obiectiv.

Arkadi fumă ultima țigară, ușor amețit. Și-o aminti pe Zina pe masa de autopsie din această încăpere. Carnea ei înmuiată de apă și părul ei vopsit. Trupul ei lipsit de viață, ca o scoică aruncată pe plajă. Vocea aceasta, totuși, era Zina, așa cum n-o cunoscuse nimeni dintre cei aflați la bord. Era ca și cum Zina ar fi intrat pe ușă, s-ar fi așezat în fața lui la birou, în umbra de dincolo de cercul luminos al lămpii, și-ar fi aprins o țigară fantomatică și, găsind în sfârșit pe cineva care s-o înțeleagă, ar fi mărturisit tot ce-i stătea pe suflet.

În mod normal, Arkadi ar fi preferat să-i lase pe tipii de la laboratorul din Moscova să investigheze folosind o varietate impresionantă de solvenți și reactivi, de microscoape de dimensiunile unei mortiere și de cromatografe de gaz. Trebuia însă să recurgă la ce avea la îndemână. Așeză alături de carnețel lingurițele, pilulele și cartonul cu

amprentele luate de Vainu de la cadavru. Strivi pastilele între două linguri, își înfășură mâneca în jurul cozii celei care conținea praful de iod, aprinse un chibrit și-l ținu sub limbă. Se apropie de carnetul de notițe, astfel ca fumul provenit de la iodul încălzit să se îndrepte înspre pagina opusă celei cu harta. Metoda iodului încălzit presupunea să folosești cristale de iod deasupra unei spirtiere amplasate într-o cutie de sticlă. Își reaminti că, în spiritul Noii Gândiri anunțate la ultimul Congres al Partidului, orice bun cetățean sovietic trebuia să adapteze teoria la aplicațiile sale practice.

Aburii de iod reacționau în prezența grăsimilor din transpirația amprentelor ascunse. Mai întâi apăru un contur fantomatic al mâinii stângi, complet, în culori sepia, ca o fotografie de epocă. Palma, baza palmei, degetul mare și celelalte patru se răsfirară pe hârtie, în poziția în care Zina ținuse carnețelul deschis ca să lipească o fotografie. Apărură apoi detaliile: linii, delte, creste papilare, ramificații. Își concentră atenția asupra degetului mare și-l compară cu cel de pe cartonul cu amprente. O curbă dublă, yin și yang. O insulă în delta conținută de bucla dreaptă. O tăietură pe delta din stânga. Pagina și cartonul prezentau aceleași detalii: era carnețelul Zinei, era amprenta mâinii ei, ca și cum ar fi întins-o către el. Mai erau alte două amprente, masculine, judecând după mărime, grosolane, urme ale unei atingeri grăbite.

Chibritul se stinse și, odată cu el, palma începu să se estompeze. Într-un minut dispăru cu totul. Arkadi puse lucrurile la loc în ordine. O găsise pe Zina. Acum trebuia să-l găsească pe locotenentul care îi spusese Zinușka.

Capitolul 13

Tot spațiul de sub punte fusese organizat în jurul magaziilor de pește. Arca lui Noe trebuie să fi avut și ea o magazie de pește. Când îl numise pe Sfântul Petru „pescar de oameni", Iisus probabil că luase în calcul avantajele oferite de o magazie de pește bine etanșată. Dacă vreodată cosmonauții aveau să navigheze purtați de vânturile solare, colecționând specimene de vietăți galactice, aveau să aibă nevoie la rândul lor de echivalentul unei magazii de pește.

Și totuși, *Steaua Polară* navigase timp de zece luni cu magazia de pește de la prova nefolosită. Fuseseră date diverse explicații legate de motivul pentru care magazia era scoasă din uz: țevi care se tot spărgeau, un scurt-circuit la pompa de căldură, izolația de plastic care emana o substanță toxică. Oricare ar fi fost motivul, navele colectoare erau nevoite, în consecință, să facă drumuri mai dese pentru a prelua peștele îngrămădit în celelalte două magazii ale *Stelei Polare*. Tot din cauza asta, spațiul din jurul magaziei nefolosite fusese abandonat, și se îngrămădiseră acolo doage de butoi și plăci de oțel. Pe măsură ce culoarul devenea mai aglomerat, echipajul începuse să prefere calea mai lungă, dar mai rapidă, de pe punte.

Un șir de becuri lumina spațiul dintre perete și magazie. Accesul se făcea printr-o ușă etanșă, dotată cu o rampă ce permitea trecerea peste prag a cărucioarelor cu pește congelat. Roata care acționa ușa era blocată cu un lacăt de dimensiuni impresionante. De o parte a ușii se afla o pompă de căldură, prin al cărei capac deschis se întrevedea o încâlceală convingătoare de fire deconectate. De cealaltă parte era un butoi de petrol plin cu axuri de cabestan. Pe

fundul butoiului mișunau șoarecii. Nava nu fusese fumigată de când se urcase Arkadi la bord. Lucru interesant: șoarecii rodeau pâine, brânză, vopsea, țevi de plastic, cabluri, saltele și haine, orice, mai puțin pește congelat.

Păreau să fi existat două Zine. Una era Zina – târfa pe care o știau cu toții. Mai era însă și cealaltă Zina, care își ducea traiul într-o lume a fotografiilor ascunse și a înregistrărilor secrete. Una dintre înregistrări era de-a dreptul periculoasă. Locotenentul îndrăgostit se lăudase cu temperatura din încăperea ascunsă în magazie și cu umiditatea de patruzeci la sută. O singură dată mai auzise Arkadi pe cineva pomenind despre procentul de umiditate din aer: la Moscova, în sala computerelor de la comandamentul miliției de pe strada Petrovka.

Toate bune, Arkadi n-avea nimic împotriva spionajului naval. Toți pescarii sovietici de pe coasta Pacificului știau că submarinele americane le violau în mod constant apele teritoriale. În nopțile întunecate, periscoapele se iteau la suprafața Golfului Tartar. Dușmanul urmărea navele de război sovietice până în portul din Vladivostok. Arkadi nu înțelegea însă ce putea să recepționeze o stație de interceptare ascunsă într-o magazie de pește. Un sonar îți putea spune numai ce se afla dedesubtul tău și niciun submarin nu s-ar fi aventurat sub pântecele traulerelor. Din câte înțelegea Arkadi, un sonar pasiv, de tipul hidrofonului, putea să detecteze undele sonore de la distanță, dar la o navă veche cum era *Steaua Polară,* bordajul era sub-standard, atât de subțire încât, la fiecare val, se curba în interior și se îndrepta la loc cu un bubuit de tobă. Fusese sudat grești, nituit cu nituri arse și prea mici, cârpit cu ciment care lăsa apă, sprijinit cu grinzi care trosneau ca oasele bătrâne. Toate astea făceau ca nava să pară mai umană și cumva, chiar mai demnă de încredere, așa cum un veteran plin de cicatrici, oricât ar bodogăni, este mai de încredere decât un recrut arătos. Totuși, *Steaua Polară* străbătea apele ca

o orchestră de alămuri. Propriul ei zgomot ar fi acoperit șoapta prezenței oricărui submarin.

Pe Arkadi nu-l interesa spionajul. Când făcuse armata, petrecuse ore în șir într-o baracă de pe acoperișul hotelului Adler din Berlin fredonând Presley, Prokofiev, orice. Ceilalți îl întrebau de ce nu vrea să preia și el binoclul și să supravegheze stația americanilor, instalată pe Hotelul Sheraton din Berlinul de Vest. Probabil că-i lipsea imaginația. Trebuia să vadă o altă ființă umană ca să i se trezească interesul. Numai că, în ciuda înregistrării Zinei, privită din afară, magazia de pește arăta ca o magazie de pește.

Locotenentul îi spusese Zinei ceva despre un vizor. Nu era niciunul, din câte vedea Arkadi. Ușa era lipicioasă și rece la atingere, deloc primitoare. Examină axurile de cabestan din butoi și după o clipă de indecizie, alese unul. Era ca și cum ar fi ridicat o rangă de cincizeci de kilograme. Odată ce puse axul pe umeri, nu mai putea să se mai miște nici cât să gonească un șoricel. Îl trecură sudorile numai gândindu-se la asta. Nicio rozătoare nu-și făcu însă apariția și, când strecură axul prin toarta lacătului și îl răsuci, acesta se deschise ca acționat de un arc. Încă o bilă neagră pentru controlul sovietic al calității. Închizătoarea roții nu cedă însă, până când Arkadi nu se propti de pompă cu un picior. Atunci se răsuci, parcă în silă, scoțând scrâșnete metalice scurte, iar Arkadi deschise ușa.

Interiorul magaziei se ridica pe înălțimea a trei punți ale *Stelei Polare,* ca o coloană de întuneric abia luminată de un bec chior aflat la nivelul lui Arkadi. De obicei, fiecare nivel al unei magazii avea propria sa podea, cu o deschizătură în mijloc prin care să poată fi adus peștele din încăperea de dedesubt. Acest unic spațiu gol era straniu, de parcă n-ar fi existat niciodată intenția de a folosi magazia. Pe puntea principală de deasupra era montat un chepeng etanș ce reținea înăuntrul magaziei mirosul stătut de pește și de apă sărată. Pe laturi, scânduri de lemn acopereau din loc în

loc rețeaua de țevi prin care ar fi trebuit să circule elementul frigorific. O scară de incendiu pornea de la chepeng și cobora până pe puntea de jos, două etaje dedesubt. Arkadi păși pe trepte și trase ușa după el.

În timp ce cobora, ochii i se obișnuiră treptat cu lumina. Din când în când, vedea cu coada ochiului șoareci cățărându-se pe țevi pentru a se îndepărta de el. Șoarecii nu încercau niciodată să intre într-un congelator aflat în funcțiune, ceea ce era un semn de inteligență din partea lor. Arkadi se gândi că ar fi fost un semn de inteligență din partea lui să aducă o lanternă. Erau atâția șoareci, încât zgomotul pe care-l făceau deplasându-se era ca vântul printre ramuri.

Aici ar fi trebuit să fie podele, scripeți, lăzi acoperite de gheață. Marina ridica organizarea unei camere frigorifice la rang de artă. Nu trebuia numai să depozitezi lăzile cu pește congelat, ci și să le separi între ele prin scânduri pentru a permite circulația aerului aflat sub temperatura de congelare. Aici nu exista nimic din toate astea. La fiecare nivel se găseau o ușă, un fasung pentru bec și un termostat. Fiecare era mai puțin luminat decât precedentul. Când Arkadi păși de pe ultima treaptă și atinse puntea de jos a magaziei, era aproape orb, deși își simțea pupilele dilatate la maxim. Este un abis, se gândi el, sunt în centrul pământului.

Aprinse un chibrit. Podeaua era alcătuită din scânduri așezate peste o rețea de țevi puse pe o fundație de ciment. Zări coji de portocală, o bucată de scândură, cutii goale de vopsea și o pătură. Cineva folosise magazia ca să tragă vapori pe nas. Văzu și niște oase ca dinții de pieptene, ceea ce explica unde dispăruse pisica vasului. Nu zări însă vreun tânăr locotenent din spionajul naval, vreun pat pliant, televizor sau monitor de computer. Sub fundație se afla carena dublă a navei, adăpostind containere pentru combustibil și apă, un spațiu suficient ca să ascunzi ceva marfă de contrabandă, dar nu o întreagă cameră mobilată. Strecură scândura ruptă între plăcile de lemn ce căptușeau

pereții. Nicio ușă secretă nu se deschise. Văzând că abordarea cu binișorul nu-l dusese nicăieri, lovi cu scândura în placaj. Printre ecourile bubuiturilor îi răspunseră, de sus, chițăiturile de protest ale șoarecilor, dar niciun ofițer din spionajul naval nu-și făcu apariția.

Urcând scara din nou, Arkadi se simțea ca un om care revine la suprafața apei, de parcă ar fi înotat, ținând-și respirația, către becul aprins. Caseta Zinei părea fără sens. Probabil nu înțelesese el discuția. Poate reușea să găsească niște vodcă în cabinetul lui Vainu. Un gât de vodcă într-o cameră luminată ar fi fost o plăcere. Ajungând lângă bec, deschise ușa și se strecură prin ea înapoi pe punte. Deja butoiul cu axuri de cabestan și pompa de încălzire aveau un aer familiar și primitor. Prinse lacătul rupt înapoi de roată. Iuri, „biznismanul", o să-l ajute să facă rost de altul.

Arkadi porni către fabrică, dar deodată, becul de deasupra coferdamului se stinse, urmat de cel de deasupra pompei de căldură. O siluetă ieși din întuneric și-l lovi în stomac. Durerea fu atât de ascuțită încât, la început, crezu că fusese înjunghiat. Se îndoi de mijloc, icnind, și un căluș din cârpe ude îi fu îndesat în gură. Peste gură îi legară strâns o altă cârpă. Îi traseră un sac peste cap și umeri, și apoi în jos, până la picioare. O curea sau ceva asemănător se strânse pe deasupra sacului, în jurul brațelor și pieptului. Reacționă din instinct, trăgând adânc aer în piept și îndoindu-și brațele, dar se sufocă în momentul următor, căci călușul din gură fusese înmuiat în benzină. Cârpa îi presa limba de cerul gurii și fu cât pe ce să și-o înghită. Așa că expiră, lăsând aerul să iasă din plămâni, încercând să-și elibereze limba. În aceeași clipă cureaua se strânse tare, ca o chingă pe cal.

Era dus pe sus de trei bărbați, socoti el. Un altul trebuie s-o fi luat înainte ca să verifice dacă drumul era liber sau ca să țină de vorbă pe oricine venea încoace și poate că undeva în spate, un altul proceda la fel. Erau puternici.

Îl manevrau cu ușurință, ca pe o mătură de nuiele. Încercă să nu se sufoce cu vaporii de benzină. Când călătoriile pe mare erau prea lungi, marinarii se adunau ca să tragă vapori în piept și să se amețească puțin. Mirosul înțepător își croi drum prin gât.

L-ar fi putut arunca pur și simplu în magazia de pește. Cadavrul n-ar fi fost găsit decât peste câteva zile. Deci faptul că fusese lovit, legat la gură și vârât în sac putea fi un semn bun. Nu mai fusese răpit niciodată, în toți anii în care lucrase pe lângă procuratura moscovită, așa că nu era sigur dacă existau alte aspecte ale răpirii dacă erai bătut și capturat, dar în mod sigur nu voiau să-l omoare chiar atunci. Probabil erau membri ai echipajului, scoși din minți de posibilitatea de a pierde permisia pe uscat. Deși îl țineau în sac, le-ar fi putut recunoaște vocile dacă ar fi vorbit, chiar și în șoaptă.

Plimbarea se dovedi destul de scurtă. Se opriră, și roata de la intrarea unei uși se răsuci. Arkadi nu simțise că ar fi cotit la dreapta sau la stânga. Se întorseseră la magazie? Singurele intrări etanșe la acel nivel erau ale magaziilor. Ușa se deschise, cu un trosnet de gheață care se crapă. Un furnal emite un suflu dogoritor. Un spațiu frigorific, cu o temperatură de – 40^0, emană un abur slab, înghețat. Chiar și prin sac, Arkadi simți aburul și începu să se zbată și să dea din picioare. Prea târziu. Îl aruncară înăuntru.

Sub impactul aterizării, cureaua plesni. Arkadi se ridică, dar, înainte să se poată elibera din sac, auzi cum se închide ușa și se răsucește roata. Descoperi că stătea în picioare pe o ladă de lemn. Prima gură de aer, după ce se dezlegă și-și scoase călușul, fu atât de rece, încât simți o arsură în plămâni. Era o glumă, trebuia să fie o glumă. Un abur alb, aproape lichid, se desprindea din căptușeala de lemn și se învălătucea în josul pereților magaziei. Pe dedesubt se zărea instalația de răcire, cu țevile scheletice încastrate în gheață. Sub fiecare picior i se formase o băltoacă lăptoasă, aburindă. Sub ochii lui, firele de păr de pe dosul mâinilor

înțepenire și se înălbiră de chiciură. Aburii respirației i se cristalizau strălucitori și cădeau ca o mică ninsoare de îndată ce-i părăseau buzele.

Se surprinse întinzându-se către roata ce acționa ușa și se opri, pentru că pielea dezgolită i s-ar fi lipit de metal. Acoperi roata cu sacul și își lăsă greutatea pe ea, dar aceasta nu se urni. Cei de-afară probabil o țineau închisă. N-avea cum să întreacă în forță trei sau mai mulți dintre ei. Strigă. Magazia frigorifică era căptușită la exterior cu izolație de fibră de sticlă de zece centimetri grosime. Până și interiorul ușii era protejat. N-avea cum să-l audă cineva decât dacă trecea pe lângă magazie. În ultima săptămână, peștele ieșit din congelatoare fusese depozitat în magazia de la pupa, pentru a echilibra balansul navei. Dacă se afla în magazia din centru, nimeni n-avea cum să-l audă. Deasupra capului, imposibil de atins, era un chepeng etanș. Nici pe acolo nu se putea face auzit. Sub el, cu două lăzi mai jos, se aflau podeaua falsă și accesul la un nivel inferior și la o altă ușă. Nu vedea însă cum ar fi putut să ridice două lăzi, fiecare a câte un sfert de tonă. Pe una dintre lăzi era o prelată mototolită, înghețată bocnă. Eticheta de pe ea anunța: „Sol congelat – produs în URSS“. Nu era o glumă, dar situația avea ceva comic.

Veteranii nordului cunoșteau stadiile morții prin îngheț. Tremura, asta era bine. Trupul își putea menține temperatura o perioadă, prin tremurat. Totuși, temperatura scădea cu un grad la fiecare trei minute. Când avea să scadă cu două grade, tremuratul avea să înceteze, iar inima avea să-și încetinească bătăile, tăind afluxul de sânge către piele și membre, ca să păstreze căldura trunchiului – asta era cauza degerăturilor. După ce va fi scăzut cu unsprezece grade, inima avea să se oprească de tot. Coma se instala pe la jumătatea acestei perioade. Mai avea vreo cincisprezece minute.

Mai era însă o problemă. Avea simptomele clasice de intoxicație pe care le observase la marinarii care trăgeau

pe nas vapori: clipit des, vertijuri, amețeală. Unii urlau ca hienele, alții dansau ca bezmeticii. El unul nu se putea opri din râs. Venise pe mare ca să moară înghețat? Era nostim.

Brațele începură să-i zvâcnească convulsiv, ca și cum oasele i-ar fi fost răsucite. Mai lucrase la o asemenea temperatură, – dar în salopetă matlasată, cu cizme căptușite și glugă îmblănită. Gheața îi așternea propria ei căptușeală albă pe pantofi și pe mânșete. Se clătină, încercând să-și păstreze echilibrul și să nu pună piciorul în spațiul îngust dintre lăzi. Era sigur că dacă ar fi alunecat, n-ar fi avut puterea să și-l mai scoată de acolo.

La nivelul pieptului său o placă acoperea termocuplul, o bobină din aliaj de cupru și constantan. N-avea cum să desprindă placa numai cu unghiile. Iată încă un exemplu de situație de urgență pentru care pescarul trebuia să aibă mereu cuțitul asupra lui.

Pescui chibriturile din buzunar și le scăpă. Fiindcă se străduia să nu cadă, recuperă cutia cu mare chin, executând un soi de plecăciune grațioasă, ca un dandy francez care ridică de pe podea batista unei doamne. O scăpă din nou, și de data asta se lăsă în patru labe ca s-o recupereze. Flacăra era un mic glob gălbui, iute copleșit de frig, dar broboane de gheață topită se formară pe placa termocuplului, pe măsură ce aceasta se încălzea. Din nefericire, mâinile-i tremurau atât de tare, încât nu putea ține flacăra aproape de placă mai mult de o secundă.

Felul în care hotărâseră să-l omoare demonstra o oarecare inventivitate. Urmau să-l lase să înghețe și apoi să-i mute cadavrul undeva până se dezgheța, după care să-l ducă într-alt loc, unde să fie găsit. Era deja limpede că Vainu nu era foarte competent ca medic legist, și proba cea mai evidentă pe care avea s-o descopere va consta în urmele intoxicării cu vapori, viciul tragic al omului din epoca benzinei. Cu acordul oficialităților, o să-i îndese cadavrul în

aceeași magazie frigorifică până la Vladivstok. Se imagină întorcându-se acasă pe un bloc de gheață.

Chibriturile erau de calitate, cu vârfuri de fosfor cerat, făcute special pentru soiul de vreme rea cu care se confruntă marinarii. Pe cutie era desenată prova unei nave spintecând un val. Pe coșul navei se vedeau secera și ciocanul. Tremura de-acum atât de rău, încât abia dacă mai reușea să apropie flacăra de panou. Își aminti, deodată, despre un caz de sinucidere mai interesant decât cele pe care le menționase în discuția cu Marciuk și Volovoi. În Sahalin, se spânzurase un marinar. Nu se făcuse nicio anchetă, pentru că băiatul legase funia de emblema cu secera și ciocanul montată pe coșul de fum. Îi puseseră papuci de carton și-l îngropaseră după numai o zi, dat fiind că nimeni nu voise să pună întrebări.

Cel puțin acum se oprise din tremurat și putea să țină chibritul nemișcat. Se uită în jos și descoperi că avea pantalonii acoperiți de o chiciură cu aspect lânos. Un pește mare, un halibut, putea să înghețe bocnă într-o oră și jumătate. Cutia îi alunecă din nou printre degete. Începeau să i se învinețească și se mișcau cu greu. Când îngenunche să ridice cutia, mâinile-i erau stângace ca niște cârlige. Când aprinse un alt chibrit, scăpă din nou cutia, care ricoșă de ladă și căzu între aceasta și zid. O auzi lovindu-se din container în container, până pe podea.

Cu toată concentrarea de care era capabil, apropie mica strălucire palidă de termocuplu, admirând felul în care căldura slabă se răspândea vizibil pe placa de metal, ca o răsuflare. Era ultimul lui chibrit. Continuă să-l țină, chiar dacă flacăra îi ardea unghiile. Pe mâini îi mai rămăseseră urme de benzină de când își scosese călușul din gură. În palme i se aprinseră flăcărui ca niște lumânări. Nu-l durea. Rămase cu privirea ațintită asupra lor pentru că erau frumoase, ca o experiență religioasă. Își mută încet privirea către cârpe. Și peștii gândeau la fel de încet? se întrebă. Focul chibritului

se reduse la un punctuleț și el îl îndesă, odată cu mâinile, în cârpe, care izbucniră în flăcări. Împinse cu piciorul zdrențele aprinse, până sub panou.

Cârpele ardeau în nuanțe de violet și albastru, apoi începură să scoată un fum negru și gros. În jurul focului, pe scânduri și pe ladă, se întindea un halou umed de gheață topită, înghețată și topită din nou. Arkadi se așeză lângă flăcări, cu brațele întinse pentru a se bucura de căldură. Își aminti un picnic la care fusese în Siberia, cu pește înghețat răzuit cu cuțitul, ren congelat tăiat bucăți, icre congelate în formă de rondele și vodcă siberiană care trebuia să fie răsucită în permanență către foc când cu o latură, când cu alta. În anul dinainte, un ghid de la agenția de turism Intourist dusese un grup de americani în taiga și organizase o cină mult mai somptuoasă, dar uitase să răsucească sticla de vodcă. După mai multe toasturi cu ceai fierbinte în numele prieteniei între popoare, al respectului mutual și al unei mai bune înțelegeri, ghidul turnase în pahare vodca aproape înghețată și le demonstrase oaspeților cum se bea dintr-o singură înghițitură. „Uite-așa", zisese. Dăduse paharul peste cap și picase mort pe loc. Uitase că vodca siberiană era făcută cu alcool pur de aproape două sute de grade tărie, așa că rămânea lichidă chiar și când avea o temperatură ce îngheța gâtul și oprea inima în loc. Șocul fusese de-ajuns să-l dea gata. Era o tragedie, dar totodată ceva foarte comic. Imaginează-ți bieții americani stând în jurul focului de tabără, uitându-se la ghidul lor rus și întrebând: „Ăsta e un picnic siberian?"

Bătălia dintre un sărman foc de cârpe și hruba glaciară a magaziei era inegală. Flăcările se reduseră la niște mici ochiuri de lumină, la un cuib plăpând de viermi strălucitori, și apoi la o ultimă panglică de fum negru deasupra unei cochilii de cenușă. Containerul și placajul erau abia mânjite de cenușă, nici măcar nu se pârliseră.

Benzina era oarecum asemănătoare vodcii siberiene. Se simțea din ce în ce mai siberian. În sfârșit, obținuse această binecuvântată distincție, în timp ce naviga pe lângă coastele Americii. Înghețul înainta din nou de-a lungul pantalonilor și mânecilor. Clipi ca să-și împiedice ochii să înghețe cât erau închiși și-și urmări respirația transformându-se în cristale ce se ridicau, și apoi se învârtejeau în jos ca o ninsoare delicată. Cum altfel să respire un siberian? Ar fi fost un ghid bun. Dar pentru cine?

Era momentul să se culce. Trase prelata de pe container ca s-o folosească drept pătură. Înghețată bocnă, aceasta alunecă, dezvelind trupul Zinei Paceașvili într-un sac transparent de plastic. Transparent, dar acoperit pe dinăuntru cu modele minunate de cristale de gheață, ca un giulgiu cu diamante. Era albă ca zăpada și părul îi era pudrat cu chiciură. Avea un ochi deschis, ca și cum ar fi vrut să vadă cine i se alătura.

Arkadi se ghemui în colțul cel mai îndepărtat de Zina. Nu-i veni să creadă că roata de la intrare se răsucește, până când ușa nu se deschise. Natașa Ceaikovskaia umplu cadrul ușii, uitându-se cu ochii mari și gura căscată la rămășițele focului, la Zina și, în cele din urmă, la el. Se năpusti în magazie și îl ridică pe Arkadi, mai întâi grijulie ca pielea să nu se sfâșie acolo unde intrase în contact cu gheața, apoi încordându-se ca un ridicător de greutăți. Nu mai fusese niciodată luat pe sus de o femeie. Probabil Natașa n-ar fi considerat asta un compliment.

— Am făcut un foc, îi spuse el.

Se pare că funcționase. Temperatura în jurul termocuplului crescuse și undeva se declanșase alarma.

— Ai auzit alarma?

— Nu, nu. Nu-i nicio alarmă. Treceam pe-aici și te-am auzit înăuntru.

— Strigam?

Arkadi nu-și amintea.

— Râdeai.

Natașa își schimbă poziția, cuprinzându-l mai bine, ca să-l poată scoate pe ușă. Era speriată, dar și scârbită, ca o persoană care are de-a face cu un bețiv.

— Râdeai de nu mai puteai.

Capitolul 14

Când Izrail Israilevici îi masă ușor mâinile lui Arkadi, în timp ce Natașa se ocupa de degetele de la picioare, pacientul răspunse la tratament prin spasme hipotermice. Directorul fabricii examină cu dispreț și dezamăgire ochii lui Arkadi, umflați și roșii din pricina vaporilor de benzină.

— M-aș fi așteptat din partea altora să fie beți și drogați, nu din partea ta, zise Izrail. Asta și meriți: să nimerești într-o magazie de pește și să ajungi cât pe ce să mori înghețat.

Simțurile îi reveneau sub forma unei senzații de arsură a pielii și de capilare plesnind, însoțită de valuri de frisoane. Din fericire, niciunul dintre colegii lui nu era în cabină când Izrail și Natașa îl culcaseră în patul de jos. Până și cea mai ușoară atingere era un chin și, acoperit de un morman de pături, se simțea ca și cum ar fi fost învelit în sticlă pisată.

În puloverul și barba directorului sclipeau solzi de pește. Venise în fugă de la banda cu slin, ca să ajute la transportul lui Arkadi în cabină.

— Trebuie să încuiem benzina, vopseaua și dizolvantul de parc-ar fi băuturi străine?

— Bărbații sunt slabi, îi reaminti Natașa.

— Rusul e ca un burete. Nu-l cunoști cu adevărat până nu se îmbibă complet, își dădu cu părerea Izrail. Am crezut, totuși, că Renko nu-i așa.

Natașa suflă căldură asupra fiecărui deget de la picior și apoi le masă cu delicatețe, făcându-l să se simtă de parcă i-ar fi înfipt ace încinse sub unghii.

— Poate ar trebui să-l vadă doctorul Vainu, propuse ea.

— Nu, reuși să spună Arkadi.

Își simțea buzele ca de cauciuc, alt efect al vaporilor de benzină.

— Te-am învoit de la muncă pentru că trebuia să faci nuș'ce anchetă la cererea căpitanului, nu ca să-ți faci de cap, zise Izrail.

— Zina era în magazie, îi spuse Natașa.

— Păi unde altundeva am fi putut s-o punem? Zici c-a aprins un foc acolo? întrebă Izrail îngrijorat. A dezghețat peștele?

— Nu s-a dezghețat nici pe el.

Natașa se concentră asupra unui deget care se încăpățâna să rămână vânăt.

— Dacă s-a stricat peștele...

— Scuză-mă, dar dă-l încolo de pește, zise ea.

— Am de spus un singur lucru: dacă vrei să te sinucizi, n-o face în magazia mea de pește, îi zise Izrail lui Arkadi în timp ce îi masa viguros cealaltă mână.

Un gând încruntă fruntea Natașei ca o brazdă trasă prin zăpada proaspătă:

— Are de-a face cu Zina?

— Nu, minți Arkadi.

Plecați, ar fi vrut să le spună, dar printre fălcile care-i clănțăneau nu se putea strecura decât câte un cuvânt, din când în când.

— Căutai ceva? Pe cineva? întrebă ea.

— Nu.

Cum ar fi putut să-i explice despre locotenentul acela care putea sau nu să existe? Trebuia să se oprească din tremurat și să-și lase terminațiile nervoase greu încercate să se odihnească. După aia, n-aveau decât să-l ia din nou la întrebări.

— Poate ar fi bine să-l chem pe căpitan, propuse Izrail.

— Nu, zise Arkadi încercând să se ridice.

— Bine, bine, „nu" pare să fie singurul cuvânt pe care ți-l amintești, zise Izrail. Dar nu m-aș mira să fie un atac. Eu nu aprob această atitudine, dar să știi că echipajul e nemulțumit

de zvonul că tu ai vrea să interzici escala în Dutch Harbor. De ce crezi c-au venit pe butia asta împuțită de vapor? De dragul peștelui? Vrei să se aleagă praful de toate lunile lor de muncă grea numai ca să afli ce s-a întâmplat cu Zina? Nava asta e plină de femei neroade. De ce-ți pasă atât de tare?

În cele din urmă, frisoanele încetară, și Arkadi căzu într-o stare vecină cu coma. Observă că fusese schimbat din hainele lui înghețate într-unele uscate, probabil de Izrail și Natașa, un act la fel de erotic ca acela de a curăța un pește. Se văzu pe sine însuși pe banda transportoare care ducea către zona fierăstraielor.

Obidin și Kolea intrară în cabină, bâjbâiră în tăcere după una-alta și ieșiră fără să-i dea atenție lui Arkadi sau să comenteze că nu se afla în patul lui. Ținea de eticheta marinărească să-i lași pe ceilalți să doarmă.

Când se trezi, Natașa stătea pe patul alăturat. De cum văzu că s-a trezit, zise:

— Izrail Izrailevici se întreba de ce îți pasă atât de mult de Zina. Ai cunoscut-o?

Se simțea ridicol de slăbit, ca și cum trupul i-ar fi fost bătut și lăsat la soare să se ardă în timp ce dormea. Măcar acum putea vorbi, câteva cuvinte strecurate între două frisoane.

— Știi bine că n-am cunoscut-o.

— Așa credeam și eu, dar pe urmă m-am întrebat de ce te agiți atâta.

Se uită la el, apoi își feri privirea.

— Presupun că în meseria ta e folositor să-ți pese oarecum, din punct de vedere profesional.

— Da, e un truc profesional. Natașa, ce cauți aici?

— M-am temut să nu se întoarcă.

— Cine?

Ea își încrucișă brațele pe piept cu aerul că n-are chef de jocuri.

— Ai ochii roșii.

— Mulțam.

— Toate anchetele sunt așa?

Râgâise prin somn și toată cabina mirosea acum ca un garaj plin de vapori de benzină. Când Natașa deschise hubloul ca să aerisească, un cântec trist se strecură înăuntru.

Unde sunteți, voi lupi, fiare-ale timpului dus?
Unde ești, trib al meu cu ochi galbeni?[27]

Încă un cântec de bandiți, tot despre lupi, interpretat cu sentiment de un pescar hârșit. Sau, la fel de posibil, de un mecanic în salopetă pătată de unsoare sau chiar de un ofițer spilcuit ca Slava Bukovski, pentru că în intimitate toată lumea cunoștea cântecele astea. Dar le cântau mai ales muncitorii. Le zăngăneau la ghitarele acordate simplu re-sol-si-re-sol-si-re.

Încolțit sunt de câini, nevolnice rude
Ce cândva crezutu-le-am pradă.

Vesticii îi comparau pe ruși cu niște urși. Dar rușii se credeau lupi, agili și sălbatici, abia ținuți în frâu. Era greu să înțelegi de ce stăteau la coadă ore în șir pentru o bere, dacă nu cunoșteai sufletul sovietic. Cântecul era tot de Vîsoțki. Pentru compatrioții lui, mare parte din farmecul lui Vîsoțki se datora viciilor sale, băuturii și comportamentului său nestăpânit. Se zvonea că avea o „torpilă" implantată în anus. O „torpilă" era o capsulă de antabuz, menită să-l facă să-i fie greață ori de câte ori punea gura pe alcool. Și totuși el tot bea!

Îmi înfrunt dușmanul cu un zâmbet lupesc,
Dezgolind dinții putrezi și rupți.
Pe zăpada topită, în sânge citesc
Cuvintele: „Nu mai suntem lupi."

---

[27] Versuri din „Unde sunteți, voi lupi?", cântec de Vladimir Vîsoțki.

Arkadi se dezmetici complet abia după ce Natașa închise hubloul:

— Deschide-l, zise el.

— E frig.

— Deschide-l!

Prea târziu. Cântecul se terminase. Prin hublou nu se mai auzea decât suspinul greoi al apei care aluneca dedesubtul lor. Cântărețul era același ca în înregistrarea Zinei. Poate. Dacă ar fi continuat să cânte, Arkadi și-ar fi dat seama. Începu să tremure, și Natașa închise hubloul.

Când ușa cabinei se deschise, Arkadi se ridică în capul oaselor cu cuțitul în mână. Natașa aprinse lumina și-l privi îngrijorată.

— Pe cine așteptai?

— Pe nimeni.

— Bine, pentru că în halul în care ești, n-ai speria niciun șoricuț.

Îi desfăcu degetele de pe mânerul cuțitului.

— Pe deasupra, tu nici n-ai nevoie să te bați. Cu creierul tău poți să-i învingi pe toți.

— Pot să scap de pe nava asta folosindu-mi creierul?

— Creierul e un lucru miraculos, zise ea punând cuțitul deoparte.

— Aș vrea să fie un bilet către altundeva. Cât am dormit?

— O oră sau două. Spune-mi despre Zina.

Îi șterse fruntea de sudoare și-l ajută să se întindă la loc pe pernă. Mâna cu care ținuse cuțitul era încă încordată, așa că Natașa începu să-i maseze degetele.

— Chiar dacă greșești, tot îmi place să ascult ce gândești.

— Da?

— E ca și cum aș asculta pe cineva cântând la pian. De ce s-a îmbarcat pe *Steaua Polară*? Ca să strecoare pietrele alea peste graniță?

— Nu. Erau prea ieftine. Natașa, vreau cuțitul.

— Dar poate că pentru ea erau de ajuns.

— Infractorii sovietici operează rareori singuri. Nu întâlnești niciodată un singur infractor în boxa acuzaților. Întotdeauna sunt cinci, zece, douăzeci de-odată.

— Dacă n-a fost un accident, deși eu cred că a fost, atunci poate e vorba de o crimă pasională.

— A fost mult prea lipsită de greșeli. Și planificată. Judecând după felul în care s-a coagulat sângele, cadavrul trebuie să fi fost ascuns undeva cel puțin jumătate de zi înainte să fie aruncat în apă. Asta înseamnă că a fost deplasat o dată ca să fie ascuns, apoi din nou pentru a fi aruncat în apă. Se pescuia intensiv atunci, erau oameni pe punte.

Arkadi se opri să-și tragă sufletul. Masajul terapeutic semăna uneori îngrozitor de mult cu tortura.

— Zi mai departe, îl îndemnă Natașa.

— Zina fraterniza cu americanii, ceea ce nu putea să facă decât cu permisiunea lui Volovoi. Era informatoarea lui. De aia nu era mustrată de nimeni de la bucătărie, pentru că li se spusese s-o lase în pace, iar pe Olimpiada o mulțumea dându-i ciocolată și coniac. Dar de ce se ducea Zina la pupa ori de câte ori aducea pește *Eagle* și nu un alt vas? Ca să facă semn cu mâna unui bărbat cu care putea să danseze odată la două sau trei luni? E trupa lui Slava atât de bună? Poate ar trebui să punem întrebarea invers. Ce căutau de fapt americanii când veneau să ne aducă pește?

Arkadi nu pomeni posibilitatea ca la bordul *Stelei Polare* să fie o stație de spionaj. Locotenentul din înregistrare o invitase pe Zina înăuntru, în timp ce peștii erau aduși la bord. Opera stația numai între perioadele când se ridicau plase? Era vorba despre plase sau despre americani?

— Oricum, zise el, americani, diverși iubiți, Volovoi – toți se foloseau de Zina sau erau folosiți de ea. Nu trebuie să fim geniali, trebuie doar să găsim o legătură între ei.

Își aminti vocea ei pe casetă: „Primul crede că-mi spune el ce să fac. Un al doilea crede că-mi spune el ce să fac..." Numără de câte ori spusese „el". Patru bărbați importanți, inclusiv unul pe care-l știa chiar ea a fi criminal.

— Despre ce fel de oameni e vorba? întrebă Natașa.

— Un ofițer, în primul rând. Poziția lui ar fi putut fi periclitată.

— Cine? întrebă ea alarmată.

Arkadi clătină din cap. Mâinile-i erau rozalii, ca și cum și le-ar fi scos din apă opărită. Așa le și simțea.

— Ce părere ai? o întrebă.

— Nu-s de acord cu ce spui despre ofițerul secund Volovoi. Iar americanii trebuie să răspundă pentru ce fac. Despre Olimpiada și treaba cu ciocolatele, cred că ai dreptate.

Când se trezi din nou, Natașa revenise cu un samovar uriaș, un ceainic argintiu cu un robinet ca un nas și cu obrajii radiind de o căldură binevoitoare. Băură ceaiul din pahare aburinde și Natașa tăie felii dintr-o pâine rotundă.

— Mama conducea camioane. Mai ții minte cum se făceau camioanele pe atunci, când fabricile își făceau planul în funcție de greutatea brută? Fiecare camion cântărea de două ori mai mult decât camioanele din restul lumii. Încearcă să conduci unul d-ăla prin ninsoare. Traseul lor trecea peste un lac înghețat. Mama era brigadier fruntaș, era întotdeauna în camionul din fruntea convoiului. Era foarte îndrăgită. Avea un album și mi-a arătat poza tatei. Și el era șofer. Nu ți-ar veni probabil să crezi, dar aducea surprinzător de mult cu un intelectual. Citea orice, putea să discute cu oricine. Avea ochelari. Era blond, dar chiar semăna puțin cu tine. Mama zicea că era prea idealist, mereu intra în conflict cu șefii. Urmau să se căsătorească,

dar în primăvara aceea, la dezgheț, gheața a cedat sub camionul lui. Am crescut în preajma barajelor. Totdeauna mi-au fost dragi. Nu există pe pământ ceva mai frumos și mai folositor pentru omenire. Ceilalți elevi voiau să meargă la institutele speciale, dar eu am terminat școala cât de repede am putut, ca să ajung sus pe schele cu un malaxor. O femeie poate să amestece ciment la fel de bine ca bărbații. Cel mai palpitant este să lucrezi noaptea, în lumina electrică a barajului la construcția căruia tocmai ai participat. Atunci știi că ești cineva. Mulți bărbați, totuși, preferă să fie hoinari pentru că așa fac mai mulți bani. Asta-i problema lor. Fac atâția bani, încât trebuie să-i bea, sau să-i cheltuiască la Marea Neagră, sau pe prima venită, pe fete ca Zina. Nu-și întemeiază un cămin. Nu-s ei de vină. De vină sunt directorii de șantiere, care n-au nicio rușine și ar plăti oricât pentru ca proiectul lor să fie gata primul. Și-atunci, normal că bărbații își spun: de ce să stăm într-un singur loc când ne putem vinde mai scump altundeva? Așa-i azi în Siberia.

Năvodul alunecă în susul rampei de la pupa, până în cercul luminos al lămpilor de sodiu, apoi, balansându-se ca o făptură însuflețită, fu ridicat de macarale, în timp ce apa de mare picura ca lacrimile din perișorii derapanți, făcând valuri mici pe punte. Patruzeci sau poate cincizeci de tone de pește, adică mai mult de jumătate din cota pe o noapte, obținută dintr-o singură aruncare a năvodului. Crabii săltară pe lemnul scândurilor. Cablurile întinse scrâșniră sub greutate, și șeful echipei își scoase cuțitul și spintecă iute pântecele năvodului de la un capăt la altul. Plasa se desfăcu parcă dintr-odată, inundând toată puntea, până la parapet, cu un morman viu și agitat de anghile vâscoase, de un albastru lăptos în lumină...

Arkadi se trezi cu o tresărire, azvârli păturile, își trase cizmele, găsi cuțitul și se luptă cu ușa încercând să iasă din cabină. Nu era numai claustrofobie, ci avea senzația că e

îngropat de viu. Nu folosea la nimic să se dea jos din pat, dacă rămânea sub punțile de oțel.

Afară, luminile becurilor erau înăbușite de o ceață nocturnă, translucidă, nu mai groasă ca fumul unui foc. Dormise toată după-amiaza. Trecuse o zi și jumătate de când dăduse cu ochii prima oară de cadavrul Zinei Paceașvili și se simțea pe jumătate mort și el. Avea la dispoziție mai puțin de zece ore ca să descopere ceva revelatoriu, care să rezolve în mod satisfăcător pentru toți moartea misterioasă a Zinei Paceașvili și să permită echipajului să viziteze portul. Se împletici, sprijinindu-se de parapet, îndepărtându-se de puntea de traulare dinspre prova. Pescadoarele dispăruseră, așa încât nici stele, nici alte lumini nu distrăgeau privirea de la strălucirea difuză a neoanelor *Stelei Polare*.

Puntea era pustie, ceea ce însemna că era ora mesei. Acum, că nava-fabrică nu mai prelua pește și se deplasa cu toată viteza spre port, toată lumea urma un program comun. Își trecu brațul pe după balustradă ca să se sprijine. Nici vorbă de obișnuitul tur în pas vioi în jurul punții. Îl aștepta o plimbare lentă, pe durata căreia avea tot timpul din lume să se gândească la moartea prin înec și la teama care îi înfășura inima ca un giulgiu umed. Măsură distanța parcursă luând ca reper atelierul mecanic. Cabina de comandă era un obiectiv îndepărtat, ale cărui contururi se pierdeau în ceață.

— Iubitorul de poezie.

Arkadi se întoarse în direcția de unde venise vocea lui Susan. N-o auzise apropiindu-se.

— Ai luat o pauză? întrebă ea.

— Îmi place aerul marin.

— Așa se pare.

Se rezemă de balustradă alături de el, își dădu gluga pe spate și aprinse o țigară, apoi ținu chibritul în dreptul ochilor lui.

— Cristoase!

— Tot mai sunt roz?

— Ce-ai pățit?

Încă mai avea crampe musculare și o senzație de amorțeală, arsură, și iarăși amorțeală. Își încleștă mâinile de balustradă, încercând să adopte o atitudine nonșalantă. Ar fi plecat dacă ar fi fost sigur că picioarele îi permiteau o ieșire demnă din scenă.

— Am încercat Noua Gândire. A fost chinuitor.

— Înțeleg, zise Susan privind în jur. Ăsta e locul accidentului. De aia ai venit aici. A rămas în continuare doar un accident, nu?

— De o natură inexplicabilă, recunoscu Arkadi.

— Sunt convinsă că ai să găsești explicația potrivită. Altfel, nu te-ar fi ales pe tine.

— Mulțumesc pentru încredere.

Își simți genunchii trădători începând să cedeze. Dacă îl disprețuia atât de tare, de ce nu-l lăsa în pace?

— Mă întrebam... zise ea.

— Acum tu te întrebi?

— Păi, i-ai interogat pe pescarii de pe pescadoare. Nu coborâseră deja toți de pe *Steaua Polară* înainte să i se întâmple ceva Zinei?

— Așa se pare.

Vrea să știe răspunsul, își spuse el.

— Tu chiar te implici, nu-i așa? Am auzit că Slava caută un bilet de adio, dar tu șovăi încolo și-ncoace de parcă ai vrea cu adevărat să știi ce s-a întâmplat. De ce?

— Ăsta e un mister pentru toată lumea.

Își simțea gura ca pe un rezervor de benzină, dar tânjea după o țigară. Se căută prin buzunare.

— Poftim!

Susan îi strecură între buze țigara ei, apoi se îndepărtă de parapet. Crezu, la început, că pleacă din cauza lui, dar apoi observă că se zărea *Eagle,* ieșind din ceață. Pe măsură ce traulerul se apropia, putu distinge silueta lui George

Morgan în cabina întunecată. În lumina de pe punte, doi pescari în impermeabile adunau plase rupte și gunoaie, pregătindu-se să le arunce în mare. Arkadi recunoscu rictusul morocănos al lui Coletti și zâmbetul deschis al lui Mike. Chipul aleutului era la fel ca în fotografiile Zinei: inocent și fără cusur.

Pe puntea udă de sub picioarele celor doi bărbați erau împrăștiați calcani și crabi, dar, deși pescadorul era mai înclinat decât *Steaua Polară,* americanii păreau să fi prins rădăcini în loc. Stăteau aplecați înainte și cu genunchii încordați. Între cele două vase apăruse o cortină mișcătoare de păsări, ivite din obișnuință la fața locului. Erau cel puțin o sută, plutind cu aripile întinse: rândunici de mare, cu capul negru și coada despicată, petrei mascați și pescărușii albi ca laptele care planau pe curenții de aer. Era ca și cum cineva ar fi aruncat un coș cu hârtii peste bord, iar paginile ar fi rămas prin aer, ținându-se după navă. Ori de câte ori una dintre păsări plonja, în rândurile celorlalte se crea o mișcare zgomotoasă de ajustare, care făcea stolul să-și schimbe mereu forma.

Mike făcu semn cu mâna, și lui Arkadi îi trebui o clipă să realizeze că o a treia persoană li se alăturase lângă balustradă.

— Am găsit pe cineva care vrea să stea de vorbă cu tine, îi spuse Natașa la ureche. Te-am căutat în cabina ta și nu erai acolo. De ce te-ai dat jos din pat?

Arkadi încearcă să-i explice beneficiile aerului curat, dar îl apucă tusea, declanșând niște frisoane care-l făcură să se chircească de durere. Parcă avea în trup bucăți de gheață care, topindu-se, împrăștiau valuri reci și epuizante.

Trăgând cu coada ochiului la Susan, Natașa continuă să vorbească de parcă ar fi luat amândoi ceaiul pe punte.

— Acum trebuie să mă duc să-mi susțin prelegerea. După aia, mergem să ne întâlnim cu prietena mea.

— Prelegerea?

Susan lăsă să se înțeleagă că se abținea cu greu să nu zâmbească.

— Sunt reprezentanta Societății Științifice a Uniunii Sovietice pe această navă.

— Cum de-am uitat? zise Susan.

Ar fi fost mai puțin răutăcios din partea ei dacă ar fi râs în mod deschis, pentru că astfel Natașa avea doar bănuiala că e luată peste picior, așa cum o femeie căreia i se vede slipul la spate e vag conștientă că lumea râde de ea, fără să știe de ce.

Enervată, îi luă lui Arkadi țigara din gură.

— În starea în care ești, ăsta e ultimul lucru de care ai nevoie.

Apoi se întoarse către Susan.

— Ăsta este cel mai dezgustător obicei al bărbaților sovietici. Fumatul este cel mai nenatural lucru posibil.

Aruncă țigara înspre stolul de păsări. Un pescăruș se înclină pe-o aripă, o înhață, apoi o scăpă. Un petrel plană prin aer, prinse țigara din cădere, mâncă jumătate și aruncă restul. Filtrul căzu în apă, unde o rândunică de mare îl cercetă cu interes.

— Probabil sunt păsări rusești, zise Susan.

În timp ce continua să tușească, lui Arkadi îi veni o idee. Susan purta o jachetă pescărească, Natașa purta o jachetă pescărească. Ăsta era singurul lucru pe care-l aveau în comun. Unde era jacheta pescărească a Zinei? Nu se gândise până atunci la asta pentru că nimeni nu venea cu jacheta la dans și, în timpul pauzelor, oamenii care urcau pe punte puteau suporta câteva minute aerul rece al regiunii subarctice. Femeile sovietice, mai ales, nu s-ar fi încurcat cu o jachetă care ar fi putut sta în calea unei îmbrățișări. În trupurile lor solide se ascundeau suflete atât de romantice, încât se înălțau ca porumbeii pe aripile celei mai ușoare brize.

Arkadi se opri din tușit și se ridică. Susan aprinse o altă țigară și o păstră doar pentru ea.

— Renko, ești anchetator sau victimă?

— Știe ce face, zise Natașa.

— De-aia arată ca ceva ce-a mâncat rechinul?

— Are metoda lui.

Care-o fi aia? se întrebă Arkadi.

Vocea căpitanului Morgan se auzi prin stația radio pe care o avea Susan în buzunar: „Întreabă-l pe Renko ce i s-a întâmplat Zinei. Vrem cu toții să știm."

Pe puntea lui *Eagle,* Mike făcu din nou cu mâna și gesticulă către Natașa de parcă ar fi invitat-o să vină să-i facă o vizită. Obrajii femeii se îmbujorară, dar îi întoarse spatele pescarului, arătându-i astfel că în cazul ei fraternizarea aparținea trecutului.

— Trebuie să mergem la prelegere, zise ea cu fermitate.

— Vor să știe ce s-a întâmplat cu Zina, spuse Susan.

Nesigur pe picioare, Arkadi se târșâi ușor, testându-și echilibrul.

— Ce să le spun? întrebă Susan.

— Spune-le... ezită Arkadi, spune-le că, în continuare, ei știu mai mult decât mine.

Capitolul 15

La prelegerea despre ateismul științific, susținută în sala de mese de Natașa Ceaikovskaia, membru corespondent al Societății Științifice a Uniunii Sovietice, personalul care nu era de serviciu fu prezent în număr mare, pentru că Volovoi se așezase în spate, de unde monitoriza nu numai prezența, ci și entuziasmul participanților. Skiba și Slezko erau în ultimul rând, ajutându-l pe Invalid să stea cu ochii pe toată lumea.

Se simțea o atmosferă tensionată, pentru că era ziua de dinaintea posibilei escale. În general, escalele puteau fi anulate dintr-o serie de motive: nu era timp, transferul monetar nu avusese loc, climatul politic nu era corespunzător.

Nerăbdarea de a coborî în Dutch Harbor cuprinsese întreg echipajul. Nu era doar prima ocazie de a pune piciorul pe pământ de patru luni încoace, era scopul întregii călătorii: cele câteva ore binecuvântate petrecute cu valută în buzunare într-un magazin american. Dacă cineva voia doar să prindă sau să curețe pește, putea să facă asta pe coasta sovietică, fără să-și petreacă jumătate de an pe Marea Bering. Femeile purtau bluze proaspăt călcate, cu imprimeuri florale, și coafuri înțesate cu clame. Bărbații nu erau cu toții la fel. Nava accelerase pe lungul drum către Aleutine, aprinzând din când în când boilerele ca să se poată face duș, așa că jumătate dintre bărbați erau ferchezuiți și pregătiți de distracție. Cealaltă jumătate, scepticii, încă mai erau acoperiți de bărbi și murdărie.

— Religia, citi Natașa dintr-o broșură, ne învață că munca nu este o contribuție liberă adusă statului, ci o obligație impusă de Dumnezeu. E puțin probabil ca cetățenii care

împărtășesc această opinie să aibă grijă să economisească materialele.

Obidin interveni de undeva dintr-un rând din mijloc:

— Dumnezeu a făcut economii când a creat Raiul și Pământul? Dar când a făcut elefantul? Poate că lui Dumnezeu nu-i pasă de economisirea materialelor.

— Materialelor statului? întrebă Natașa scandalizată.

— De ce încerci s-o corupi? șopti Volovoi strecurându-se lângă Arkadi. E o muncitoare simplă. De ce vrei s-o amesteci în treburile tale murdare?

Natașa îl târâse pe Arkadi cu ea la prelegere. Oricum nu i-ar fi putut opune rezistență. Stătea în picioare, pur și simplu de teamă că, dacă s-ar fi așezat, n-ar mai fi fost în stare să se ridice. Brațele încrucișate îi mascau frisoanele.

Oamenii strigau la Obidin:

— Taci! Ascultă și învață!

— Acum două zile, jumătate din navă habar n-avea cine ești, continuă Volovoi. Acum ești cel mai detestat om de la bord. Te-ai întrecut pe tine însuți. Mai întâi spui că Zina Paceașvili a fost ucisă. Acum toți acești oameni, propriii tăi colegi de navă, nu pot să coboare pe uscat decât dacă spui că n-a fost vorba de crimă.

— Cineva a răspândit zvonul că permisia pe uscat depinde de mine, zise Arkadi.

— Zvonurile trec din gură în gură, comentă Volovoi.

Se uită la ceas.

— Ei, mai ai unsprezece ore până la marea decizie: oprim în Dutch Harbor sau nu. O să recunoști că ai greșit? Sau o să pui interesele tale înaintea celor ale întregului vas? Poate că o să faci un compromis. Eu unul nu te cunosc, dar îi știu pe oamenii de soiul tău. Cred că, decât să recunoști că ai greșit, o să ții tot echipajul închis pe nava ancorată în Dutch Harbor.

— Știința a demonstrat, spunea Natașa, că flacăra lumânărilor din biserică are un efect de hipnoză. Prin comparație, știința este electrificarea minții.

— În fond, întrebă Volovoi, ce ai de pierdut? N-ai carnet de partid, n-ai familie.

— Dumneavoastră aveți familie?

Arkadi chiar era curios. Își imagină apartamentul Invalidului, într-un bloc turn din Vladivostok, o soție fără personalitate și o grămadă de mici Volovoi cu cravate de pionier adunați în fața luminii televizorului.

— Soția mea e secretar adjunct al Sovietului orășenesc.

Deci ștergem „soție fără personalitate", se gândi Arkadi. O înlocuim cu o parteneră pe măsura lui Volovoi. Împreună vor fi nicovala și ciocanul cu care va fi prelucrată noua generație de comuniști!

— Și un băiat, adăugă Volovoi. Avem o miză în viitor. Tu n-ai. Ești mărul putred și nu vreau s-o molipsești pe tovarășa Ceaikovskaia.

Natașa trecu de la electrificarea minții la evoluția corpului, de la Homo Erectus la omul socialist. Prelegerea ei despre ateism fusese cerută din cauza vechii biserici ortodoxe din Dutch Harbor, știința opunându-se stafiilor trecutului.

— De ce credeți că pot s-o molipsesc?

— Ești bun de gură. Ai avut un tată sus-pus, ai fost la școli de elită în Moscova, ai avut tot ce noi ceilalți n-am avut. Poți s-o impresionezi pe ea, poți să-l impresionezi până și pe căpitan, dar eu îți văd adevărata față. Ești antisovietic. Te-am mirosit.

— Nu e nicio diferență, spunea Natașa, între credința într-o inteligență superioară și moda interesului față de extratereștrii din alte galaxii.

Cineva protestă:

— Statistic vorbind, trebuie să existe forme de viață în alte galaxii.

— Dar nu ne vizitează, zise Natașa.

— De unde știm noi? o contrazise nimeni altul decât Kolea. Dacă au descoperit zborul intergalactic, atunci sigur trebuie să fi descoperit și cum să treacă neobservați.

Nimeni n-o enerva pe Natașa mai tare decât Kolea Mer. N-avea importanță că lucrau cot la cot la linia de producție. Până și faptul că-i venise în ajutor când își tăiase degetul cu fierăstrăul părea să o fi transformat mai degrabă în adversara decât în prietena lui.

— De ce să ne viziteze? întrebă ea.

— Ca să vadă socialismul științific în acțiune, răspunse Kolea, atrăgând din partea mulțimii murmure aprobatoare, deși pentru Arkadi ideea echivala cu aceea de a face înconjurul lumii ca să observi un mușuroi de furnici.

— Nu pot să nu remarc că n-ai trecut pe la mine încă, spuse Volovoi. Nu te-ai deranjat să mă informezi cu privire la progresele anchetei.

— Cred că sunteți suficient de informat, zise Arkadi, gândindu-se la Slava. Oricum, eu aș veni doar ca să cer să văd dosarul pe care-l aveți despre Zina Paceașvili, iar dumneavoastră n-o să vreți să mi-l arătați.

— Așa e.

— Dar pot să-mi imaginez ce scrie în el: „Muncitoare de nădejde, matură din punct de vedere politic, cooperantă." Nu-și făcea treaba, era o fată ușuratică, se culca cu oricine, iar dumneavoastră sigur ați știut toate astea, ceea ce înseamnă că era informatoare. Nu ca Skiba și Slezko, dar informatoare. Ori asta, ori se culca și cu dumneavoastră.

— Ai citit Biblia? o întrebă Obidin pe Natașa.

— Nu e obligatoriu să citești Biblia. E ca și cum ai spune că trebuie să fii bolnav ca să poți să fii doctor, zise Natașa. Știu structura Bibliei, cărțile, autorii.

— Și miracolele? întrebă Obidin.

— Rușine! Rușine! săriră cei din jurul lui Obidin. Ea e specialista! Nu există miracole.

— O femeie e omorâtă, ajunge pe fundul oceanului și se întoarce pe aceeași navă pe care a fost ucisă, și voi spuneți că nu există miracole! strigă Obidin drept răspuns.

Și mai mulți oameni se ridicară în picioare, furioși, amenințându-l cu pumnii:

— Mincinosule! Fanaticule! Din cauza unor asemenea vorbe n-o să putem coborî în Dutch Harbor.

Slezko se ridică și arătă cu degetul spre Arkadi, care se simți de parcă privea în țeava unui lunetist:

— El e instigatorul care nu ne lasă să coborâm în Dutch Harbor!

— Miracolele sunt adevărate! strigă Obidin.

— Miracol o să fie dacă scapi viu de pe nava asta, îi spuse Volovoi lui Arkadi. Sper să reușești. De-abia aștept să ne întoarcem la Vladivostok și să te văd coborând pasarela direct în brațele Pazei de Frontieră.

Lidia Taratuta îi turnă lui Arkadi un pahar de vin amestecat cu brandy. Era o *bufetcița,* femeia care avea grijă de popota ofițerilor, și ca urmare, avea dreptul la o cabină cu numai două paturi, pe care părea să o aibă în întregime la dispoziția sa. Arkadi bănuia că roșul era culoarea ei preferată. O carpetă orientală în tonuri castaniu-roșcate, cu un model complicat, era prinsă pe perete ca un fluture uriaș. Lumânări roșii erau înfipte în suporturi de alamă. Lângă pat se vedeau niște cizme căptușite, roșii. Cabina îți amintea de o actriță devenită puțin cam prea voluptuoasă odată cu vârsta. Părul vopsit cu henna al Lidiei și buzele erau puțin cam exagerate. Un medalion de chihlimbar se cuibărea în căldura unei bluze pe jumătate descheiate. Bluza exprima îndrăzneală și generozitate, ca și cum s-ar fi descheiat singură. În cadrul flotei sovietice, căpitanul nu avea dreptul să aleagă nava, ofițerii și echipajul, dar putea să-și aleagă *bufetcița*. Marciuk alesese bine.

— Vrei să știi cu care dintre ofițeri se culca Zina? Crezi că era o curvă? Ce treabă ai tu s-o judeci? Bine că lucrezi cu Natașa, că văd că nu înțelegi femeile. Poate că n-ai avut de-a face decât cu curve la Moscova. Nu știu cum e Moscova. N-am fost acolo decât o dată, ca reprezentant al sindicatului. Pe de altă parte, tu nu știi cum e viața pe navă. Ce e mai rău? Că nu înțelegi femeile sau că nu cunoști nava asta? Mă rog, s-ar putea să nu mai vrei să pui piciorul pe vreo altă navă. Să-ți mai torn vin?

Dat fiind că Natașa se așezase în fața ușii ca și cum Arkadi ar fi încercat să scape, acceptă vinul. Era dispus să recunoască de bună voie că nu înțelegea femeile. Cu siguranță nu înțelegea de ce-l adusese Natașa aici.

— Nu poate să părăsească nava, zise ea. E anchetator, dar a intrat într-un bucluc.

— Are un trecut întunecat? întrebă Lidia.

— Oarecum suspect din punct de vedere politic, zise Arkadi.

— Asta sună ca și cum ai fi suspect de răceală, nu ca și cum ai avea un trecut. Bărbații n-au trecut. Umblă dintr-un loc într-altul, ca frunzele. Femeile au un trecut. Eu am un trecut.

Ochii Lidiei se abătură către o poză înrămată de pe dulap, înfățișând două fetițe așezate pe același scaun, în rochițe albe și cu panglici albe în păr, ca o pereche de papagali moțați.

— Ăsta e un trecut!

— Unde e tatăl lor? întrebă Arkadi din politețe.

— Bună întrebare. Nu l-am mai văzut de când m-a dat pe ușă afară, când eram însărcinată în luna a șasea. Așa că acum am doi copii într-un cămin din Magadan. Au o educatoare și o asistentă la treizeci de copii. Educatoarea e o femeie bătrână și bolnavă de tuberculoză, iar asistenta e o hoață. Uite cine-i crește pe îngerașii mei! Tușesc toată iarna. Femeile alea sunt plătite cu nouăzeci de ruble pe

lună, sunt practic nevoite să fure, așa că le trimit bani ori de câte ori ajung în port, ca să fiu sigură că fetele mele nu mor de pneumonie sau de foame înainte să le mai văd o dată. Slavă Domnului că pot să merg pe mare și să fac rost de bani pentru ele. Dar dacă mai dau vreodată ochii cu tatăl lor, o să-i tai scula și-o s-o folosească momeală pentru pești. N-are decât să sară după ea, nu, Natașa?

Ceaika era pe punctul de a chicoti, dar se opri la timp și-l privi din nou pe Arkadi cu seriozitate.

— Ai grijă, îți citește gândurile!

— Credeți-mă, zise Arkadi, nu-mi aduc aminte când am priceput o situație mai puțin decât acum.

Lidia își netezi fusta.

— Păi, ce știi despre tovarășii tăi de echipaj? Despre Dinka, de exemplu?

Îl luase din nou prin surprindere.

— O fată la locul... începu el.

— Măritată la paișpe ani cu un alcoolic, zise Lidia. El e șofer de taxi. Dar dacă Mahmet al ei s-ar duce la dezalcoolizare, imediat ce s-ar înregistra acolo și-ar pierde permisul de conducere pentru cinci ani, așa că ea trebuie să-i facă rost de antabuz de pe piața neagră. Nu poate face atâția bani în Kazahstan, deci iat-o aici. Doamna mai în vârstă din cabina Natașei, Elizaveta Feodorovna Malțeva, stă și coase toată ziua. Soțul ei era comisar de bord în flota Mării Negre, până într-o zi când s-a încurcat cu o pasageră care pe urmă l-a acuzat de viol. E închis de cincisprezece ani. Ea supraviețuiește de la o zi la alta doar cu doza de valeriană. Fii cu ochii pe ea în Dutch Harbor! O să încerce să facă rost de valium, care e același lucru. Așadar, tovarășe, ești înconjurat de slăbiciuni omenești, de femei cu un trecut, de târfe.

— N-am zis asta.

De fapt, prima care spusese că Zina era o târfă fusese Natașa, dar Arkadi se gândi că n-ar fi folosit, probabil, la nimic să se apere. Oricum, deja hotărâse să lase totul la voia

întâmplării. Întotdeauna bănuise că, deși bărbații sunt cei mai buni polițiști, totuși femeile ar fi cei mai buni anchetatori. Un soi diferit de anchetatori, cercetând indiciile în cu totul alt mod, cercetând pe alături sau în urmă, spre deosebire de bărbații care se aruncau cu capul înainte, cu subtilitatea unor porci în călduri.

— E mai interesat de americani, spuse Natașa. Am lăsat-o pe Susan mustăcind pe punte.

— E bolnav? întrebă Lidia.

Arkadi se obișnuise atât de mult cu frisoanele că nici nu le mai simțea.

— N-are grijă de el, zise Natașa. Merge pe unde n-are ce căuta și pune întrebări pe care n-ar trebui să le pună. Vrea să afle despre Zina și despre ofițeri.

— Ce ofițeri? întrebă Lidia.

— N-am făcut decât s-o întreb pe Natașa dacă există ofițeri care se culcă cu membre ale personalului, zise Arkadi în apărarea lui.

— Asta-i o abordare cam prea generală, zise Lidia umplându-i paharul. Pe o navă ca asta trăim împreună câte șase luni la rând. Ne petrecem mai mult timp aici decât cu familiile. Sigur că apar asemenea legături, că doar oameni suntem. Suntem normali. Dar dacă pui asemenea chestii într-un raport oficial, o să le faci rău multora. Un nume care-i scris într-un raport nu se mai șterge niciodată. Din afară poate să arate rău. O anchetă despre Zina devine deodată o anchetă despre întreaga navă, plină de desfrânați și târfe. Pricepi ce zic?

— Încep să pricep, zise Arkadi.

— Pricepe, încuviință Natașa.

— Vă referiți la reputația dumneavoastră, zise Arkadi.

— Toată lumea știe ce face o *bufetcița,* zise Lidia. Mă ocup de popota ofițerilor, fac curat în cabina căpitanului, îl fac pe căpitan fericit. Așa-i obiceiul. Știam în ce mă bag, când am aplicat pentru slujba asta. Ministerul

Transportului Naval știe. Soția lui știe. Dacă n-aș avea grijă de el cât e la bord, ar viola-o de cum ar intra pe ușă, așa că știe și ea. Alți ofițeri superiori au și ei aranjamentele lor. Vezi, asta ne face oameni, nu delincvenți. Dacă faci până și cea mai mică aluzie în raportul tău, asta-i va obliga pe cei de la minister și pe nevestele lăsate la țărm să ne ceară capetele, deși ele preferă să suspine cu pozele soților în brațe decât să vină să navigheze pe *Steaua Polară*.

Lidia sorbi delicat din vin.

— Zina era altfel. Nu era neapărat o târfă, dar pentru ea nu însemna nimic să se culce cu bărbații. Nu avea pic de afecțiune pentru ei. Nu cred că s-a culcat cu vreunul mai mult de-o singură dată, așa era ea. Desigur, când mi-am dat seama ce se petrecea, am luat măsuri ca să îndepărtez ispita.

— Adică? întrebă Arkadi.

— Lucra la popota ofițerilor. Am mutat-o la cea a echipajului.

— Asta înseamnă, mai degrabă, să răspândești ispita.

— Oricum, zise Lidia, devenise obsedată de americani, așa că, după cum vezi, nu e nevoie să-i menționezi deloc pe bunii noștri bărbați sovietici.

— Era obsedată de americani sau de un american anume? întrebă Arkadi.

— Vezi ce deștept e? zise mândră Natașa.

— Cu Zina, cine poate spune? zise Lidia, evazivă.

Arkadi își ciocăni fruntea cu degetul, ca și cum ar fi putut scoate vreo idee. Primise mesajul Lidiei de a nu menționa ofițerii navei în raport, dar nu înțelegea de ce i-l trimisese.

— Se gândește, zise Natașa.

Reușise să-și provoce o nouă durere de cap.

— Ați fost la petrecere?

— Nu, zise Lidia. În noaptea aia a trebuit să prepar niște gustări în cabina ofițerilor pentru americani. Cârnăciori,

murături, delicatese pe care nu le au pe navele lor. Noi am fost prea ocupați ca să mergem la dans.

— Noi?

— Căpitanul Marciuk, căpitanul Morgan, căpitanul Thorwald și eu. Echipajele americane au fost la dans, dar căpitanii au consultat hărțile, iar eu i-am servit și am făcut curățenie după ei.

— Toată seara?

— Da. Ba nu, am luat o pauză cât să fumez o țigară pe punte.

Arkadi își aminti că Skiba o văzuse îndreptându-se către prova la 11.15.

— Cineva v-a văzut.

Lidia ezită în mod ostentativ, fluturând din gene, ba chiar suspinând din adâncul pieptului ei generos.

— Sunt sigură că n-are nicio importanță, dar am văzut-o pe Susan la balustrada de la pupa.

— Cu ce era îmbrăcată?

Întrebarea o luă prin surprindere pe Lidia.

— Păi, cu o cămașă albă și cu blugi, cred.

— Și Zina ce purta?

— O cămașă albă, parcă, și pantaloni albaștri.

— Deci ați văzut-o și pe Zina.

Lidia clipi, ca o persoană ce pășește în jos de pe o treaptă despre care nu știa că e acolo.

— Da.

— Unde?

— Pe puntea de la pupa.

— Ele v-au văzut?

— Nu cred.

— Erați suficient de aproape ca să observați, pe întuneric, cum erau îmbrăcate două femei, dar niciuna dintre ele nu v-a văzut?

— Am o vedere excelentă. Căpitanul spune adesea că ar vrea să aibă un ofițer cu ochi la fel de buni ca ai mei.

— De câte ori ați navigat cu căpitanul Marciuk?

Ochii excelenți ai Lidiei se luminară ca două făclii.

— Este al treilea voiaj cu Viktor Sergheievici. A devenit comandantul flotei în timpul primului nostru voiaj. În cel de-al doilea, a depășit cota cu cincizeci la sută și a fost numit Erou al Uniunii Sovietice. A fost și delegat al Congresului Partidului. E cunoscut la Moscova, au planuri mari cu el.

Arkadi își termină vinul și se ridică în picioare, care nu erau într-o stare excelentă sau măcar bună, dar păreau funcționale. Creierul i se pusese în sfârșit în mișcare.

— Vă mulțumesc.

— Pot să fac rost de niște pește afumat, zise Lidia. Putem să mai bem niște vin și să mâncăm ceva.

El făcu un pas sau doi, de probă. Se părea că va reuși să ajungă până la ușă.

— Arkadi, zise Natașa, fii atent în cine arunci prima piatră!

În cabina de comandă era întuneric, cu excepția strălucirii verzui a monitoarelor radarului și loranului, a afișajului radiourilor de înaltă frecvență sau în benzi laterale, a mingii de sticlă a girocompasului și a cadranului rotund ca o lună al telegrafului către sala mașinilor. Siluetele gemene ale ghidajelor cârmei se înălțau de o parte și de alta a cabinei. Marciuk era la fereastra de la prova. La cârmă stătea un timonier. Arkadi realiză că, în mare măsură, *Steaua Polară* mergea singură. Cu clicuri meditative, pilotul automat urma un curs deja stabilit. Numerele luminoase ce păreau să plutească prin aer erau în cea mai mare parte informație post factum, iar nava-fabrică își croia drum prin noapte ignorându-le.

— Renko, îl observă Marciuk. Te caută Bukovski. Zice că nu i-ai dat raportul.

— O să trec pe la el. Tovarășe căpitan, putem să stăm de vorbă?

Arkadi îl simți pe cârmaci încordându-se. Muncitorii din fabrică nu veneau pe puntea de comandă neinvitați.

— Lasă-ne singuri, îi zise Marciuk omului.

— Dar...

Regulile cereau ca în timonerie să se afle în permanență doi ofiteri sau un ofiter si un cârmaci.

— E în regulă, îl asigură Marciuk. Preiau eu cârma. Matelotul Renko va supraveghea cerul și pământul și ne va ține în siguranță.

După ce închise ușa în urma cârmaciului, Marciuk aruncă o privire în cabina de navigare ca să se asigure că nu era nimeni acolo, apoi se instală la cârmă. Pe peretele din spatele lui erau un panou de alarmă în caz de incendiu și o cutie sigilată ce adăpostea un detector de radiații. Fuseseră montate pentru caz de război. Ori de câte ori autopilotul păcănea urcând un val, cârma se mișca abia perceptibil.

— V-ați culcat cu Zina Paceașvili? întrebă Arkadi.

Un timp, Marciuk nu spuse nimic. Ștergătoare uriașe măturau zăpada de pe geamul cabinei. Printre dârele lăsate, Arkadi vedea vinciurile ancorelor de pe puntea de la prova și micile înfloriturii pe care le făceau parâmele încolăcite în jurul lor, în sens invers acelor de ceasornic. Dincolo de acestea, prinsă în raza proiectorului, ninsoarea părea un zid compact. În timonerie era frig și pe Arkadi îl apucară din nou frisoanele. Monitorul radarului din consola de la geam era un Foruna japonez. Fasciculul său luminos în perpetuă mișcare, ușor sacadat din cauza ninsorii, indica două punctulețe care se țineau în apropierea navei: *Eagle* și *Merry Jane,* presupuse Arkadi. Ecosonarul măcar era de fabricație sovietică: Kalmar. Acesta arăta că *Steaua Polară* avea o viteză de douăzeci și cinci de kilometri pe oră, ceea ce însemna că bătrâna navă avea parte de valuri dinspre pupa. Regulile colaborării sovieto-americane spuneau că navele sovietice nu aveau voie să-și folosească ecosonarele

în apele americane, dar niciun căpitan nu ar risca să navigheze orbește.

— Așa conduci tu ancheta? întrebă Marciuk. Aruncând cu acuzații în stânga și-n dreapta?

— Dată fiind limita de timp pe care o am, da.

— Am auzit că ai ales-o pe Ceaikovskaia să-ți fie asistentă. Ciudată alegere.

— Nu mai ciudată decât a dumneavoastră când m-ați ales pe mine.

— Sunt țigări pe pupitru. Aprinde-mi una.

Marlboro. În timp ce Arkadi îi aprindea o țigară, căpitanul îl privea fix de dincolo de flăcără. Era o tehnică de intimidare pe care personalitățile puternice o exersau ca să surprindă orice tresărire.

— Ai febră?

— O răceală.

— Slava vă numește pe tine și pe Natașa „perechea lui de doi bani". Ce părere ai despre asta?

— Lui Slava i-ar fi utili doi bani.

— A spus Natașa ceva despre mine?

— Mi-a făcut cunoștință cu Lidia.

— Lidia ți-a spus? întrebă Marciuk surprins.

— Nu cu intenție.

Arkadi stinse chibritul și se îndreptă din nou către geam și către mișcarea letargică a ștergătoarelor. Ceața le pregătise de mult o ninsoare ca asta. Dacă ceața era gândirea, zăpada era acțiunea.

— A auzit că mă interesez despre Zina și legăturile ei cu ofițerii. Își făcea griji în legătură cu reputația dumneavoastră și mi-a mărturisit că aveați deja o iubită – pe ea. De ce oare? După cum mi-a spus, toată lumea, inclusiv soția dumneavoastră, știe că vă culcați cu *bufetcița*. Până și eu știam. Încerca să oprească astfel o investigare amănunțită în această direcție, să se arunce în fața trenului pentru dumneavoastră.

— Atunci faci doar presupuneri.

— *Făceam* presupuneri. Când s-a întâmplat?

Cârma se mișcă la dreapta, la stânga, din nou la stânga, apoi menținu cursul. Pe ecran, ecosonarul indica adâncimea: optsprezece metri. O mare atât de puțin adâncă.

Marciuk își drese glasul sau poate râse.

— În port. Am stat acolo cât timp nava a fost trasă la docuri. De obicei nu-mi văd capul de treabă în perioada reparațiilor, pentru că ăia de pe șantier încearcă să-ți bage pe gât tot soiul de mizerii: bordaj de calitate inferioară, sudură prost făcută, piese defecte pentru boiler. Marina militară primește toate componentele de calitate, în timp ce eu mă chinui să fac rost de niște alamă, cupru, alternatori cât de cât acceptabili. Dar de data asta, totul fusese deja rezolvat. Pe scurt, mă plictiseam, și soția era de o lună în Kiev. Uite ce-i, a fost o aventură tipică. Niște inși de la Marina Militară voiau să ia masa și i-am dus la un restaurant tradițional marinăresc: Cornul de Aur. Zina era chelneriță acolo. Toți ne-am dat la ea. După ce invitații mei s-au îmbătat suficient și s-au dus la culcare, m-am întors. Asta a fost singura dată. Nici nu i-am aflat numele de familie. Poți să-ți imaginezi ce surprins am fost când am văzut-o la bord.

— V-a cerut s-o luați pe *Steaua Polară*?

— Mi-a cerut, dar căpitanii nu au atâta autoritate.

Părea să spună adevărul, se gândi Arkadi. Chiar dacă Marciuk ar fi aranjat venirea ei la bord, nu ar fi plasat-o chiar sub nasul Lidiei Taratuta.

— Ați văzut-o pe Zina în noaptea petrecerii?

— Am fost în cabina ofițerilor. S-au servit niște gustări pentru pescarii americani.

— De pe ce nave?

— *Eagle* și *Merry Jane*. Echipajele au mers la dans, iar căpitanii au rămas să se ciondănească în legătură cu hărțile maritime.

— Căpitanii au păreri diferite?

— Altfel n-ar mai fi căpitani. Sigur, au calificări diferite. Căpitanii sovietici trebuie să studieze șase ani în academia de marină, să petreacă alți doi ani ca ofițer în marina de coastă, apoi doi ani ca ofițer de apă adâncă, înainte să se califice drept căpitan maritim. Se găsesc întotdeauna câțiva, pe care n-o să-i numesc, care cred că un tată cu funcție într-un minister poate să-i facă ofițeri, dar sunt cazuri rare. Căpitanii sovietici au studii de navigație, construcții, electronică și drept. Americanii își cumpără un vas și devin căpitani. Ideea e că după ce părăsim Dutch Harbor ne îndreptăm spre ghețari. Se pescuiește bine acolo, dar trebui să știi ce faci.

— Lidia a fost și ea cu dumneavoastră?

— Tot timpul.

Pe Arkadi nu-l încânta ideea de gheață. Și-așa cerul era în permanență acoperit de ceață. Gheața acoperind marea, ca o pardoseală albă peste ape, avea să distrugă și puținul simț al direcției pe care-l mai avea. În plus, ura frigul.

— Care e distanța de la cabina ofițerilor până la pupa? întrebă el.

— Vreo sută de metri. Ar trebui să știi deja.

— E ceva ce nu înțeleg. Lidia spune că a ieșit din cabina ofițerilor, aici, în timonerie, și a văzut-o din întâmplare pe Zina pe puntea de la pupa. Numai că nu poți vedea puntea de la pupa de aici nici măcar cu niște ochi agili ca ai ei. Trebuie să mergi până acolo. Asta înseamnă două sute de metri în total, dus și întors de-a lungul navei, pe care Lidia i-a parcurs prin frig ca să fumeze o țigară și să observe, accidental, o rivală tânără, care a murit în aceeași noapte. De ce ar face Lidia una ca asta?

— Din prostie poate.

— Nu. Cred că vă iubește.

Marciuk rămase tăcut. Zăpada forma cratere ude pe geamuri, ceea ce însemna că afară temperatura era peste

cea a înghețului. Ninsoarea grea liniștea și valurile, așa că *Steaua Polară* părea să alunece prin noapte.

— M-a urmărit, zise Marciuk. Am găsit un bilet de la Zina băgat pe sub ușă, în care scria că vrea să-mi vorbească. „Te aștept la pupa la ora 23.00“, scria.

— Sigur era de la Zina?

— I-am recunoscut scrisul.

— Deci ați mai primit și alte bilețele de la ea.

— Da, o dată sau de două ori. Lidia s-a prins. Femeile simt chestiile astea, pur și simplu își dau seama. Lidia e chiar mai geloasă decât soția mea. Oricum, Zina nu voia decât să știe cu cine o să coboare în Dutch Harbor. Nu voia să se trezească în echipă cu cine știe ce femei în vârstă. I-am spus că listele le-a făcut Volovoi, nu eu.

— În Vladivostok, în noaptea când ați fost cu Zina, ați mers la ea acasă?

— Doar nu era s-o duc la mine.

— Descrieți-mi locul.

— Era un apartament de pe strada Russkaia. Destul de plăcut: statuete africane, stampe japoneze, o mulțime de arme. Îl împărțea cu un bărbat, dar el era plecat atunci. L-aș fi denunțat pentru posesie de arme, dar cum să explic cum de le-am văzut? N-ar fi dat prea bine la Sediul central al Flotei: un comandant de flotă reclamând un bărbat cu a cărui femeie s-a culcat. Nu știu de ce-ți povestesc ție asta...

— Pentru că puteți să negați totul ulterior. De fapt, de aia m-ați și ales pe mine: ca să puteți să vârâți sub preș orice descoperire de-a mea care nu v-ar fi fost pe plac. Ce nu pricep este de ce ați vrut o anchetă știind ce putea să iasă la suprafață. Ați fost nebun sau prost?

Marciuk tăcu atât de mult, încât Arkadi crezu că nu auzise întrebarea. Oricum, căpitanul nu ar fi fost primul om cu apetit sexual.

Când Marciuk vorbi în cele din urmă, vocea îi era înecată de dezgust față de propria persoană.

— O să-ți spun de ce. Acum doi ani, eram cu un pescador în Marea Japoniei. Era noapte și vreme rea, iar vântul avea gradul 9[28]. Încercam să îndeplinesc cota, pentru că abia fusesem numit comandant. În fine, am scos oamenii pe punte. Un val ne-a lovit din travers. Se mai întâmplă. După ce trece, trebuie să faci apelul. Ne lipsea un om. Cizmele erau pe punte, dar el dispăruse. Fusese luat de val peste bord? Căzuse pe rampă? Nu știu. Firește, am oprit pescuitul ca să-l căutăm. Noaptea, cu asemenea valuri, într-o apă atât de rece, probabil că a murit de hipotermie în câteva minute. Sau a luat o înghițitură de apă rece și s-a dus drept la fund. N-am dat de urma lui. Am luat legătura prin radio cu Sediul central al Flotei din Vladivostok și am raportat decesul. Mi-au ordonat să continui căutările și să fac verificări pe navă, ca să fiu sigur că nu lipsește nicio vestă de salvare sau alt dispozitiv care ar fi putut pluti. Ne-am foit încoace și încolo jumătate de zi, căutând în apă, desfăcând nava în bucăți și numărând veste, balize și butoaie. Numai când am putut să declar că nu lipsea nimic, comandamentul ne-a dat permisiunea să reluăm pescuitul. Comandamentul n-a spus-o direct, dar toată lumea știa de ce: pentru că Japonia era la o distanță de numai patruzeci de kilometri. După mințile celor de la comandament, era posibil ca pescarul să fi plănuit să fugă și să fi încercat să traverseze marea agitată și aproape înghețată, pe întuneric. Ce grotesc! Le-am ordonat prietenilor mortului să-l caute, dar nu ca să-l găsească, nu ca să ducem cadavrul familiei, ci ca și cum ar fi fost vorba despre un prizonier evadat, ca și cum toți am fi fost prizonieri. Am făcut ce mi s-a cerut, dar mi-am promis că n-am să-mi mai las niciodată echipajul la mila celor din Vladivostok. Și ce dacă Zina nu era o sfântă? Nici eu nu-s. Află ce s-a întâmplat cu ea.

---

[28] Conform Scării Beaufort a forței vântului, vântul cu gradul de tărie 9 este clasificat drept furtună și are viteze de 75 – 88 km/h.

— De dragul echipajului?

— Da.

Efectul zăpezii era năucitor și sufocant în același timp. Radarul avea butoane care reglau luminozitatea, culoarea și amplitudinea. Ecranul arăta că înaintea lor nu se întindeau decât punctele verzui, răzlețe ale reflexiilor de undă.

— Cât mai avem până la Dutch Harbor?

— Zece ore.

— Dacă vreți să faceți ceva pentru echipajul dumneavoastră, dați-le permisie pe uscat. N-am să aflu nimic în zece ore.

— Tu ești compromisul pe care l-am făcut cu Volovoi. El e ofițerul secund. Ai auzit ce-a spus.

— Dumneavoastră sunteți căpitanul. Dacă vreți ca echipajul să coboare pe uscat, faceți-o.

Marciuk tăcu din nou. Țigara sclipea ca un cărbune între buzele lui.

— Continuă să cercetezi, zise el în cele din urmă. Poate o să găsești ceva.

Arkadi ieși pe puntea exterioară. Înăuntru, Marciuk arăta ca un om legat cu lanțuri de timonă.

Capitolul 16

Când ajunse în cabina lui, Arkadi tremura atât de tare, încât se hotărî să își înfrunte frisoanele și să le învingă pentru totdeaua. Luă un prosop din cameră și coborî un etaj, până la o mică sală de duș cu cârlige pentru haine și cu o pancartă pe care scria: „Un bun cetățean respectă proprietatea celorlalți". Un mesaj scris de mână recomanda: „Păstrați obiectele de valoare asupra dumneavoastră".

Cu cuțitul ascuns la spate, sub prosopul cu care se înfășurase, intră în încăperea de lux a *Stelei Polare*: sauna. Fusese construită de membrii echipajului și, deși doar cu puțin mai largă decât un separeu, era făcută din lemn roșu de cedru. O cutie din lemn de cedru adăpostea pietre netede de râu, încălzite de țevi care aduceau aburi fierbinți dinspre spălătorie. O găleată din lemn de cedru conținea apă și un polonic din cedru. În aer plutea deja o cantitate mulțumitoare de aburi. Două perechi de picioare atârnau de pe bancheta de sus, dar păreau prea subțiri ca să fie picioarele unor asasini.

Fie că era vorba de un spa de lux din Moscova sau de o baracă din Siberia, rușii erau convinși că nimic nu vindecă mai multe boli decât sauna. Răceală, artrită, boli nervoase și boli respiratorii și mai ales mahmureli, toate erau gonite de balsamul aburului și, de vreme ce mica saună a *Stelei Polare* era mereu folosită, aici era întotdeauna cald. Porii lui Arkadi se deschiseră larg, și o transpirație înțepătoare îi cuprinse creștetul și pieptul. Deși mâinile și picioarele îl ardeau, nu se albiseră, primul semn prevestitor al degerăturilor. Odată ce avea să se oprească din tremurat, avea să fie capabil să gândească din nou. Turnă mai multă apă pe

pietre, care deveniră de un negru lucios, uscându-se însă imediat și căpătând o nuanță cenușie. Aburul supraîncălzit deveni și mai dens. Într-un colț era un mănunchi de nuiele de plop care să alunge din trup otrăvurile unei beții crunte, dar el unul nu credea în autoflagelare, nici măcar sub formă de tratament medical.

— Ai de gând să iei ceva marfă? întrebă în engleză o voce de undeva din norul de abur.

Era observatorul de la Flota Americană de Pescuit, Lantz.

— Praf sau alte rahaturi, Dutch e inclus în rută. Multe bărci pescărești fac curse de contrabandă până în Columbia, la Baja.

— O să mă rezum la bere.

Cealaltă voce era a lui Day.

— Ai încercat cocaină? O fumezi cu pipa. Foarte intensă. Te relaxează rapid.

— Nu, mulțumesc.

— Ți-e frică? Îți fac eu un amestec, o să arate ca o țigară obișnuită.

— Nici măcar nu-s fumător. După cursa asta mă întorc la studii. N-o să mă apuc de cocaină în Yukon. Las-o baltă!

— Ce bleg! zise Lantz după ce Day coborî de pe banchetă și ieși din încăpere.

Se auzi un zgomot ca și cum Lantz și-ar fi suflat nasul în prosop. Coborî ușor de pe banchetă. Era numai piele și os, ca o salamandră palidă cu membre lungi. Privirea îi căzu, în cele din urmă, asupra ocupantului banchetei de jos.

— Măi, măi, ia uite cine se furișează și trage cu urechea la ce vorbesc alții! Care-i treaba, Renko? O să-ți iei dolarii americani și o să dai o raită prin Dutch Harbor?

— Nu cred c-o să cobor, zise Arkadi.

— N-o să coboare nimeni. Se zvonește că le-ai stricat planurile tuturor.

— S-ar putea.

— Și am mai auzit că tu o să rămâi oricum la bord, chiar dacă o să coboare toată lumea. Ce ești tu de fapt, Renko, polițist sau prizonier?

— Să lucrezi pe o navă oceanică e un post râvnit de multă lume.

— Dacă poți să cobori în porturi, nu dacă ești prizonier la bord. Bietul tovarăș Renko!

— Se pare că ratez o grămadă de lucruri.

— Se pare că ai nevoie de o grămadă de lucruri. Și-o să te plimbi în sus și-n jos pe punte, sperând că s-o găsi cineva să-ți aducă un pachet de țigări. Jalnic!

— Așa e.

— O să-ți aduc o acadea sau niște gumă de mestecat. Ai răbdare și-ai să vezi, o să fie punctul culminant al călătoriei.

Odată cu plecarea lui Lantz, o parte din abur scăpă pe ușă. Arkadi mai aruncă niște apă în cutie și se prăbuși la loc pe banchetă. Era îngrijorat că până și americanii vedeau în ce rahat se afla. Era îngrijorat și din pricina faptului că înțelegea prea puțin. Nu era logic ca Zina să plece de la petrecere numai ca să-l întrebe pe Marciuk cine aveau să fie tovarășele ei de cumpărături în Dutch Harbor. Și să mai rămână și după aceea la pupa. Conform notițelor lui Skiba și Slezko, Lidia traversase puntea de mijloc a navei la 23.15, moment în care Zina era încă în vie, rezemată de parapetul de la pupa. Asta se întâmplase cu paisprezece minute înainte ca Ridley să se întoarcă pe *Eagle* și cu cincizeci și cinci de minute înainte ca *Eagle* să se îndepărteze. Zina era prea deșteaptă ca să încerce să fugă de la datorie când o navă americană era amarată de nava-fabrică. Vladivostokul ar fi solicitat, și compania, pe jumătate sovietică, ar fi acceptat, ca *Eagle* și *Merry Jane* să fie controlate. Cele două condiții pentru o dispariție de succes, din câte spusese Marciuk, erau ca americanii să se afle la o distanță care să nu poată fi traversată înot și ca nicio piesă de echipament de salvare

să nu lipsească de la bordul *Stelei Polare*. Dacă fuga era imposibilă, atunci ce voise Zina?

Pofta de bere îi făcu gâtlejul să se contracte. Traulerele din Sahalin mai făceau un ban ridicând la bord lăzi de bere japoneză legate de cuștile de crabi și lăsând în schimb saci cu icre de somon. I-ar fi prins bine una dintre berile alea reci ca marea, nu durerea de cap lichidă și caldă pe care o prepara Obidin.

Ușa saunei se deschise și, prin valul gros de abur, păru mai întâi că noul venit purta pantofi. Era un bărbat solid, gol cu excepția unui prosop legat în jurul mijlocului. Nu avea pantofi, picioarele-i erau de un albastru închis, aproape vinețiu. Erau tatuate cu un model cu înfloriturі întortocheate, din care degetele-i ieșeau în evidență ca niște gheare verzui. Un model leonin îi acoperea picioarele până la nivelul genunchilor, ca un grifon. Omul era ceea ce savanții ar fi numit un mezomorf, musculos și cu cutia toracică la fel de lată, pe cât era de groasă. Unele dintre tatuajele mai vechi deveniseră niște mâzgălituri șterse, dar Arkadi încă mai putea deslușі femeile pieptoase, înlănțuite, care-i escaladau fiecare coapsă către flăcările roșii ce răsăreau de sub marginea prosopului. Stomacul era decorat cu nori albăstrui. În partea dreaptă a cutiei toracice era desenată o rană sângerândă cu numele lui Cristos, iar pe partea stângă, un vultur ținea în gheare o inimă. Pieptul bărbatului era acoperit cu țesut cicatrizat. Directorii taberelor de muncă făceau asta uneori. Dacă un prizonier își făcea un tatuaj care nu era pe placul lor, îl ardeau cu permanganat de potasiu. Brațele bărbatului erau mâneci verzi, dreptul acoperit cu balauri decolorați, stângul cu nume de închisori, tabere de muncă, tabere de tranzit: Vladimir, Tașkent, Potma, Sosnovka, Kolima, Magadan și altele, ca dovadă a unei vaste experiențe personale. Tatuajele se opreau la nivelul încheieturilor și gâtului. Impresia generală era a unui om îmbrăcat într-un costum strâmt, de culoare închisă, sau a unor mâini palide și a unui cap levitând.

Concluzia era evidentă: acest om era un *urka,* un criminal profesionist rus. Era șeful de echipă, Karp Korobetz.

Îi zâmbi larg lui Arkadi și spuse:

— Arăți ca dracu'.

— Te cunosc, își dădu seama și, simultan, rosti cu voce tare Arkadi.

— Ne știm de acum vreo doișpe ani. Pe culoar, când ai început să pui întrebări, mi-am zis: Renko, Renko, de unde știu numele ăsta?

— Articolul 146, jaf armat.

— Ai încercat să mă condamni la spânzurătoare pentru omor.

Memoria lui Arkadi începu să funcționeze. Cu doispre-zece ani în urmă, Korobeț era un puști mare și rotofei care patrona curve de două ori mai mari decât el în cartierul moscovit Crângul Mariei[29]. De obicei, între pești și miliție se stabilea o înțelegere, mai ales în aceste vremuri în care prostituția nu exista oficial, dar băiatul se apucase la un moment dat să jefuiască victimele pe care le prindea cu pantalonii în vine. Un bătrân, un veteran cu pieptul plin de medalii, îi opusese rezistență, iar Karp îi închisese gura cu lovituri de ciocan. Pe atunci avea părul mai deschis la culoare și îl purta mai lung, cu niște codițe împletite lângă tâmple. Arkadi apăruse la proces numai cât să depună mărturie ca anchetator-șef în cazul de omucidere. Era însă și alt motiv pentru care nu-l mai recunoscuse acum pe Korobeț. Fața lui Karp se schimbase: linia scalpului începea mai jos decât înainte. Dacă prizonierii își tatuau pe frunte mesaje ca „Sclav al URSS", conducerea taberei de muncă dispunea ca pielea să fie îndepărtată prin operație. Întregul scalp fusese tras astfel mai jos pe frunte.

— Ce-ai avut scris acolo? arătă Arkadi către fruntea șefului de echipă.

---

[29] Una dintre zonele rău-famate cu tradiție ale Moscovei, aflată mult timp la periferia orașului și locuită de o populație săracă.

— „Comuniștii beau sângele poporului".

— Ți-au încăput atâtea cuvinte pe frunte? întrebă Arkadi impresionat. Și-acolo? arătă el spre pieptul lui Karp.

— „Partid = moarte". P-asta mi-au scos-o cu acid în Sosnovska. După aia am scris „Partidul e o curvă". După ce mi-au șters-o și pe asta, pielea era prea tăbăcită ca să mai pot s-o folosesc.

— O carieră scurtă. Ei, și Pușkin a murit tânăr.

Karp alungă din fața ochilor o panglică de abur. Ochii lui albastru-cenușii erau ascunși într-o adâncitură care traversa șaua nasului. Își pieptănă părul umed cu degetele. Acum îl purta mai lung în creștet și scurt pe laturi, după moda sovietică, iar trupul îi devenise ca al unui Neanderthalian. Un Neanderthalian tatuat.

— Ar trebui să-ți mulțumesc. Am învățat meserie la Sosnovka.

— Nu-mi mulțumi mie. Mulțumește-le celor pe care i-ai bătut și i-ai jefuit. Ei te-au identificat.

— Ne-au învățat să facem cutii de televizoare. Ai avut vreunul marca Melodia? E posibil să fi fost făcut de mine. Sigur, asta a fost mai demult, înainte să fiu reabilitat. Vezi ce ciudată-i viața? Acum eu sunt un matelot clasa întâia, iar tu ești un matelot de clasa a doua. Și sunt deasupra ta.

— Marea-i un loc ciudat.

— Ești ultima persoană pe care mă așteptam s-o întâlnesc pe *Steaua Polară*. Ce s-a întâmplat cu anchetatorul mare și tare?

— Uscatul e un loc ciudat.

— Pentru tine totu-i ciudat acum. Asta se întâmplă când îți pierzi postul și carnetul de partid. Ia zi-mi, ce servicii îi faci acestui așa-zis inginer electronist al flotei?

— Fac o cercetare pentru căpitan.

— Dă-l naibii de căpitan. Unde te crezi, în centrul Moscovei? Sunt vreo zece ofițeri pe *Steaua Polară,* restul sunt membri ai echipajului. Avem propriul nostru sistem: ne rezolvăm

problemele între noi. Eu le rezolv. De ce pui întrebări despre Zina Paceașvili?

— A avut un accident.

— Știu asta, eu am găsit-o. Dacă n-a fost decât un accident, de ce te-au pus să investighezi?

— Pentru că am experiență. Știi ce fel de experiență. Ce știi despre Zina?

— O muncitoare cinstită. Nava e mai săracă fără ea, zise Karp zâmbind, arătându-și molarii de aur. Vezi, am învățat să spun soiul ăsta de rahaturi.

Arkadi se ridică. Ochii le erau la același nivel, deși Karp era mai solid decât el. Spuse:

— Am fost un prost că nu te-am recunoscut. Tu ești de două ori mai prost că mi-ai spus cine ești.

Karp păru ofensat:

— Credeam c-o să fii mulțumit când o să vezi că m-am reformat și am devenit un muncitor model. Speram să fim prieteni, dar văd că nu te-ai schimbat.

Cu un aer iertător, se înclină spre Arkadi, ca pentru a-i da un sfat.

— Am avut în lagăr un tip care-mi amintea de tine. Era deținut politic. Era un ofițer care n-a vrut să intre cu tancurile în Cehoslovacia împotriva contrarevoluționarilor sau ceva de soiul ăsta. Eu eram șeful secțiunii și el nu-mi asculta ordinele. Avea impresia că tot el era la conducere. Știi, ne scoteau pe o linie ferată de derivație și trebuia să tăiem copaci și să-i încărcăm. O cooperativă de prelucrare a lemnului. Muncă sănătoasă de reconstrucție, la treizeci de grade sub zero. Era periculos după ce urcam copacii în vagon, pentru că puteau să se rostogolească. Partea haioasă e că tocmai singurul tip cu educație superioară, ofițerul ăsta, a avut un accident și nici măcar n-a priceput mesajul. A declarat că a fost pus la pământ și cineva i-a rupt oasele cu mânerul de la topor. Brațele, antebrațele, mâinile, degetele – totul. Imaginează-ți. Ai văzut cadavre, știi că un corp

are o mulțime de oase. Eu eram acolo și n-am văzut să-l fi atacat cineva. Asta pățești când faci o greșeală și cade peste tine o întreagă încărcătură de bușteni. A luat-o razna. A murit în cele din urmă din cauza unei rupturi de splină. Cred că-și dorea și el moartea în momentul ăla decât să-și petreacă restul vieții ca un ou spart. L-am pomenit numai pentru că mi-a amintit de tine și pentru că tu-mi amintești de el, iar o navă în largul mării e un loc plin de pericole. Asta am vrut să-ți spun. Ar trebui să fii atent, zise Karp îndreptându-se spre ieșire. Învață să înoți.

Frisoanele lui Arkadi reveniseră și erau de două ori mai puternice. Îi fusese vreodată atât de frică pe vremea când fusese anchetator? Poate era firesc să parcurgă tot drumul de la Moscova până aici, numai ca să dea peste Karp Korobeț. De ce nu-l recunoscuse? Numele nu era chiar obișnuit. Pe de altă parte, oare propria mamă l-ar fi recunoscut pe Karp?

Șeful de echipă era cel care-l aruncase în magazia de pește. Asta-i transmiteau frisoanele. Trei oameni îl căraseră, unul probabil mersese înainte, iar unul rămăsese în urmă. Erau Karp și echipa lui, câștigătorii bine organizați ai întrecerii socialiste.

Sudoarea curgea pe trupul lui Arkadi, acoperindu-i pielea cu luciul fricii. Karp era nebun. Nici vorbă de „schizofrenie lentă" în cazul lui. Nu era prost însă. De ce atrăsese atunci atenția asupra lui, câtă vreme Arkadi avea o autoritate temporară?

Ce spuse Karp și ce nu spusese? Nu pomenise despre magazia de pește. De ce-ar fi făcut-o? Dar nu pomenise nici de Dutch Harbor. Toți ceilalți își făceau griji cu privire la permisia pe uscat, cu excepția lui Karp. El dorise să afle despre Hess. În plus, dorise să-l intimideze pe Arkadi. Reușise.

Ușa saunei se deschise din nou. Arkadi văzu un picior întunecat și își strecură mâna la spate, după cuțit. Aerul rece intrat pe ușă împrăștie aburii, și văzu că piciorul era încălțat cu un Reebook albastru.

— Slava?

Ofițerul de punte împrăștie nervos aburul din fața lui.

— Renko, te-am căutat peste tot! L-am găsit! Am găsit biletul!

Arkadi era tot cu mintea la Karp.

— Ce? Despre ce vorbești?

— În timp ce tu dormeai și făceai saună, eu am găsit biletul lăsat de Zina Paceașvili. A scris un bilet.

Chipul lui Slava se iți dintr-o spirală de abur.

— O scrisoare de adio. E perfect! O să coborâm în port!

PARTEA A DOUA

Pământ

Capitolul 17

Dutch Harbor era înconjurat de un inel verde de stânci acoperite cu vegetația specifică climatului subarctic. Nu existau copaci, nu exista nimic mai înalt decât un tufiș, dar vântul adia pe deasupra ierburilor și efectul era aproape magic, ca și cum dealurile ar fi fost străbătute de valuri.

Insula se numea Unalaska. Pe o parte a golfului se afla un oraș aleut cu același nume, un șir de căsuțe aliniate de-a lungul plajei care duceau către o biserică de lemn vopsită în alb: biserica ortodoxă rusească. Orașul Dutch Harbor era imposibil de văzut, pentru că se afla dincolo de un depozit de petrol și era ascuns în spatele digului ce proteja un doc de mărfuri cu grămezi cenușii de panouri de traul ruginind sub zăpadă topită, pompe de benzină și șiruri de cuști de o jumătate de tonă, numite oale pentru crabi. Dincolo de doc se deschidea un chei la care erau ancorate pescadoare și o navă încăpătoare care fusese transformată într-o fabrică de conserve, cu grămezi de gunoaie înconjurând-o ca un gard. În fundal, dealurile Unalaskăi se transformau abrupt în piscuri vulcanice cu vârfuri de stâncă neagră tivite cu zăpadă.

Era ciudat, se gândi Arkadi, cât de tare ajungea ochiul să tânjească după culori. Plafonul de nori se spărsese, și raze de soare se deplasau în jurul golfului. De pe piscurile mai joase, papagalii de mare plonjau în apă ca niște pietre. Vulturii se ridicau de pe crestele mai înalte și se apropiau, inspectând *Steaua Polară*. Erau niște păsări uriașe, brune ca urșii, cu capete albe, mândre și cu ochi de ambră. Era ca și cum te-ai fi aflat în vârful lumii.

Americanii se duseseră deja pe țărm cu pilotina. Suu-zăn pleca acasă purtând o jachetă pescărească primită cadou și

decorată cu insigne ca amintire. Înainte de coborârea de pe navă, împărțise săruturi de rămas-bun în stânga și-n dreapta, cu generozitatea cuiva care iese din închisoare. Odată cu barca pilotului venise la bord noul șef al delegației, aducând o valiză cu 100.000 de dolari, valuta cuvenită *Stelei Polare* pentru coborârea în port. Echipajul așteptase ca bancnotele să fie numărate, și apoi renumărate în cabina căpitanului.

Acum, după patru luni de pescuit, colegii de muncă ai lui Arkadi erau încolonați la pupa și coborau scările pasarelei către o barcă de salvare care urma să-i ducă, pe ei și rația lor de dolari americani, spre portul la care visaseră în tot acest timp. Nu că ar fi lăsat să se vadă asta. Marinarii sovietici îmbrăcați de ocazie nu-și rădeau neapărat barba. Își făceau însă pantofii, își pieptănau părul pe spate și-și puneau jachetele sport, chiar dacă aveau mânecile prea scurte. Abordau, de asemenea, cea mai nonșalantă expresie, nu numai din cauza lui Volovoi, ci și din mândrie, așa că nerăbdarea lor se putea citi doar într-o mijire prudentă a ochilor.

Existau și excepții. De sub borul larg al unei pălării țărănești, privirea lui Obidin se ațintea asupra bisericii de dincolo de apă. Kolea Mer își îndesase în haină ghivece de carton. Privea dealurile cu aerul cu care Darwin contemplase țărmul arhipelagului Galapagos. Sub obișnuitele straturi de pulovere și sub hainele din blană de iepure, femeile își luaseră cele mai frumoase rochii de bumbac. Și ele arborau expresii de turiști blazați, până când se priveau una pe alta și începeau să chicotească nervos, făcându-i cu mâna Natașei, care stătea pe puntea navei împreună cu Arkadi.

Obrajii Natașei erau aproape la fel de roșii ca rujul și-și pusese în păr nu o clamă, ci două, ca și cum ar fi urmat să aibă nevoie de muniție suplimentară în Dutch Harbor.

— E prima oară când ajung în Statele Unite, îi spuse ea lui Arkadi. Nu pare chiar atât de diferit de Uniunea Sovietică. Tu ai mai fost înainte. Unde?

— La New York.

— Asta-i altceva.

— Da, răspunse Arkadi după o clipă.

— Deci, ai venit să mă conduci?

De nerăbdare, Natașa părea gata să-și ia zborul pe deasupra apei până la magazinele care așteptau. De fapt, Arkadi venise să vadă dacă o să coboare Karp pe țărm. Deocamdată șeful de echipaj nu apăruse.

— Ca să-ți mulțumesc și să-ți urez drum bun, zise el.

— O să dureze doar câteva ore.

— Chiar și-așa.

Ea își coborî vocea și privirea.

— A fost o experiență stimulatoare să lucrez cu tine, Arkadi Kirilovici. Te superi dacă-ți zic Arkadi Kirilovici?

— Cum vrei tu.

— Nu ești fraier, cum am crezut la început.

— Mulțumesc.

— Am rezolvat cu succes cazul, zise Natașa.

— Da, căpitanul a declarat ancheta încheiată oficial. S-ar putea ca nici la Vladivostok să nu se mai facă o cercetare.

— A fost bine că ofițerul Bukovski a găsit biletul ăla.

— Nu doar bine, ci de-a dreptul incredibil, zise Arkadi, gândindu-se că se uitase sub salteaua Zinei cu mult înainte ca Slava să găsească biletul acolo.

— Natașa!

Pe măsură ce prietenele ei înaintau de-a lungul balustradei de la pupa, îi făceau semne tot mai disperate să-și reia locul la coadă.

Natașa era gata să fugă, să plutească, să zboare, dar pe chipul ei stăruia o îndoială, pentru că fusese de față în momentul în care Arkadi controlase salteaua.

— La petrecere nu părea deloc deprimată.

— Nu, se văzu nevoit să recunoască Arkadi.

Dansul și flirtul nu erau simptome obișnuite ale depresiei.

Ultima întrebarea a Natașei fu cea mai grea pentru ea.

— Chiar crezi că s-a sinucis? Putea să facă un gest atât de necugetat?

Arkadi se gândi ce să răspundă, pentru că știa că Natașa trăise luni întregi în așteptarea acestei excursii de o zi, dar că ar fi fost în stare să rămână la bord, din loialitate, dacă el i-ar fi dat vreun motiv.

— Cred că e necugetat să scrii scrisori de adio. Eu unul n-aș face-o. Grăbește-te, altfel pierzi cursa, zise el arătând spre barcă.

— Ce să-ți aduc?

Chipul Natașei se înseninase din nou.

— Operele complete ale lui Shakespeare, o cameră video, o mașină.

— Nu poți să-ți aduc așa ceva.

Era deja pe treptele care coborau către punte.

— Un fruct oarecare e de ajuns.

Natașa își croi drum cu coatele către prietenele ei, care tocmai începuseră să coboare pasarela. Parcă erau copii, se gândi Arkadi, copiii moscoviți pe care-i vedeai tropăind pe loc în fața școlii în diminețile friguroase de decembrie, înfofoliți atât de tare, încât nu li se văd decât fețișoarele înghețate, așteptând cu ochii luminoși să se deschidă ușa spre interiorul cald al școlii. Își dori să fi putut merge cu ele.

Barca de salvare părea un submarin ieșit la suprafață. Putea adăposti patruzeci de pasageri salvați de pe o navă care se scufundă și era vopsită într-o nuanță numită „portocaliu internațional". Pentru această călătorie de agrement, tambuchiurile erau deschise, pentru ca atât cârmaciul, cât și pasagerii să se poată bucura de aerul proaspăt. Natașa îi făcu încă o dată lui Arkadi cu mâna, după care afișă un aer de sobrietate sovietică. Barca se desprinse de navă. În haine posomorâte, în ambarcațiunea vesel colorată, întregul grup părea să se îndrepte fie către o înmormântare, fie către un picnic.

Merry Jane se apropie pentru a duce și alți oameni la țărm, și o nouă coadă se formă de-a lungul parapetului. Printre cei care așteptau era și Pavel din echipa lui Karp. Se uită la Arkadi și-și trecu un deget peste beregată.

Uscatul avea un miros anume, se gândi Arkadi. Unalaska mirosea ca o grădină, și el își dori să poată păși pe teren stabil măcar preț de o oră și să lase în urmă copaia pe care trăia de zece luni încoace.

Deocamdată nu povestise nimănui că fusese atacat. Ce ar fi putut să spună? Nu-l văzuse pe Karp, și nici pe ceilalți. Ar fi fost cuvântul lui împotriva a șase mateloți clasa întâia, responsabili din punct de vedere politic și social. Singurul lucru care putea fi dovedit era că inhalase vapori de benzină și-și provocase halucinații. Și că încercase să dea foc magaziei de pește.

Deasupra portului Dutch Harbor, văzduhul era murdar de fum. Cât de mare o fi orașul? Fuioare de ceață curată atârnau de crestele munților. Asta erau, munți care se înălțau direct de pe fundul oceanului. Se imagină zburând pe deasupra lor și coborând într-o vale înverzită, suficient de jos ca să vadă prețioasele orhidee de mlaștină ale lui Kolea Mer, suficient de aproape încât să poată lua țărâna în pumn.

Barca de salvare străbătea acum apa din fața căsuțelor aleuților. Era un tablou frumos: ambarcațiunea portocalie pufăind prin fața bisericii albe. Și-o imagină pe Zina la bordul ei.

— Ce ironic! zise Hess, alăturându-i-se.

Inginerul electronist al flotei era foarte elegant într-un hanorac negru impecabil, blugi și cizme siberiene căptușite. Arkadi nu-l mai văzuse din ziua precedentă. Firește, Hess era mic de statură, destul de scund, poate, ca să se miște neobservat pe navă, folosindu-se de coșurile de fum și de gurile de ventilație.

— Ce anume? zise Arkadi.

— Că unicul membru al echipajului care a avut o șansă să fugă, singurul om a cărui loialitate a fost testată e tocmai cel căruia nu i se permite să coboare de pe navă.

— Prin ironie conducem lumea.

Hess zâmbi. Părul lui țepos era răvășit de bătaia brizei, dar el se ținea pe picioare cu siguranța unui marinar, privind în jur.

— Frumos port. În timpul războiului, americanii au avut aici cincizeci de mii de oameni. Dacă am fi păstrat noi Dutch Harbor, ar fi în continuare tot atâția, în locul câtorva băștinași și a tot atâtea plase de pește. Ei, americanii își permit să fie pretențioși. Oceanul Pacific e un lac american. Alaska, San Francisco, Pearl Harbor, Midway, insulele Marshall, Fiji, Samoa, Marianele. Sunt ale lor.

— Coborâți la țărm?

— Să-mi dezmorțesc picioarele. S-ar putea să fie interesant.

Nu neapărat pentru inginerul electronist al flotei, gândi Arkadi, dar pentru un ofițer de spionaj naval, da, o plimbare printr-un port important din Aleutine s-ar fi putut dovedi instructivă.

— Permite-mi să te felicit pentru rezolvarea cazului, spuse Hess.

— Felicitările dumneavoastră ar trebui să fie adresate lui Slava Bukovski. El a găsit biletul. Am căutat și eu în același loc, dar nu l-am văzut.

Arkadi examinase biletul de îndată ce Slava încetase să-și mai fluture descoperirea. Era scris pe o jumătate pe pagină liniată, ce părea să fi fost ruptă din carnețelul cu spirală al Zinei. Scrisul de mână era al ei. Amprentele erau ale ei și ale lui Slava.

— Dar a fost sinucidere?

— Un bilet de adio este o dovadă clară de sinucidere. Desigur, o lovitură fatală la ceafă și o înjunghiere postmortem dovedesc cu totul altceva.

Hess păru să studieze traulerul care se apropia de *Steaua Polară*. „Era ofițer desemnat[30]?“ se întrebă Arkadi. Ținând cont cât de încet erau promovați cetățenii de origine germană, putea să nu fi fost decât un căpitan de rangul doi[31]. Dacă s-a ținut aproape de Leningrad, totuși, în preajma cartierelor marinei și dacă a studiat la una dintre academiile pentru ofițeri, ar fi putut să aibă titlul de profesor. Hess avea un aer profesoral.

— Căpitanul a fost ușurat că ai acceptat concluziile lui Bukovski. Erai la pat, bolnav, altfel te-ar fi întrebat chiar el. Pari să te simți mai bine acum.

Era adevărat, frisoanele îl obligaseră pe Arkadi să se retragă în cabina lui. Acum chiar se simțea mai bine, destul cât să-și aprindă un Belomor și să înceapă din nou să se otrăvească. Azvârli chibritul.

— Și dumneavoastră, tovarășe Hess, v-ați simțit la fel de ușurat?

Hess zâmbi din nou.

— Era o soluție prea convenabilă, deci mi-am dat seama că nu ai fost implicat. Dar ai fi putut să-l corectezi pe Bukovski și să mergi să vorbești cu căpitanul.

— Și să împiedic escala?

Arkadi privi cum un marinar portughez o ajuta pe madam Malțeva să coboare de pe pasarelă pe puntea traulerului. Femeia pășea cu delicatețe, cu șalul pe umeri, ca și cum ar fi coborât într-o gondolă.

— Ăsta e motivul întregii călătorii. N-am să le stric cele două zile pe care le vor petrece aici. Volovoi a coborât?

— Nu, dar căpitanul a coborât. Știi ce spune regulamentul: fie căpitanul, fie comisarul politic trebuie să fie la bord tot timpul. Marciuk a plecat cu pilotina ca să se asigure că

---

[30] Ofițerii desemnați (sau numiți la comandă) au poziții de autoritate, comandă și control, în timp ce ofițerii nedesemnați au doar poziții de autoritate și control.

[31] Grad din marină corespunzător celui de locotenent-colonel.

magazinele din Dutch Harbor sunt pregătite pentru invazia noastră. Din câte am auzit, cei de-acolo nu-s doar pregătiți, sunt chiar nerăbdători.

Îl privi pe Arkadi și continuă:

— Crimă, zici? Când o să revenim în larg ai de gând să începi din nou să pui întrebări? Din punct de vedere oficial, ancheta s-a încheiat. N-o să mai ai susținerea căpitanului, n-o să mai beneficiezi nici măcar de asistența lui Bukovski. O să fii pe cont propriu, un muncitor la fabrică, pe fundul navei. Pare periculos. Chiar dacă ai afla cine a fost responsabil de moartea fetei, ar fi mai bine să uiți.

— Aș putea să uit, zise Arkadi contemplând ideea. Dar dacă dumneavoastră ați fi ucigașul și ați afla că eu știu asta, m-ați lăsa în viață până la Vladivostok?

Hess se gândi o clipă.

— Călătoria către casă ar fi una foarte lungă pentru tine.

Sau scurtă, își zise Arkadi.

— Vino cu mine, zise Hess.

Îi făcu semn să-l urmeze în interiorul castelului de la pupa. Arkadi presupuse că mergeau într-un loc liniștit unde să stea de vorbă, dar Hess îl conduse drept la babordul punții. O scară de incendiu agățată de parapet ducea către o altă barcă de salvare, aflată deja în apă. Cârmaciul era singur și le făcu cu mâna. Puntea aglomerată a unui trauler nu era potrivită pentru inginerul electronist al flotei.

— Spre țărm, zise Hess. Vino cu mine în Dutch Harbor. Mulțumită ție, toți ceilalți se bucură de permisia lor pe uscat. Ți se cuvine o recompensă.

— N-am o viză clasa întâia, care mi-ar permite să cobor, după cum bine știți.

— Pe răspunderea mea, spuse Hess nonșalant, dar cu aerul că vorbește serios.

Simplul gând că ar putea coborî pe țărm avu efectul unui pahar de vodcă. Perspectiva se schimbă, aducând parcă mai aproape casele, biserica și munții. Vântul deveni mai

mângâietor pe obrazul lui, și apa începu să clipocească mai tare în jurul cocii. În timp ce Hess își punea mănușile din piele de vițel, Arkadi își privi mâinile dezgolite, jacheta plină de pete, pantalonii din material aspru și cizmele de cauciuc. Hess îi observă ezitarea.

— Te-ai bărbierit, îl asigură el pe Arkadi. Un bărbat proaspăt bărbierit este pregătit să meargă oriunde.

— Dar căpitanul?

— Căpitanul Marciuk știe că inițiativa este cheia noilor vremuri. La fel și încrederea în loialitatea maselor.

Arkadi trase adânc aer în piept.

— Volovoi?

— E în cabina de comandă și se uită în altă parte. Până observă că mergi la țărm, vei fi pus deja piciorul pe uscat. Ești ca un leu care găsește ușa cuștii deschisă. Eziți.

Arkadi se ținu de balustradă ca să-și recapete echilibrul.

— Nu-i atât de simplu.

— Mai e ceva de făcut, zise Hess și scoase din hanorac o foaie de hârtie pe care o desfăcu.

Pagina cuprindea o declarație pe proprie răspundere, în două fraze, conform căreia dezertarea de pe o navă sovietică era o crimă împotriva statului, pentru care familia contravenientului avea să sufere în lipsa acestuia.

— Toată lumea semnează una. Ai familie? Ești însurat?

— Divorțat.

— E de-ajuns.

În timp ce Arkadi se iscălea, Hess mai spuse:

— Încă ceva. Nu ai voie cu cuțitul în port.

Arkadi îl scoase din buzunarul jachetei. Până cu o zi în urmă, acesta zăcuse în dulapul său. Acum îl simțea inseparabil de propria-i persoană.

— O să ți-l țin eu, promise Hess. Mă tem că nu a fost prevăzută nicio sumă în valută pentru această permisie neprevăzută pe uscat. N-ai dolari americani?

— Nu, și nici franci sau yeni. N-am avut nevoie.

Hess împachetă grijuliu hârtia și o strecură înapoi în hanorac. Ca o gazdă care savurează cel mai tare petrecerile neplanificate, zise:

— Atunci o să fii invitatul meu. Tovarășe Renko, hai să-ți arăt faimosul Dutch Harbor!

Stătură în tambuchiul deschis, respirând mirosul puternic al mării, pe suprafața căreia uleiul forma o peliculă mătăsoasă. Arkadi nu se mai aflase atât de aproape de suprafața apei de zece luni, darămite de țărm. Pe măsură ce barca se apropia de port, observă cum casele aleuților se înșirau între munte și golf, părând să mărșăluiască mândre în urma bisericii albe cu domul în formă de ceapă. La ferestre se vedeau lumini și siluete omenești. Până și existența umbrei părea un miracol după un an în care ochii lui nu scrutaseră decât ceața. Iar mirosul era copleșitor: izul sărat al nisipului cenușiu de pe plajă, aroma dulce a ierbii și a mușchiului. Exista până și un cimitir cu cruci ortodoxe, ca și cum oamenii ar fi putut fi înmormântați fără să se scufunde imediat pe fundul oceanului.

Barca de salvare avea o cabină de comandă miniaturală, dar cârmaciul, un tânăr blond îmbrăcat într-un pulover gros, folosea cârma exterioară. În spatele lui, pe un catarg scund, steagul sovietic flutura în vânt ca o batistă roșie.

— Construită pentru război și abandonată, zise Hess arătând către o clădire de pe un pisc.

Jumătate din construcție se dărâmase, expunând scări și balustrade care semănau cu interiorul unei cochilii de scoică. Arkadi privi în jur și descoperi o mulțime de alte clădiri ale armatei pe celelalte dealuri.

— Ăsta a fost războiul în care am fost aliați, adăugă Hess, adresându-se tânărului cârmaci.

— Cum spuneți, șefu', răspunse cârmaciul.

Ocrotit de uscatul care îl înconjura, golful interior era calm. Reflectându-se răsturnat în apă, un inel verde, unduitor, înconjura barca.

— Războiul a fost înainte să te naști tu, îi zise Arkadi băiatului.

Îl recunoscuse, era un radiotehnician pe nume Nikolai. Arăta ca un afiș pentru recrutare: păr blond ca mătasea de porumb, ochi ca albăstrelele, umeri largi și un zâmbet indolent de atlet.

— Războiul în care a luptat bunicul, zise el.

Arkadi se simți foarte bătrân, dar continuă discuția.

— Unde a făcut serviciul militar?

— La Murmansk. S-a dus până în America și înapoi de zece ori, zise Nikolai. S-au scufundat două vase cu el.

— Dar și ce faci tu e o muncă dificilă.

Nikolai dădu din umeri:

— Muncă mentală.

Arkadi recunoscuse de-acum vocea locotenentului Zinei. Și-l putea imagina pe Nikolai navigând cu aplomb printre chelnerițele de la Cornul de Aur, cu stelele de pe epoleți sclipind, cu șapca pe-o parte. Arkadi se gândi, nu pentru prima oară, că nu fusese atacat decât după ce se apucase să-l caute pe asistentul lui Hess.

— Frumos port.

Ochii lui Hess se plimbau de la depozitul de petrol, la docul de beton, lung de doi kilometri și la antena radio de pe deal, ca și cum ar fi evaluat farmecele unei insule tropicale abia descoperite.

Poate nu-l văzuse nimeni coborând în barcă, își zise Arkadi. Ce simplu ar fi fost să scape de el. Navele obișnuiau să-și arunce gunoiul, legat cu greutăți, înainte de intrarea în port. Și în fiecare barcă de salvare se găsea o ancoră suplimentară atașată de un lanț.

Dar barca de salvare își continuă alunecarea pe suprafața iridiscentă, pe lângă nave de pescuit vopsite în culori tari cum Arkadi nu mai văzuse niciodată, suficient de aproape încât să distingă oamenii spălând punțile cu furtunuri și întinzând plasele ca să le repare, suficient ca să audă

strigăte dinspre docurile ascunse până atunci dincolo de coca azurie a fabricii de conserve.

Pe măsură ce dealurile se strângeau în jurul lui, și portul se îngusta ca o pâlnie, Arkadi observă flori arctice ca niște punctulețe presărate prin iarba tivită ici-colo cu zăpadă. Aerul purta cu sine un miros greu de lemn ars. După ce ocoliră fabrica, canalul pe care se aflau deveni un râu, și Arkadi văzu docuri unde erau ancorate vase mai mici: sainere cu pungă[32] puțin mai mari ca niște bărci, două hidroavioane monomotoare și portocaliul inimitabil al primei bărci de salvare a *Stelei Polare*. Slava Bukovski era la datorie, urmărind apropierea celei de-a doua bărci cu o expresie de surpriză ce se transformă în panică. În spatele lui Slava, câini răscoleau grămezi de gunoi, vulturi ședeau cocoțați pe acoperișuri și, miracolul miracolelor, oameni umblau pe uscat.

---

[32] Sainer – navă mică de pescuit, care folosește fie un traul lateral, fie o plasă de pescuit tip pungă.

Capitolul 18

Orhideele siberiene fuseseră date uitării. Kolea stătea la capătul culoarului ca un călător aflat la o răspântie cu trei indicatoare. La stânga lui era un raft cu radiouri stereo cu reglaje digitale, egalizatoare grafice cromate cu cinci benzi de frecvență și difuzoare negre ultimul răcnet. La dreapta era un raft plin cu casetofoane duble cu tehnologie Dolby, care nu numai că redau muzica, dar copiau casete înmulțindu-le mai ceva ca pe iepuri. In fața lui era un adevărat turn de radiocasetofoane de mărimea unor valize, care-ți permiteau să înregistrezi muzica occidentală chiar în momentul difuzării. Kolea nu îndrăznea să se uite în spate, unde se aflau rafturi cu walkmanuri, brelocuri care țiuiau când băteai din palme, ursuleți de jucărie vorbitori, ceasuri pentru jogging care măsurau distanța parcursă și-ți luau pulsul, tot arsenalul năucitor și de neoprit al unei civilizații bazate pe cipuri de silicon.

Kolea abordă această situație stranie recurgând la tehnica sovietică deja consacrată, adică făcu un pas înapoi și examină fiecare articol cu ochii mijiți, de parcă ar fi fost un pachet de unt rânced, atitudine excelentă în Uniunea Sovietică, unde rafturile cu lucruri „defecte la cumpărare" erau uneori mai pline decât vitrinele. Niciun cumpărător sovietic experimentat nu pleca din magazin cu achiziția sa, până n-o scotea din cutie, n-o pornea și nu se asigura că face ceva. Cumpărătorii sovietici verificau și data fabricației trecută pe etichetă, sperând că era o zi de la mijlocul lunii și nu una dinspre final, când conducerea fabricii se străduia să-și atingă cota de televizoare, aparate video sau mașini, fie ele cu sau fără toate piesele necesare, sau o zi de pe la

începutul lunii, când muncitorii erau mahmuri după realizarea cotei. Aici nu era niciun raft plin de bunuri defecte și nici data producției nu era trecută pe etichetă, așa că, odată ajunși la destinație, Kolea și alți o sută de cetățeni sovietici, bărbați și femei, stăteau năuciți în fața radiourilor străine, a calculatoarelor si a celorlalte obiecte electronice exotice la care visaseră.

— Arkadi!

Dând cu ochii de el, Kolea nu-și mai încăpea în piele de bucurie.

— Tu ai mai călătorit în străinătate. Unde sunt vânzătorii?

Într-adevăr, nu se vedea niciunul. Un magazin sovietic are o mulțime de angajați pentru că un cumpărător sovietic trece prin trei etape: obține un bon de la un vânzător, îi plătește altuia și dă chitanța unui al treilea, toți vânzătorii fiind mult prea prinși în conversații telefonice personale pentru a privi cu ochi buni o întrerupere din partea primului venit. În plus, vânzătorii sovietici ascund orice produs de calitate, pește proaspăt, o traducere nouă, sutiene ungurești, sub tejghea sau în spatele depozitului. Ei sunt oameni cu orgoliu profesional, deloc grăbiți să vândă bunuri de calitate inferioară. Întreaga afacere nu le e deloc pe plac.

— Încearcă la ea, sugeră Arkadi.

O femeie cu un aer de bunicuță zâmbea din spatele unei tejghele. Purta un pulover de mohair alb ca o vulpe polară, și avea un păr de o culoare uluitoare: argintiu-albăstrui. În fața ei, pe tejghea, erau aranjate felii de portocală, mere și biscuiți unși cu pateu. Pe un carton așezat lângă un filtru electric scria în rusește: „Cafea". Alături se afla o casă electronică de marcat și femeia tocmai lua banii unui matelot mai sofisticat care își cărase până la ea aparatele stereo. În spatele femeii o pancartă mare anunța, tot în rusește: „Dutch Harbor urează bun venit *Stelei Polare*".

Kolea păru ușurat, până când îi trecu altceva prin minte.

— Arkadi, ce faci aici? N-ai viza care trebuie!

— Am o dispensă specială.

Arkadi încă se străduia să meargă ca pe uscat. Până și o navă fabrică se legăna și se înclina, și după zece luni în acest mediu, corpul lui nu avea încredere în pământul neted și nemișcat. Luminile fluorescente și culorile vii ale rafturilor magazinului păreau să danseze în jurul lui.

— Am crezut că erai muncitor la fabrică și tu erai anchetator, zise Kolea. Am crezut că nu poți să mergi la țărm și iată-te aici.

— Și eu sunt cam năucit, recunoscu Arkadi.

Kolea ar mai fi avut și alte întrebări, dar ochii i se lipiseră de un raft cu casete audio neînregistrate, care părea să exercite o atracție aproape magnetică asupra lui. Arkadi mai surprinse și alte priviri uimite în direcția sa, dar toată lumea era prea preocupată cu minunile din acest paradis de scurtă durată, ca să-l ia la întrebări. Cineva totuși se opri: aflat la capătul unui rând, Slezko, informatorul, îl privea alarmat, cu gura căscată. Un dinte aur îi lumina figura cenușie. Ținea în mână o cutie cu bigudiuri electrice, semn că undeva exista o doamnă Slezkova.

— Îhh! se strâmbă un mecanic după prima mușcătură dintr-un biscuit. Din ce carne e făcut pateul ăsta?

— E din arahide, îi spuse Izrail. E unt de arahide.

— Aha, zise mecanicul luând încă o înghițitură prudentă. Nu-i rău.

— Renko, tu parcă ești Lazăr, zise Izrail. Continui să ieși din mormânt. Afacerea aia cu Zina nu s-a încheiat, așa-i? Văd ce aer hotărât ai și mi se înmoaie genunchii.

— Arkadi, ai venit și tu! strigă Natașa prinzându-l de braț de parcă și-ar fi făcut apariția la un bal. Asta e dovada! Ești un cetățean demn de încredere, altfel nu te-ar fi lăsat să cobori. Ce-a zis Volovoi?

— Abia aștept să aud, zise Arkadi. Ce-ai cumpărat până acum?

Ea roși. Singurele produse din sacoșa ei de plasă erau două portocale.

— Hainele sunt la etaj, spuse ea. Blugi, treninguri, încălțăminte sport.

— Halate și papuci, se băgă madam Malțeva.

Iuri își pusese la mână un ceas solid de safari, cu busolă încorporată. Înaintând spre casă, se tot răsucea într-o direcție și-ntr-alta, ca un om care dansează de unul singur.

— Măr? întrebă femeia cu păr albastru, oferindu-i o felie.

— Yamaha, își puse Iuri engleza la treabă. Software, programe, cd-uri neînregistrate.

Fără bani, Arkadi se simțea ca un voyeur. Când cele două femei o porniră către scări, se retrase în direcția opusă. Trecând pe lângă rafturile cu mâncare, o zări pe Lidia Taratuta umplându-și sacoșa cu pachete de cafea instant. Doi mecanici împărțeau o cutie de înghețate pe băț. Se rezemaseră de frigider cu câte una în mână, ca doi bețivi. Cum ar fi putut rezista? Publicitatea sovietică consta într-o singură recomandare: „Cumpărați!“ Pe ambalajul produsului putea să fie imprimată o stea, un steag sau silueta unei fabrici. Prin contrast, ambalajele produselor americane erau înțesate de fotografii color în care femei de o frumusețe intangibilă și copii arătoși se bucurau de produsele „noi și îmbunătățite“. Lidia trecuse la secțiunea detergenți, cu care se apucase să umple un cărucior de cumpărături.

Până și Arkadi se opri la secțiunea de produse alimentare. E drept, salata, înfășurată în celofan, începea să se ofilească, bananele aveau pete de vechime, boabele strugurilor crăpaseră, dar erau primele fructe pe care le vedea de patru luni altfel decât în conserve sau sub formă de compot, așa că poposi cât să le ofere omagiile sale. Apoi singurul membru al *Stelei Polare* capabil să reziste tentațiilor capitalismului ieși afară.

După-amiaza boreală se dizolvase într-o lumină care se stingea încet, învăluind cu delicatețe piața largă și plină

de noroi din centrul orașului Dutch Harbor. Pe o parte se afla magazinul, iar pe cealaltă hotelul. Ambele erau cochilii din prefabricat cu pereți metalici striați și ferestre glisante și erau atât de lungi, încât creau impresia că existaseră și niște etaje inferioare, care însă se scufundaseră în pământ și dispăruseră. Un șir de case mai mici, tot din prefabricat, se cuibărise pe creasta joasă a unuia dintre dealuri. În jur mai erau containere pentru mărfuri și tomberoane de gunoi, precum și grămezi încâlcite de furtunuri cu vacuum abandonate, folosite pentru descărcarea peștelui. Ce se găsea însă din plin era noroiul. Drumurile erau valuri de mocirlă înghețată. Traversând piața, camioanele și dubițele se legănau ca niște bărci, și fiecare vehicul avea un înveliș de noroi. Toate construcțiile făcute de mâna omului erau în tonuri de pământ, ocru sau bronz, ca o predare calculată în fața noroiului. Acesta întina până și zăpada, deși Arkadi simți că ar fi fost în stare să se trântească pe jos și să se rostogolească prin ea, predându-se în îmbrățișarea inflexibilă și aspră a glodului.

O mulțime de cetățeni sovietici stăteau în fața magazinului, fie fiindcă voiau să mai amâne punctul culminant pe care-l constituiau cumpărăturile, fie pentru că entuziasmul îi împinsese să facă o pauză și să iasă la o țigară. Se așezaseră în cerc, ca și cum ar fi fost mai sigur să privești orașul peste umărul altcuiva.

— Nu-i chiar atât de diferit de-acasă, să știți, zise unul dintre ei. Am putea să fim în Siberia.

— Noi folosim prefabricate din beton, zise altul.

— E exact cum a zis Volovoi. Nu l-am crezut.

— Ăsta e un oraș american tipic? întrebă un al treilea.

— Așa a zis ofițerul secund.

— Nu-i cum mă așteptam.

— Noi folosim beton.

— Nu asta-i ideea.

Privind în jur, Arkadi văzu că din piață porneau trei drumuri: unul de-a lungul golfului, către depozitul de petrol, al doilea către partea aleută a golfului și al treilea spre interiorul insulei. Ceva mai devreme, când era încă pe vas, observase că insula mai avea și alte locuri de ancoraj și un aeroport.

Conversatia continua:

— Și toată mâncarea aia, și toate radiourile? Crezi că e normal? Am văzut un documentar. Au atâta mâncare în magazine pentru că oamenii nu au bani s-o cumpere.

— Du-te de-aici!

— E adevărat. Posner[33] a zis-o la televizor. Îi plac americanii, dar a zis-o.

Arkadi scoase un Belomor, deși o papiroasă părea cam nelalocul ei aici. Observă că magazinul mai găzduia o bancă la parter și niște birouri la etaj. În amurgul timpuriu, ferestrele radiau o lumină caldă și primitoare ca niște șeminee. Ferestrele hotelului de peste drum erau mai mici și mai întunecate, cu excepția vitrinei strălucitoare a unui magazin de băuturi pe care echipajul fusese sfătuit să-l evite.

— Avem un loc ca ăsta și acasă. Un cămin pentru marinari, zece copeici pe noapte. Mă întreb aici cât costă?

— Eu mă întreb câți oameni sunt cazați într-o cameră.

Etajul hotelului depășea în lățime parterul, formând o galerie protectoare, foarte utilă în sezonul ploios sau iarna, când stratul de zăpadă se îngroșa. Pe de altă parte, populația din Dutch Harbor se înjumătățea în noiembrie, când se încheia sezonul de pescuit.

— Chestia e că toată viața auzi despre locuri ca ăsta și devin ceva fantastic. Un prieten de-al meu a fost în Egipt. Citise despre faraoni și temple și piramide. S-a întors înapoi cu niște boli de nu ți-ar veni să crezi.

---

[33] Vladimir Posner, jurnalist rus, comentator principal al secției americane a Radio Moscova și susținător al URSS în *talk-show*-urile televiziunilor americane în perioada Războiului Rece.

— Șșș, uite că vine una.

O femeie de vreo treizeci de ani se îndrepta către magazin. Părul îi fusese coafat ca o spumă aurie și fața avea un aer bosumflat. În ciuda frigului, purta numai o jachetă scurtă din piele de iepure, blugi și cizme de cowboy. Cercul de cosmopoliți sovietici se întoarse imediat să admire priveliștea din golf. Ar fi putut să treacă pe lângă ei și un războinic african înarmat cu o suliță, și tot n-ar fi reușit să le distragă atenția concentrată asupra apei. Numai după ce trecu femeia, se uitară în urma ei.

— Nu-i rea.

— Nu-i chiar așa de diferită.

— Asta ziceam și eu. Nu-i mai grozavă ca ale noastre.

Vorbitorul bătu cu piciorul în noroi, trase aer în piept și, cu un aer expert, măsură cu privirea hotelul mohorât, dealurile și golful.

— Îmi place.

Își stinseră țigările unul câte unul și, tăcuți, se împărțiră în grupurile de câte patru în care fuseseră repartizați, apoi, după ce se îmbărbătară prin ridicări din umeri și înclinări din cap, porniră din nou către magazin.

— Mă întreb de unde se pot cumpăra niște cizme de-alea, zise unul dintre ei.

Arkadi se gândea la finalul romanului *Crimă și pedeapsă*, la Raskolnikov, izbăvit, contemplând marea. Poate fusese sedus, în parte, și de imaginea anchetatorului inteligent al lui Dostoievski când decisese să devină el însuși anchetator. Acum însă, la mijlocul vieții, o întorsătură a sorții îl transformase din polițist în criminal. Era un soi de pușcăriaș necondamnat, stând pe țărmul Pacificului asemenea lui Raskolnikov, dar de cealaltă parte a oceanului. Cât avea să mai treacă până să fie târât înapoi pe navă din ordinul lui Volovoi? Când o să se întâmple asta, o să se agațe de pământ precum crabii? Știa că nu vrea să se întoarcă. Era atât de odihnitor să stai nemișcat în umbra unui deal și să

știi că, spre deosebire de valuri, dealul, încremenit în loc, n-are să-ți fugă de sub picioare. Iarba care unduia în bătaia brizei avea să fie pe aceeași pantă și mâine. Norii aveau să se adune în jurul acelorași piscuri și să se aprindă ca flăcările la fiecare apus. Chiar și noroiul avea să înghețe sau să se înmoaie în funcție de anotimp, dar avea să fie tot aici.

— Te-am văzut și nu mi-a venit să cred.

Susan ieșise din hotel și traversase. Jacheta ei, aceeași pe care o purtase în barcă, la venire, îi stătea strâmb, părul îi era ciufulit și avea ochii roșii de parcă ar fi plâns.

— Apoi mi-am spus: normal că-i aici. Până la urmă, aproape că am crezut că un ins de la banda cu slin era posibil să fi fost, mai demult, detectiv. Și să mai și vorbească engleza. In fond, ăsta-i exact soiul de om capabil să se bage în atâtea încurcături încât să nu aibă viză de coborâre pe uscat. Ar fi fost posibil. Apoi mă uit prin ușa holului și pe cine văd? Pe tine. Stând aici, ca și cum toată insula ți-ar aparține.

La început, Arkadi crezu că era beată. Femeile beau, inclusiv americancele. Îi zări pe Hess și pe Marciuk ieșind din hotel, urmați de George Morgan. Toți erau doar în cămăși, deși căpitanul lui *Eagle* încă mai purta șapca.

— Care-i povestea astăzi? întrebă Susan. Care-i basmul operativ?

— Că Zina s-a sinucis, zise Arkadi.

— Și drept recompensă ai voie să vii la țărm? Ți se pare logic?

— Nu, mărturisi Arkadi.

— Hai să încercăm altfel, zise ea ațintindu-l cu degetul ca și cum ar fi fost un băț întins către un șarpe. Tu ai omorât-o, și drept recompensă cobori la țărm. Asta chiar are logică.

Morgan o apucă pe Susan de mâneca jachetei și o trase de lângă Arkadi.

— Tu te auzi ce spui?

— Ticăloșilor!

Își eliberă brațul cu o smucitură.

— Probabil ați pus-o la cale împreună! strigă ea.

— Nu-ți cer decât să gândești înainte să vorbești, îi zise Morgan.

Susan încercă să revină la Arkadi dându-i ocol lui Morgan, dar acesta își întinse brațele barându-i calea.

— Ce mai pereche faceți, zise ea.

— Potolește-te! zise Morgan încercând să adopte un ton liniștitor. Nu spune niciun lucru pe care să-l regretăm toți. Pentru că situația poate deveni foarte încurcată, Susan, știi bine.

— Ce cuplu perfect de ticăloși sunteți.

Se întoarse scârbită și se uită la cer. Arkadi știa că era un truc ca să-și ascundă lacrimile.

— Susan... începu Morgan, dar ea îl reduse la tăcere ridicând mâna, apoi, fără o vorbă, porni înapoi către hotel.

Morgan îi zâmbi chinuit lui Arkadi.

— Îmi cer iertare, nu știu ce-a fost asta.

Susan își făcu drum printre Marciuk și Hess și intră în hotel. Cei doi li se alăturară lui Morgan și lui Arkadi în stradă. Căpitanul sovietic avea deja în ochi strălucirea unui om care a băut un pahar-două. Se făcuse suficient de frig ca respirația să facă aburi. În atmosferă domnea o stânjeneală masculină față de ieșirea lui Susan.

— Desigur, zise Morgan, tocmai a aflat că înlocuitorul ei a trebuit să se întoarcă la Seattle. E nevoită să rămână pe *Steaua Polară*.

— Da, asta ar fi o explicație, zise Arkadi.

Capitolul 19

Arkadi și ceilalți doi ruși beau bere la o masă din lemn de sequoia acoperit cu plastic. Un corp se lovi de paravanul înalt până la umăr care-i despărțea de bar, iar Marciuk observă:

— Când americanii se îmbată devin gălăgioși. Rusul, dimpotrivă, devine mai serios. Bea până când se prăbușește cu demnitate, ca un copac.

Își contemplă berea o clipă, apoi continuă:

— N-ai de gând să fugi, nu-i așa?

— Nu, zise Arkadi.

— Sper că înțelegi, una e să iei un om de la banda cu slin și să-l lași să umble de capul lui pe navă, alta e să-i dai voie să coboare de pe navă. Ce crezi că pățește un căpitan căruia îi fuge un marinar? Un căpitan care îl lasă la țărm pe unul cu o viză ca a ta? zise Marciuk aplecându-se înainte, de parcă ar fi vrut să-l țintuiască pe Arkadi. Spune-mi tu.

— Probabil că încă mai au nevoie de un paznic în Norilsk.

— Îți spun eu ce-o să se întâmple. O să te găsesc și-o să te omor cu mâna mea. Sigur, ai toată susținerea mea. M-am gândit doar c-ar trebui să știi.

— Noroc! zise Arkadi.

Îi plăcea sinceritatea căpitanului.

— Felicitări! spuse George Morgan în timp ce își trăgea un scaun.

Își ciocni sticla de a lui Arkadi.

— Am înțeles că ai rezolvat misterul. Sinucidere?

— A lăsat o scrisoare.

— Ce noroc!

Morgan era din nou imaginea omului netulburat, care deține controlul. Nu un tigru bărbos ca Marciuk sau un pitic ca Hess, ci o înfățișare senină, de profesionist, cu ochi albaștri pătrunzători.

— Tocmai discutam ce loc ieșit din comun este Dutch Harbor, zise Hess.

— Suntem mai aproape de Polul Nord decât de Statele Unite, spuse Morgan. E straniu.

Nu straniu, doar diferit, gândi Arkadi. Barurile sovietice erau locuri tăcute, unde se adunau oameni serioși. Barul acesta era o explozie de zgomot. De-a lungul tejghelei se îngrămădeau bărbați solizi, cu cămăși în carouri și șepci, purtând barbă și plete și având acea nonșalanță care pare să ducă în mod natural la bătăi reciproce pe spate și băut direct din sticlă. Mulțimea zgomotoasă era multiplicată de o oglindă lungă, dedesubtul căreia sticle așezate în șir străluceau ca niște bijuterii. Într-un colț, niște aleuți jucau biliard. La mese erau și femei, tinere cu fețe fardate și cu părul vopsit într-un blond extravagant, dar erau în mare parte ignorate, cu excepția cercului de admiratoare format în jurul lui Ridley. Inginerul lui Morgan se mai distingea din mulțime și prin faptul că purta o cămașă de catifea și un lanț de aur. Avea aerul unui prinț al Renașterii care se amestecă printre țărani.

Ridley veni către Arkadi.

— Doamnele vor să știe dacă ai o sculă cu două capete.

— Ce e normal aici? întrebă Arkadi.

— Nimic nu-i normal aici. Uită-te, numai, la toți antreprenorii ăștia maritimi americani complet dependenți de voi, comuniștii. Așa e. Băncile țin boașele pescarilor ăstora încuiate la ei în sertare, pentru că toți s-au împrumutat în perioada *boom*-ului crabului regal. De aia până și nave ca a noastră, făcute să navigheze pe apele golfurilor, urcă până aici. Când au dispărut crabii, toată lumea și-a pierdut navele, echipamentul, mașinile, casele. Am lucra cu toții

la pompele de benzină dacă n-am pescui. Apoi, în '78, au venit rușii, gata să cumpere tot ce puteam noi să prindem. Slavă Domnului pentru cooperarea între popoare! Dacă am sta la mila Statelor Unite, am rămâne în curul gol. Vrei ciudățenii? Asta-i o ciudățenie!

— Cât câștigi?

— Zece-douăzeci de mii pe lună.

Arkadi își imagină că el unul câștiga cam o sută de dolari la un curs realist de schimb pe piața neagră.

— E ciudat, se văzu nevoit să recunoască.

În colțul lor, sub o lampă fluorescentă suspendată, aleuții jucau biliard cu o concentrare sumbră. Purtau toți șepci, hanorace și ochelari cu lentile fumurii, cu excepția lui Mike, marinarul de pe *Eagle*. Acesta chiui când bila albă se rostogoli, lovi o altă bilă și se opri cât p-aci să intre în buzunar. Trei fete aleute cu geci în culori pastelate stăteau lângă zid, cu capetele apropiate, vorbind între ele. O fată albă stătea singură rezemată de celălalt perete, mestecând gumă, urmărind loviturile lui Mike și ignorându-i pe ceilalți.

— Toată insula e a aleuților, îi spuse Ridley lui Arkadi. Marina i-a gonit în timpul războiului, apoi Carter le-a dat pământurile înapoi, așa că nu sunt nevoiți să pescuiască. Lui Mike pur și simplu îi place pe mare.

— Și ție? întrebă Arkadi. Ție îți place?

Ridley nu doar că-și prinsese părul la spate, cu codițe împletite la tâmple, dar părea să-și fi supraîncărcat cu energie ochii și zâmbetul său tăios.

— O urăsc în pula mea! E un act contra naturii să pui oțelul să plutească pe apă. Apa sărată e un dușman. Erodează fierul. Viața e și-așa destul de scurtă.

— Camaradul tău, Coletti, a fost polițist?

— La patrulare, nu anchetator bilingv ca tine. Decât dacă iei în calcul și italiana.

Li se aduse sticla de scotch, și Morgan turnă în pahare.

—Când sunt pe mare, zise Ridley, cel mai mult îmi lipsește civilizația, pentru că civilizație înseamnă femei, și la faza asta *Steaua Polară* ne termină. Ia-i pe Iisus, pe Freud și pe Karl Marx, pune-i șase luni singuri într-o barcă și-o să se poarte la fel ca noi, la fel de spurcați la gură și de primitivi.

— Inginerul tău e filosof, îi zise Hess lui Morgan. De fapt, în anii '50, aveam în largul Kamceatkăi nave fabrici de conserve cu șapte sute de femei și vreo zece bărbați la bord. Produceau conserve de crab. Procesul de fabricație cerea ca niciun fel de obiect metalic să nu intre în contact cu crabii, așa că foloseam pentru interiorul conservelor o substanță produsă special în America. Oricum, din considerente de morală, guvernul nostru a ordonat să nu mai folosim substanțe americane pentru conservele comuniste. Industria noastră de produse de crab s-a prăbușit.

Arkadi își amintea poveștile care circulaseră. Răscoale la bord, femeile violând bărbații. Nu tocmai civilizație.

— În cinstea parteneriatului nostru! ridică Morgan paharul.

În Uniunea Sovietică nu se juca biliard, dar Arkadi își amintea de soldatii americani din Germania si de obsesia lor față de acest joc. Mike părea să câștige și primea sărutări purtătoare de noroc de la prietena lui care mesteca gumă. Dacă țarul n-ar fi vândut Alaska, oare aleuții ar fi mutat acum pioni încoace și încolo pe o tablă de șah?

Ridley urmări direcția privirii lui Arkadi.

— Pe vremuri, aleuții vânau vidre pentru Rusia. Vânau lei-de-mare, morse, balene. Acum ocupația lor principală este să-și închirieze docurile celor de la Exxon. O adunătură de băștinași capitaliști. Nu ca noi.

— Noi doi?

— Sigur că da. Adevărul e că pescarii au mai multe în comun unii cu alții decât cu cineva de pe uscat. De exemplu, celor de pe uscat le plac leii-de-mare. Pentru mine, leul-de-mare e un hoț. Stau ascunși pe lângă insulele Shelikov și

te pândesc, găsti întregi, patruzeci-cincizeci odată. Nu le e frică. Se urcă pe năvod. Și-ai naibii cântăresc vreo trei sute de kilograme fiecare. Cât niște nenorociți de ursi!

— Lei-de-mare, îi explică Hess lui Marciuk și căpitanul dădu ochii peste cap, semn că înțelesese.

— Fac două chestii, spuse Ridley. Nu se mulțumesc să apuce un singur pește din năvod și să sară. Nu, iau câte o mușcătură din burta fiecărui pește. Dacă ai somon în năvod, îți fură cincizeci de dolari la fiecare mușcătură. În fine, când s-a săturat, puiu' de curvă mai ia un ultim pește și sare în apă. După aia face o chestie al naibii de drăguță. Iese la suprafață cu peștele în gură și-l flutură către tine. Ca și cum ți-ar zice: „Să te fut, fraiere!" De asta s-au inventat Magnu-murile. Nu cred că poți nici măcar să încetinești un mascul mare cu altceva decât cu un Magnum. Voi ce folosiți?

Hess traduse grijuliu spusele lui Marciuk:

— În mod oficial, sunt o specie protejată.

— Da, asta am zis și eu. Avem un întreg arsenal pentru ei la bordul lui *Eagle*. Chiar ar trebui protejați, aprobă Ridley.

Ridley avea capacitatea dualã, i se părea lui Arkadi, de a face când pe fermecătorul, când pe ticălosul, păstrând, în ambele ipostaze, alura unui poet. Cât timp îl examinase, inginerul îl privise la rândul lui.

— Judecând după expresia ta, spuse el, ai zice că e vorba de o crimă.

— Cine? întrebă Arkadi.

— Nu cine, ce, zise Ridley. Leii-de-mare.

Marciuk își ridică paharul.

— Cel mai important lucru este că, indiferent dacă suntem sovietici sau americani, suntem cu toții pescari și facem ceea ce ne place. Beau în cinstea omenilor fericiți!

— Fericirea este lipsa durerii, zise Ridley golindu-și paharul. Acum sunt fericit. Spune-mi, îl întrebă pe Arkadi, tu, care lucrezi acolo jos, la banda cu slin, ud din cap până-n picioare, înghețat și acoperit de mațe de pește, tu ești fericit?

— Noi avem o altă zicală la banda cu slin, spuse Arkadi. Fericirea este potrivirea maximă între realitate și dorință.

— Bun răspuns. Beau în cinstea lui, zise Morgan. E din Tolstoi?

— Din Stalin, zise Arkadi. Filosofia sovietică e plină de surprize.

— Din partea ta mai ales, zise Susan.

De cât timp stătea ea lângă masa lor, Arkadi n-ar fi putut spune. Părul, umed, îi era pieptănat pe spate, iar obrajii îi erau jilavi și palizi, făcându-i buzele să pară mai roșii și ochii căprui mai întunecați, contrast ce-i oferea chipului o nouă intensitate.

Ridley plecase cu Coletti în căutarea unei partide de cărți. Marciuk se întorsese pe navă ca să-i permită lui Volovoi să coboare și el la țărm. Odată ce ofițerul secund urma să afle că Arkadi era pe uscat, avea să zboare într-acolo ca un călău înaripat. Totuși, două ore pe țărm erau mai bune decât nimic. Chiar și petrecut într-un bar, fiecare minut pe uscat era ca o gură de aer proaspăt.

Deși nivelul zgomotului continua să crească, Arkadi îl băga în seamă din ce în ce mai puțin. Susan se așezase cu picioarele sub ea. Chipul îi era în umbră, înconjurat de halo-ul părului blond. Obișnuita ei fațadă de animozitate se fisu-rase, dezvăluind un peisaj mai întunecat și mai interesant.

— Îl urăsc pe Volovoi, dar îmi vine mai ușor să-l cred pe el decât pe tine.

— Iată-mă chiar aici.

— Dedicat adevărului, justiției și modului sovietic de viață?

— Dedicat dorinței de a părăsi nava.

— Asta-i ironia. O să trebuiască să ne întoarcem amân-doi, iar eu nici măcar nu-s rusoaică.

— Atunci renunță.

— Nu pot.

— Cine te obligă să rămâi? întrebă Arkadi.

Ea își aprinse o țigară, adăugă scotch peste cuburile de gheață din pahar și nu răspunse.

— Atunci vom suferi împreună, zise Arkadi.

George Morgan și Hess împărțeau aceeași sticlă.

— Imaginează-ți, sugeră Hess, cum ar fi să facem totul în parteneriat.

— Dacă am coopera cu adevărat? întrebă Morgan.

— Să renunțăm la suspiciuni și să nu mai încercăm să ne punem piedici unul altuia. Ce aliați înnăscuți am putea fi!

— Noi ne ocupăm de japonezi, voi de chinezi?

— Împărțim germanii cât mai putem.

— Cum ai descrie iadul? îl întrebă ea pe Arkadi.

El se gândi.

— Un Congres al Partidului. O cuvântare de patru ore a Secretarului General. Nu, o cuvântare fără sfârșit. Delegații se lățesc ca niște calcani tot ascultând o cuvântare care nu se mai sfârșește.

— O seară imaginară cu Volovoi. Privindu-l în timp ce ridică greutăți. Ori el dezbrăcat, ori eu, în oricare variantă, tot e oribil.

— Îți spune Suuu-zăn.

— Și tu îmi spui la fel. Care-i numele pe care îl pronunți cel mai bine?

— Irina.

— Descrie-o.

— Păr castaniu deschis, ochi căprui foarte închis. Înaltă. Plină de viață și plină de curaj.

— Nu-i pe *Steaua Polară*.

— Nu.

— E acasă?

Arkadi schimbă subiectul.

— Oamenii de pe *Steaua Polară* te plac.

— Îmi plac rușii, dar nu-mi place să mi se ascundă microfoane în cabină. Dacă menționez din întâmplare că

nu găsesc nicăieri unt, imediat mi se servește unt pe o farfuriuță. Dacă Bernie are o discuție pe teme politice cu un matelot, imediat omul e trimis de pe vas. La început încerci să nu spui nimic ofensator, dar după un timp, ca să-ți păstrezi sănătatea mentală, începi să vorbești despre Volovoi și lipitorile lui. *Steaua Polară* e iadul pentru mine. Pentru tine?

— Doar purgatoriul.

— Totul poate fi un parteneriat, spuse Hess. Cel mai scurt drum maritim între Europa și Pacific este prin Antarctica, și noi am putea contribui cu spărgătoarele de gheață, la fel cum acum *Steaua Polară* conduce *Eagle* printre ghețari.

— Și să depindem de voi? întrebă Morgan. Nu cred că lucrurile s-au schimbat atât de mult.

— Îți plăcea de Zina, spuse Arkadi. I-ai dat costumul tău de baie, i-ai împrumutat ochelarii de soare. În schimb ea ți-a oferit... ce anume?

Susan se gândi mult până să răspundă. Era ca și cum ai fi purtat o conversație pe întuneric cu o pisică neagră.

— Amuzament, spuse ea în cele din urmă.

— Tu îi povesteai despre California, ea îți povestea despre Vladivostok și erați chit?

— Zina avea o combinație de inocență și șiretenie. O Norma Jean rusoaică.

— Nu înțeleg.

— Norma Jean și-a vopsit părul și a devenit Marilyn Monroe. Zina Paceașvili și-a vopsit părul și a rămas Zina Paceașvili. Aceeași ambiție, rezultate diferite.

— Erați prietene.

Susan îi umplu din nou paharul, atât de mult încât suprafața lichidului se bombă deasupra buzei acestuia ca uleiul, apoi făcu la fel și cu paharul ei.

— Norvegienii au un joc cu băutură, spuse ea. Primul care varsă paharul trebuie să bea. Dacă pierzi de două ori,

trebuie să stai pe scaun în timp ce celălalt încearcă să te dărâme dându-ți una în cap.

— Să facem și noi la fel, mai puțin partea cu datul în cap. Deci tu și Zina erați prietene.

— *Steaua Polară* e ca o cameră de deprivare senzorială. Știi cât de rar se întâmplă să întâlnești pe cineva care să fie cu adevărat viu și imprevizibil? Problema-i că voi, rușii, aveți o idee foarte ciudată despre ce-nseamnă prietenia. Suntem cu toții oameni iubitori de pace și prietenie, dar ferească Dumnezeu ca un american și un sovietic să devină prea apropiați! Data viitoare când mai auzi despre sovieticul respectiv, e pe o navă în drum spre Noua Zeelandă.

— Zina n-a fost trimisă pe altă navă.

— Nu, și așa ne-am dat seama că dădea informații despre noi, măcar într-o oarecare măsură. Și eram dispusă să accept asta, pentru că era atât de plină de viață și de naivă, atât de amuzantă și cu mult mai deșteaptă decât bănuiau bărbații.

— Cu cine dintr-ai tăi s-a culcat?

— De unde știi că s-a culcat cu vreunul?

— Așa făcea. Era modul ei de operare. Dacă au fost patru americani la bord, înseamnă că s-a culcat măcar cu unul dintre ei.

— Lantz.

Arkadi și-l amintea pe Lantz, observatorul slab și apatic din saună.

— După asta ai amenințat-o să se potolească? Nu se poate s-o fi făcut Volovoi, zise Arkadi luând o înghițitură din pahar. Bun scotch!

Suprafața paharului plin ochi tremură, dar nu se revărsă. Lumina neonului se odihnea pe ea ca luna pe ape.

— Tu cu cine te culci de la bordul *Stelei Polare*? îl întrebă Susan.

— Cu nimeni.

— Atunci și pentru tine *Steaua Polară* este o cameră de deprivare senzorială. Beau în sănătatea ta!

Pentru prima oară, Morgan îi aruncă o privire lui Susan, apoi și-o întoarse către Hess care descria cea mai recentă invazie asupra Moscovei.

— Japonezii sunt peste tot, sau cel puțin în cele mai bune hoteluri. Cel mai bun restaurant din Moscova este japonez, dar nu poți să mănânci acolo pentru că e plin de ei.

— Zina ți-a povestit despre ea și despre căpitanul Marciuk, nu? întrebă Arkadi. De aia nu mi-ai spus că i-ai văzut pe punte de la pupa în timpul petrecerii? Ca să nu-l pui pe el într-o situație compromițătoare?

— Era întuneric.

— El nu credea că Zina s-ar fi sinucis. Tu ai vorbit cu ea, crezi că era deprimată?

— Tu ești deprimat? îl întrebă ea. Ești genul sinucigaș?

Arkadi pierdu din nou firul. Nu mai avea antrenament în materie de interogatorii, era prea încet, prea ușor de distras de fluxul întrebărilor ei.

— Nu. M-aș descrie ca fiind petrecăreț și lipsit de griji. Sigur, eram mai lipsit de griji când eram membru de partid.

— Îmi imaginez.

— E mai greu să dai de bucluc dacă ai carnet de partid.

— Da? De ce?

— Să luăm contrabanda, de exemplu. Fără carnet de partid, tragedie. Cu carnet, comedie.

— Cum așa?

— E ca o piesă de teatru. Să spunem că ofițerul secund e prins cu mâța-n sac. Vine în fața celorlalți ofițeri și se vaită: „Nu știu ce m-a apucat, tovarăși. N-am mai făcut niciodată așa ceva. Vă rog, dați-mi o șansă să mă reabilitez.“

— Și?

Susan fusese prinsă de povestire.

Lângă ei, Hess și Morgan tăcuseră și ascultau și ei.

— Se votează, zise Arkadi, și se decide să i se dea o mustrare severă, consemnată în registrul de partid. Trec două luni, apoi se ține o nouă ședință.

— Și? zise Susan.

— Căpitanul spune: „Am fost cu toții dezamăgiți de comportamentul ofițerului nostru secund și au fost clipe în care eu unul am crezut că nu voi mai naviga niciodată alături de el, dar acum văd un efort sincer de a se reabilita."

— Comisarul politic spune... îl îndemnă Susan.

— Comisarul politic spune: „A sorbit din nou din izvorul limpede al gândirii comuniste. Luând în considerare renașterea sa spirituală, propun ca mustrarea să fie ștearsă din registrul de partid." Ce poate fi mai nostim?

— Ești un tip amuzant, Renko, spuse Susan.

— E un tip mânios, spuse Hess.

— Așa se încheie povestea dacă ești membru de partid, spuse Arkadi, dar dacă nu ești, dacă ești doar un muncitor și ești prins încercând să strecori în țară casete video sau pietre prețioase, consecințele nu mai sunt nici amuzante, nici umane. Te alegi cu cinci ani într-un lagăr de muncă.

— Mai povestește-mi despre Irina, zise Susan. Pare interesantă. Unde este?

— Nu știu.

— Undeva... zise Susan desfăcându-și brațele ca să indice o direcție vagă. Acolo?

— Așa sunt unii oameni, zise Arkadi. Știi, există Polul Nord și Polul Sud. Mai e și un loc numit Polul Inaccesibilității. Cândva oamenii credeau că toată gheața din Marea Arctică gravita în jurul unui singur punct, un pol mitic, înconjurat de ghețuri plutitoare, imposibil de străbătut. Cred că acolo este și ea.

Fără pauză, apoi o întrebă:

— Zina era deprimată în noaptea petrecerii?

— N-am zis c-am vorbit cu ea.

— Dacă ai sfătuit-o să se țină departe de americanii de pe *Steaua Polară,* n-ai fi sfătuit-o la fel și în legătură cu americanii de pe *Eagle*?

— Mi-a spus că a întâlnit dragostea adevărată. N-ai cum să stai în calea ei.

— Ce-a zis mai exact?

— Că nimeni n-o poate opri.

— Dacă vorbești despre Mike, interveni Morgan, s-au întâlnit numai de două ori, la petreceri. În afară de asta, tot ce-au făcut a fost să-și facă unul altuia cu mâna. Și oricum, toți oamenii mei erau înapoi pe nava mea, deci ce contează?

— Doar dacă n-a fost asasinată, zise Susan.

Morgan îi răspunse cu un zâmbet subțire, de om a cărui răbdare cu proștii se cam epuiza, și, după părerea lui Arkadi, căpitanul părea să-i includă în această categorie pe toți, cu excepția lui Hess.

— Am rămas fără țigări, spuse Susan. E un automat în hol. Ai voie să mergi până acolo? îl întrebă pe Arkadi.

Acesta se uită la Hess, care aprobă discret. Morgan clătină din cap privind către Susan, dar ea îl ignoră.

— Ne întoarcem într-o clipă, zise Susan.

Aparatul oferea o grămadă de mărci de țigări, de parcă erau sortimente de înghețate. Dar Susan nu avea monedele potrivite.

— Știu că nici tu n-ai.

— Nu, zise Arkadi.

— Am țigări în camera mea. Vino.

Camera lui Susan se afla la etajul întâi, la capătul unui hol zgomotos. Din fiecare cameră se auzea câte o ceartă în plină desfășurare sau muzică dată tare. Susan se sprijini de două ori de zid ca să-și recapete echilibrul, și Arkadi se întrebă cât de beată era.

Deschise ușa unei camere nu cu mult mai mare decât cabina ei de pe *Steaua Polară,* dar în care se aflau două paturi alăturate, un duș, un telefon și, în locul unui radio

sovietic încastrat în perete, un televizor așezat pe un birou. Pe birou mai erau, în dezordine, o sticlă de scotch, o găleată din plastic pentru gheață, o lampă cu suport. Paturile se aflau la fereastră și, deși geamurile erau subțiri și murdare, nefiind nici măcar duble, Arkadi simți că se scaldă în lux.

Afară, soarele apusese și Dutch Harbor se scufunda în întuneric. Din camera hotelului, Arkadi își urmări camarazii ieșind din magazin și adunându-se în drum, deloc dornici s-o pornească spre doc, deși aveau brațele pline cu sacoșe de plastic și plasă, în care își îndesaseră cumpărăturile. Erau obișnuiți să stea ore în șir la coadă ca să cumpere un ananas sau o pereche de șosete. Aici era raiul pe pământ. Aparatele polaroid țăcăneau, imortalizând în albastru și alb prieteni strânși laolaltă într-un port american. Natașa și Dinka. Lidia și Olimpiada. Pe un deal, deasupra depozitului de petrol, un foc ardea ca un far. Ridley spusese că pe insulă erau tot timpul incendii, de obicei provocate de copii care dădeau foc construcțiilor de lemn rămase după război. În jurul dealului ceața se îndesise, făcând focul să semene cu un tufiș strălucitor de grozamă.

Arkadi găsi întrerupătorul și aprinse lumina.

— La ce te refereai când ai spus că Morgan și cu mine am „pus la cale“ ceva împreună?

— Căpitanul Morgan nu-și alege prea atent compania, zise Susan stingând la loc lumina. Și cred că nici eu.

— Acum două zile cineva a încercat să mă omoare.

— Pe *Steaua Polară*?

— Unde altundeva?

— Gata, fără întrebări, spuse ea punându-i mâna pe gură. Pari să exiști cu adevărat, dar știu că nu-i așa, pentru că totul e o iluzie. Îți aduci aminte poezia aia?

Ochii ei i se păreau atât de negri, încât se întrebă dacă nu cumva el era cel care băuse prea mult. Simțea mirosul umed al părului ei.

— Da.

Știa la ce poem se gândea ea.

— Spune-l.

— „Cum te sărută alți bărbați?/ Și, spune-mi, tu cum îi săruți?“

Susan se sprijini de el și se ridică pe vârfuri, apropiindu-și obrazul de al lui. Ce straniu! Poți să te crezi aproape mort, rece, inert. Apoi apare flacăra potrivită și zbori drept în ea ca un fluture de noapte.

Buzele i se întredeschiseră sub ale lui.

— De-ai fi adevărat...

— Sunt la fel de adevărat ca tine.

O ridică în brațe și o duse către pat. Pe fereastră se vedea piațeta de afară, care strălucea de blițurile aparatelor, ca o serbare cu artificii silențioase, fotografii făcute cu un ultim elan înainte ca fericiții vizitatori, tovarășii lui de navă, să coboare de pe doc, în bărci. Afară, în drum, blițul unui aparat o lumină pe Natașa, pozând cochetă, cu jacheta descheiată ca să expună un colier de sticlă, Își ținea capul întors în profil ca să se vadă cerceii de cristal. În mod ciudat, privind-o de la fereastra hotelului, Arkadi se simți ca un trădător.

Rămase aplecat deasupra patului, la o răspântie dintre cele ce schimbă complet o viață. Pe stradă, un bliț îi cuprinse în lumina sa albastră pe Iuri și pe Natașa și îl surprinse accidental și pe Mike, aleutul, care tocmai ieșea din hotel.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Susan.

Sclipirea unui alt bliț o scăldă în lumină pe madam Malțeva ținând fericită în brațe un sul de satin. Lumina îl surprinse și pe Volovoi năpustindu-se pe ușa hotelului.

— Trebuie să plec, spuse Arkadi.

— De ce? întrebă Susan.

— Volovoi e aici. Mă caută.

— Te duci cu el?

— Nu.

— Vrei să fugi?

Susan se ridică în capul oaselor.

— Nu. N-aș putea fugi pe insula asta nici dacă aș vrea. Depindeți prea mult de noi. Cui altcuiva i-ar mai vinde pescarii de-aici peștele lor? Cine mai vine tot drumul până aici ca să cumpere casetofoane și pantofi? Dacă vreun cetățean sovietic ar încerca să fugă pe insula asta, l-ați trimite înapoi imediat ce l-ați prinde.

— Atunci unde te duci?

— Nu știu. Dar nu mă întorc înapoi. Nu încă.

Capitolul 20

Urcând dealul, Arkadi simțea ierburile dese aplecându-se sub pașii lui și îndreptându-se la loc după ce trecea. Lăsă în urmă hotelul scăldat în lumină electrică. Șirul de ferestre strălucitoare plutea parcă în aer deasupra străzii care semăna cu o săgeată de lumină albă, nemișcată. Pe alee se vedea o siluetă care părea să se miște cu încetinitorul. Era Volovoi, privind în stânga și în dreapta.

Ultimii sovietici se alăturau mulțimii de pe drum, iar unii o porniseră deja către docuri, ca înaintașii în fața turmei. Câțiva bărbați rămăseseră să-l aștepte pe Lantz, care intrase în magazinul de băuturi. La întoarcere, le împărți sticluțe de vodcă pe care le înghesuiră în buzunarele pantalonilor. Natașa și Lidia rămăseseră și ele în urmă, ca pentru a-și lua un ultim rămas-bun de la acea seară. America? Fiind atâția sovietici pe stradă, ai fi putut crede că te afli într-un sat rusesc, cu câini ruși lătrând în curți și cu iarbă rusească acoperind dealurile. Arkadi și-l imagină pe Kolea în întuneric, dezrădăcinând orhidee delicate și pe Obidin intrând pe ușa bisericii.

Traversase drumul, îndepărtându-se de hotel și croindu-și drum printre tomberoanele de lângă magazin. Clădirea nu avea ferestre decât spre stradă, așa că se ascunsese în întunericul din spatele ei, apoi se strecurase printre casele din prefabricat de pe creasta dealului, clădiri alungite, din metal, cu ferestre în cadre de aluminiu, scăldate în culorile schimbătoare ale televizoarelor. Îl lătraseră doi câini care aveau blana albă cu negru și ochi palizi, dar niciun proprietar nu-și făcuse apariția. În curți erau gropi, piese auto și furtunuri cu vacuum acoperite cu zăpadă. Alunecă pe

gheață o singură dată în timpul urcușului. Mike era mult înainte, cu raza lanternei ațintită spre cărare. Până acum nu privise în urmă.

Uscatul era atât de seducător, întunecat, dar ferm sub picior. Uneori, Arkadi pășea pe pernițe de maci arctici și mușchi. Lupinul uscat îi zgâria mâinile. Nu vedea, ci mai degrabă simțea munții vulcanici ridicându-se în ceață ca niște ziduri. În fața lui, un foc lumina una dintre culmi. Jos, în port, luminile navelor ancorate se distingeau mai clar. Neoanele *Stelei Polare* pluteau pe o pânză oblică de întuneric.

Și dacă ar fi fugit? Nu erau copaci printre care să se ascundă și prea puține case la poarta cărora să se milogească. Pe cealaltă parte a insulei era un aeroport. Ce putea să facă, să sară pe roata unui avion care tocmai decola?

Din loc în loc, movilițe îi ușurau urcușul. Pe panta nordică se adunase zăpada. Era doar atâta lumină cât să coloreze troienele în albastru. După zece luni pe mare, parcă ar fi urcat către paradis. Un vânt rece, vestitor al iernii ce urma, aduse cu sine un miros teluric de afine, pătrunjel și mușchi. Și Mike părea să se simtă în largul lui, urmând raza lanternei în pas lejer.

Drumul se încrucișă cu o cărăruie, și ceața se-ndesi. Din loc în loc, terenul cobora subit, și la stânga, și la dreapta sa. Arkadi făcea deosebirea dintre potecă și văzduh doar după sunetul brizei mării care vuia de-a lungul stâncilor. Știa încotro să meargă pentru că focul, deși ascuns vederii, era mai aproape și mai strălucitor, ca un far.

Apoi, într-un interval de numai câțiva pași, ceața se subție și rămase în urmă. Era ca și cum s-ar fi ridicat la suprafața unui al doilea ocean și ar fi zărit un al doilea șir de munți. Ceața grea și nemișcată, ca o spumă albă, se întindea sub un cer nocturn limpede, insondabil ca spațiul cosmic. Culmile munților pluteau ca niște insulițe, refugii din stâncă neagră, abruptă, și gheață luminată de stele.

Drumul se oprea în fața focului. Dincolo de strălucirea lui, Arkadi văzu ruinele unor construcții militare abandonate:

întăriturí de pământ devenite coline acoperite de iarbă, blindaje de mitralieră transformate în inele de rugină, o învălmășeală de sârmă ghimpată. De cealaltă parte, Mike împinse o ușă solidă săpată în deal. Arkadi observă pentru prima oară că avea o pușcă.

Stelele păreau foarte aproape. Ursa Mică era în continuare înlănțuită de Steaua Polară. Brațul lui Orion se arcuia către orizont, ca și cum ar fi semănat stele. În cele zece luni pe Marea Bering, Arkadi nu mai văzuse o noapte atât de senină, deși cele două constelații fuseseră mereu acolo, deasupra ceții.

Ocoli focul și se apropie de ușă. Era din fier, într-un cadru de beton, o intrare într-un buncăr din vremea războiului. Betonul era crăpat și pătat cu rugină, dar făcuse față anilor și vandalilor. Un lacăt nou, care atârna desfăcut de toartă, arăta că cineva luase buncărul în stăpânire. Ușa alunecă ușor în balamalele unse.

— Mike, strigă el.

Pe podea ardea o lampă de kerosen, și în lumina ei Arkadi văzu că cineva își dăduse osteneala să transforme buncărul într-un atelier pescăresc. Din tavan atârna artistic un năvod. Pe ziduri erau rafturi cu stele de mare, cochilii de abalone[34] și fălci de pui de rechin. În încăpere mai erau un pat pliant, o bibliotecă improvizată din lăzi de fructe pline cu volume broșate și reviste și niște butoaie în care erau năvoade rupte, cârlige de remorcare strâmbe și dopuri crăpate.

Când văzu pușca lăsată pe pat, Arkadi se relaxă.

— Mike?

Pe o estradă, ocupând în întregime centrul buncărului, se afla cel mai mare caiac pe care-l văzuse Arkadi în viața lui. Avea cel puțin șase metri în lungime, era jos și îngust, cu două deschideri rotunde în punte și, deși numai pe jumătate

---

[34] Melci marini comestibili, cunoscuți și sub numele de urechi de mare.

terminat, inspira deja o grație aerodinamică. Arkadi își aminti vocea din înregistrările Zinei descriind o baidarka, o barcă indigenă, cu care vorbitorul avea de gând să vâslească în jurul *Stelei Polare*. Cu cât examina mai mult barca, cu-atât era mai impresionat. Chila era de lemn, cu îmbinările din os. Coastele erau din lemn arcuit, legat cu vine uscate de animal. Nu văzu un singur cui în toată construcția. Numai învelișul exterior al ambarcațiunii făcea un compromis cu vremurile moderne: o țesătură din fibre de sticlă cusută de rama tambuchiului din spate cu fir de nailon și fixată cu un hemostat. Pe un banc de lucru erau împrăștiate tot felul de dălți și pile, ace marinărești și gheme de sfoară, pensule, o mască de gaze, un uscător de păr electric și cutii de douăzeci de litri de rășină epoxidică. Rășina era o substanță volatilă. Găleți de nisip înconjurau bancul, și în aer se simțea mirosul toxic provenit de la rășina care fusese deja aplicată pe învelișul caiacului.

— Ieși afară, strigă Arkadi. Vreau numai să stăm puțin de vorbă.

Privind partea din fața a caiacului, despicată și cu vârful încovoiat, Arkadi și-o putea imagina legănându-se pe ocean, înfruntând valurile cu ușurință. Înțelegea și de ce se simțise Zina atât de atrasă către Mike. „Un om al mării", îl numise ea, un romantic care visa să plutească alături de ea pe întregul Pacific. Ce diferit față de Arkadi, care-și dorea numai să stea pe uscat.

Prezența uscătorului de păr însemna că trebuia să existe și curent electric. Arkadi găsi un prelungitor pe podea și-i urmă firul până la o pătură atârnată de peretele din fund. O trase la o parte și descoperi că buncărul avea o a doua cameră, mai mică. Acolo se afla un generator cu motorină, oprit, cu o conductă de evacuare a gazelor. Se răsturnase un bidon de combustibil, iar lumina unei lanterne se revărsa în jur.

Lângă prag, Mike zăcea cu fața în jos și cu brațele desfăcute, ca și cum ar fi îmbrățișat podeaua dură. Ochiul stâng

al aleutului era deschis și lucea ca o piatră umedă, întunecată. Arkadi nu-i simțea nici respirația, nici pulsul. Pe de altă parte, nu se vedeau nici urme de sânge. Când intrase în buncăr, Mike era cu numai câțiva pași în fața lui, aprinsese lampa cu kerosen, apoi se îndreptase către generator. Și bărbații tineri pot face atac de cord.

Îl răsuci pe aleut pe spate, îi descheie cămașa și-l lovi în piept, în timp ce Mike îl privea cu un singur ochi.

— Haide, îl îndemnă Arkadi.

Mike purta un medalion religios pe un lanț cu mătănii de metal. Medalionul scotea un clinchet, undeva în zona cefei, ori de câte ori Arkadi îi presa pieptul. Era prea cald ca să fie mort, prea tânăr și prea puternic, și avea o barcă pe jumătate construită.

— Haide, Mihail!

Arkadi deschise gura lui Mike, suflă aer în ea și inhală aroma berii. Îi presă din nou pieptul, ca și cum ar fi putut deștepta pe cineva aflat înăuntru. Medalionul zornăia, iar Mike îl privea cu un ochi încețoșat.

Sau o fi avut un atac cerebral, se gândi Arkadi, și-i vârî degetele în gură ca să-i tragă limba afară. Atinse un corp dur și, când își retrase mâna, vârfurile degetelor îi erau pătate cu roșu. Deschise gura lui Mike cât de larg putu, îi cercetă interiorul cu lanterna și descoperi un vârf ascuțit ieșindu-i din limbă ca un spin de argint. Întoarse capul băiatului, cu delicatețe, și dădu la o parte părul negru și des de la baza craniului, descoperind două ovaluri de oțel care dădeau impresia că în plete s-ar fi încurcat un binoclu de pe vremuri. Americanii aveau tot felul de mode: cercei, inele groase pe degete, brățări de piele sau codițe împletite. Dar cele două ovaluri strălucitoare erau înfipte în cap. Erau mânerele unei foarfeci care fusese înfundată pe jumătate în craniu, cu eficiența unui spărgător de gheață, fără să lase mai mult de o picătură sau două de sânge. De ea se lovea medalionul de metal al lui Mike. O singură mână nu

aplaudă, un medalion nu zornăie singur. Când Arkadi îl culcă la loc, trupul se lăsă inert, cu recunoștință parcă.

Volovoi pătrunse în buncăr. În urma lui venea Karp.

— E mort, zise Arkadi.

Ofițerul secund și șeful de echipă păreau mai interesați de buncăr decât de cadavru.

— Alt sinucigaș? întrebă Volovoi privind în jur.

— Se poate spune și asta, răspunse Arkadi ridicându-se. E Mike, de pe *Eagle*. L-am urmărit și a ajuns aici doar cu un minut înaintea mea. Nimeni n-a ieșit. Oricine l-a ucis e încă aici.

— Sunt convins, zise Volovoi.

Arkadi plimbă raza lanternei în jurul celei de-a doua încăperi a buncărului. Cu excepția generatorului, nu erau decât pereții goi, mâzgăliți cu graffiti. Într-un colț era o băltoacă, iar deasupra ei un stâlp pătat de rugină ce ducea în sus, către o trapă închisă încastrată în tavanul construit să reziste la bombardamente. Trapa nu putea fi atinsă, deși se vedeau două flanșe rupte ce susținuseră, cândva, niște trepte.

— Trebuie să fi existat o frânghie sau o scară, spuse Arkadi. Probabil, cel care a ieșit a tras-o după el, apoi a închis trapa.

— Am venit în urma ta.

Karp luă pușca de pe pat și o contemplă admirativ.

— N-am văzut pe nimeni.

— De ce îl urmăreai pe american? întrebă Volovoi.

— Haideți să căutăm afară, zise Arkadi.

Karp îi blocă drumul.

— De ce-l urmăreai? întrebă din nou Volovoi.

— Ca să-l întreb despre Zin...

— Ancheta aia s-a încheiat, îl întrerupse Volovoi. Ăsta nu-i un motiv acceptabil să urmărești pe cineva. Sau să părăsești nava încălcând ordinele, să dispari dintre compatrioții tăi, să te strecori singur noaptea într-un port străin.

Dar nu mă surprinde. Nu mă surprinde nimic din ceea ce faci. Lovește-l!

Karp îl izbi pe Arkadi între omoplați cu țeava armei, apoi își luă un avânt calculat, ca un fermier care mânuiește o coasă, și-l lovi cu latul puștii în dosul genunchilor. Arkadi căzu la podea, icnind de durere.

Volovoi se așeză pe patul pliant și-și aprinse o țigară. Luă din dulap o revistă des răsfoită, o deschise la mijloc și o aruncă, cu o expresie de dezgust pe chipul lui rozaliu.

— Asta demonstrează că am dreptate. Ai mai ucis și înainte, conform dosarului tău. Acum vrei să fugi, să treci de partea cealaltă, să-ți dezonorezi tovarășii și nava cu prima ocazie care ți s-a ivit. L-ai ales pe cel mai slab de înger dintre americani, pe acest localnic, și când n-a vrut să te ajute, l-ai omorât.

— Nu.

Volovoi îi aruncă o privire lui Karp și șeful de echipă împinse cu putere arma, lovindu-l pe Arkadi în coaste. Jacheta absorbi ceva din forța loviturii, dar Karp era puternic și se dovedea un asistent entuziast al lui Volovoi.

— Scrisoarea pe care a scris-o Zina înainte să se sinucidă, continuă Volovoi, a fost găsită în patul ei. Am întrebat-o chiar eu pe Natașa Ceaikovskaia de ce n-ai controlat patul. Ea mi-a spus că l-ai verificat, dar că n-ai pomenit de nicio scrisoare.

— Pentru că nu era acolo.

În ciuda aerului rece și umed din buncăr, ofițerul secund transpira. Era de vină și urcușul, plus că Arkadi știa din experiență că interogatoriul era muncă grea pentru toți cei implicați. În lumina lămpii, tunsoarea scurtă a lui Volovoi părea o coroană de săgeți luminoase. Desigur, Karp, care făcea toată munca grea, transpira ca zeul Vulcan în fața forjei.

— M-ați urmărit amândoi? întrebă Arkadi.

— Eu pun întrebările. Ăsta tot nu înțelege, i se plânse Volovoi lui Karp.

Karp îl lovi pe Arkadi cu piciorul în stomac. Până acum era muncă polițienească de rutină, își spuse Arkadi. Încă mai erau în faza de intimidare, nu se petrecuse nimic ireparabil. Apoi șeful de echipă apăsă patul armei pe gâtul lui Arkadi, imobilizându-l la podea, și-i administră un șut mai zdravăn, ce părea să-și propună să-i treacă prin stomac și să-i iasă prin spinare.

— Oprește-te, zise Volovoi.

— De ce? întrebă Karp.

Își ridicase piciorul ca să-i administreze o a treia lovitură.

— Așteaptă.

Volovoi zâmbea cu indulgență. Un lider nu putea să-i explice totul unui asociat.

Arkadi se ridică într-un cot. Era important să nu fie complet inert.

— Mă așteptam la una ca asta, zise Volovoi. Restructurarea o fi necesară la Moscova, dar suntem departe de Moscova. Aici știm că dacă ridici o piatră, stârnești șerpii de sub ea. O să dăm un exemplu.

— Un exemplu de ce? întrebă Arkadi, încercând să participe la conversație.

— Un exemplu despre cât e de periculos ca elemente de soiul tău să fie încurajate.

Arkadi se trase mai în spate, rezemându-se de bancul de lucru. Nu se ridică prea mult; nu voia să pară că stă prea confortabil.

— Nu mă simt deloc încurajat, zise el. Vă gândeați la un proces?

— Fără proces! interveni Karp. Nu l-ați văzut ce bine se descurcă în fața unui judecător, cum întoarce cuvintele....

— Nu l-am omorât eu pe băiatul ăsta, zise Arkadi. Dacă nici voi nu l-ați omorât, atunci cel care a făcut-o coboară dealul chiar acum.

Se feri la timp, pentru că văzuse patul armei punându-se în mișcare, așa că, în loc să-i zdrobească fața, lovitura mătură

cutiile de pe bancul de lucru. Îngrijorarea lui Arkadi creștea, căci, deși putea suporta o bătaie autorizată, păstrată între anumite limite, situația de față părea să scape cu totul de sub control.

— Tovarășe Korobeț! îl avertiză Volovoi pe Karp. Ajunge!

— O s-o țină tot așa cu minciunile, zise Karp.

— Korobeț nu e un intelectual, îi spuse Volovoi lui Arkadi, dar este un muncitor extraordinar și acceptă ordinele Partidului, ceea ce tu n-ai făcut niciodată.

Cu excepția dungii albe din mijlocul frunții înguste, unde pielea fusese îndepărtată, fața lui Karp era roșie.

— Ordinele dumneavoastră?

Arkadi se ghemui mai aproape de un cuțit pentru cioplit care căzuse pe jos odată cu cutiile.

— L-am prins încercând să fugă, l-am prins c-a omorât pe cineva, insistă Karp. Nu trebuie neapărat să-l predăm viu.

— Nu tu decizi, zise Volovoi. Există întrebări importante la care trebuie să aflăm răspunsul. Cum ar fi: cine, știind cât de periculoasă și instabilă e personalitatea lui Renko, l-a convins pe căpitan să-i dea drumul într-un port străin? Ce punea Renko la cale cu gașca asta de americani? Noua Gândire este necesară ca să sporească productivitatea muncii, dar în materie de disciplină politică, țara noastră a devenit cam neglijentă. Acum un an, n-ar fi avut voie să pună piciorul pe țărm. De aceea e important să fie dat exemplu!

— N-am făcut nimic, zise Arkadi.

Volovoi își pregătise deja răspunsul.

— În primul rând, ești vinovat pentru modul instigator în care ți-ai desfășurat ancheta, încercarea de a-i influența pe căpitanul mult prea încrezător și pe întreg echipajul *Stelei Polare,* plus fuga ta de îndată ce ai pus piciorul pe un teritoriu străin. Cine știe în ce te-ai mai băgat? O să întoarcem toată nava pe dos, o să desfacem fiecare perete etanș și fiecare container. Marciuk o să priceapă mesajul. Toți căpitanii o să-l priceapă.

— Dar Renko nu e contrabandist, zise Karp.

— Cine știe? În plus, noi întotdeauna găsim ceva. Când am să-mi termin treaba, *Steaua Polară* o să fie bucăți-bucățele.

— Asta numiți dumneavoastră restructurare? întrebă Karp.

Volovoi își pierdu răbdarea.

— Korobeț, n-am de gând să dezbat subiecte politice cu un condamnat!

— Îți arăt eu dezbatere, zise Karp.

Ridică de pe podea dalta înainte ca Arkadi s-o poată apuca, se întoarse către patul pliat și înfipse lama până la mâner în gâtul lui Volovoi.

— Așa fac dezbateri condamnații, zise Karp apucându-l pe Volovoi de ceafă și apăsând ca să intre mai bine lama.

Volovoi se zbătu, împroșcând zidul cu un jet de sânge. Fața i se umflă. Ochii i se holbară de uimire.

— Ce? Nu mai ții niciun discurs? întrebă Karp. Restructurarea răspunde cerințelor... cui? Nu te-aud! Vorbește! Restructurarea răspunde cerințelor clasei muncitoare, ar trebui să știi asta!

Un om care ridică greutăți se menține în formă, dar nu se compară cu cineva care depune muncă fizică. Era evident că mușchii lui Volovoi erau o nimica toată față de forța lui Karp. Ofițerul secund se zbătu, dar șeful de echipă îi ținu cuțitul înfipt în gât cu ușurința cu care o mână manevrează o manetă. Așa se proceda în lagăre, când *urka* descoperea un informator printre ei. Întotdeauna în gât.

— Cerințe de a munci mai mult? Serios? zise Karp.

Chipul lui Volovoi începu să se închidă la culoare, iar ochii să se albească, ca și cum toate prelegerile din el ar fi fost gâtuite înăuntru și presiunea lor crescândă l-ar fi înăbușit. Limba îi ieși din gură, aproape atingând bărbia.

— Credeai c-o să te pup în cur toată viața? întrebă Karp.

Fața lui Volovoi se înegri. Mișcările lui convulsive făcură patul să se lovească de zid, iar brațele i se întinseră

spasmodic. Ochii încă-i mai păreau plini de mirare, ca și cum ar fi privit pe altcineva, pentru că lui nu i se putea întâmpla una ca asta.

Nu, își spuse Arkadi, Volovoi nu mai este surprins. E mort.

— Trebuia să fi tăcut din gură, îi zise Karp lui Arkadi, smucind dalta într-o parte și-n alta înainte s-o scoată din rană.

Arkadi voia să se repeadă către ușă, dar nu fu în stare decât să se ridice în picioare și să apuce o cutie de rășină cu care să se apere.

— Te-a luat valul.

— Da, recunoscu Karp. Dar cred că ei o să spună că pe tine te-a luat valul.

Volovoi stătea în continuare în capul oaselor, ca și cum ar fi putut să se alăture oricând conversației. Părea să fi explodat de la gât la piept, sub greutatea sângelui.

— Ai fost vreodată internat într-un spital la psihiatrie? întrebă Arkadi.

— Dar tu? Vezi? zâmbi Karp. Oricum, eu am fost vindecat. Sunt un alt om. Să te-ntreb ceva.

— Spune.

— Îți place Siberia?

— Ce?

— Opinia ta mă interesează. Îți place Siberia?

— Sigur că da.

— Ce căcat de răspuns e ăsta? Eu iubesc Siberia! Frigul, taigaua, vânătoarea, tot, dar mai ales oamenii. Oameni adevărați, localnicii! Ăia din Moscova fac pe durii, dar sunt ca niște broaște țestoase. Du-i în est, scoate-i din carapacea lor și poți să-i strivești în picioare. Siberia e cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat. E ca acasă.

— Foarte bine.

— Păi numai vânătoarea... spuse Karp ștergând lama pe mâneca lui Volovoi. Unii se duc cu elicopterul și trag cu Kalașnikovul. Mie îmi place Dragunovul, o pușcă de

vânătoare cu lunetă. Câteodată nici măcar nu trag. Iarna trecută, a ajuns un tigru în Vladivostok și a început să omoare câinii. Un tigru sălbatic în centrul orașului. Firește că miliția l-a împușcat. Eu nu l-aș fi omorât, să știi. L-aș fi scos din oraș și i-aș fi dat drumul. Asta-i diferența dintre noi doi: eu n-aș fi ucis tigrul.

Îl rezemă pe Volovoi de zid.

— Cât timp crezi că poate să stea așa? Mă gândeam să fac un set de doi. Știi, de dragul simetriei.

Simetria era întotdeauna o obsesie interesantă, gândi Arkadi. De ușa buncărului atârna un lacăt, își aminti el. Dacă reușea să ajungă afară, putea să-l încuie pe Karp înăuntru.

— Dar n-ar arăta bine, zise el. Nu poți să lași aici trei victime, e chestie de matematică. Nu am cum să fiu și eu tot o victimă.

— Nu ăsta era planul inițial, mărturisi Karp, dar Volovoi era așa un nemernic. Toată viața am ascultat de idioți ca el și ca tine. Zina...

— Zina?

— Cuvintele, zicea Zina, te eliberează, te doboară sau te întorc pe dos. Fiecare cuvințel e o armă, un lanț sau o pereche de aripi. N-ai cunoscut-o pe Zina. Și nici tu n-ai cunoscut-o pe Zina, se întoarse el către Volovoi.

Cu capul înclinat într-o parte, comisarul politic părea să asculte.

— Invalidul nu vrea să stea la dezbateri cu cei din lagărele de muncă? Aș putea eu să-ți zic niște povești din lagăre...

Se întoarse către Arkadi și continuă:

— Mulțumită ție!

— O să te trimit din nou acolo.

— Da, dacă poți, zise Karp, desfăcându-și larg brațele ca și cum ar fi spus în sfârșit, acum am ajuns la subiect, un subiect dincolo de vorbe, la care se pricepea. Ar fi trebuit să rămâi pe vas, adăugă el, ca o concluzie personală.

Arkadi azvârli cutia cu rășină inflamabilă și Karp ridică aproape cu nepăsare brațul, făcând-o să ricoșeze. Arkadi străbătu camera din doi pași și deschise ușa, dar mâna lui Karp se întinse după el și-l trase înapoi. Arkadi se strecură pe sub brațul cu cuțitul și-l apucă de încheietură folosind o priză pe care o învățase de la un instructor de miliție din Moscova, ceea ce-l făcu pe Karp să râdă apreciativ. Dădu drumul cuțitului, dar îl împinse pe Arkadi în dulapul cu cărți. Volume zburară prin aer ca păsările.

Arkadi se repezi din nou către ușă, dar Karp îl ridică și-l aruncă pe deasupra caiacului, în zidul din spate, făcând fălcile de rechin și cochiliile iridescente să cadă zornăind pe podea. Împinse barca deoparte dintr-o lovitură. În ciuda forței sale, adoptase poziția ghemuită preferată de *urka*, cu două degete întinse către ochii adversarului, stil pe care Arkadi îl mai întâlnise. Se strecură pe sub brațul întins și-l plesni pe Karp din plin peste gură, dar asta nu opri înaintarea șefului de echipă, așa că Arkadi îl lovi în stomac, ceea ce era ca și cum ar fi încercat să înfigă o sondă în beton, apoi își repezi cotul în bărbia acestuia și Karp căzu într-un genunchi.

Mugind, Karp se năpusti asupra lui Arkadi și-l aruncă ba într-un perete, ba într-altul, până când Arkadi se prinse de plasa de pescuit care atârna din tavan. Când Karp îl trase jos, cu tot cu o bucată din plasă, Arkadi i-o înfășură în jurul capului și-i lovi picioarele. Se repezi pentru a treia oară spre ușă, se împiedică de coastele expuse ale bărcii și, până să se ridice, Karp îl prinse de gleznă. La podea, nu avea nicio șansă împotriva greutății șefului de echipă. Karp se târî deasupra lui, ignorând loviturile pe care le primea, până când Arkadi îi răsturnă în cap butoiul plin cu cârlige de remorcare.

Arkadi se zbătu și se eliberă. Tocmai încerca să deschidă ușa, când un butoi îi trecu pe lângă ureche și o izbi, închizând-o la loc. Karp îl smulse de lângă ușă și-l azvârli pe pat alături de Volovoi. Parcă în semn de simpatie, mortul se lăsă

pe umărul lui Arkadi. Karp își scoase din jachetă propriul cuțit, cel cu lamă dublă pe care pescarii erau sfătuiți să-l poate cu ei pretutindeni pentru situații de urgență. Arkadi găsi pe pat cuțitul pentru cioplit pe care Karp îl scăpase ceva mai devreme.

Karp fu mai iute și lovitura lui l-ar fi putut spinteca pe Arkadi de la buric în sus, dar Volovoi își pierdu exact atunci echilibrul și se prăbuși pe o parte, în fața lui Arkadi. Cuțitul se înfipse în trupul ofițerului secund și, pentru o clipă, cu lama imobilizată în ținta nepotrivită, Karp rămase descoperit de la inimă la gât. Arkadi ezită. Apoi fu prea târziu. Karp răsturnă patul, prinzându-l între pat și zid. În încercarea de a se ridica, Arkadi pierdu cuțitul.

Karp îl ridică pe sus și-l azvârli peste trupul lui Mike, în camera cea mică. Șeful de echipă se opri cât să-și elibereze cuțitul din trupul lui Volovoi și-l urmă. Arkadi cu greu ar fi putut să urnească din loc generatorul, dar reuși să ridice canistra de motorină. Karp se aștepta la asta, așa că se înclină și lăsă canistra să-i zboare pe deasupra capului înainte să pășească peste Mike.

Răsună un zăngănit de sticlă spartă. Sunetul trebuie să se fi auzit înainte să intre Karp în încăpere, dar Arkadi avea să-și amintească mereu expresia de surpriză de pe chipul bărbatului numai pe fundalul unei străluciri albe, ca și cum în spatele lui ar fi răsărit deodată un soare. Explozia lămpii cu kerosen și a canistrei cu motorină fu urmată de șuieratul rășinii epoxidice vărsate, care se aprindea la rândul ei. Pe măsură ce motorina se răspândea, cărțile împrăștiate în încăpere luară și ele foc, urmate de cearșafurile mototolite de pe pat și de colțul bancului de lucru. Karp încercă din nou să-l înjunghie pe Arkadi, dar fără tragere de inimă, descumpănit. Urmă o a doua explozie, când o găleată de rășină sări în aer, aruncându-și flăcările până în tavan. Un fum gros, acru, de culoare brună, se aduna în partea de sus a încăperii.

— Chiar mai bine-așa, zise Karp.

Îl amenință pentru ultima oară cu cuțitul și se năpusti în fugă în camera în flăcări. Arăta ca un demon care se retrăgea în iad. Deschise ușa buncărului și se opri cât să-l privească pe Arkadi peste umăr, cu ochii luminați de incendiu. Apoi se repezi afară și ușa se închise.

Baidarka luă foc, cu coastele desenându-se negre în spatele învelișului translucid, care transpira mărgele de rășină deja în flăcări. Tavanul era deja complet ascuns de fumul toxic, care înainta ca un nor de furtună. Arkadi rămase în picioare lângă trupul lui Mike. O scenă remarcabilă, își zise. Furtună, foc, aleutul ce părea să se întindă către barca în flăcări, Volovoi pe rugul lui răsturnat, cu o mânecă aprinsă de vâlvătaie. Își aminti o frază pe care o citise într-un ghid franțuzesc: „Merită vizitat". Uneori, în momente de panică, mintea făcea asemenea lucruri, plecând în călătorii de ultimă clipă. Avea de ales: să ardă într-una dintre camere sau să moară sufocat în cealaltă.

Astupându-și gura cu mâna, Arkadi străbătu în fugă camera în flăcări și se izbi în ușă. Cedă. Nu era încuiată, ci numai blocată de Karp, care o ținea de afară. La fel ca în cazul magaziei de pește. Ideile simple erau cele mai bune. Flăcările înaintau către picioarele lui Arkadi. Se aplecă pe sub pătura de fum, gâfâind între două accese de tuse. Era nevoie de cinci minute, maxim zece, după care Karp putea deschide ușa ca să vadă rezultatele.

Arkadi blocă ușa pe dinăuntru cu zăvorul. Cunoscuse cândva un medic legist care spunea că talentul lui Renko nu era acela de a scăpa din situații dezastruoase, ci de a le complica. Ținându-și răsuflarea, înaintă cu greu printre flăcări, concentrându-și atenția asupra unui butoi pe care îl salvă de foc și-l cără în camera cealaltă. În butoi erau resturi, colecția lui Mike de plase rupte. Cu un ochi de pescar experimentat, alese cea mai lungă fâșie de plasă de nailon. Luminată de flăcări prin cadrul ușii, băltoaca din colț devenise un lac auriu și-i permitea să vadă cele două

flanșe rupte, două vârfuri ruginite de fier, sub trapa închisă. Puse butoiul cu gura în jos în băltoacă și se cocoță pe el. Ridicat pe vârfuri, putea arunca fâșia de plasă suficient de sus încât să ajungă la țintă. Trapa nu era închisă etanș și fumul începuse deja să se strecoare în cameră, alunecând de-a lungul tavanului, urmând curentul care-l conducea către locul unde Arkadi se balansa într-un echilibru precar. Chiar în clipa când plasa se agață de o flanșă, butoiul se răsturnă și se rostogoli departe de el. Cățărându-se pe plasă, auzi prin zgomotul ca de furtună al focului, zgomot de sticle sparte. Deschise trapa. Fumul se năpusti în sus, ca și cum ar fi încercat să-l tragă înapoi, dar el era deja afară, dincolo de întăriturile de pământ, rostogolindu-se pe iarba alunecoasă din cauza ceții, coborând către mare.

PARTEA A TREIA

Gheață

Capitolul 21

Primul semn că se apropiau de banchiză fu apariția unor bucăți de gheață spartă, albe și lunecoase ca marmura, care pluteau pe apa întunecată a oceanului. Deși *Steaua Polară* și cele patru pescadoare ce o însoțeau înaintau cu ușurință mânate de vântul nordic, la bord se răspândea un sentiment crescând de anxietate și de izolare. Sub punte se auzea un zgomot nou, al gheții frecându-se de coca pe linia de plutire. Pe punte, echipajul își examina dispozitivele care se înălțau deasupra cabinei de comandă și a macaralelor: antenele radar care se roteau lent, cercurile intersectate ale detectorului de emisii, antenele în formă de stea, antenele vergea și cele de sector ce-i asigurau navei radar, unde de înaltă frecvență, unde scurte, radio și orientare prin satelit. Gândul că lumea reală era undeva, departe, devenea din ce în ce mai pregnant, pe măsură ce bucățile rătăcite de gheață se transformau într-un labirint nesfârșit de ghețuri plutitoare, rotunde și șlefuite. Tot mai des, traulerele preferau să meargă unul după altul în siajul *Stelei Polare*, mai ales *Eagle*, care fusese proiectat pentru apele calde ale Golfului Mexic, nu pentru Marea Bering.

Spre seară vântul se înteți, ca și cum ar fi alunecat mai iute pe deasupra ghețurilor decât peste ape, și aduse cu el o ploaie fină care îngheța pe geamul cabinei de comandă. Toată noaptea, echipajul curăță gheața de pe punțile *Stelei Polare* folosind furtunuri cu apă adusă direct din boilere. Pescadoarele, și mai vulnerabile în fața greutății destabilizatoare a gheții, făcură la fel, așa că înaintau cu toții încet prin întuneric, ca la o paradă a vaselor cu aburi.

În zori, *Alaska Miss* se întoarse din drum, cu elicea avariată de un ghețar. Celelalte vase rămaseră pe loc, fiindcă acolo erau peștii. Când se lumină de ziuă, descoperiră că gheața se contopise într-o singură întindere solidă. În fața lor se vedea o întindere albă, fără repere distincte, sub cupola albăstruie a cerului. În urma *Stelei Polare* un culoar de apă de culoarea cărbunelui se întindea ca un șenal, în care traulerele, distanțându-se un kilometru jumătate unul față de altul, aruncară năvoadele. Dintr-un motiv sau altul, peștii bentonici[35], mai ales peștii sole, se adunau în bancuri pe fundul oceanului chiar sub banchiză. Năvoade de câte treizeci-patruzeci de tone erau scoase din apă, iar peștele, plasa și perișorii derapanți se acopereau imediat de cristale strălucitoare de gheață, de parcă traulerele ar fi adus la suprafață pietre prețioase. Într-un fel așa și era. Americanii se îmbogățeau, iar rușii își dublau cota zilnică.

Totuși, steagul *Stelei Polare* flutura în bernă, la jumătatea catargului. Întreaga cotă ce urma să rezulte din această călătorie era dedicată răposatului Feodor Volovoi. Familiei decedatului îi fuseseră trimise mesaje de condoleanțe. Din partea sediului flotei din Vladivostok și de la birourile companiei din Seattle fuseseră primite mesaje de susținere. Posomorât, Slava Bukovski acceptă decizia celulei de partid de a prelua el obligațiile comisarului politic. Volovoi avea să fie transportat până acasă în magazia de mâncare numărul doi, într-un sac de plastic, alături de cel ce conținea trupul Zinei Paceașvili, care fusese la rândul său transferat, pentru că era necesar întreg spațiul din magazia de pește. Se zvonea la bord că gâtlejul ofițerului secund nu prezenta doar semne de arsură. În calitate de reprezentant al sindicatului responsabil cu scrierea certificatului de deces, Slava negase aceste zvonuri, dar în ciuda noilor sale însărcinări, ofițerul de rangul trei părea mai degrabă lovit

---

[35] Pești care trăiesc și se hrănesc pe fundul apei.

de depresie decât inspirat de noua oportunitate din cariera sa. Pe Arkadi încă îl dureau toate oasele după bătaia încasată de la Karp, dar nu mai rău decât dacă s-ar fi rostogolit din capul unei scări foarte înalte.

La banda cu slin, la fiecare zece minute se scurgea prin jgheab câte o jumătate de tonă de sol cu aripioare galbene, ca un torent rapid. Trebuia eviscerat, curățat și tăiat. Peștele era acoperit de gheață, așa că Obidin, madam Malțeva, Mer și ceilalți aveau mâinile amorțite din vârfurile degetelor și până la umeri. Pe lângă zgomotul fierăstraielor și murmurul neîncetat al radioului care transmitea melodii vesele, se auzea gheața izbindu-se de cocă. Prova *Stelei Polare,* capabilă să spargă gheața, fusese proiectată să străpungă straturi înghețate cu grosimea de un metru. Totuși, bordajul protesta. Uneori, tot peretele etanș vibra, iar plăcile se îndoiau și se îndreptau cu un zgomot de tobă.

Răsucind peștele în jurul fierăstrăului, Natașa îi arunca din când în când lui Arkadi o privire întrebătoare, dar el asculta înaintarea navei, gheața opunând rezistență apoi crăpând sub presiunea provei, cu un zgomot ca și cum pământul însuși s-ar fi despicat.

Marciuk arăta de parcă ar fi escaladat un munte. Ceața, nicicând prea departe, se întorsese sub forma unei burnițe care îngheța pe geamul cabinei de comandă, așa încât căpitanul fusese silit să iasă pe puntea superioară. Paltonul, cizmele, mănușile fără degete și șapca de căpitan erau acoperite de chiciură care le sublinia fiecare cută, iar barba îi sticlea de la bruma topită. Acum, că revenise în spatele biroului său, pe podeaua de sub el începuse să se adune o băltoacă. Urechile înroșite demonstrau că Marciuk nu renunțase la șapca lui de căpitan în favoarea căciulilor cu apărători pentru urechi la care ar fi recurs alții, mai slabi de înger. Anton Hess nu ieșise afară pe punte, dar cu toate astea, era îmbrăcat cu două pulovere și avea mănuși la fel ca ale lui Marciuk. Navele sovietice

erau supraîncălzite. Mândria oricărui cămin rusesc este căldura. Dar nimic nu putea rămâne cald prea mult timp pe banchiza de gheață. Sub fruntea acoperită de păr rebel, ochii lui Hess erau încercănați de oboseală. Erau doi bărbați puternici și totuși păreau nesiguri, chiar înspăimântați. Navigau pentru prima oară în viețile lor pe o navă de pe care lipsea câinele de pază al partidului. Mai rău decât atât, câinele de pază era mort în frigider.

Lângă Arkadi stătea Slava Bukovski, care prin expresia lui încerca să sugereze că nu-i convenea această apropiere. Era același grup care se adunase și cu câteva zile în urmă în cabina căpitanului, cu o singură, evidentă, excepție.

— Îmi cer iertare că nu ne-am întâlnit când am ridicat ancora, zise Marciuk. Situația era neclară. In plus, atenția mea trebuie să se îndrepte asupra radioului ori de câte ori ne apropiem de ghețari. Americanii nu-s obișnuiți cu așa ceva, așa că trebuie să-i țin de mână. Deci, tovarășe Bukovski, eu ți-am citit deja raportul, dar ceilalți vor probabil să afle ce scriem în el.

Slava profită de ocazie ca să facă un pas înainte, îndepărtându-se de Arkadi.

— Raportul meu se bazează pe raportul americanilor. Îl am aici.

De cum deschise servieta, hârtiile lui Slava se împrăștiară pe covor. Arkadi se gândi că dacă Marciuk ar fi avut o coadă, acum aceasta ar fi zvâcnit nervos.

Ofițerul de rangul trei găsi hârtia pe care o căuta. Citi cu voce tare:

— Autoritățile competente din Dutch Harbor...

— Care sunt acelea? îl întrerupse Hess.

— Șeful brigăzii locale de pompieri. A spus că pare să fie vorba despre un foc izbucnit accidental, continuă Slava. Localnicul numit Mihail Krukov fusese avertizat în mai multe ocazii cu privire la pericolul de a utiliza substanțe volatile la construirea bărcilor sale, iar la fața locului s-au

descoperit o lampă cu kerosen, motorină și alcool. Accidentul a avut loc într-o clădire de beton datând din perioada războiului, un buncăr cu aerisire insuficientă, iar generatorul pe care îl folosea Krukov nu avea niciun dispozitiv de protecție. Se pare că localnicii au luat în folosință fără permisiune o serie de construcții militare abandonate. Krukov era cunoscut în plan local drept un soi de constructor de bărci. Autoritățile americane presupun că i-a arătat una lui Volovoi, că au împărțit o sticlă de băutură și că în acel spațiu închis s-a produs cumva un accident ce a dus la spargerea lămpii cu kerosen, care a aprins substanțele toxice, iar acestea, la rândul lor, au explodat. Feodor Volovoi a fost, se pare, ucis instantaneu de fragmentele de sticlă proiectate prin aer în urma exploziei. Localnicul, din câte se pare, a murit din cauza arsurilor și a intoxicării cu fum.

— Mihail Krukov? zise Marciuk ridicând din sprâncene. Un nume rusesc?

— I se spunea Mike, zise Slava.

— Erau beți? întrebă Hess. Asta sugerează autoritățile competente?

— La fel ca și-ai noștri, localnicii sunt cunoscuți pentru abuzul de alcool.

Marciuk zâmbi ca un om care a auzit o glumă în drum spre spânzurătoare. Tot zâmbind, se întoarse către Arkadi.

— Volovoi nu bea și detesta bărcile. Dar ăsta-i raportul. Asta ar trebui să le spun celor de la Vladivostok. Am cumva senzația că ai avea ceva de adăugat.

Nava lovi o banchiză mai mare și se cutremură. Arkadi așteptă până vasul o depăși, scrâșnind, înainte să răspundă.

— Nu, zise el.

— Nimic? întrebă Marciuk. Te credeam o sursă de surprize pe care mă pot baza.

Arkadi ridică din umeri. Îl întrebă pe Slava, ca și cum de-abia acum i-ar fi venit ideea:

— Cine a găsit cadavrele?

— Karp.

— Karp Korobeț, unul dintre șefii de echipă, îi spuse căpitanul lui Hess. Îl căuta pe Volovoi împreună cu un inginer de pe *Eagle*.

— Ridley, zise Slava. El i-a arătat lui Karp drumul către bunker.

— La ce oră au descoperit cadavrele? întrebă Arkadi.

— Pe la ora 22.00, zise Slava. Au fost nevoiți să spargă ușa.

— Ai auzit? sublinie Marciuk cuvintele. Au fost nevoiți să spargă ușa. Fusese încuiată pe dinăuntru. Asta-i partea care-mi place.

— Karp și Ridley au intrat în buncăr? îl întrebă Arkadi pe Slava. Au cercetat?

— Presupun că da.

Slava tresări când Marciuk își lovi șapca de una dintre cizme, ca s-o scuture de apă. Căpitanul și-o puse din nou pe cap și-și aprinse o țigară.

— Continuă, îl încurajă el pe Slava.

— Volovoi a fost găsit în încăperea principală a buncărului, iar americanul în cea de-a doua, zise Slava. În această încăpere era un soi de trapă în tavan, dar n-a fost găsită nicio scară.

— Nu se putea urca spre trapă dinăuntru, zise Marciuk. E un mister.

— N-am văzut prea mult din Dutch Harbor, zise Arkadi.

— Serios? făcu Marciuk.

— N-am observat să fie vreun spital pe-acolo, continuă Arkadi. Cadavrele au fost examinate de un medic?

— Da, zise Slava.

— Într-un laborator?

— Nu, zise Slava, defensiv. A fost clar că era vorba despre un incendiu și o explozie, iar cadavrele erau aproape prea arse ca să poată fi deplasate.

— Americanii acceptă asta? întrebă Arkadi.

— Păi, altfel ar fi trebuit să trimită cadavrele cu avionul pe continent, și nu le putem lăsa trupul lui Volovoi, spuse Marciuk. Va fi examinat la Vladivostok. Oricum, căpitanul Morgan a acceptat raportul așa cum e.

— Așa de curiozitate, zise Arkadi, cine a ajuns următorul la fața locului după Korobeț și Ridley?

— Morgan, citi Slava.

— Și dumneavoastră acceptați raportul? îl întrebă Arkadi pe Marciuk.

— Firește. Mor doi oameni, unul de-al lor și unul de-al nostru, și aproape toate indiciile arată că s-au îmbătat și au murit în incendiu. Ăsta e soiul de mizerie pe care ne putem înțelege cu americanii să n-o mai pomenim. Cooperare, asta este deviza oricărui parteneriat.

Căpitanul își abătu privirea către Slava.

— Volovoi era un rahat cu ochi. Sper să-i poți ține locul.

Se întoarse din nou către Arkadi:

— Dar cum crezi tu că o să arate faptul că mă întorc acasă cu doi dintre membrii echipajului meu în saci de plastic? Ai idee ce circ o să iasă? Care o să fie viitoarea mea misiune? Încă se mai transportă bușteni pe apă în Kamceatka. Poate-mi rezervă și mie unul.

— Ai mers la țărm pe răspunderea mea, îi zise Hess lui Arkadi. Trebuia să aduni în continuare date despre fata aia moartă, Zina Paceașvili.

— Vă mulțumesc, zise Arkadi. A fost revigorant să mă aflu din nou pe uscat.

— Numai că acum avem trei decese, în loc de unul singur, insistă Hess, și având în vedere că Volovoi a fost un membru vigilent al Partidului, Partidul vrea să ne pună întrebări la întoarcerea acasă.

— Cumva, eu cred că ai o legătură cu toate astea, zise Marciuk uitându-se în continuare la Arkadi. Ai urcat la bord

– un deces. Te-ai dus pe țărm – alți doi morți. În comparație cu tine, Iona[36] era o rază de soare.

— Vezi, se pune întrebarea unde erai tu? zise Hess. Volovoi a plecat de la hotel ca să te caute. Nimeni nu v-a găsit nici pe tine, nici pe el, iar pe urmă comisarul e descoperit pe-un vârf de deal, carbonizat în compania unui indian...

— A unui aleut, zise Slava. Am scris în raportul meu.

— Un localnic, ce-o fi el, cu care Volovoi abia dacă vorbea înainte. Ce căuta Volovoi acolo, îmbătându-se? El, care n-a pus niciodată gura pe alcool, împreună cu un constructor de bărci în vârful unui deal? îl întrebă Hess pe Arkadi.

— Vreți să încerc să aflu?

Hess zâmbi la auzul răspunsului cu un fel de admirație profesională, ca și cum ar fi urmărit un portar care tocmai blocase un șut dificil, apoi trimisese mingea în plasa adversarului.

— Nu, nu, zise Marciuk. Nu mai vrem ajutorul tău. Îmi imaginez ce fețe ar face cei din Vladivostok, dacă am încerca să le explicăm cum de te-am însărcinat pe tine să investighezi moartea tovarășului Volovoi. Se va ocupa de asta tovarășul Bukovski.

— Din nou? Felicitări, îi zise Arkadi lui Slava.

— L-am interogat deja pe matelotul Renko, zise Slava. Spune că, după ce s-a despărțit de Susan, fiind beat și simțindu-se cam rău, a ieșit prin spatele hotelului și și-a pierdut cunoștința. Apoi nu-și mai amintește nimic până în momentul în care s-a trezit în apă, unde căzuse de pe doc.

— Izrail, directorul fabricii, zise Marciuk, mi-a povestit că zilele trecute te-a găsit beat în magazia cu pește, unde era să mori înghețat. Nu-i de mirare că ți-ai pierdut carnetul de partid!

---

[36] Aluzie la faptul că nava pe care se îmbarcase profetul Iona a fost lovită de furtuni și, ca să scape de ghinion, marinarii au fost siliți să-l azvârle pe acesta peste bord, unde a fost înghițit de un pește mare.

— Cei care beau pe ascuns sunt cei mai răi, aprobă Arkadi. Dar, căpitane, tocmai ați spus că ați acceptat raportul americanilor, care susține că a fost un incendiu stârnit accidental. Atunci ce anume investighează tovarășul Bukovski?

— Adun informații pentru propriile noastre concluzii, zise Slava. Asta nu înseamnă că o să pun și întrebări.

— Ăsta-i cel mai bun soi de investigație, aprobă Arkadi. În linie dreaptă, fără viraje periculoase. Apropo, se întoarse el către Hess, aș putea să-mi primesc înapoi cuțitul? Mi l-ați luat înainte să pornim spre țărm.

— Trebuie să văd unde l-am pus.

— Vă rog. E un bun al statului.

Marciuk își strivi țigara într-o scrumieră și privi prin hubloul acoperit de gheață.

— Ei bine, zilele tale ca anchetator s-au încheiat din nou. Moartea Zinei Paceașvili e o chestiune închisă până ajungem acasă. Domnilor, peștii ne așteaptă.

Se ridică, își trase pe ochi cozorocul șepcii, apucă chiștocul strivit și își aprinse de la el o nouă țigară. De la întoarcerea din Dutch Harbor, toată lumea fuma numai Marlboro.

— Îmi placi, Renko, dar atâta am de spus: dacă tovarășul nostru, Volovoi, n-a murit din pricina focului, dacă, de exemplu, i s-a tăiat gâtul, pe tine te-aș suspecta primul. Nu ne putem da seama cum ai reușit să omori doi oameni sau cum ai scăpat din incendiu. Îmi place căzătura aia în apă. Putea să atenueze mirosul de fum și să șteargă urmele de iarbă de pe cizme.

Își ridică gulerul hainei și continuă:

— Mă așteaptă americanii. E ca și cum ai conduce fetițe pe un lac înghețat.

Capitolul 22

Rezemată de parapetul de la pupa, Susan studia cu binoclul siajul *Stelei Polare*. Avea jacheta încheiată până la bărbie și purta mănuși și o căciuliță de lână, ca și cum ieșise să schieze.

— Vezi ceva? întrebă Arkadi.

— Mă uitam la *Eagle*. O navă proiectată pentru apele golfului n-are ce căuta aici.

— Te căutam.

— Amuzant, zise ea. Eu te evitam.

Din obișnuință, Arkadi se uită peste umăr să vadă dacă nu cumva Karp era prin preajmă.

— Asta-i cam complicat pe o navă, zise el.

— Așa se pare.

— Pot să mă uit și eu?

Ea îi întinse binoclul. Arkadi îl focalizã mai întâi asupra apei ce urca pe rampa *Stelei Polare,* valuri de un albastru aproape tropical înaintând și retrăgându-se prin canalul ruginit. Apa atât de rece părea un aliaj topit. Apa de mare începea să înghețe la -1 grade Celsius și, din cauza conținutului de sare, procesul începea nu prin solidificare, ci prin formarea unei pelicule transparente, ce unduia deasupra valurilor negre, devenind cenușie pe măsură ce îngheța.

Pescadoarele erau obligate să stea aproape de nava mamă. Prin lentile o văzu pe *Merry Jane* alunecând pe lângă *Eagle,* în timp ce ridica la bord un năvod, depunându-l, umflat și ud, pe punte. *Eagle* abia își arunca plasa și, când nava se ridică pe un val, Arkadi observă pe punte doi marinari în fâșuri galbene. Americanii nu foloseau grilaje de siguranță. Apa se scurgea nestingherită în susul și în josul

rampei, iar bărbații își temporizau expert fiecare mișcare, sărind pe traversele macaralei ori de câte ori valuri mai mari se spărgeau peste parapet. Lentilele binoclului erau de 10x50, așa că Arkadi văzu că cel care manevra amplificatorul hidraulic al macaralei era fostul polițist, Coletti. Cel de-al doilea pescar arunca peste bord crabii scăpați din năvod și abia când se întoarse Arkadi recunoscu sprâncenele arcuite și zâmbetul lui Ridley.

— E un echipaj din doi oameni? întrebă Arkadi. Nu l-au înlocuit pe Mike?

— Sunt capitaliști. E o porție mai puțin de împărțit.

Aruncarea năvodului era o operațiune dificilă până și în cele mai bune condiții, adică pe o mare calmă și cu mult spațiu de manevră. *Aurora* deja își încurcase echipamentul de traulare în elice și plecase, în dizgrație, către Dutch Harbor. În cabina cârmei, Morgan, purtând o șapcă de baseball și un hanorac, își împărțea atenția între acceleratia lui *Eagle* și comenzile vinciului din spatele lui.

— De ce n-ai rămas cu mine la hotel? întrebă Susan.

— Ți-am zis că Volovoi venea să mă ducă înapoi pe vas.

— Poate-ar fi trebuit. Ar fi mai multi oameni în viată în momentul ăsta.

Arkadi, căruia îi mergea mintea mai greu zilele-astea, lăsă în cele din urmă binoclul și observă că obrajii lui Susan nu erau roșii numai din cauza frigului. Ce-o fi crezut când o părăsise atât de brusc? Că e un laș? Un seducător? Mai degrabă un bufon.

— Îmi pare rău c-am plecat, zise el.

— Prea târziu. Nu fugeai numai de Volovoi. Te-am văzut de la fereastră traversând drumul. Îl urmăreai pe Mike.

Disprețul lui Susan părea să se materializeze prin aburii respirației.

— Îl urmăreai pe Mike, iar Volovoi te urmărea pe tine. Acum amândoi sunt morți, iar tu ești în voiaj la pol.

Arkadi venise cu gândul să-și ceară scuze, dar, ca întotdeauna, între ei părea să se afle o barieră pe care n-o putea trece. Oricum, ce-ar fi putut să spună? Că Mike era mort când îl ajunsese el din urmă? Că șeful de echipă model îi tăiase gâtul ofițerului secund, deși Karp avea martori că fusese în altă parte, iar Arkadi nu avea? Sau s-o întrebe la ce se uita în apă?

— Poți să-mi spui ce s-a întâmplat?

— Nu, recunoscu el.

— Să-ți spun ce cred eu. Cred că la un moment dat chiar ai fost vreun fel de anchetator. Te prefaci că încerci să afli despre Zina, dar, de fapt, ți s-a oferit o șansă să cobori de pe navă dacă poți să arunci vina asupra unuia dintre americani. Trebuia să fie Mike, dar acum, că a murit, trebuie să găsești alt vinovat. Ce nu înțeleg e ce-o fi fost în capul meu. În Dutch Harbor aproape că te-am crezut. După care te-am văzut fugind după Mike.

Arkadi simți că-l ia cu călduri.

— Ai spus cuiva că l-am urmărit?

În ciuda mâniei, ea privi din nou în urmă, către *Eagle*. Arkadi se uită din nou prin binoclu. Din navă se vedeau doar catargele, apoi aceasta dispăru complet în spatele unui val și, când apăru, atât Ridley, cât și Coletti se cocoțaseră pe macara ca să se ferească din calea apei, care le-ar fi ajuns altfel până la genunchi. În cabina timonei, Morgan își pusese deja la ochi propriul binoclu și îl privea la rândul lui pe Arkadi.

— O să se țină aproape de noi, nu?

— Altfel o să rămână prins în ghețuri, zise Susan.

— E un tip dedicat?

Un val parcă sculptat din piatră șlefuită se ridică între Morgan și Arkadi, înspumat, se rostogoli către *Steaua Polară* căpătând viteză și se năpusti în sus pe rampa navei-fabrică. Morgan își păstră binoclul orientat asupra țintei sale.

— E un profesionist, zise ea.

— Vrei să-l faci gelos? întrebă Arkadi. De aia m-ai invitat în camera ta?

Susan ridică mâna să-l pălmuiască, apoi se opri. De ce? se întrebă Arkadi. Credea cumva că o palmă ar fi fost un gest prea banal, prea burghez? Nici vorbă! În serile de sâmbătă, tot metroul din Moscova răsuna de palme.

Difuzoarele navei scoaseră un țiuit. Era 15.00, ora selecției muzicale de la Radio Flota, care începu cu o rumba care te trimitea cu gândul la plaje din Cuba și la palmieri cu frunzele bătute de vânt. Maracas socialist pe ritmuri latino.

Arkadi zise:

— Muzica asta îmi amintește ceva, zise Arkadi. Înainte să coborâm în Dutch Harbor spuneai că pleci în vacanță. Suu-zăn, de ce te-ai întors pe nava asta sovietică pe care o urăști atât de tare? Pentru pește? Din entuziasmul de a atinge cota?

— Nu, dar m-am gândit că ar merita să te văd putrezind din nou la banda cu slin.

Cabina radioului era prima de la babord, în spatele punții de comandă. Când intră Arkadi, Nikolai, tânărul care condusese barca de salvare care-i dusese pe el și pe Hess la țărm în Dutch Harbor, rezolva fără entuziasm rebusul din *Soviet Sport*. Biroul lui Nikolai era ocupat de radiouri puse unul peste altul, de amplificatoare și de un șir de cotoare de cărți, inclusiv unul cu dunga roșie a codurilor secrete, dar rămăsese destul loc și pentru un rești și un ibric. Confortabil. Ritmurile de rumba se revărsau vesele din difuzoare. Nu era un serviciu neplăcut. Locotenenții adjuncți cu pregătire în electronică erau adesea repartizați pe navele de pescuit ca să facă un tur, în aparență civil, al porturilor străine. Chiar și în trening și în papuci, avea aerul unui ofițer nou-nouț, al cărui viitor era împodobit cu epoleți aurii. Nikolai își ridică alene privirea către Arkadi.

— Orice-ar fi, bătrâne, sunt ocupat.

Arkadi verifică să nu fie nimeni pe coridor, apoi închise ușa, răsturnă scaunul radiotelegrafistului și-i propti un picior în piept.

— Ți-ai tras-o cu Zina Paceașvili. Ai strecurat-o într-o stație de spionaj de pe nava asta. Dacă află șeful tău, o să ajungi într-un lagăr militar de muncă, și când o să ieși de acolo o să te consideri norocos dacă o să mai ai păr pe cap și dinți în gură.

Întins pe spate, Nikolai încă mai ținea creionul în mână, privindu-l cu ochi ca două lacuri de un albastru perfect.

— Minți.

— Atunci hai să-i spunem lui Hess.

Privind în jos, Arkadi îl văzu pe tânăr cuprins de spaimele cuiva aflat în cădere liberă, un om al cărui viitor promițător se transformase dintr-odată într-un abis.

— De unde știi? întrebă Nikolai.

— Așa mai merge.

Arkadi își ridică piciorul de pe pieptul lui și-l ajută să se scoale de jos.

— Poți să ridici scaunul. Așază-te!

Nikolai făcu de îndată ce i se ordonase, ceea ce era întotdeauna un semn bun. Arkadi dădu puțin mai tare sonorul difuzoarelor. Rumba se terminase și fusese înlocuită de un cântec popular bulgăresc.

În timp ce locotenentul aștepta încremenit, Arkadi se gândi cum să abordeze interogatoriul: să spună că a fost el însuși unul dintre iubiții Zinei, să-l șantajeze, să pretindă că e în continuare desemnat de conducerea navei să facă ancheta. Își dorea o abordare care să-l aducă pe culmile disperării pe ofițerul arogant din spionajul naval, ca și cum tânărul ar fi fost deja în ghearele celui mai detestat dintre dușmanii armatei. Alese în mod intenționat cuvintele, greu de crezut, cu care cei din KGB își începeau întotdeauna discuțiile informale.

— Nu-ți face griji. Dacă ești cinstit, nu ai de ce să te temi.

Nikolai se cufundă în scaun.

— S-a întâmplat o singură dată! Mă știa din Vladivostok. Am crezut că era chelneriță, de unde să știu că o să ajungă la bord? Poate ar fi trebuit să spun cuiva, dar m-a rugat să n-o fac, pentru că ar fi fost trimisă înapoi acasă cu o navă colectoare. Mi-a fost milă de ea și, dintr-una într-alta...

— Dintr-una într-alta, ai ajuns cu ea în pat.

— N-am urmărit să se întâmple asta. Pe nava asta nu există pic de intimitate. Aia a fost singura dată.

— Ba nu.

— Ba da.

— La Vladivostok, îl iscodi Arkadi. La Cornul de Aur?

— O urmăreați încă de-atunci?

— Povestește-mi.

Povestea lui Nikolai nu diferea foarte mult de a lui Marciuk. Se dusese la Cornul de Aur cu niște prieteni de la baza militară și o remarcaseră cu toții pe Zina, dar ea păruse să fie interesată mai ales de el. După ce-și terminase tura, merseseră amândoi la ea acasă, ascultaseră muzică, dansaseră, făcuseră dragoste, apoi el plecase și n-o mai văzuse până în ziua în care ea apăruse pe *Steaua Polară*.

— Credeam că s-a încheiat ancheta despre Zina, zise Nikolai. Am auzit că v-ați întors înapoi în fabrică.

— Era o chelneriță bună?

— Cea mai proastă.

— Despre ce discutați?

Arkadi simțea că mintea radiotelegrafistului încremenise în loc, ca un iepure care nu știe în ce direcție să o ia la fugă. Nu numai că își trădase misiunea la bordul navei, dar interogatoriul luase o turnură periculoasă către trecut, implicându-l din nou, fie și prin simplă coincidență. Cea mai rea variantă era aceea că Zina se infiltrase nu o dată, ci de două ori în Flota Pacificului, de ambele dăți prin intermediul lui. Nu neapărat ca agent străin. KGB-ul era veșnic obsedat să se strecoare în interiorul marinei militare, iar spionajul

naval, paranoic, testa în permanență vigilența propriilor ofițeri, încercând să-și penetreze propria securitate.

Asemenea altor oameni confruntați cu dileme similare, Nikolai decise să recunoască infracțiunea mai puțin gravă, ca dovadă a sincerității sale.

— Am cele mai bune radiouri din lume în Vladivostok. Prind transmisiile forțelor armate americane, Manilla, Nome. Câteodată trebuie să le monitorizez oricum, așa că fac înregistrări. Numai muzică și numai pentru mine, nu pentru bani. I-am dat o casetă Zinei, ca prieten, și am zis că ar trebui să ne ducem undeva unde s-o putem asculta. Bine, îi făceam avansuri, dar n-am vorbit niciodată despre altceva decât despre muzică. Voia să copiez casetele, ca să le vândă. Zina era o georgiancă pur sânge. Am refuzat-o. Am fost la ea și am ascultat casetele, dar asta-i tot ce s-a întâmplat.

— Nu chiar tot. Ai căpătat ce-ai vrut: te-ai culcat cu ea.

Arkadi îl întrebă cum era apartamentul Zinei și din nou descrierea lui Nikolai fu asemănătoare celei făcute de Marciuk. Un apartament într-o clădire relativ nouă, poate construită în sistem de cooperativă. Televizor, aparat video, casetofon. Stampe japoneze și săbii de samurai pe pereți. Ușile și barul îmbrăcate în plastic roșu. O colecție de pușți într-o vitrină încuiată. Deși nu erau fotografii, în mod clar acolo locuia și un bărbat, iar Nikolai presupusese că acest coleg de apartament era un tip influent și înstărit, fie un milionar de pe piața neagră, fie cineva cu funcție înaltă în partid.

— Tu ești membru de partid? întrebă Arkadi.

— Sunt membru al Tineretului Comunist.

— Spune-mi ce-i cu radiourile astea.

Radiotehnicianul fu fericit să se abată de la subiectul relațiilor sale cu Zina Paceașvili și să țină un discurs despre aspecte mai tehnice ale activității sale. Cabina de emisie a *Stelei Polare* avea un radio de înaltă frecvență pentru comunicarea cu navele de pescuit și două mai mari, cu bandă laterală unică, cu rază mai mare de acțiune. Unul dintre

acestea era comutat de obicei pe frecvența radioului flotei. Cel de-al doilea era destinat conferințelor prin radio cu alte nave sovietice răspândite prin Marea Bering sau pentru a contacta sediul central al flotei din Vladivostok și birourile companiei din Seattle. Între aceste comunicări, radioul monitoriza și un canal de urgență pe care toate navele îl mențineau deschis. Cabina avea și un aparat cu unde scurte pentru Radio Moscova sau BBC.

— Să vă mai arăt ceva.

Nikolai scoase de sub birou un radio de mărimea unui roman istoric.

— Ăsta e un radio în bandă cetățenească. Are acoperire foarte mică, dar așa comunică navele de pescuit unele cu altele când nu vor să le auzim noi. Un motiv în plus ca să avem așa ceva.

Îl deschise și se auzi vocea lui Torwald, căpitanul lui *Merry Jane,* care tocmai mormăia cu accentul lui norvegian: „... căcăcioșii de ruși au exploatat bancul Georges până l-au terminat și au exploatat nenorocita aia de coastă africană până n-a mai rămas niciun pește. Măcar să ne alegem cu niste bani ..."

Arkadi închise radioul.

— Mai spune-mi despre Zina.

— Nu era blondă veritabilă. Era nestăpânită totuși.

— Nu despre sex mă interesează. Despre ce discutați.

— Despre casete. V-am spus.

Nikolai avea o expresie dezorientată, de student care încearcă să coopereze, dar nu știe ce vrea noul lui profesor.

— Despre vreme? întrebă Arkadi.

— Pentru ea orice loc în afară de Georgia era prea friguros.

— Despre Georgia?

— Zicea că georgienii ar fi în stare să fută orice se-apleacă.

— Despre muncă?

— Avea o filosofie total nesovietică despre muncă.

— Despre distracție?

— Îi plăcea să danseze.

— Despre bărbați?

— Îi plăceau banii lor, zise Nikolai și bufni în râs. Nu știu de ce-am zis asta, că mie nu mi-a cerut bani niciodată. Dar avea un fel de-a se uita la tine ca și cum ai fi fost cel mai chipeș și cel mai dorit bărbat de pe planetă, ceea ce era foarte excitant, și peste un minut te privea cu indiferență, de parcă n-ai fi avut cum să te ridici la înălțimea așteptărilor ei. O să zic o prostie, dar cu Zina simțeam uneori că emoțiile și banii nu se întâlneau niciodată. O întrebam: „De ce te uiți la mine cu atâta răceală?“ și ea îmi răspundea: „Îmi imaginez că nu ești un băiețel care se joacă de-a marinarul, ci un *afghantsi,* un soldat trimis să lupte împotriva lui Allah și a fanaticilor lui, și că tocmai te-ai întors într-un coșciug căptușit cu zinc, și asta mă întristează.“ Spunea chestii de-astea crude, uneori chiar în timp ce făceam dragoste.

— Dar despre armele din apartament? A vorbit despre ele?

— Nu. Mi s-a părut că aș fi căzut de pământălău în ochii ei dacă aș fi întrebat de ele. A spus însă că tipul, cine-o fi fost el, dormea cu un pistol sub pernă. M-am gândit: „Ăsta-i un obicei de siberian.“

— Ea ți-a pus întrebări?

— Numai despre familie, de unde sunt, dacă scriu des acasă, ca un băiat bun, și dacă trimit pachete de cafea și ceai, cum se cuvine.

— Marina militară are propriul ei sistem poștal, așa încât pachetele să nu ajungă la destinație desfăcute și cu luni întregi întârziere?

— Marina militară are grijă de oamenii ei.

— Și ți-a cerut să trimiți un pachet în numele ei?

Ochii radiotelegrafistului se măriră de uimire, făcându-l să arate ca un vițel.

— Da.

— Ceai?

— Da.

— Împachetat deja, numai să-l iei?

— Da. Dar în ultimul moment s-a răzgândit și am plecat fără el. Asta a fost una dintre ocaziile alea în care s-a uitat la mine de parcă nu m-aș fi ridicat la înălțimea așteptărilor ei.

— Când v-ați întâlnit la bordul *Stelei Polare,* ți-a explicat cum de a ajuns să lucreze aici?

— Mi-a spus că se plictisea la restaurant în Vladivostok, că se săturase de Siberia. Când am întrebat-o cum a făcut rost de o legitimație de la sindicatul marinarilor, a râs și mi-a spus că a cumpărat-o, cum altfel ar fi putut s-o capete? Regulile în privința asta sunt cunoscute, dar nu par să i se fi aplicat și Zinei.

— Era diferită?

Nikolai se străduí să găsească vorbele potrivite, apoi se dădu bătut:

— Trebuia s-o cunoști.

Arkadi schimbă subiectul:

— Radiourile noastre cu bandă laterală până unde bat?

— Depinde de vreme. Căpitanul v-ar putea spune exact. Într-o zi putem să prindem până și Mexicul, în altă zi, nimic. Dar membrii echipajului vorbesc adesea cu cei de acasă, chiar și la Moscova, printr-o legătură radiotelefonică. Menține moralul ridicat.

— Alte nave pot să asculte convorbirile astea? întrebă Arkadi

— Dacă monitorizează chiar atunci canalul respectiv, pot să audă ceea ce recepționăm, dar nu și ce spunem noi.

— Bun. Sună la cartierul general al miliției din Odessa din partea mea.

— Sigur, spuse Nikolai, dornic să-i facă pe plac. Desigur, toate apelurile telefonice trebuie să aibă acordul căpitanului.

— Nu e cazul să-i spui de apelul ăsta. De fapt, nici să nu-l treci în registru. Să recapitulăm, zise Arkadi, pentru că radiotehnicianul era un tânăr care trebuia instruit cu atenție. Ca ofițer al marinei militare, pentru că ai dus-o pe

Zina Paceașvili în interiorul stației de la bordul *Stelei Polare,* poți fi acuzat că ai trădat înalta încredere ce ți s-a acordat. Dat fiind că aveai o relație cu ea, se adaugă și suspiciunea unei conspirații pentru trădarea intereselor statului. Chiar dacă nu ar fi fost vorba decât despre o simplă încercare de a seduce un cetățean, tot poți să fii acuzat de activități în dauna înaltului statut al femeii sovietice, de omisiunea de a raporta deținerea ilegală de arme de foc, de furt din avutul statului – casetele – și de răspândirea de propagandă antisovietică – muzica. În oricare dintre variante, cariera ta ca ofițer naval ar fi încheiată.

Nikolai asculta, cu o expresie de parcă se chinuia să înghită un pește întreg, pe nemestecate.

— Nu-i nicio problemă. S-ar putea să-mi ia o oră să prind Odessa, dar am să mă ocup de asta.

— Dacă tot ești iubitor de muzică, spune-mi, unde erai când a fost petrecerea pe navă?

— Mă ocupam cu celelalte însărcinări.

Nikolai își coborî privirea indicând astfel stația de spionaj de sub punte, pe care Arkadi încă n-o găsise.

— Că tot ați pomenit de muzică... Știți, casetele pe care le avea Zina în apartamentul ei din Vladivostok? Unele erau cu muzică rock, dar cele mai multe erau *magnitizdat*. Știți, cântece tâlhărești.

— „Taie-mi gâtul, dar nu-mi tăia strunele"?

— Exact. Ați cunoscut-o, deci.

— O cunosc acum.

Ieșind din cabină, Arkadi recunoscu în sinea lui că fusese mai dur decât era cazul cu radiotehnicianul. Era din cauză că i se adresase „bătrâne". Asta fusese greșeala lui Nikolai. Descoperi că-și pipăia fața cu mâinile. Părea bătrân? Nu se simțea bătrân.

Capitolul 23

Sub cușeta lui Iuri apăruse un nou sac de nailon burdușit cu pradă: walkmanuri Sony, ceasuri Swatch, boxe Aiwa, periuțe de dinți electrice WaterPiks, țigări Marlboro și un telefon în formă de Mickey Mouse. Pe ușa dulapului erau lipite fotografii în care Obidin, cu barba curată și pieptănată, stătea în fața bisericii de lemn din Unalaska, ca un om care pozează cu modestie pe un norișor alături de Dumnezeul său. Interiorul dulapului era parfumat de șirurile de borcane de băutură de casă, aromată cu fructe proaspete sau conservate, cumpărate de la magazinul din Dutch Harbor. Cine voia să-și ia haina se pomenea asaltat de mirosurile dulcege ale piersicilor, cireșelor și exoticelor mandarine. Colțul din cabină unde botanica era la ea acasă era însă cel al lui Kolea, unde pe rafturi se înghesuiau specii de plante adunate de pe insulă și aduse la bord în ghivece de carton: mușchi blănos așezat pe o pagină umezită din *Pravda,* un tufiș miniatural cu afine roșii, frunze poroase în formă de seceră ale unui stânjenel pitic, o tufă de foc-de-prerie ce mai păstra o petală roșie ca flacăra.

Kolea tocmai îi făcea turul de onoare Natașei. Cu hubloul acoperit de gheață, colțul lui de cabină părea o seră. Era prima oară când reușea să o impresioneze.

— Orice expediție științifică se întorcea așa, explica el. Cook și Darwin, pe navele lor mici, aveau magaziile pline cu exemplare de plante, aveau bulbi rădăcinoși în puțul ancorei și arbori de pâine pe punte. Pe dedesubt, banchiza din jurul nostru este plină de alge. Asta atrage tot soiul de creaturi minuscule care, la rândul lor, atrag peștii. În mod

firesc, după asta vin prădătorii: foci, balene, urși polari. E viață peste tot în jur.

Mintea lui Arkadi era preocupată de un alt gen de botanică. Stătea la masa îngustă și savura una dintre țigările lui Iuri, gândindu-se la cânepa sălbatică, mii de hectare acoperite cu o abundență de cânepă sălbatică de Manciuria, cu tulpinile îngreunate de polen narcotic, cu florile și frunzele crescând de-a lungul peisajului accidentat al Asiei ca niște ruble care așteptau să vină cineva să le culeagă. În fiecare toamnă, afectați de ceea ce siberienii numeau „febra ierbii", oamenii dădeau buzna ca voluntarii de partid, ba chiar mai ceva ca voluntarii de partid, la țară, pregătiți să recolteze. Adesea nici nu era nevoie să călătorești, pentru că iarba asta creștea practic oriunde: pe marginea drumului, pe câmp, printre cartofi, pe lotul cu roșii. Cunoscută sub numele de *anașa,* era transportată în saci, cu camioanele, către Moscova, unde putea fi fumată ca țigările sau îndesată în pipă.

Mai era apoi și *planul*. Hașișul, adică. *Planul* venea sub formă de cărămizi de un kilogram din Afganistan și Pakistan, apoi călătorea pe tot soiul de rute, uneori în camioane ale Armatei, alteori cu feribotul peste Marea Neagră și Marea Caspică, de-a lungul Georgiei și apoi la nord, către Moscova.

— Urșii polari merg sute de kilometri pe ghețari, îi spunea Kolea Natașei. Nimeni nu știe cum găsesc drumul. Au două metode de vânătoare: fie așteaptă lângă găurile unde ies focile la suprafață să respire, fie înoată pe sub gheață și pândesc să apară umbra unei foci deasupra.

Sau macii, se gândi Arkadi. Câte cooperative din Georgia își depășeau cota de flori magice? Cât era măturat după treierat, cât era uscat, cât era adunat în baloți, cât era transformat în morfină și cât ajungea, ca dus de vânt, la Moscova?

Din punctul de vedere al unui anchetator, Moscova părea o inocentă Evă înconjurată de grădini pline de ispite, sedusă iar și iar de alunecoșii șerpi georgieni, afgani și

siberieni. Ceaiul pe care Zina voise să-l trimită prin Nikolai era fără îndoială un bloc de cânepă, *anașa*. Se răzgândise însă, probabil pentru că n-ar fi câștigat prea mult, dar asta însemna că făcea parte dintr-o rețea bine organizată.

— Ai găsit toate florile astea doar pe lângă drum și în jurul magazinului? întrebă Natașa.

— Trebuie să știi unde să te uiți, răspunse Kolea.

— Semințele frumuseții sunt pretutindeni, zise Natașa prinzându-și părul la spate ca să i se vadă cerceii de cristal pe care și-i cumpărase din Dutch Harbor. Nu crezi, Arkadi?

— Asta nu poate fi negat.

— Vezi cât de constructiv și-a petrecut permisia la țărm tovarășul Mer, în loc să se îmbete în mod dezgustător și să cadă în apă?

— Kolea, mă înclin în fața zelului tău științific.

Arkadi observă carnețelul cu spirală al colegului său, cu coperta cenușie din imitație de crocodil, genul de carnețel care se vindea la magazinul de pe vas. Identic cu al Zinei.

— Pot să mă uit?

Frunzări paginile. Pe fiecare dintre ele, Kolea trecuse câte o plantă: denumirea populară, denumirea în latină, data și locul de unde le culesese.

— Erai singur când ai căzut în apă? întrebă Natașa.

— Așa e mai puțin jenant.

— Susan nu era cu tine?

— Nu era nimeni.

— Puteai să pățești ceva, se supără Kolea. Cherchelit, noaptea, în apă.

— Mă întrebam, îi zise Natașa lui Arkadi, ce ai de gând să faci când o să revenim la Vladivostok. Când trăia, tovarășul Volovoi a dat la un moment dat de înțeles că s-ar putea să ai probleme cu Paza de Frontieră. Niște recomandări pozitive din partea colegilor de muncă, a membrilor de partid ți-ar putea fi de ajutor. Ai putea atunci să mergi altundeva. O să înceapă niște construcții hidroelectrice pe

Ienisei. Prime pentru climatul arctic, plus dreptul la o lună de concediu unde vrei tu. Cu abilitățile tale, ai învăța cum să conduci o macara cât ai bate din palme.

— Mulțumesc. O să mă gândesc la asta.

— Câți foști anchetatori de la Moscova pot să se laude că au construit un baraj?

— Nu prea mulți.

— Am putea să ne luăm o vacă. Vreau să zic, tu ai putea să-ți iei o vacă dacă ai vrea. Oricine vrea o vacă poate să aibă una. Pe o pajiște proprie. Sau un porc. Sau chiar găini, deși ar trebui să ai un loc unde să le ții la căldură iarna.

— Vacă? Găini?

Arkadi își scutură capul năucit. Ce era cu povestea asta?

— Ieniseiul e interesant, zise Kolea.

— E foarte interesant, sublinie Natașa. O taiga frumoasă, cu pini și zadă. Cerbi și găinușe sălbatice.

— Melci comestibili, zise Kolea.

— Dar dacă ai vrea o vacă, ai putea să ai una. Și loc pentru o motocicletă. Picnicuri pe malul râului. Un oraș plin de oameni tineri, de copii. Ai...

— Zina se pricepea la nave? o întrerupse Arkadi. Cunoștea terminologia? Știa cum se cheamă diversele părți ale unui vas?

Natașei nu-i venea să creadă:

— Zina? Iarăși?

— Ce voia să spună când zicea „magazia de pește“?

— A murit. S-a terminat!

— Se referea chiar la magazie sau la vreun loc aflat în apropierea ei? întrebă Arkadi.

— Zina nu se pricepea la nave, nu se pricepea la propria ei meserie, nu-și vedea decât interesul propriu și-acum e moartă, zise Natașa. Ce-i cu fascinația asta pentru Zina? Când era în viață, nici nu te sinchiseai de ea. Una era când ti-a cerut căpitanul să faci anchetă. Dar acum curiozitatea ta e morbidă, negativistă și dezgustătoare.

Arkadi își încălță cizmele.

— S-ar putea să ai dreptate, spuse el.

— Îmi pare rău, Arkașa, n-ar fi trebuit să-ți zic toate astea. Iartă-mă!

— Nu trebuie să-ți ceri scuze că ai vorbit sincer.

Arkadi se întinse după jachetă.

— Nu pot să sufăr marea, zise Natașa cu amărăciune. Ar fi trebuit să mă duc la Moscova. Mi-aș fi găsit de lucru într-o uzină și mi-aș fi căutat acolo un soț.

— La uzină se muncește din greu, zise Arkadi, și ai fi fost nevoită să locuiești într-un dormitor comun, cu o perdea între patul tău și cel de-alături. E prea mare înghesuială, nu ți-ar plăcea acolo. O floare mare are nevoie de un spațiu larg.

— Așa e.

Natașei îi plăcuse complimentul.

Sub punte, la prova, se auzea un zgomot ca și cum *Steaua Polară* n-ar fi spart ghețari, ci ar fi arat printr-un peisaj nevăzut, răsturnând case și copaci și dezrădăcinând stânci. Arkadi n-ar fi fost surprins dacă ar fi văzut paturi sau crengi sfâșiind învelișul ruginit de oțel. Oare ce gândeau șoarecii de pe navă? Părăsiseră pământul cu generații în urmă. Le evoca acest zgomot amintiri ancestrale și vise stranii în somnul lor de rozătoare?

Zina spusese „magazia de pește", dar se referise, probabil, la puțul lanțului ancorei, aflat lângă magazie. Cel mai jos și mai îndepărtat punct al navei, puțul, era o debara triunghiulară în care erau de obicei înghesuite lanțuri și cabluri de oțel, un colț întunecat care putea să fie inspectat de vreo două ori pe parcursul întregii călătorii de un nostrom foarte scrupulos. Doar un vizor înfundat, săpat în ușa etanșă, sugera că această intrare era oarecum diferită de celelalte. Înainte să apuce să bată, ușa se deschise cu un bufnet de aer, ca și cum ai fi desfăcut o sticlă de apă

minerală. De îndată ce intră și ușa se închise în spatele lui, își simți urechile înfundându-se.

Un bec roșiatic îl lumina de sus pe Anton Hess, care stătea într-un scaun rotativ. În lumină, părul lui ridicat în creștetul capului părea să indice toate direcțiile. Lângă el erau trei monitoare ce fuseseră conectate la ecosonarul de pe puntea de comandă. Pe cele trei ecrane, trei mări verzui unduiau deasupra a trei funduri de ocean de culoare portocalie. Hess părea un magician levitând deasupra a trei cazane în care fierbea vopsea fluorescentă. Unul peste altul, pe lateral, erau două monitoare de loran, cu fire reticulare luminoase care marcau latitudinea și longitudinea pe hărți strălucitoare. Monitoarele înlocuiau graficele de navigație pe care Arkadi le văzuse pe *Eagle* și depășeau tehnologic tot ce avea Marciuk pe puntea de comandă. De cealaltă parte era un osciloscop pe care nu se vedea nimic și ceva care arăta ca mixerul acustic al unui inginer de sunet, cu tot cu căști. Deasupra, trona un ecran care înfățișa în nuanțe de gri culoarul dintre puț și magazia de pește unde Arkadi stătuse cu câteva minute mai devreme. Se mai găseau acolo un computer performant și rafturi cu tot soiul de echipamente pe care nu reuși să le distingă bine în pâcla roșiatică, deși tot echipamentul, plus scaunul și patul pliant erau înghesuite într-un spațiu cam de dimensiunea unui dulap. Cineva obișnuit cu viața pe submarine s-ar fi simțit aici ca acasă.

— Mă mir că ți-a luat atâta să mă găsești, zise Hess.

— Și eu.

— Ia loc, îl invită Hess, arătând spre patul pliant. Bun venit în micul meu birou! Mă tem că fumatul nu e permis, pentru că aici circulația aerului e inexistentă, dar așa-i în unitățile de parașutiști, îți împachetezi singur parașuta. Eu am proiectat spațiul ăsta, așa că n-am pe cine da vina.

Unul dintre motivele pentru care spațiul părea atât de intim era izolația fonică a fiecărei suprafețe, realiză Arkadi. Exista până și platformă falsă peste o suprafață izolatoare

care estompa scrâșnetul gheții frecându-se de plăcile de metal ale navei. Pe măsură ce vederea i se acomodă, mai remarcă un motiv: o suprafață albă, bombată, cu diametrul de un metru, încastrată în punte în locul unde se întâlneau pereții. Domul părea să acopere ceva mult mai mare, integrat pe fundul navei.

— Uluitor, zise Arkadi.

— Nu, e jalnic. E o încercare disperată de a corecta nestatornicia geografiei și povara istoriei. Toate porturile sovietice importante sunt fie situate în preajma unor strâmtori, fie blocate de ghețuri șase luni pe an. După ce pleacă din Vladivostok, flota noastră trebuie să treacă prin strâmtoarea Kurilelor sau prin strâmtoarea Coreei. În caz de război, probabil că n-am reușit să scoatem nici măcar o singură navă în larg. Slavă Domnului că s-au inventat submarinele!

Arkadi urmări pe cele trei ecrane o undă portocalie ridicându-se ca un val. Erau peștii bentonici care urcau la suprafață ca să se hrănească. De ce le plăcea peștilor vremea rea, nimeni nu putea explica. Hess îi întinse lui Arkadi un obiect care sclipea în penumbră, o sticluță plată – coniac, la temperatura camerei.

— Sub apă suntem toți egali?

— Dacă ignorăm faptul că ei au de două ori mai multe focoase nucleare. Și că pot să-și mențină în patrulare cam șaizeci la sută din navele antirachetă, în timp ce noi abia reușim să ținem cincisprezece la sută. Și că submarinele lor sunt mai silențioase, mai rapide și se pot scufunda la adâncime mai mare. Dar aici e ironia situației, Renko. Știu că apreciezi ironia la fel de mult ca mine. Singurul loc unde submarinele noastre se pot ascunde în siguranță este sub gheața arctică, și singurul mod în care americanii ne pot urmări dinspre Pacific este traversând Marea Bering și strâmtoarea Bering. O dată, măcar, îi înghesuim noi pe ei.

Gazda și oaspetele băură în cinstea geografiei. Când Arkadi se lăsă pe spate, patul pliant scârțâi, și el se gândi

la Zina, așezată pe aceeași pătură. Atunci nu ținuse nimeni prelegeri, ca acum.

— Deci și dumneavoastră aveți o cotă de pește de prins, oarecum, spuse el.

— Nu trebuie să-i prind, ci doar să-i aud. Știi că *Steaua Polară* a fost dusă la bazinul de radub.[37]

— Chiar m-am întrebat ce lucrări s-au efectuat. Nimeni n-a observat vreo îmbunătățire care să aibă de-a face cu pescuitul.

— Urechi suplimentare, spuse Hess indicând printr-o mișcare a capului domul alb, încastrat în punte. Se cheamă baterie acustică tractată. Este un sistem pasiv, un cablu cu hidrofoane care este desfășurat de un vinci electric aflat în capsula de acolo. Pe submarine montăm capsula deasupra pupei. Pe *Steaua Polară,* am instalat-o cât mai la prora, ca să nu se încurce în năvoadele americanilor.

— Și rulați cablul înăuntru înainte să fie adusă o încărcătură la bord, zise Arkadi.

De aceea avea Nikolai timp să flirteze cu Zina, pentru că tocmai se primea o încărcătură de pește.

— Nu e un sistem foarte eficient în ape adânci, dar marea nu e foarte adâncă aici. Submarinele, până și ale lor, preferă apa adâncă. Se grăbesc către strâmtoare și, cu cât au viteză mai mare, cu atât mai zgomotoase sunt, și noi le auzim. Fiecare submarin scoate un zgomot diferit.

Hess se răsuci cu scaunul către un raft pe care se aflau un monitor și un teanc de dischete.

— Avem aici semnăturile sonore a cinci sute de submarine, de-ale noastre și de-ale lor. Făcând comparații, le determinăm rutele și misiunile. Desigur, am putea face asta și de pe unul dintre submarinele noastre sau de pe o navă hidrografică, dar de astea își feresc submarinele.

---

[37] Construcție hidrotehnică unde navele sunt andocate pentru lucrări de reparație (n. red.)

Steaua Polară este însă doar o navă fabrică aflată în mijlocul Mării Bering.

Arkadi își aminti de harta din cabina inginerului electronist al flotei.

— Una dintre cele cincizeci de nave sovietice aflate de-a lungul coastei lor?

— Exact. Aici avem prototipul.

— Pare destul de complicat.

— Nu, zise Hess. Să-ți explic ce înseamnă „complicat“ în domeniul spionajului electronic. Americanii au plasat monitoare pe bază de energie nucleară în largul coastei siberiene. Containerele lor conțin șase tone de echipament de explorare și o rezervă de plutoniu, așa că pot transmite pe termen nedefinit, chiar de sub nasul nostru. Submarinele lor intră în portul Murmansk și plasează hidrofoane pe submarinele noastre. Le place să se întoarcă acasă cu trofee. Sigur, dacă ar pune mâna pe cablul nostru, l-ar expune la vedere la Washington, la evenimentele alea mediatice pe care le regizează ei atât de bine, de parcă zici că n-au mai văzut o conservă legată de-o sfoară în viața lor.

— Asta e cablul dumneavoastră, o conservă legată cu sfoară?

— Microfoane pe o sfoară de trei sute de metri, în principiu, zise Hess zâmbind cu jumătate de gură, ca pentru sine. Softul e interesant, inițial a fost proiectat în California pentru urmărirea balenelor.

— Vi s-a întâmplat vreodată să confundați un submarin cu o balenă?

— Nu.

Hess întinse mâna și atinse ecranul rotund al osciloscopului, de parcă ar fi fost un glob de cristal. Avea un aspect oarecum artizanal, cum arăta de obicei tehnologia produsă de Ministerul de Industrie Electrică.

— Balenele și delfinii se aud ca niște girofaruri în spațiul cosmic. Poți să auzi anumite balene până la aproape o mie

de kilometri distanță, note de bas pe undele lungi ale frecvențelor joase. Mai sunt și celelalte zgomote pe care le fac peștii, focile urmărindu-i, morsele săpând fundul oceanului cu colții. E ca sunetul unei orchestre aflate în permanență la repetiții. Apoi auzi un șuierat anume, care n-ar trebui să fie acolo.

— Sunteți muzician? întrebă Arkadi.

— Când eram mic credeam că o să devin violoncelist. Câtă naivitate!

Arkadi privi monitoarele, imaginea repetitivă a peștilor portocalii înălțându-se la suprafață printr-o mare de un verde electric. Domul alb avea cleme, putea fi demontat. Dacă vinciul se defecta, ce ar fi putut să facă Hess? Să trimită un scafandru pe fundul oceanului?

— De ce crezi că te-am luat de la banda cu slin? continuă Hess. Am auzit ceva care suna dubios: fata care-a murit, Zina Paceașvili, se ducea la pupa ori de câte ori *Eagle* livra vreo încărcătură. Ca să-i facă unui localnic cu mâna? Să nu fim naivi! Singurul răspuns posibil este acela că îi semnala căpitanului Morgan dacă am desfășurat cablul sau nu.

— E vizibil?

— Nu în timpul testelor, dar trebuie să fi văzut ea ceva pe lângă năvoadele lui Morgan.

— Se spune că Morgan e un pescar bun.

— George Morgan a pescuit în Golful Thailandei, în Guantanamo și în Grenada. Ar trebui să știe cum se pescuiește. De aceea am sprijinit desfășurarea anchetei. Mai bine să fie dezgropat adevărul, să smulgem trădarea din rădăcină, cu cât mai repede, cu atât mai bine. Dar, Renko, trebuie să recunosc că s-au adunat cam multe cadavre. Mai întâi fata, apoi Volovoi și americanul ăla. Și tu te tot strecori încolo și-ncoace și scapi neatins.

— Pot să aflu ce s-a întâmplat cu Zina.

— Și cu ofițerul nostru secund, care a ajuns friptură? Nu, hai s-o lăsăm în seama Vladivostokului. S-au adunat prea

multe întrebări deja. Inclusiv care e contribuția ta la toate astea.

— Cineva încearcă să mă omoare.

— Asta nu-i suficient. Zina-Susan-Morgan, ăsta-i lanțul de persoane care mă interesează. Găsește-ți un loc în el, și interesul meu pentru tine se justifică. Restul nu e treaba mea.

— Nu vă interesează ce s-a întâmplat cu Zina?

— În sine, nu.

— V-ar interesa dovada că făcea contrabandă?

Hess râse oripilat.

— Doamne, nu! Ar fi o invitație pentru KGB să-și bage nasul în treburile serviciilor de informații. Renko, scoate-ți nasul din infracțiunile astea mărunte! Dă-mi ceva important!

— Cum ar fi? întrebă Arkadi.

— Susan. V-am urmărit în Dutch Harbor. Renko, cred că ești irezistibil, așa, vulnerabil cum pari. E atrasă de tine. Apropie-te mai mult de ea. Servește-ți țara și fă-ți și ție un serviciu! Află ceva despre ea și despre Morgan și o să chem o navă colectoare special ca să te ducă pe tine acasă.

— Notițe compromițătoare, coduri secrete?

— O să-i punem din nou microfoane în cabină sau putem să-ți dăm ție să porți un microfon.

— Putem proceda în multe feluri.

— Cum ți-e ție mai convenabil.

— Nu, nu cred, zise Arkadi după ce se gândi puțin. De fapt pentru altceva venisem.

— Pentru ce?

Arkadi se ridică în picioare pentru a vedea mai bine colțurile încăperii:

— Voiam doar să văd dacă aici a fost ascuns cadavrul Zinei.

— Și?

Lumina era chioară, dar nici spațiul nu era prea mare.

— Nu, decise Arkadi.

Cei doi bărbați se uitară unul la altul, Hess având aerul întristat al cuiva care a turuit mărturisiri și aspirații unei urechi surde.

— Infracțiunile mărunte sunt pasiunea mea, se scuză Arkadi.

Trapa se deschise cu un pocnet.

— Stai, zise Hess când Arkadi dădu să iasă.

Omulețul căută într-un sertar și scoase un obiect strălucitor. De data asta era vorba despre cuțitul lui Arkadi. I-l înmână.

— Un bun al statului, nu? Noroc!

Ieșind, Arkadi privi peste umăr. Așezat sub monitorul alb-negru, Anton Hess avea un aer epuizat. Ecranele celelalte, color, afișau o veselie nepotrivită, ca și cum ar fi fost acordate pe o frecvență mai fericită. Dincolo de strălucirea lor, domul instalat în podeaua izolată fonic părea vârful fragil al unui ou pe care inginerul electronist îl rostogolea în jurul lumii.

Capitolul 24

Ploaia biciuia *Steaua Polară* cu stropi tăioși, orizontali, ce se coagulau în mărgele de gheață moale, poroasă. Echipajul muncea la lumina lămpilor, udând nava cu apă fierbinte din boilere, care făcea puntea de traulare să fumege de parcă ar fi luat foc. De-a curmezișul punții fuseseră întinse funii, și oamenii se agățau de ele când puntea se înclina. Cu căști de protecție pe sub glugile căptușite cu blană, membrii echipajului arătau ca o brigadă de constructori din Siberia, excepție făcând Karp, care era în pulover, ca și cum vremea nu l-ar fi afectat.

— Fii liniștit, zise Karp întinzându-i generos mâna lui Arkadi, care se apropia.

De curea îi atârna o stație radio.

— Bucură-te de reconfortanta climă a Mării Bering!

— N-ai venit după mine.

Arkadi îi numără pe ceilalți membri ai echipei, ca să se asigure că erau toți în raza lui vizuală. Pe ambele părți ale punții, codul negru dădea pe dinafara buncărelor. Înconjurat de aburii fierbinți și poleit de ploaia înghețată, peștele strălucea în lumina lămpilor ca o armură argintie.

— Păi, oricum nu aveai unde să fugi.

Karp trase în jos de funia unui sistem de scripeți și începu să spargă gheața de pe ei cu mânerul cuțitului. Operatorul macaralei ieșise din cabină. Din cauza aisbergului nu era niciun pescador prin preajmă. Puntea era complet încețoșată de aburi.

— Aș putea probabil să te arunc peste bord în clipa asta și nimeni nu și-ar da seama.

— Dacă o să cad pe gheață și n-o să mă duc la fund? zise Arkadi. Trebuie să plănuiești lucrurile astea mai temeinic! Ești prea impulsiv.

Karp râse.

— Ai coaie, recunosc!

— Ce-a zis Volovoi de te-a enervat așa de rău? întrebă Arkadi. Nu cumva promisiunea că o să întoarcă nava pe dos când revenim la Vladivostok? N-o să-ți folosească la nimic faptul că l-ai înjunghiat. KGB-ul o să-și bage nasul peste tot la întoarcerea în port.

— Ridley o să spună că am fost cu el toată noaptea, zise Karp curățând restul de gheață cu lama cuțitului. Dacă sufli o vorbă despre Volovoi, o să intri tu în bătaia puștii.

— Lasă-l pe Volovoi, spuse Arkadi scoțând din pachet o papiroasă, țigară care putea să facă față ploii, lapoviței sau ninsorii puternice. Pe mine Zina mă interesează în continuare.

Acoperit de aburi până la piept, Pavel se apropie ținându-se de balustradă, cu un furtun de apă fierbinte. Karp îi făcu semn să se îndepărteze.

— Ce-i cu Zina? îl întrebă pe Arkadi.

— Orice făcea, nu făcea singură, nu așa acționa ea. Oricât aș căuta pe nava asta, singurul cu care putea opera ești tu. I-ai spus lui Slava că n-o cunoșteai prea bine.

— Era o tovarășă de muncă, atâta tot.

— O altă muncitoare, ca și tine?

— Nu, eu sunt un muncitor model.

Karp sublinie încântat deosebirea. Își desfăcu brațele larg.

— Nu știi nimic despre muncitori, pentru că nu ești unul de-al lor, nu cu tot sufletul. Crezi că la banda cu slin e rău? zise Karp accentuându-și spusele bătând în pieptul lui Arkadi cu cuțitul. Ai lucrat vreodată la un abator?

— Da.

— La un abator de reni?

— Da.

— Ai alunecat tu pe mațe cu o pelerină pe umeri?

— Da.

— Pe lângă Aldan?

Aldan era un râu din estul Siberiei.

— Da.

Karp tăcu o clipă.

— Directorul colectivului era un koriac pe care-l chema Sinaneft și călărea un ponei?

— Nu, era un buriat pe care-l chema Korin și conducea un Moskvici cu schiuri la roțile din față.

— Chiar ai lucrat acolo, spuse Karp amuzat. Korin avea doi băieți.

— Două fete.

— Da, dar una avea tatuaje. E nostim, nu-i așa? Tot timpul cât am fost în lagăr și pe urmă în Siberia, mi-am zis că dacă există dreptate pe lumea asta, noi doi o să ne mai întâlnim. Și de fapt, tot timpul ăsta, soarta era de partea mea!

Deasupra lor, operatorul macaralei intră în cabină cu o cană în mână. Pe partea cealaltă a punții, americanul Bernie se îndrepta către pupa. Îmbrăcat în hanorac și ținându-se de funie, arăta ca un alpinist. Din radioul lui Karp se auzi vocea joasă a lui Thorwald, care anunța că *Merry Jane* se apropia cu o încărcătură. Șeful de echipă își vârî cuțitul în teacă și, dintr-odată, ritmul muncii se schimbă. Furtunurile se opriră, iar către rampă fură întinse cabluri.

— Nu ești prost deloc, dar niciodată nu gândești mai departe de următoarea mutare, zise Arkadi. Ar fi trebuit să fi rămas în Siberia sau să faci contrabandă cu casete video și cu blugi, doar cu mărunțișuri, nu cu ceva important.

— Acum să-ți zic și eu ce cred despre tine, spuse Karp scuturând gheața de pe jacheta lui Arkadi. Ești ca un câine care-a fost dat afară din casă în șuturi. Trăiești pentru o vreme în pădure, mâncând resturi, și crezi că poți să vânezi cu lupii. Dar, de fapt, în străfundul minții tale, tot ce-ți dorești este să dobori un lup, ca să fii primit înapoi în casă.

Culese o steluță de gheață din părul lui Arkadi și-i șopti la ureche:

— N-o să supraviețuiești până la Vladivostok.

Oamenii se transformară în animale de iarnă, stând încotoșmănați până și la masă. La mijlocul mesei lungi era o oală de supă de varză cu miros de rufe ude, care era mâncată cu usturoi servit separat pe farfurii și era urmată de gulaș cu pâine neagră și ceai fierbinte, al cărui abur transforma sala de mese într-o saună. Izrail se așeză pe banchetă alături de Arkadi. Ca de obicei, barba directorului fabricii era garnisită cu solzi de pește, ca și cum ar fi venit până la popotă înot.

— Nu poți să-ți neglijezi datoria patriotică, îi șopti el lui Arkadi la ureche. Trebuie să-ți reiei locul la linia de producție alături de tovarășii tăi. Dacă nu, o să te raportez.

Natașa stătea în fața lui Arkadi. Purta încă boneta de la fabrică, albă, înaltă, care-i împiedica părul să cadă peste pește.

— Ascultă-l pe Izrail Izrailevici, îi spuse ea lui Arkadi. Am crezut că ești bolnav. Te-am căutat în cabina ta, dar nu erai acolo.

— Olimpiada se pricepe la varză.

Arkadi se oferi să-i pună supă Natașei, dar ea scutură din cap că nu vrea.

— Unde e Olimpiada? N-am văzut-o.

— O să te reclam la căpitan, la sindicat și la partid, spuse Izrail.

— Ar fi interesant să mă reclami lui Volovoi. Natașa, nu vrei gulaș?

— Nu.

— Măcar niște pâine?

— Mulțumesc, un ceai îmi e de-ajuns.

Își turnă cu grație o ceșcuță de ceai.

— E o problemă serioasă, Renko, zise Izrail în timp ce se servea cu supă și pâine. Nu poți să te învârți pe navă de parcă ai avea dispoziții speciale direct de la Moscova.

Mușcă dintr-un cățel de usturoi și completă:

— Decât dacă ai într-adevăr dispoziții speciale de la Moscova.

— Ții cură de slăbire? o întrebă Arkadi pe Natașa.

— Mă abțin.

— De ce?

— Am eu motivele mele.

Părul prins la spate și ascuns în bonetă îi scotea în evidență pomeții, iar ochii ei întunecați păreau mai mari și mai tandri.

Obidin se așeză lângă ea și-și umplu ochi farfuria cu gulaș, apoi începu să caute prin el bucăți de carne.

— Lumea zice că n-ar trebui să mai pescuim în locul unde a fost găsită Zina, zise el. Din respect pentru morți.

— E ridicol, zise Natașa cu o expresie dură la auzul numelui Zinei. Nu suntem fanatici religioși. Suntem în epoca modernă. Ai mai auzit una ca asta? îl întrebă ea pe Izrail

— Ai auzit de Kureika? o întrebă el cu un zâmbet ascuns în barba deasă. Acolo l-a trimis țarul în exil pe Stalin. Apoi, când a ajuns la putere, Stalin a trimis un detașament de prizonieri în Kureika și i-a pus să-i reconstruiască vechea izbă, și în jurul ei să construiască un hangar în care reflectoarele să ardă douăzeci și patru de ore pe zi, ațintite asupra izbei și asupra unei statui de marmură care-l înfățișa pe el. O statuie imensă. Într-o noapte, după ce a murit Stalin, statuia a fost scoasă pe ascuns și aruncată în râu. Toate bărcile fac un ocol, ca să nu navigheze pe deasupra ei.

— De unde știi? întrebă Arkadi.

— Cum crezi că ajunge un evreu să fie siberian? îl întrebă directorul la rândul său. Tata a participat la construcția hangarului.

Mușcă din pâine și continuă:

— N-o să te reclam chiar acum. Îți mai dau o zi-două.

În drum către cabina radioului, Arkadi auzi o voce care semăna cu cea de pe caseta Zinei. Vocea și chitara, cu sonoritățile lor romantice, se auzeau dinspre ușa infirmeriei. Nu păreau să-i aparțină doctorului Vainu.

Pe o mare înspumată,
O navă de pirați naviga

Era un vechi cântec de tabără, deși excursioniștii ar fi trebuit să fie beți pulbere și probabil incapabili să se miște, ca să poată savura asemenea versuri sentimentale.

Steagul flutură în vânt
L-îngână căpitanul Flint
Și noi paharele ciocnind
Pornim al nostru cânt.

Când Arkadi intră în infirmerie, muzica se opri.

— Rahat, credeam că e încuiat, zise doctorul Vainu repezindu-se să-i taie calea lui Arkadi.

Arkadi văzu, la capătul celălalt al holului, spinarea lată și roșie ca sfecla a Olimpiadei Bovina dispărând într-una dintre sălile de consultații. Doctorul era în trening și papuci și părea doar puțin șifonat, cu papucii încălțați invers. Arkadi ar fi zis că Bovina și Vainu sunt un cuplu la fel de probabil ca un compresor și o veveriță.

— Nu poți să dai buzna așa, protestă Vainu.

— Am intrat deja.

Căutând cântărețul, Arkadi, cu doctorul pe urmele lui, parcurse holul care ducea către sala de operații, a cărei masă era acoperită cu un cearșaf. Arkadi observă că pe dulap rămăsese cutia cu hainele Zinei.

— Ăsta e un cabinet medical, zise Vainu verificându-și fermoarul.

Lângă masa de operații era o măsuță pe rotile, pe care se aflau un recipient și două pahare care, judecând după mirosul pișcător din aer, conțineau alcool etilic. Alături era o ciocolată pe jumătate mâncată, cu cremă. Arkadi puse mâna pe cearșaf. Era cald încă, precum capota unei mașini.

— Nu poți să dai buzna așa, zise Vainu, cu mai puțină convingere de data asta.

Se rezemă de dulap și-și aprinse o țigară, încercând să se calmeze.

Pe dulap, lângă cutia cu lucrurile Zinei, era un casetofon japonez nou-nouț, cu niște boxe miniaturale. Arkadi apăsă pe butonul de derulare, apoi pe play.

...Steagul flutură în vânt.

Apăsă pe stop.

— Îmi cer scuze, zise.

Vocea nu semăna cu a cântărețului pe care îl căuta.

Vocea sonoră a colonelului Pavlov-Zalgḥin străbătea liniile telefonice tocmai din Odessa. Tonul lui baritonal, grav, alene, îi aminti lui Arkadi că, în timp ce în Marea Bering aisbergurile se deplasau către sud, în Georgia încă mai striveau strugurii pentru vin, iar pe Marea Neagră feriboturile transportau turiști.

Colonelul era încântat să poată ajuta un coleg aflat în largul mării, chiar dacă asta însemna să scormonească prin dosare mai vechi.

— Paceașvili? Știu cazul, dar în ultima vreme șefii sunt maniaci cu respectarea legii. Avocații își bagă nasul în toate, ne acuză de brutalitate, contestă sentințe cum nu se poate mai corecte. Credeți-mă, e mai bine că sunteți în larg. O să mă uit pe dosar și o să vă sun înapoi.

Arkadi își aminti că, dacă se întâmpla să monitorizeze chiar în acel moment canalul sovietic, celelalte nave puteau auzi jumătatea recepționată din conversație. Cu cât erau

mai puține apeluri, cu atât mai bine, mai ales că nu putea fi sigur că va mai avea ocazia să dea încă unul. Nikolai studia cadranul aparatului cu bandă laterală unică. Acele zvâcneau în ritm cu vocea colonelului.

— Vremea, îi spuse el lui Arkadi. Recepția se deteriorează.

— Nu mai e timp, zise Arkadi în receptor.

— Infractorii publică scrisori în ziare, zise Pavlov-Zalghin. În *Gazeta literară*!

— Femeia a murit, zise Arkadi.

— Stați să mă gândesc, zise colonelul.

Între fiecare transmisie intervenea o pauză de patru secunde, ceea ce complica și mai mult lucrurile. În loc de microfon, stația de emisie avea un receptor de telefon cu un model cu margarete, ca un soi de rafinament de modă veche. Arkadi realiză că toată tehnologia modernă de pe *Steaua Polară* era pe fundul navei, la Hess.

— Problema a fost că n-am avut probe împotriva ei, spuse Pavlov-Zalghin fără chef, nimic cu care să ne prezentăm în fața unui tribunal. I-am percheziționat apartamentul, am arestat-o, dar n-am avut suficiente dovezi ca s-o acuzăm de ceva. În rest, ancheta a fost o reușită.

— Ce anchetă?

— S-a scris și în ziar, în *Pravda,* zise mândru colonelul. O operațiune internațională. Cinci tone de hașiș georgian, expediat de la Odessa la Montreal de un cargobot rusesc. Marfă de calitate foarte bună, în formă de cărămizi, în containere pe care scria „lână nedărăcită". Narcoticele au fost descoperite aici, în vamă. De obicei arestăm vinovații și distrugem marfa ilegală, dar de data asta am decis să colaborăm cu canadienii și să facem arestări la ambele capete.

— Un parteneriat.

— Exact... A fost un mare succes, trebuie să... spun...

— Da. Care era implicarea Zinei Paceașvili?

— Șeful grupării era un iubit de-al ei. Ea lucrase timp de șase luni la cantina cargobotului. De fapt, a fost singura dată

când a lucrat pe vreun cargobot. A fost văzută pe chei când a fost încărcată inițial nava, dar...

Electricitatea statică se accentua, împingând acul pe scala wattmetrului radioului.

— ... procurorului. Măcar am făcut-o să plece din oraș.

— Ceilalți care au fost implicați sunt încă la închisoare?

— În lagăre de muncă cu regim sever, bineînțeles. Știu că s-a dat o amnistie, dar n-a fost ca aia a lui Hrușciov când am dat drumul la toată lumea. Nu, când...

— Pierdem legătura, zise Nikolai.

— Spuneați că a lucrat șase luni pe cargobot, dar cartea ei de muncă arată că a lucrat în cadrul Flotei Mării Negre timp de trei ani, zise Arkadi.

— Dar nu la bucătărie. Ea... cu... recomandări și cu documentele de bază...

— Ce făcea? insistă Arkadi.

— Înota.

Deodată vocea colonelului se auzi tare și clar.

— Reprezenta Flota Mării Negre la toate întrecerile. Înainte de asta, a înotat pentru școala profesională unde era elevă. Unii spuneau chiar că ar fi putut să participe la olimpiadă dacă ar fi fost mai disciplinată.

— O fată minionă, brunetă vopsită blond?

Lui Arkadi nu-i venea să creadă că era vorba de aceeași femeie.

— Ea e, dar atunci avea părul negru. Atrăgătoare într-un fel ieftin... străin... Alo? Re...

Vocea colonelului se pierdu ca o barcă întrezărită în furtună, dispărând în ceața energiei statice.

— L-am pierdut, zise Nikolai urmărind acul care sălta necontrolat.

Arkadi închise apelul și se lăsă pe spate, urmărit cu îngrijorare de locotenent. Și pe bună dreptate. Una era ca un tânăr locotenent viril să strecoare o cetățeancă onestă

într-o cabină de spionaj ca s-o seducă, alta era să-i dezvăluie unei infractoare locația cabinei.

— Îmi pare rău, zise Nikolai părând să nu mai poată îndura așteptarea. Am vrut să vă aduc aici mai devreme, când semnalul era mai bun, dar a fost o mare agitație legată de traulerul pe care l-am pierdut și s-au dat telefoane la Seattle și către restul flotei. Asta a fost ultima încărcătură de la *Merry Jane*.

— Thorwald?

— Da, norvegianul. El dă vina pe noi, dar noi spunem că e vina lui, pentru că a încercat să transfere mai mult decât maximul de încărcătură permis. Și-a pierdut năvodul și tot echipamentul. N-au cum să le recupereze din apa asta rece, așa că trebuie să se întoarcă la Dutch Harbor.

— Am rămas numai cu *Eagle*?

— Compania a trimis alte trei pescadoare să ni se alăture. Nu lasă ei o navă fabrică așa ca a noastră să depindă de un singur trauler.

— Zina ți-a spus despre înot?

Nikolai își drese vocea.

— Mi-a zis doar că știe să înoate.

— La Cornul de Aur mai era cineva cunoscut, cineva de pe nava asta?

— Nu. Aș vrea să vă întreb despre raport. Ce o să scrieți despre mine? Păreți să știți tot.

— Dacă aș ști tot, n-aș mai pune întrebări.

— Da, da, dar o să scrieți despre mine în raport?

Nikolai se trase mai aproape. Arkadi își spuse că era genul de băiat care ar încerca să citească notele de-a-ndoaselea stând în fața catedrei profesorului.

— N-am niciun drept să vă cer asta, dar vă rog să luați în considerare ce mi s-ar putea întâmpla dacă ați face observații nefavorabile despre mine în raport. Nu-i vorba despre mine. Mama lucrează într-o fabrică de conserve. Trimit tot timpul câte un balot de stofă marinărească acasă,

și ea confecționează fuste și pantaloni pe care le vinde prietenilor. Așa reușește să se descurce. Trăiește numai pentru mine, și dacă mi s-ar întâmpla vreun necaz, ar muri de supărare.

— Vrei să spui că ar fi vina mea dacă mama ta ar muri din cauză că tu ți-ai trădat îndatoririle?

— Nu, nu, nici vorbă.

Oficialii din Vladivostok aveau să asculte înregistrările Zinei, indiferent de ce se întâmpla până atunci cu Arkadi. Numai pe baza faptului că ea ajunsese în puțul ancorei, locotenentul risca închisoarea la bordul navei.

— Ar fi bine să discuți cu Hess înainte să ajungem în port, zise el.

Nu voia decât să iasă mai repede de acolo.

— O să vedem ce se întâmplă.

— Mi-am mai amintit ceva, referitor la bani, zise Nikolai. Zina nu mi-a cerut bani niciodată. Ce-a vrut, în schimb, a fost să-i aduc o carte de joc, regina de cupă. Nu ca plată, ci...

— Ca amintire?

— Am fost la ofițerul responsabil cu activitățile de recreere și i-am cerut un pachet de cărți. Vă vine să credeți că avem doar unul singur în toată nava asta? Și nu avea regina de cupă. După cum zâmbea ofițerul, aș zice că știa de ce lipsește.

— Cine era ofițerul responsabil cu activitățile de recreere? întrebă Arkadi, deși, având în vedere că aceasta era cea mai joasă poziție pe care o putea avea un ofițer, exista un singur posibil candidat.

— Slava Bukovski.

Cine altcineva?

Capitolul 25

Arkadi îl găsi pe Slava așezat în penumbra cușetei de sus, cu căștile walkmanului pe urechi și cu un mușțiuc de saxofon între buze, legănându-și picioarele desculțe în ritm. Arkadi se așează în tăcere la masa din cabină, ca un spectator ajuns în timpul unui concert. Încăperea era luminată numai de veioza cu abajur de pe birou, dar putea deslușși micile elemente de confort de care se bucura un ofițer: biroul, rafturile de cărți, un frigider mic și un ceas într-o casetă etanșă, ca și cum cabina lui Slava ar fi fost cea mai expusă la inundații. Se atenționă să nu-l subaprecieze. Slava reușise până în prezent să ascundă cu succes faptul că avusese o relație cu Zina. În bibliotecă se găseau manualele specifice unui ofițer responsabil cu activitățile de recreere, cărți despre jocuri populare și muzică recomandată, dar și volume de proporții intimidante despre gândirea lui Lenin și cărți despre motoarele cu propulsie diesel. Colegul de cabină al lui Slava, ofițer de rangul doi, studia pentru brevetul de secund.

Cu obrajii umflați și cu ochii închiși, Slava se legăna, iar din mușțiucul saxofonului răsunau behăituri sentimentale. În încăpere se mai puteau vedea un calendar pe un suport, fotografia unui grup de tineri adunați în jurul unei motociclete cu Slava stând în ataș și o listă bătută la mașină de sloganuri pentru ziua de 1 Mai. Numărul 14 era subliniat: „Muncitori ai complexelor agroindustriale! E datoria voastră patriotică să hrăniți patria cât mai repede."

Ofițerul își scoase căștile. Scoase o ultimă notă tristă din mușțiuc, o lăsă să se stingă și se uită, în cele din urmă, la Arkadi.

— *Back in the URSS*, zise el. Beatles.

— Am recunoscut-o.

— Pot să cânt la orice instrument. Zi un instrument!

— Țitera.

— Un instrument normal.

— Lăută, liră, percuție metalică, sitar, nai, gong taiwanez?

— Știi la ce mă refer.

— Acordeon?

— La ăla pot să cânt. Și la sintetizator, la tobe, la chitară.

Slava îl privi bănuitor pe Arkadi.

— Ce vrei?

— Ți-aduci aminte de cutia cu lucruri personale pe care ai luat-o din cabina Zinei? Ai apucat să te uiți prin carnețelul ei?

— Nu. N-am avut timp, pentru că am fost nevoit să interoghez o sută de oameni într-o singură zi.

— Cutia e tot la infirmerie. Tocmai am examinat amprentele de pe carnețel, mai temeinic decât prima oară. Sunt ale Zinei și ale tale. Le-am comparat cu cele de pe biletul de adio pe care l-ai găsit.

— Așa, și? Bine, m-am uitat în carnețelul ăla idiot. Ghinionul tău, trebuia să mă fi întrebat de față cu martori. Oricum, ce te tot învârți pe navă, fără să te sinchisești să mai dai pe la fabrică?

— Nu aveam chiar atât de mult pește de curățat. Colegii n-o să-mi simtă lipsa.

— De ce nu te oprește căpitanul?

Arkadi își pusese și el întrebarea.

— E ca în *Revizorul*. Știi povestea aia când un ticălos vine într-un orășel și lumea crede că e un emisar al țarului? Și oricum, o crimă schimbă totul. Nimeni nu știe ce să facă, mai ales acum că Volovoi nu mai e prin preajmă. Dacă nu încalc fățiș ordinele, pot să nu țin seama de ele o vreme. Cel puțin atâta timp cât oamenii nu știu ce anume știu eu. Asta îi sperie.

— Deci e o cacealma?

— Oarecum.

Slava se ridică în capul oaselor.

— Adică aș putea să merg chiar acum în cabina de comandă și să-i spun căpitanului că un anumit marinar cu un permis de clasa a doua a tras chiulul de la muncă, cu scopul de a hărțui echipajul cu întrebări pe care i s-a ordonat să nu le pună?

— Ai merge chiar mai bine cu niște pantofi în picioare.

— Se rezolvă!

Slava vârî mușchiucul saxofonului în buzunarul cămășii și sări din cușetă, pe podea. În timp ce ofițerul își punea cizmele, Arkadi se întinse peste birou și își trase mai aproape o scrumieră.

— O să aștepți aici? îl întrebă Slava.

— Chiar aici.

Slava își puse bluza de trening.

— Să-i mai transmit ceva căpitanului?

— Da, zi-i despre tine și Zina.

Slava plecă trântind ușa.

Arkadi își scoase o țigară din buzunarul pantalonilor și descoperi o cutie de chibrituri în suportul de creioane de pe birou. Studie desenul de pe fața ambalajului: cuvântul „Prodintorg" inscripționat pe o panglică. Din câte își amintea el, Prodintorg se ocupa de comerțul extern cu animale și produse animaliere: pește, crab, caviar, cai de curse, vite și animale pentru zoo, o abordare angro a minunilor naturii. Abia ce-și aprinsese țigara, că Slava intră înapoi și închise ușa cu spatele.

— Ce să-i zic de Zina?

— De tine și de Zina.

— Iar faci presupuneri.

— Ba nu.

Obișnuința de o viață de a se înclina în fața oamenilor cu autoritate își spuse cuvântul. Slava se așeză pe cușeta de jos și-și ascunse fața în palme.

— Of, Dumnezeule! Să vezi când o afla tata!

— El s-ar putea să nu afle, dar mie trebuie să-mi spui.

Slava își ridică privirea, clipi și respiră adânc, ca și cum era pe punctul de a intra în hiperventilație.

— O să mă omoare!

Arkadi îi reaminti:

— Am impresia că o dată sau de două ori ai fost gata să-mi spui, dar n-am fost eu destul de deștept ca să mă prind. De exemplu, n-am priceput cum s-a angajat Zina pe vasul ăsta. Ar fi fost foarte ciudat să aibă atâta influență la sediul central al flotei.

— A, a încercat să-mi facă pe plac, în felul lui.

— Tatăl tău? întrebă Arkadi ridicând cutia cu chibrituri.

— E ministru adjunct.

Slava tăcu o clipă, apoi continuă:

— Zina insista că trebuie să vină pe nava asta, ca să fie aproape de mine. Ce glumă! De cum am ieșit din port, s-a terminat totul! De parcă nici nu ne-am fi cunoscut.

— El a dat un telefon și așa ai ajuns tu pe *Steaua Polară,* apoi, la cererea ta, a ordonat ca Zina să fie angajată pe acelasi vas?

— Nu dă ordine niciodată. Îl sună pe șeful portului și întreabă dacă există vreun motiv pentru care cutare nu ar putea fi pus în cutare post sau dacă nu se poate face ceva. Spune că ministerul e interesat și toată lumea înțelege despre ce-i vorba. Orice: școala potrivită, profesorul care trebuie, o mașină de la minister care să mă aducă acasă. Știi, primul semnal al restructurării a fost când nu a putut să mă bage în flota baltică, ci doar în cea pacifică. De aia nu mă poate suferi Marciuk.

Slava își aținti privirea în beznă de parcă ar fi zărit în ea o fantomă așezată la un birou cu multe telefoane.

— Tu n-ai avut așa un tată.

— Ba da, dar l-am dezamăgit de timpuriu și în toate privințele, îl liniști Arkadi. Toți greșim. N-aveai de unde

ști că verificasem deja sub pat, unde spui că ai găsit biletul. Sau, mai bine zis, unde ai pus biletul, care provenea din carnețelul ei, pe care l-ai luat din cabină. Mi-a mers mintea cam încet. Trebuia să-mi fi dat seama pe loc. Mai era în carnețel și altceva ce n-am văzut?

Slava izbucni într-un râs nervos.

— Mai multe mesaje de adio, două sau trei pe pagină. Le-am aruncat pe celelalte. De câte ori se putea sinucide, până la urmă?

— Ai stat acolo, cântând cu trupa și urmărind-o pe femeia pe care o ajutaseși să ajungă la bord, cum dansează cu pescarii americani, iar pe tine te ignoră.

— Nu știa nimeni.

— Tu știai.

— Și nu-mi plăcea. În pauză am fumat în bucătărie, numai să n-o mai văd. Zina a intrat și a ieșit și nu s-a uitat la mine nici măcar o singură dată. Nu-i mai eram de niciun folos, așa că nu mai existam.

— Asta n-ai scris în raport.

— Nu ne-a văzut nimeni. Am încercat o dată să vorbesc cu ea, la popota ofițerilor, și mi-a spus că dacă o mai sâcâi, o să-i spună căpitanului. Atunci am realizat ce era între ei doi, între căpitan și Zina. Și dacă el aflase despre mine? Nu eram atât de prost încât să declar că s-ar putea să fiu ultimul care a văzut-o în viață.

— Dar chiar ești?

Slava deșurubă brățara mușchiucului și examină ancia[38].

— S-a fisurat. E destul de greu să găsești un saxofon de cumpărat, și când ai unul, e imposibil să găsești ancii. Într-un fel sau altul, depinzi de alții.

Strecură ancia la loc, cu grija cuiva care pune un rubin în montura unui inel.

---

[38] Mică lamă elastică fixată în mușchiucul unui instrument de suflat pentru a produce sunete sau pentru a le intensifica.

— Nu știu, zise. Am văzut-o cum a scos o sacoșă de plastic dintr-o oală de supă. Era înfășurată cu bandă de lipit. Și-a vârât-o sub jachetă și a ieșit. Mi-am tot bătut capul încercând să pricep. Am crezut că oamenii ăia de pe punte au văzut-o după ce am văzut-o eu, dar n-au zis nimic despre o jachetă sau un pachet. Nu-s un detectiv prea bun.

— Cât de mare era sacoșa? Ce culoare avea?

— Era una dintr-aia mare. Neagră.

— Vezi, ți-ai amintit. Cum merge raportul despre moartea lui Volovoi?

— La el lucram când ai intrat.

— Pe întuneric?

— Ce contează? Parc-o să creadă cineva ce spun? Pot să controleze plămânii, nu-i așa, ca să-și dea seama dacă a murit în incendiu.

Râse cu amărăciune și continuă:

— Marciuk spune că dacă fac treabă bună, o să-mi dea o recomandare ca să mă transfer la o școală de partid, ceea ce e totuna cu a-mi zice că n-o să ajung căpitan niciodată.

— Poate nici n-ar trebui. De ce nu te duci la minister?

— Să lucrez în subordinea tatei?

Întrebarea răspundea celei puse de Arkadi.

— Muzică?

După câteva clipe de tăcere, Slava spuse:

— Înainte să ne mutăm la Moscova, am locuit la Leningrad. Cunoști Leningradul?

Arkadi nu realizase, până în prezent, cât de singur era Slava. Acest tânăr moale din fire, ascuns în umbră, era făcut pentru un birou cu covor luxos și vedere către Neva, nu pentru Pacificul de Nord.

— Îl cunosc.

— Știi terenul de baschet de lângă Nevsky? Nu? Ei, când aveam cinci ani, eram acolo și am văzut niște negri americani care jucau baschet. Nu mai văzusem așa ceva până atunci. Credeam că sunt veniți de pe altă planetă. Tot ce

făceau era altfel: cum dădeau la coș, cu atâta ușurință, cum râdeau, atât de tare că mi-am astupat urechile cu mâinile. De fapt nici măcar nu era o echipă de baschet. Erau muzicieni și fuseseră programați să cânte la Casa de Cultură, dar spectacolul fusese anulat pentru că interpretau jazz. Așa că în loc să cânte, jucau baschet, dar îmi imaginez cum ar fi interpretat: ca niște îngeri negri.

— Tu ce fel de muzică ai cântat?

— Rock. Aveam o trupă în liceu. Ne scriam singuri cântecele, dar eram cenzurați de Consiliul de Creație.

— Cred că erai popular, zise Arkadi.

— Eram destul de rebel. Anti-sistem. Dintotdeauna am fost liberal. Idioții de pe nava asta nu înțeleg așa ceva.

— Așa ai cunoscut-o pe Zina? La o petrecere? Sau la restaurant?

— Nu. Cunoști Vladivostokul?

— Cam tot cât cunosc Leningradul.

— Nu pot să sufăr Vladivostokul. Are o plajă, lângă stadion, unde vara înoată toată lumea. Îți imaginezi, nu? Un chei acoperit de prosoape, saltele gonflabile, table de șah, tone de loțiune bronzantă și tot soiul de anatomii pe care ai prefera să nu le vezi.

— Nu-i genul tău?

— Nu, mulțumesc! Am împrumutat o barcă cu pânze, una de șase metri lungime, și m-am dus să navighez în golf. Din cauza canalului navigabil, trebuie să stai destul de aproape de plajă. Desigur, majoritatea oamenilor nu intră în apă mai sus de piept sau mai departe de linia geamandurii și în mod sigur nu trec de bărcile salvamarilor. Gălăgia aia te poate scoate din minți: țipetele, și plescăiturile, și fluierele salvamarilor. Cu barca, puteam să scap de toate astea. În larg era o singură înotătoare care ajunsese atât de departe și înota cu atâta ușurință, încât n-am avut cum să n-o remarc. Probabil parcursese o parte din distanță pe sub apă, ca să treacă de salvamari. Mi-a distras atât de

tare atenția, încât am pierdut vântul din pânză și barca a venit în vânt. De bord atârna o frânghie și ea a prins-o și a urcat în barcă, de parcă am fi fost înțeleși. Apoi s-a întins pe punte să se odihnească și și-a scos casca de baie. Avea părul întunecat pe atunci, aproape negru. Știi cum face apa mărgele în lumina soarelui... arăta ca și cum ar fi fost acoperită cu diamante mici. Râdea ca și cum ar fi fost cel mai natural lucru din lume să sară din apă pe puntea unui tip pe care nu-l mai întâlnise niciodată. Am navigat toată după-amiaza. A spus că vrea s-o duc la discotecă, dar că trebuia să ne întâlnim acolo. Nu voia s-o iau de acasă. Apoi a sărit din nou în apă și a plecat. După discotecă, ne-am plimbat pe dealuri. Nu m-a lăsat niciodată s-o iau de acasă sau s-o conduc până la apartamentul ei. Am presupus că locuia în condiții atât de sărăcăcioase, încât se simțea prost. Știam după accentul ei că era georgiană, dar nu aveam prejudecăți legate de asta. Puteam să-i povestesc orice și părea să înțeleagă. Privind în urmă, acum, îmi dau seama că nu vorbea niciodată despre ea. Mi-a spus doar că are un bilet cu tarif special pentru marinari și vrea să vină cu mine pe *Steaua Polară*. M-a luat de prost, ceea ce-am și fost. I-a prostit pe toți.

— Cine crezi c-a omorât-o?

— Oricine, dar mi-a fost teamă că o anchetă ar fi ajuns mai devreme sau mai târziu la mine, ceea ce înseamnă că sunt și laș, și prost. Greșesc?

— Nu, răspunse Arkadi, pentru că nu avea de ce să-l contrazică. Apa din golf era rece?

— Acolo unde înota ea? Înghețai.

Așezat în cușeta de deasupra, Slava părea suspendat în întuneric.

— Mi-ai spus mai demult că asta e a doua călătorie a ta, zise Arkadi.

— Da.

— Amândouă sub comanda căpitanului Marciuk?

— Da.

— Mai e altcineva la bordul *Stelei Polare* cu care ai mai navigat înainte?

— Nu, zise Slava gânditor. Nu dintre ofițeri, adică. În rest, numai cu Pavel și cu Karp. O să am probleme?

— Mă tem că da.

— N-am mai dat niciodată de bucluc până acum. N-am avut curajul. E o situație nouă, care deschide tot soiul de noi posibilități. Ce-o să faci acum?

— O să mă duc la culcare.

— E devreme.

— Ei, când ai probleme, până și mersul la culcare poate fi o experiență incitantă.

Ajuns pe punte, Arkadi simți că vasul navighează sub vânt, ceea ce însemna că Marciuk condusese *Merry Jane* până la marginea banchizei și virase către nord, întorcându-se către ghețari. Ploaia făcea gheața ce înconjura *Steaua Polară* să sclipească asemenea albastrului unui câmp electric. Arkadi rămase în umbră până când vederea i se adaptă.

Slava nu știuse despre Cornul de Aur sau despre apartamentul unde Zina îi dusese pe Nikolai și pe Marciuk, așa că, din start, ea îl tratase altfel decât pe ei. Fără restaurantul pentru marinarii hârșiți, fără apartamentul cu arsenalul ilegal care l-ar fi putut pune pe fugă pe delicatul ofițer de rangul trei. Nu-l văzuse ea pe Slava până în clipa în care urcase pe barca lui, dar șeful de echipă îl văzuse.

În orice clipă, Karp putea să apară alunecând pe un cablu de ancorare sau să țâșnească printr-o trapă. „Fii liniștit", spusese. De ce nu-l ucisese Karp deja? se întrebă Arkadi. Nu datorită inteligenței sau norocului său. Ofițerii, în cabina de comandă a *Stelei Polare,* trăiau într-un paradis al ignoranței, iar în rest, pasajele prost luminate și punțile alunecoase ale navei-fabrică erau împărăția șefului de

echipă. Arkadi putea să dispară oricând ar fi vrut Karp. Fiecare zi de viață după revenirea din Dutch Harbor fusese o dovadă de clemență. Trăia, realiză el, numai pentru că o a treia moarte ar fi fost mai mult decât putea accepta Vladivostokul. *Steaua Polară* ar fi fost chemată imediat acasă. Când o navă se întorcea sub suspiciune, era înconjurată imediat de trupele Poliției de Frontieră, iar echipajul era reținut la bord până când nava era întoarsă pe dos și controlată. Totuși, Karp trebuia să scape de el într-un fel sau altul. Pentru moment, dilema în care se afla șeful de echipă era singurul motiv pentru care Arkadi mai avea capul pe umeri. Karp încă mai făcea calcule și nu se grăbea. În fond, ce putea să-i spună Arkadi căpitanului Marciuk fără să se incrimineze mai mult pe sine decât pe oricine altcineva? Karp avea martori care puteau să spună unde era când murise ofițerul secund. Totuși, în ciuda acelui „Fii liniștit", Arkadi traversă puntea de la un spot de lumină la altul, decis să parcurgă drumul cel mai scurt posibil.

Echipajul era deja cuibărit în paturi, iar în cabina lui Arkadi, Obidin era treaz.

— Se aude că ar veni o navă colectoare să te ia, Arkadi. Unii spun că ești de la Ceka.

Ceka era vechiul nume tradițional al KGB-ului.

— Unii spun că nici tu nu știi.

Mirosul berii de casă se înălța din barba lui Obidin ca mirosul de polen dintr-un ciulin.

Arkadi își scoase cizmele și se urcă în pat.

— Și tu ce crezi?

— Că-s niște fraieri, bineînțeles. Misterul faptelor omenești nu poate fi îngrădit în termeni politici.

— Nu-ți place politica, spuse Arkadi căscând.

— Sufletul negru al politicianului nu poate fi îndreptat. În curând, cei de la Kremlin se vor alătura celuilalt demon.

— Care demon? Americanii, chinezii, evreii?

— Papa.

— Da' mai taci, se auzi vocea lui Iuri. Încercăm să dormim!

Slavă Domnului, își zise Arkadi.

— Arkadi, zise Kolea un minut mai târziu. Ești treaz?

— Ce-i?

— Te-ai uitat la Natașa în ultima vreme? Arată bine.

Capitolul 26

În vis, Arkadi o văzu pe Zina Paceașvili îndepărtându-se înot de plaja din Vladivostok, care era exact așa cum o descrisese Slava, cu excepția faptului că turiștii de pe plajă erau cu toții foci, și se bucurau de soare întinzându-și către cer capetele cu ochi orientali tiviți cu gene lungi. Zina purta costumul de baie în care defilase pe punte în acea zi însorită. Avea aceiași ochelari fumurii, și avea părul blond, fără rădăcini negre trădătoare. Era o zi orbitor de senină. Geamanduri lunguiețe ca niște acadele împrejmuiau zona rezervată copiilor. Dinspre docurile de mărfuri din apropiere, pluteau bucăți de lemn cu care băieții se jucau de-a războiul.

Zina înota mai departe spre larg, trecând de bărcile cu pânze, ca să poată face pluta și să contemple orașul, plin de copaci înverziți și clădiri de birouri, și arcadele romane ale stadionului. Stadionul Dinamo. Fiecare oraș are o echipă de dinamoviști, spartaci sau torpile. De ce nu folosesc și nume ca „somnoroșii“ sau „apaticii“?

Ea se scufundă spre ape mai liniștite și mai răcoroase, unde lumina pătrundea sub forma unor raze oblice ca filtrate de jaluzele, către adâncimi translucide și întunecate, propulsându-se cu mișcări largi ale brațelor către fundul moale și tăcut al golfului. Un pește îi țâșni pe dinainte. Pe lângă ea alunecau bancuri de pești, heringi strălucitori ca o ploaie de monede, șuvoaie albăstrui de cod negru. Umbra plutitoare a unei pisici de mare se ferea din calea a două lumini care se apropiau cu zgomotul unui tren în viteză. Panourile de oțel ale năvodului arau fundul mării, ridicând vârtejuri de nămol răscolit. Luminile atașate de parâma de remorcare te puteau orbi, dar totuși ea vedea

adâncul erupând odată cu înaintarea parâmei de fund a traulului, gheizere de mâl și val după val de pești de adâncime înălțându-se în încercarea de a scăpa de năvod, care îi învăluia șuierând. Un curent o împinse deoparte, apoi o atrase în vârtej, în mijlocul plasei întinse, în nori de mâl și solzi sclipitori.

Trezit din somn, Arkadi se ridică în capul oaselor în întuneric, cu apele curgând pe el ca și cum ar fi urcat la suprafață din adâncul mării. Îi spusese Natașei că meseria lui consta în a vedea pur și simplu ceea ce aveai sub nas. Nu trebuia să fii un geniu. Cum faci contrabandă în largul oceanului? Ce se duce încolo și încoace de douăzeci de ori pe zi? Și unde ar fi putut ascunde șeful de echipă ceea ce primea? Un alt răspuns evident îi veni în minte: unde fusese el atacat la bordul *Stelei Polare*?

De data asta, Arkadi își luă o lanternă. Șoarecii alergau pe grinzi și se strecurau pe sub scânduri. Se cățărau agili pe țevile de răcire și îl priveau cu ochii lor roșii în timp ce cobora pe scara magaziei de la prova. Măcar dura mai puțin coborârea când aveai lumină.

Păși grijuliu pe podeaua magaziei, amintindu-și cum la prima vizită luase o scândură căzută și se apucase să ciocănească în pereți în încercarea de a scoate din vizuină un locotenent al spionajului naval, când, de fapt, în tot acel timp stătuse probabil pe capacul unui cufăr cu comori. Lumina lanternei scoase la iveală scândura, aceleași canistre de vopsea și pătura, același schelet de pisică. Dar data trecută scheletul pisicii se afla în mijlocul podelei, iar acum era grămadă într-un colț. Pe scândurile podelei erau urme de bocanci și zgârieturi. Le pipăi. Nu erau zgârieturi. Erau dâre umede.

Ușa etanșă de la nivelul podelei se deschise și Pavel, marinarul de punte din echipa lui Karp, intră pe jumătate înăuntru. Cu casca și jacheta îmbibate de ploaie, își umbri

ochii cu mâna încercând să vadă dincolo de lumina lanternei lui Arkadi.

— Mai ești aici? întrebă Pavel, dar când realiză cine era, trânti imediat ușa și o încuie.

Arkadi urcă scara până la următorul nivel. Ușa era încuiată. Continuă să urce până la ultimul nivel, cel pe unde intrase în magazie, cu inima bătându-i ca și cum voia să-i iasă din piept. Deschise ușa cu o lovitură, alergă spre scări și începu să le coboare. Când ajunse la nivelul de jos, de data asta pe dinafara magaziei, Pavel dispăruse, dar pe puntea de metal se vedeau urme ude care arătau ca niște indicatoare direcția în care o luase. Se mai vedeau și alte urme, tot ude, mergând în aceeași direcție.

Arkadi alergă, încercând să-i prindă din urmă. Urmele duceau către pupa, pe lângă magazia de pește numărul 2, apoi pe scările de la mijlocul navei, ieșind pe lângă macaraua dinspre prova a punții de traulare. Nu se vedea nici Pavel, nici altcineva. Ploaia spăla scândurile punții, curățând urmele, iar Arkadi vârî lanterna în buzunar și scoase cuțitul. Felinarul vinciului principal era stins, iar felinarele macaralei erau acoperite cu gheață. Dincolo de punte, intrarea către rampa de la pupa era învăluită în întuneric.

De acum nu mai avea nevoie de indicatoare. Îl surprindea doar faptul că era pentru prima oară când se afla pe rampă. Luminile macaralei scoteau în evidență textura brută a pereților și straturile suprapuse de gheață din capătul de sus al pantei. Cu fiecare pas în jos, însă, lumina se estompa și înclinația rampei devenea mai abruptă. Undeva mai în față, prova *Stelei Polare* lovi un strat mai dur de gheață, și nava vibră. În adâncurile cutiei de rezonanță a rampei, vibrația se transformă într-un geamăt. Fu urmată de un val care se năpusti în susul rampei și se dădu bătut cu un suspin, așa cum forma unei scoici amplifică sunetul, așa cum urechea internă măsoară bătăile inimii.

Dacă Arkadi ar fi alunecat, între el și apă nu s-ar fi aflat decât grilajul de siguranță. Se apucă mai bine de marginea rampei și simți cum puntea îi fuge de sub picioare. Deasupra, în casa scării, apăruse o a doua lumină difuză. Văzu că lanțul de protecție era prins de cârligul din perete. Grilajul fusese lăsat deschis. Prea târziu ca să mai apuce cârligul, începu să alunece. La început doar puțin, primul milimetru care îi dă de știre unui om aflat în cădere în ce situație se află, apoi din ce în ce mai iute, pe măsură ce înclinația rampei devenea mai abruptă. Căzut pe burtă, cu capul în jos, cu degetele scurmând gheața, văzu conturul alb al unui val înălțându-se către el, în timp ce cuțitul îi scapă din mână, zdrăngăni undeva în față. Buza rampei se deschidea către negrul mării și al cerului, către sunetul elicelor și către aripile albe ale gheții întinse de o parte și de alta. În timp ce apa năvălea în sus, Arkadi găsi o funie întinsă pe o latură a rampei și și-o înfășură în jurul încheieturii. Când se opri din cădere, zări mai jos un alt bărbat, în cizme, stând înclinat ca un alpinist, cu picioarele în valurile care acopereau partea de jos a rampei. În jurul taliei avea legată o coardă de salvare.

Karp purta un pulover de culoare închisă și o căciulă de lână trasă pe fruntea încruntată și ținea în mâini ceva care semăna cu o pernă.

— Prea târziu, îi spuse el lui Arkadi, aruncând perna în apă.

Judecând după cum lovi apa și se scufundă, pachetul avusese în el și o greutate.

— A costat o avere, spuse. Tot ce am cumpărat. Dar ai dreptate, o să întoarcă nava pe dos când o să ajungem la Vladivostok.

Karp se rezemă de perete, având acum ambele mâini libere, și își aprinse o țigară. Părea că răsuflă ușurat ca și cum i s-a luat o greutate de pe inimă. Siajul răspândea o luminescență ce se pierdea în întuneric. Arkadi se prinse de frânghie și se ridică în picioare.

— Pari cam speriat, Renko.

— Sunt.

— Ia.

Karp se întoarse, îi dădu țigara lui Arkadi și-și aprinse o alta. Ochii îi străluceau cercetând rampa de deasupra.

— Ai venit singur?

— Da.

— O să aflăm noi.

Atenția lui Arkadi era ațintită asupra ploii și a unei lumini ce se legăna în depărtare ca un felinar în bătaia brizei. Era *Eagle,* aflat probabil la vreo două sute de metri în urma lor.

— Chestia aia pe care ai aruncat-o... dacă o aduc năvoadele la suprafață?

— *Eagle* nu pescuiește acum, sunt ocupați să țină gheața la distanță. La un vas ca ăla, puntea se poate supraîncărca foarte repede. Cum de-ai știut c-o să fiu aici?

Arkadi se hotărî să nu pomenească de Pavel.

— Am vrut să văd locul unde a intrat Zina în apă.

— Aici?

— Cât a fost la dans, și-a lăsat jacheta și un pachet fie aici, fie pe palierul scării. Cum arăta în năvod? întrebă Arkadi.

Karp trase îndelung din țigară.

— Ai văzut oameni înecați? întrebă el.

— Da.

— Atunci știi.

Karp se întoarse și studie luminile lui *Eagle,* eclipsate de o rafală de ploaie. Părea să nu se grăbească, de parcă ar fi așteptat un prieten.

— Marea e periculoasă, dar ar trebui să-ți fiu recunoscător că m-ai scos din Moscova. Cu proxenetismul și cu jaful făceam... cât? Douăzeci-treizeci de ruble pe zi? În restul lumii, rublele nici măcar nu-s bani.

— Nu te afli în restul lumii. În Uniunea Sovietică, un pescar câștigă o mulțime de ruble.

— La ce bun? Carnea e raționalizată, zahărul se dă cu porția. Restructurarea e o glumă proastă. Singura diferență e că acum și vodca e raționalizată. Cine e criminalul? Cine e contrabandistul? Se duc la Washington în delegație și se întorc cu haine, bijuterii, candelabre. Secretarul General colecționa mașini rapide, fiică-sa colecționa diamante. La fel și în republici. Un lider de partid are palate de marmură, altul are valize atât de pline cu aur, că nu le poți ridica de la podea, altul are un parc de camioane care transportă mac și sunt apărate de patrule de poliție. Renko, ești singurul pe care nu-l înțeleg. Ești ca un doctor într-un bordel.

— Ei, așa sunt eu, un romantic. Așadar, voiai altceva, dar de ce droguri?

Umerii lui Karp erau presărați cu mărgele de ploaie înghețată. Conturul lor îl făcură pe Arkadi să se gândească la ceața dintr-o cameră Wilson[39], trădând urmele condensate ale ionilor.

— Numai așa poate un muncitor să facă bani frumoși, atâta timp cât are curaj, zise Karp. De aia urăsc guvernele drogurile, pentru că nu le pot controla. Controlează vodca și tutunul, dar nu controlează drogurile. Uită-te la America. Acolo până și negrii fac bani.

— Crezi că așa o să se întâmple și în Uniunea Sovietică?

— Deja se întâmplă. Poți să cumperi muniție direct de la bazele Armatei Roșii, s-o treci imediat peste graniță și să le-o vinzi afganilor care luptă împotriva noastră. Traficanții au magazii pline până în tavan cu cocaină. E mai bună decât aurul. E noua monedă de schimb. De aia se teme toată lumea de veterani. Nu doar pentru că iau droguri, ci pentru că știu ce se petrece.

---

[39] Camera cu ceață, cunoscută și sub numele de cameră Wilson, este utilizată pentru detectarea particulelor de radiație ionizantă.

— Dar tu nu faci parte dintr-o vastă rețea de traficanți către Afganistan, zise Arkadi. Probabil faci trafic cu produse din Siberia, cu *anașa*. Care e rata de schimb, cu năvoadele alea tot ducându-se încoace și încolo?

Zâmbetul lui Karp străluci auriu în întuneric.

— Câteva cărămizi de-ale noastre contra o lingură de-a lor. Nu pare un târg corect, dar știi cât iei pe un gram de cocaină la platformele de petrol din Siberia? Cinci sute de ruble. Te-ai prins de șmecheria cu năvoadele. Ești deștept.

— Nu pricep însă cum ai trecut *anașa* pe sub nasul Pazei de Frontieră când ai adus-o la bord.

Șeful de echipă adoptă o atitudine flatată și în același timp confidențială, de parcă ar fi fost păcat că nu puteau să se așeze amândoi să împartă o sticlă de băutură. Totuși, Arkadi era conștient că șeful de echipă juca doar un rol, savurând o situație asupra căreia deținea complet controlul.

— Cred c-o să-ți placă asta, zise Karp. Ce poate un șef de echipă să ceară ca provizii? Plasă, ace, lanțuri, frânghie. Șantierele navale îți dau întotdeauna marfa cea mai proastă, poți să fii sigur de asta. Care e cea mai ieftină frânghie?

— Cea de cânepă.

Cânepa manciuriană era cultivată legal pentru confecționarea de funii și țesături. *Anașa* era versiunea mai puternică, polenizată, a aceleiași plante.

— Ai împachetat *anașa* odată cu funiile, cânepă ascunsă în cânepă, realiză Arkadi, admirând ingeniozitatea ideii.

— Și în final dăm la schimb rahat pe aur. Două kile fac un milion de ruble.

— Numai că acum trebuie să te mai înrolezi încă șase luni, ca să aduci o nouă încărcătură.

— E într-adevăr un impediment, zise Karp privind îngândurat în susul rampei. Nu la fel de grav ca cel pe care o să-l ai tu, dar oricum. Zici că ai venit aici, pe ploaia asta, în mijlocul nopții, ca să vezi pe unde a căzut Zina în apă? Nu te cred.

— Crezi în vise?

— Nu.

— Nici eu.

— Știi de ce l-am omorât pe nemernicul ăla din Moscova? întrebă deodată Karp.

— Cel din gară, cu prostituata?

— Ăla pentru care m-ai băgat la răcoare, da.

— Deci n-a fost un accident, chiar ai vrut să-l omori?

— A fost de mult, acum cincisprezece ani, nu poți să mă pui sub acuzare a doua oară.

— Deci de ce l-ai omorât?

— Știi cine era curva aia? Era mama.

— N-a spus că era mama ta. O chema altfel ca pe tine.

— Da, mă rog, nenorocitul ăla știa că ea era maică-mea și m-a amenințat că o să le zică tuturor. Nu eram chiar așa nebun încât să-l omor degeaba, să știi.

— Ar fi trebuit să spui atunci.

— I-ar fi înrăutățit ei sentința.

Arkadi își aminti de o femeie cu chipul strident machiat și cu părul vopsit într-o nuanță de roșu care bătea în portocaliu. Pe atunci prostituția nu exista oficial, dar femeia fusese condamnată pentru complicitate la jaf.

— Ce s-a întâmplat cu ea?

— A murit într-un lagăr de muncă corecțională. Făceau jachete matlasate pentru Siberia, așa că probabil că tu sau eu am și purtat vreuna. Aveau o cotă de îndeplinit, ca toată lumea. Totuși, a murit fericită. Erau acolo o mulțime de femei care aveau copii și construiseră o grădiniță împrejmuită la rândul ei cu un gard de sârmă ghimpată. Îi dădeau voie să ajute acolo la curățenie. Mi-a scris și mi-a spus că se simte mai bine în preajma copiilor. Numai c-a murit de pneumonie, pe care probabil a căpătat-o de la cine știe ce mucos. Nostim, ce poate să te omoare.

Scoase un cuțit din mânecă.

Arkadi auzi zgomot de pași și se întoarse. În lumina slabă dinspre puntea de traulare, văzu cum cineva cu o cască pe cap cobora rampa ținându-se de frânghia care ducea către Karp.

— E Pavel, zise Karp. I-a luat ceva până să ajungă aici. Deci chiar ai venit de unul singur.

Arkadi porni înapoi ținându-se de frânghie, trăgându-se când cu o mână, când cu cealaltă. Karp fu mai rapid. Deși avea coarda de salvare legată în jurul taliei, șeful de echipă nu părea să aibă nevoie de ea, pășind cu ușurință în susul pantei înghețate.

În față, silueta dinspre puntea de traulare se opri. Arkadi ar fi trebuit să facă un ocol larg ca să treacă de ea și știa că, de îndată ce ar fi dat drumul frânghiei, ar fi căzut de pe rampă direct în apă. Cizmele îi alunecau. Cum de putea Karp să urce rampa cu atâta ușurință, ca un diavol zburător?

— A meritat așteptarea, zise Karp.

Smuci frânghia, făcându-l pe Arkadi să alunece din nou și-l apucă de jachetă.

— Arkadi! strigă Natașa. Tu ești?

— Da.

Silueta care se contura în capătul de sus al rampei nu era Pavel. Acum, că se apropiase, Arkadi văzu că ceea ce i se păruse a fi o cască pe capul unui bărbat era de fapt o eșarfă cu care Natașa își acoperise părul.

— Cu cine ești? întrebă ea.

— Cu Korobeț, spuse Arkadi. Îl știi pe Korobeț.

Arkadi aproape că auzea mintea șefului de echipă calculându-și opțiunile. Ar fi fost posibil să-i ucidă și pe el, și pe Natașa, înainte ca ea să ajungă pe puntea de traulare și să strige după ajutor?

— Suntem cunoștințe vechi, spuse Karp ținându-l încă pe Arkadi. Ne știm de multă vreme. Dă-ne o mână de ajutor!

— Du-te pe punte, zise Arkadi. O să vin și eu.

— Voi doi? Prieteni? întrebă Natașa bănuitoare.

— Du-te, îi ordonă Arkadi.

Rămăsese pe loc, astfel încât Karp să nu poată trece de el.

— Ce s-a întâmplat, Arkadi? întrebă ea insistentă.

— Așteaptă! îi zise Karp.

— Stai acolo! adăugă Pavel, coborând de pe rampă către Natașa.

În mâna liberă ducea o secure.

Arkadi îl lovi pe Karp în picior. Șeful de echipă aterizâ pe burtă și alunecă pe rampă până ce coarda de siguranță ajunse la capăt. Arkadi sperase că va cădea în mare, dar Karp se opri din alunecare înainte să atingă apa agitată a siajului. Într-o clipă era din nou în picioare și urca rampa, dar între timp Arkadi ajunsese deja la cârligul de care era fixat lanțul ce ținea grilajul de siguranță. Îl eliberă. Provocând un curent de aer, grilajul se lăsă în jos închizându-se în nasul lui Karp cu un zdrăngănit metalic, izolându-l în partea inferioară a rampei.

Arkadi o luă înaintea Natașei. Îl auzea pe Karp în urma lui zgâlțâind grilajul de parcă împletitura metalică s-ar fi putut rupe în mâinile lui. Apoi poarta rămase nemișcată.

— Renko!

Vocea șefului de echipă îi urma în sus pe rampă.

Văzându-l pe Arkadi apropiindu-se, Pavel ezită. Ochii îi erau ca două abisuri rotunde. Îi era mai frică de Karp decât de Arkadi.

— Din cauza ta se alege praful de tot! A zis el c-așa o să se-ntâmple!

Rampa răsună de râsul lui Karp.

— Unde o să fugi?

— Du-te-n mă-ta! rosti Natașa cuvintele magice și Pavel dădu înapoi.

Capitolul 27

— Facem echipă bună, zise Natașa.

Era încă exaltată după ce scăpaseră de pe rampă și ochii îi străluceau, iar o șuviță lungă de păr îi scăpase din piep-tănătură. Arkadi o condusese la cantină, pe care o găsiseră transformată într-un ring de dans.

Nu fusese niciun anunț la difuzoare. Ofițerul de rangul trei, Slava Bukovski, responsabil de activitățile de recreere, adunase trupa în mod spontan, invocând considerente legate de moralul colectivului, și trimisese vorbă sub punte că echi-pajul va avea parte de muzică. Întrucât în noaptea aceea nu se ridicau năvoade și vremea era neprietenoasă, toți membrii personalului stăteau înghesuiți și plictisiți, sufocându-se în cabine. Acum se înghesuiau, fericiți și la grămadă, în sala de mese. De data asta nu veniseră și americanii, nici măcar repre-zentanții lor, și dintr-un motiv sau altul, nici muzica nu era rock. Globul luminos se răsucea împrăștiindu-și reflexiile ca o ninsoare asupra dansatorilor care se mișcau cu o încetineală de vis. Pe scenă, Slava scotea din saxofon un blues suav, cam funebru.

Arkadi și Natașa se îngrămădiră pe o bancă din spatele încăperii, alături de Dinka și de madam Malțeva.

— Aș vrea să fi fost și Mahmet al meu aici! zise tânăra uzbecă împreunându-și mâinile.

— Eu am ascultat muzicieni și în Flota Mării Negre, zise Malțeva.

Își înfășurase o broboadă în jurul umerilor ca să-și păs-treze atitudinea de prestanță, dar se înmuiase suficient cât să adauge:

— De fapt, băiatul ăsta nu cântă chiar rău.

Natașa îi șopti lui Arkadi la ureche:

— Ar trebui să mergem la căpitan și să-i spunem ce s-a întâmplat.

— Ce să-i spunem? Tu ne-ai văzut doar pe mine și pe Karp. Un șef de echipă are o sumedenie de motive pentru care se poate afla pe rampă. Eu n-am niciunul.

— Mai era și Pavel cu toporul.

— Au tăiat gheață toată ziua. Poate e un erou al muncii.

— Ai fost atacat.

— Eu am lăsat poarta să cadă peste Karp, nu invers, și tu nu l-ai auzit spunând altceva decât că suntem prieteni. Omul e un sfânt.

Următorul cântec fu „Ochi negri", o baladă siropoasă despre o poveste de iubire între doi țigani. Fata de la sintetizator scotea acorduri zgomotoase, ca de chitară, în timp ce Slava avea o linie melodică bogată, metalică. Era o piesă nerușinată și irezistibilă. Pe ring, numărul dansatorilor creștea ca o maree lentă.

— Tu și Karp sunteți ca șoarecele și șarpele, zise Natașa. Nu puteți sta în aceeași vizuină.

— Nu pentru mult timp.

— Ce căutai pe rampă?

— Vrei să dansezi? întrebă Arkadi.

Deodată, Natașa se metamorfoză. Lumina radia nu numai din ochii ei, ci din întregul ei chip. Cu mișcări grațioase, ca o femeie care a sosit la bal într-o haină de zibelină, își dădu jos jacheta de pescuit și eșarfa, i le încredință Dinkăi și își scoase pieptănul, lăsându-și părul să i se reverse pe umeri.

— Ești gata? întrebă Arkadi.

— Sigur.

Și vocea-i devenise mai tandră.

Erau o pereche neverosimilă, trebui să recunoască Arkadi: o membră de partid model și un încurcă-lume de la banda cu slin. Cât o conduse pe Natașa printre mese, către ringul

de dans, aceasta întâmpină privirile surprinse cu o căutătură arogantă și, în același timp, senină.

Dansatorii sovietici nu se așteaptă de regulă să aibă prea mult spațiu de dans. Anticipează întotdeauna că vor avea parte de ceva îmbrânceli, ca niște rulmenți într-o sticlă. Este una dintre plăcerile dansului, mai ales când acesta se desfășoară pe o navă în mijlocul banchizei, cu hublourile înghețate de vântul arctic. În ciuda staturii și a forței, Natașa părea să plutească în brațele lui Arkadi, iar obrazul ei fierbinte îl atingea ca din întâmplare pe al lui.

— Îmi cer scuze că sunt în cizme, zise ea.

— Nu, eu îmi cer scuze că sunt în cizme, spuse Arkadi.

— Îți plac melodiile romantice?

— Sunt dezarmat în fața lor.

— Și eu, suspină ea. Știu că ție îți place poezia.

— De unde știi?

— Ți-am găsit cartea.

— Da?

— Când erai bolnav. Era sub saltea. Nu ești singurul care știe unde să caute.

— Serios?

Se trase înapoi pentru o clipă. Ea îl privea cu atâta lipsă de stânjeneală, încât se înfricoșă.

— Nu era o carte cu poezii, zise Arkadi. Erau doar eseuri și scrisori de-ale lui Mandelștam.

Nu menționă că era un cadou de la Susan.

— Ei, eseurile erau cam intelectuale, recunoscu Natașa, dar mi-au plăcut scrisorile către soția lui.

— Către Nadejda?

— Da, dar el îi spunea în atâtea alte feluri: Nadik, Nadia, Nadka, Nadenka, Nadiușa, Nanușa, Nadiușok, Nanocika, Nadeniș, Niakușka. Zece nume de alint. Asta înseamnă să fii poet.

Își apăsă obrazul mai tare de al lui.

Slava și saxofonul său se abandonau cu totul melodiei „Ochi negri“, extrăgând chihlimbar din rășină. Dansatorii se învârteau lent sub globul rotitor. Tavanul jos și luminile jucăușe dădeau cumva senzația că se află într-o peșteră, ceea ce mergea direct la sufletul rusesc.

— Întotdeauna ți-am admirat munca la linia de producție, mărturisi Natașa.

— Și eu pe-a ta.

— Felul cum umbli cu peștele, zise ea. Mai ales cu cel dificil, cum e merluciul.

— Și tu desprinzi spinările... cu atâta îndemânare.

Nu se pricepea la chestia asta, se gândi Arkadi.

Ea își drese glasul și spuse:

— Problemele alea pe care le-ai avut la Moscova... cred că e posibil ca Partidul să fi făcut o greșeală.

O greșeală? Pentru Natașa asta era ca și cum ar fi spus că negrul ar putea fi alb sau ca o recunoaștere a faptului că puteau să existe și nuanțe de gri.

— În mod ciudat, zise el, de data asta nu a fost vorba de o greșeală.

— Oricine poate fi reabilitat.

— În general după ce a murit. Nu-ți face griji, există viață și în afara Partidului. Chiar e greu de crezut câtă viață există.

Natașa căzu pe gânduri. Cursul gândurilor ei semăna cu linia de tren Baikal-Amur: secțiuni întregi neterminate și tuneluri ce duceau în direcții misterioase. Poezie, pește, Partidul. Arkadi se întreba ce mai urma după asta.

— Știu că mai ai pe cineva, zise Natașa. Altă femeie.

— Da.

Auzise cumva un suspin? Spera că nu.

— Trebuia să fie, zise ea în cele din urmă. Nu-mi doresc decât un lucru.

— Ce anume?

— Să nu fie Susan.

— Nu, nu e Suu-zăn.

— Și nu era nici Zina?

— Nu.

— E vorba de cineva care nu e la bord?

— Nu-i la bord și e chiar foarte departe de-aici.

— Foarte, foarte departe?

— O, da, foarte, o asigură el.

— E bine și-așa.

Își puse capul pe umărul lui.

Ei bine, își zise Arkadi, Ridley avea dreptate. Asta era civilizația, poate chiar culmea civilizației: acești pescari bărbați și femei care valsau încălțați în cizme de cauciuc în largul Mării Bering. Doctorul Vainu se agăța de Olimpiada ca și cum rostogolea un bolovan. Dinka dansa cu unul dintre ingineri, ținându-l la o distanță de un braț, o distanță aproape islamică. Unii bărbați erau pe ring cu alți bărbați, unele femei dansau cu femei, ca să nu-și piardă reflexele. Câțiva găsiseră timp să tragă pe ei pulovere curate, dar cei mai mulți veniseră așa cum erau, în spiritul evenimentului neobișnuit, improvizat. Lui Arkadi îi plăcea petrecerea pentru că îl făcea să-și dea cât de cât seama cum fusese-ră ultimele ore de viață ale Zinei. Era bine că ajunsese cu Natașa aici. Se simțea ca și cum Zina însăși ar fi urmat să treacă pe lângă ei dansând.

— E aici.

Natașa încremeni.

Karp înainta încet de-a lungul băncilor din spatele cantinei, relaxat, cercetând figurile prin întuneric. Arkadi o conduse pe Natașa către scenă.

— Kolea ar vrea să danseze cu tine, zise el.

— Da?

— Dacă-l vezi, dă-i o șansă! E un om inteligent, un savant, un botanist care are nevoie să fie readus cu picioarele pe pământ.

— Prefer să te ajut pe tine, zise Natașa.

— Atunci așteaptă jumătate de minut după ce am plecat și stinge luminile de pe scenă pentru câteva secunde.

— Tot despre Zina e vorba, nu-i așa? spuse Natașa cu o voce întristată. De ce te preocupă atâta?

Spre propria lui surprindere, Arkadi se pomeni că-i răspunde:

— Nu-mi plac sinuciderile.

Era un aer nou, de libertate, în ținuta lui Slava, ca și cum saxofonul ar fi fost o baghetă magică cu ajutorul căreia își găsise sufletul. În timp ce ofițerul de rangul trei scotea sunete plângărețe, Arkadi și Natașa ajunseră la ușa cantinei.

— Nu s-a sinucis? întrebă Natașa.

— Nu.

— A omorât-o Karp?

— Asta-i partea cea mai ciudată. Nu cred că el a făcut-o.

Bucătăria era o aglomerare de chiuvete de metal, stive de tăvi lovite ca niște scuturi din războaie, turnuri de castroane albe de supă, plite industriale deasupra cărora se aflau suspendate cratițe de mărimea unor căzi de baie. Împărăția Olimpiadei Bovina. Varza se scălda în apă clocotită, fiind fie preparată pentru micul dejun, fie transformată în clei. Un făcăleț stătea țeapăn într-un castron cu aluat întărit. Arkadi era conștient că urma același drum pe care mersese Zina în timpul petrecerii precedente, cu șapte nopți mai înainte. Din câte-i spusese Slava, ea scosese o sacoșă de plastic dintr-o oală. Ce era în sacoșă? De ce era de plastic? După aceea, fusese văzută pe punte.

Arkadi întredeschise ușa către coridor, destul cât să-l vadă pe Pavel trăgând nervos dintr-o țigară, stând cu ochii pe toți cei care plecau de la petrecere. O clipă mai târziu, „Ochi negri" încetă brusc, în mijlocul strigătelor de „Aprinde lumina!" sau „Dă-te de pe piciorul meu, ticălosule!" Imediat, Pavel își vârî capul în sala de mese, iar Arkadi se strecură afară din bucătărie și fugi pe coridor.

Cine altul decât Kolea Mer ar mai fi stat rezemat de parapet, savurând toate plăcerile pe care le putea oferi ploaia ce se transforma într-o ninsoare udă, mușcătoare, căzând pieziș prin ceața care se lăsa? Îl prinse pe Arkadi care trecea în fugă pe lângă el.

— Voiam să-ți zic despre flori.

— Flori?

— Da, de unde le-am cules.

Degete goale se iteau de sub mănușile decupate ale lui Kolea.

— Irișii?

— I-am spus Natașei că i-am cules de pe marginea drumului de lângă magazinul din Dutch Harbor. De fapt, irișii cresc la altitudini mai mari. Am văzut că mi-ai verificat carnețelul, așa că știi că i-am găsit pe deal. Te-am văzut urmărindu-l pe american.

Kolea trase aer adânc în piept, făcându-și curaj înainte să continue.

— Volovoi m-a întrebat.

— Volovoi a dat peste tine pe deal?

— Te căuta pe tine. A spus chiar c-o să-mi confiște exemplarele dacă nu-i spun. Dar nu i-am spus.

— Nici n-am crezut că i-ai spus. Era singur?

Spune-mi că nu! se gândi Arkadi. Spune-mi că ofițerul secund Volovoi era cu Karp Korobeț și mergem chiar acum la Marciuk, împreună.

— Nu mi-am dat seama în ceața aia, zise Kolea.

Karp putea să apară în orice clipă pe punte, își zise Arkadi, doar dacă nu se afla deja pe undeva pe la nivelurile de dedesubt, ca să-l împiedice să ajungă în partea din față a navei.

Kolea privea drept în sus.

— Ca și în noaptea asta. Ninsoarea o să se oprească, și apoi ceața se va îndesi și mai mult. Păcat că nu mai am sextantul.

— Nu prea ți-ar fi de folos fără stele, zise Arkadi. Intră înăuntru. Încălzește-te. Dansează.

Pentru că nu mai era în sala de dans, Arkadi auzi schimbarea ritmului elicei. Reverberațiile erau mai adânci, ceea ce însemna că *Steaua Polară* încetinea. Curentul de fulgi sclipitori crea însă iluzia că nava-fabrică gonea înainte ca o sanie. Arkadi simțea sub picioare vibrația motoarelor și trosnetul gheții sub plăcile provei. Deasupra capului său, zăpada se așeza pe macarale și schele, învelea antenele, inelele direcționale și aparatele radar, făcându-le să strălucească în lumina lămpilor, amplificată la rândul ei de pătura de ceață de deasupra. Dacă te-ai fi putut încrede simțurilor, ai fi rămas cu impresia că *Steaua Polară* plutea între două mări, una deasupra și una dedesubt.

Pe puntea de deasupra se auzea pasul grăbit al unor cizme. În față, cineva cobora deja scările dinspre prova. Arkadi se strecură prin plasa de pescuit care înconjura terenul de volei. Zăpada transformase împletitura într-un cort delicat de gheață, care tremura în bătaia vântului. Lumina de pe punte era o pată neclară. Prin lumina filtrată, văzu cele două siluete apropiindu-se și stând de vorbă. Ar fi trebuit să înhațe un cuțit când trecuse prin bucătărie. Fileul de volei fusese demontat. Nu se putea apăra cu un stâlp. Pe teren nu mai era nici măcar o minge.

Una dintre siluete, apoi și cealaltă, intrară pe teren pe urmele lui Arkadi. Se așteptă să le vadă despărțindu-se, dar rămaseră împreună, înaintând prudent. În partea de jos, plasa era prinsă cu cleme, legată și înghețată. Deci nicio cale de ieșire de aici. Putea oare să se cațere pe plasă ca o maimuță? Nu prea. Puntea era alunecoasă. Dacă îl îmbrâncea pe unul dintre ei, poate că ar fi căzut amândoi.

— Renko? Tu ești?

Cealaltă siluetă aprinse un chibrit. În lumina tremurătoare a flăcării, Arkadi văzu două fețe cu sprâncene de gnomi și zâmbete chinuite, care scoteau la iveală dinți de aur. Erau Skiba și Slezko, cele două lipitori ale lui Volovoi.

— Ce vreți? întrebă Arkadi.

— Suntem de partea ta, spuse Slezko.

— Vor să-ți facă de petrecanie în noaptea asta, zise Skiba. Nu vor să apuci dimineața.

— Cine sunt ei? întrebă Arkadi.

— Știi tu, zise Slezko în stilul sovietic consacrat.

De ce să dea mai multe detalii?

— Noi știm în continuare cum să ne facem treaba, zise Skiba. Dar nu mai avem cui să dăm raportul.

Chibritul se stinse. Plasa se umfla în vânt, ca o velă de gheață.

— Nu tu disciplină, nu tu vigilență, nu tu rețea de comunicare, zise Slezko. Ca să fiu cinstit, suntem cam în ceață.

— Ai făcut tu ceva de i-ai scos din pepeni, continuă Skiba, că s-au apucat să caute pe toată nava ca să dea de tine. O să-ți taie gâtul chiar în cabina ta dacă n-au de ales. Sau pe punte.

— Și voi de ce-mi spuneți? întrebă Arkadi.

— Îți dăm raportul, nu-ți spunem, zise Slezko. Nu ne facem decât datoria.

— Dându-mi mie raportul?

— Ne-am gândit mult la asta, spuse Skiba. Trebuie să dăm raportul cuiva, și tu ești singurul cu suficientă experiență ca să-i iei locul.

— Locul cui?

— Al lui Volovoi, al cui altcuiva? spuse Slezko.

— Oricum, credem că ai putea să provii din instituția potrivită, mai ales după cum acționezi în ultimul timp, explică Skiba.

— Și ce instituție ar fi aia?

— Știi tu... zise Slezko

Știu eu, își zise Arkadi. KGB-ul. Era o nebunie. Cât trăise Volovoi, Skiba și Slezko îi dăduseră bucuroși informații despre Arkadi, ca despre un dușman al poporului. Dar odată ce acesta murise, erau ca niște câini de pază năuci. Nu tânjeau neapărat după o ființă căreia să-i acorde loialitatea

lor, cât își doreau un alt pumn care să-i țină în lesă. Asta era, fermierul semăna porumb, cizmarul făcea pantofi, informatorii aveau nevoie de un nou Volovoi. Îl transformaseră pe Arkadi din victimă în stăpân.

— Mulțumesc, zise Arkadi. O să țin cont de sfaturile voastre.

— Nu înțeleg de ce nu-i arestezi pur și simplu, zise Skiba. Nu-s decât niște muncitori.

— N-o să fii în siguranță până nu-i arestezi, adăugă Slezko.

— Sfatul meu, zise Arkadi, este să aveți grijă de propria voastră piele.

— În vremurile astea nimic nu-i sigur, îl aprobă Skiba întristat, din întuneric.

Pe punte, ninsoarea era luminată de lămpile de la prova și din cabina de comandă, așa că ochiul putea urmări traiectoriile separate ale fulgilor, dacă alegea unul sau doi din milioanele ce izvorau din întuneric, dansând în fața geamului fusese curățat cu aburi, care purta acum propriul său înveliș de gheață. Ștergătoarele se mișcau ritmic măturând zăpada, dar gheața se forma din nou, dinspre colțuri.

Înăuntru, becul din tavan dădea o lumină slabă. Ecranele radarului și ecosonarelor răspândeau în jur o aură verzuie. Busola giroscopică plutea într-un cerc de lumină. Marciuk era la cârmă, iar Hess stătea la geam. Niciunul nu păru surprins să-l vadă pe Arkadi în cabina de comandă.

— Tovarășul Iona, zise încet căpitanul.

Nu era de față niciun cârmaci, iar în sala comenzilor nu se afla nimeni. Telegraful către compartimentul mașinilor era setat între „foarte încet“ și „stop“.

— De ce încetinim? întrebă Arkadi.

Căpitanul zâmbi chinuit. Își scoase o țigară din pachet cu aerul unui om care arunca o ultimă privire asupra vieții, înainte să ajungă la ghilotină. Prizonier în umbra mișcătoare a unui ștergător, Hess părea că-i doar cu un pas în urma lui.

— Trebuia să te fi lăsat la locul tău, îi spuse Marciuk lui Arkadi. Dispăruseși la banda cu slin, în burta leviatanului. N-am fost în toate mințile când te-am scos de-acolo.

— Ne oprim? întrebă Arkadi.

— Avem o mică problemă, catadicsi Hess să-i răspundă. Mai există pe lume și alte probleme în afară de tine.

Lumina care venea de afară era rece și slabă, dar lui Arkadi i se păru că inginerul electronist al flotei era de o paloare ieșită din comun, ca și cum toată lămpile solare de pe pământ nu i-ar fi putut ajuta.

— E vorba de cablul dumneavoastră? se interesă Arkadi.

— V-am spus, îi reaminti Hess lui Marciuk. Mi-a descoperit cabina astăzi.

— Cabina ta e ca o perlă ascunsă într-o scoică, așa că un tip cu talentele lui Renko n-avea cum să n-o găsească. Un motiv în plus să-l fi lăsat unde era.

Îngândurat, căpitanul eliberă o pală de fum. Îi spuse lui Arkadi:

— L-am avertizat că în zona peste care trecem, fundul oceanului este accidentat și apa e puțin adâncă, dar tot a lansat cablul.

— Cablul hidrofonic e proiectat să nu se agațe, zise Hess. Submarinele îl țin tot timpul în uz.

— Și acum s-a încurcat ceva în cablu, zise Marciuk. Poate o capcană pentru crabi, poate un cap de morsă. Colți care se târăsc pe fundul oceanului. Nu putem să rulăm cablul înăuntru și tensiunea e atât de mare încât nu putem merge mai repede.

— Orice-o fi se va desprinde până la urmă, zise Hess.

— Între timp, spuse Marciuk, trebuie să înaintăm cu atenție, chiar dacă ne croim drum prin ghețuri și vântul are forța 7[40]. Căpitanii din marina militară trebuie să fie și magicieni.

---

[40] Vânt puternic, de 50-61 km/h, conform scării Beaufort.

Trase din țigară și strălucirea acesteia i se reflectă în ochi.

— Scuze, am uitat: în marina militară cablurile sunt instalate pe submarine, nu pe nave fabrică aflate în mijlocul ghețurilor.

Steaua Polară vibră și se legănă ușor pe valurile de sub banchiză. Arkadi nu era inginer, dar știa că, pentru a sparge gheața, o navă, oricât de mare, avea nevoie de o anumită inerție. Dacă se mișca prea încet, într-o treaptă inferioară de viteză, motoarele diesel aveau să se ardă.

— Cât de priceput e căpitanul Morgan? întrebă el.

— Vom afla, zise Marciuk. Un vas ca *Eagle* ar trebui să stea pe lângă plajele cu palmieri, recoltând creveți, nu să se afle în zona asta. Valurile cresc în canalul navigabil, iar prova și puntea lui nu-s suficient de înalte. N-ar trebui să navigheze cu prova în vânt, dar trebuie să stea în urma noastră ca să nu fie prins în ghețuri. E deja acoperit cu gheață, și asta-l îngreunează.

Arkadi realiză ceva. Era liniște. Într-o cabină de comandă trebuie să funcționeze întotdeauna un radio acordat pe frecvența de avarie. Marciuk urmări privirea lui Arkadi, care se oprise asupra radioului în bandă laterală. Căpitanul se desprinse de cârmă și dădu mai tare sonorul. Se auzea numai zgomotul metalic al peraziților audio.

— Morgan n-a trimis un apel de urgență, zise Hess.

— N-a trimis niciun fel de apel, zise Marciuk.

— De ce nu-l apelați dumneavoastră? întrebă Arkadi.

În largul insulelor Sahalin, pe vreme rea, navele țineau întotdeauna legătura între ele.

— Nu răspunde, zise Marciuk. S-ar putea să-i fi căzut una dintre antene.

Hess spuse:

— Morgan își dă seama după viteza noastră că s-a întâmplat ceva și probabil știe că avem cablul derulat. Vrea o bucată din cablul ăla. Noi avem probleme, nu el. Pentru el, vremea asta e perfectă.

Pe ecranele radarelor, culoarul navigabil deschis de *Steaua Polară* era o linie îngustă de puncte verzui: marea, returnând semnalele radarului. În mijlocul culoarului, la vreo cinci sute de metri în urmă, apărea semnalul luminos al lui *Eagle,* iar restul ecranului era gol. Arkadi mări scala la 1:50.000. În continuare, nu se vedea nimic în afară de *Eagle.* Ar fi trebuit să vină alte nave de la Seattle, dar vremea le întârziase.

— Și Morgan are un radar, zise Hess. Și un ecosonar direcțional. Dacă s-a prins ceva de cablu, îl va detecta. Asta-i probabil ocazia pe care a așteptat-o.

Marciuk spuse:

— Dacă a pierdut catargul de antenă, atunci a pierdut și radarul, spuse Marciuk.

Pilotul automat întoarse cârma cu un nod, văzându-și netulburat de treabă.

— Căpitane, zise Hess, înțeleg solidaritatea pe care o nutriți pentru un camarad pescar. Numai că Morgan nu-i așa ceva, din păcate. George Morgan e Anton Hess al lor. Mă uit la el și mă recunosc pe mine. O să păstreze tăcerea și o să se țină aproape ca să vadă dacă nu facem vreo greșeală, cum ar fi să creștem viteza. Orice s-a prins de cablu ar putea să-l ridice la suprafață chiar lângă bordul lui *Eagle*!

— Și dacă se rupe cablul? întrebă Arkadi.

— Dacă menținem viteza actuală n-o să se rupă, spuse Hess.

— Și dacă se rupe? întrebă Marciuk.

— N-o să se rupă, îl asigură Hess.

La ce instrument cânta Hess? La violoncel. Hess îi amintea lui Arkadi de un violoncelist care încearcă să cânte, deși strunele i se rup una după alta.

— Nu o să se întâmple asta, repetă Hess, dar, chiar dacă se va rupe, cablul are flotabilitate negativă. O să se scufunde. Singura problemă va fi să ne întoarcem la Vladivostok și în fața Flotei Pacificului după ce am pierdut un cablu

hidrofonic. Căpitane, călătoria noastră a fost și așa dezastruoasă. Nu ne mai trebuie încă o problemă.

— De ce nu ne răspunde Morgan? întrebă Marciuk.

— V-am spus de ce. Cu excepția radioului, *Eagle* acționează normal. Restul e doar imaginația dumneavoastră, zise Hess pierzându-și răbdarea. Eu cobor. Poate reușesc să rulez cablul măcar puțin.

Se opri în fața lui Arkadi și-i spuse:

— Explică-i tu căpitanului că Zina Paceașvili nu se ducea la pupa, ori de câte ori se apropia *Eagle,* ca să facă bezele cuiva. Se pare că de de-astea avea parte din plin de la propriul meu radiotelegrafist. Dacă Zina ar fi aici, aș omorî-o cu mâna mea.

Inginerul electronist al flotei ieși pe puntea superioară. Afară, zăpada se spulbera în întuneric. Se făcu din nou liniște după ce Hess trânti ușa în urma lui.

— E comic, zise Marciuk. Ne-am petrecut atâta timp la bazinul de radub ca să se monteze cablul ăsta și e singurul care s-a stricat.

Căpitanul se rezemă de pupitru. Atinse cu tandrețe un repetitor de compas, îi desfăcu capacul, apoi îl închise.

— Mă tot aștept ca lucrurile să se schimbe, Renko, ca viața să poată fi cinstită și directă, să existe bunătate și demnitate în orice om dornic să muncească. Nu spun că oamenii trebuie să fie perfecți, că nici eu nu-s perfect. Dar să fie buni. Sunt prost? Spune-mi, când o să ajungem la Vladivostok o să le spui despre mine și Zina?

— Nu. Dar o să se ducă cu fotografii ale ofițerilor și ale membrilor echipajului la restaurantul unde a lucrat, și cei de acolo o să vă recunoască.

— Deci sunt terminat oricum.

Nu, eu sunt terminat oricum, gândi Arkadi. Karp și echipa lui o să mă vâneze până când vor da de mine. Marciuk era preocupat de drama mult mai importantă a cablului agățat. Cum ar fi putut să-i explice de ce voia Karp să-l

atace, dacă nu mai avea nicio dovadă că acesta făcea contrabandă? În cel mai bun caz, ar fi părut nebun. Cel mai probabil s-ar fi acuzat singur de moartea lui Volovoi și a tânărului aleut.

— Știi cum era nava asta la început? întrebă Marciuk. Știi în ce condiții e livrată o navă de pe șantierul naval?

— Ca nouă?

— Mai bună ca nouă. *Steaua Polară* a fost construită într-un șantier polonez. Când ne-au predat-o, ne-au predat-o dotată cu de toate: tacâmuri, cearceafuri, perdele, becuri, totul, ca să poți porni cu ea pe mare imediat. Dar navele nu ajung niciodată direct pe mare. KGB-ul urcă la bord. Apoi oamenii de la minister urcă la bord. Iau tacâmurile noi și le înlocuiesc cu unele uzate, iau cearceafurile și perdelele și înlocuiesc becurile incandescente cu unele la lumina cărora poți să orbești liniștit. Ca și cum ar jefui o casă. Dau jos țevăria bună și o înlocuiesc cu țevi de plumb. Iau până și saltelele și clanțele de la uși. Înlocuiesc lucrurile bune cu rahaturi. Apoi o dau pe mâna pescarilor sovietici și le spun: „Tovarăși, ieșiți în larg!" Era o navă frumoasă, o navă bună.

Marciuk își înclină capul, lăsă să-i cadă chiștocul țigării pe podea și călcă pe el.

— Deci, Renko, acum știi de ce înaintează nava așa de încet. Mai e ceva?

— Nu.

Căpitanul privi geamurile strălucitoare și oarbe.

— Păcat de treaba cu *Eagle,* zise el. Parteneriatul ăsta era o chestie bună. Alternativa ar fi să ne întoarcem în peșteri, nu-i așa?

Capitolul 28

Arkadi străbătu coridorul cabinei de comandă fără să știe încotro se îndreaptă. Nu putea să se ducă pur și simplu la el în cabină și să aștepte. În sala de dans nu ar fi fost în siguranță. Era genul de situație în care excela un *urka* precum Karp. Luminile s-ar fi stins și, când s-ar fi aprins din nou, Arkadi ar fi fost deja mort, azvârlit pe rampă într-un sac, cu o greutate de picioare. Sau ar fi fost găsit într-un rezervor gol, cu o cutie de vopsea alături, o victimă evidentă a drogării cu vapori. O poveste cu morală.

— Nu ne-am terminat jocul, zise Susan.

Arkadi făcu un pas înapoi, către ușa deschisă a cabinei ei. Trecuse de ea fără s-o observe pentru că în cabină era întuneric.

— Nu te teme, spuse ea.

Aprinse luminile din plafon suficient cât să-i permită lui Arkadi să vadă cablurile tăiate atârnând din radio și de la baza veiozei de pe birou. Stătea în cușeta de jos, cu părul umed și ciufulit ca și cum abia ar fi ieșit de sub duș. Era desculță și purta blugi și o cămașă largă din același material. Ochii ei căprui păreau să fi devenit negri. Avea în mână un pahar plin până la buză. Cabina mirosea a whisky. Stinse lumina folosind întrerupătorul de lângă pat.

— Închide ușa, îi zise ea.

— Credeam că nu închizi niciodată ușa când primești vizite de la bărbați sovietici.

— Există o primă dată pentru orice. Pe vasele sovietice nu se țin petreceri dansante neplanificate, dar am auzit că aveți una chiar acum. Acolo s-au dus băieții mei, cu toții, așa că e o noapte a primelor dăți.

Arkadi închise ușa și bâjbâi prin întuneric, ca să se așeze pe un scaun pe care-l văzuse lângă pat. Ea aprinse veioza, un bec de 20 de wați doar puțin mai luminos decât o candelă muribundă.

— De exemplu, mi-am promis că o să mi-o trag cu primul bărbat care o să treacă pe lângă ușa mea. După care ai trecut tu, Renko, și m-am răzgândit. *Eagle* are probleme, așa-i?

— Mi s-a spus din surse sigure că ninsoarea se va opri.

— Am pierdut contactul radio cu ei acum o oră.

— Îi avem pe radar. Nu-s cu mult în urma noastră.

— Așa, și?

— Așa că antena lor radio e probabil acoperită de gheață. Știi că se mai întâmplă la latitudinea asta.

Susan îi puse în mână un pahar și turnă dintr-o sticlă, făcând lichidul să se rotunjească deasupra buzei.

— Adu-ți aminte, zise, primul care varsă băutura încasează una.

Arkadi se încruntă.

— Iarăși jocul ăla norvegian?

— Da. Nu li se spune degeaba capete rotunde.

— Există si o variantă americană?

— Da, ești împușcat, zise Susan.

— Aha, o versiune prescurtată. Am altă idee. Ce-ar fi ca acela care dă primul pe dinafară să spună adevărul?

— Asta-i versiunea sovietică?

— Aș vrea eu!

— Nu, zise Susan, orice, dar nu adevărul.

— Atunci, zise Arkadi sorbind din pahar, o să trișez.

Susan luă și ea o înghițitură. I-o luase cu mult înainte, deși nu părea beată. Veioza producea mai mult o aură decât o lumină adevărată. Ochii îi erau în umbră, dar privirea lor nu se îndulcise.

— N-ai scris nicio scrisoare de adio, nu? întrebă ea.

Arkadi își puse paharul pe podea ca să-și poată scoate o țigară.

— Aprinde-mi și mie una, zise ea.

— Scrisorile de adio sunt o adevărată artă.

Arkadi aprinse două Belomor de la un singur chibrit și-i puse una în mână. Avea degete fine, nu înăsprite de curățatul peștelui înghețat.

— Ești specialist în domeniu?

— Nu, dar studiez problema. Scrisorile sinucigașilor sunt o specie literară prea des ignorată. Sunt scrisori meditative, pline de amărăciune, de vinovăție, arareori sunt scrisori comice, pentru că există întotdeauna o anume formalitate în ele. De obicei victima se iscălește sau dacă nu, încheie cu un „te iubesc", sau „e mai bine așa", sau „socotiți-mă un bun comunist".

— Zina n-a făcut așa.

— Și în general, scrisoarea e lăsată undeva unde să poată fi găsită odată cu cadavrul. Sau găsită de îndată ce se descoperă că lipsește cineva.

— Zina n-a făcut nici asta.

— Și întotdeauna, fiindcă este ultimul testament al celui care scrie, persoana în cauză folosește o coală întreagă de hârtie. Nu o bucățică, nu o jumătate de pagină de carnețel – nu pentru cea din urmă scrisoare din viața sa. Apropo, cum îți merge cu scrisul?

Arkadi privi către mașina de scris și cărțile lui Susan.

— M-am blocat. Am crezut că o navă va fi un loc perfect pentru scris, dar...

Privi peretele ca și cum ar fi contemplat o amintire îndepărtată și ștearsă. Apoi continuă:

— Sunt prea mulți oameni și prea puțin spațiu. Nu, asta nu-i corect. Scriitorii sovietici scriu în apartamente comune tot timpul, nu? Eu am cabina asta numai pentru mine. Dar e ca și cum ai apuca, în sfârșit, să-ți asculți muzica propriei tale cochilii și ai descoperi că nu auzi nimic.

— Cred că pe *Steaua Polară* ar fi greu să auzi muzica unei cochilii.

— Așa e. Ești ciudat, să știi, Renko, ești foarte ciudat. Îți aduci aminte poezia aia, care...

— „Cum te sărută alți bărbați? Și, spune-mi, tu cum îi săruți?“

— Da, aia. Își aduci aminte ultimul vers? întrebă ea și recită: „O, îi știu jocul, da, el știe / Intens, adânc în sinea sa, / Nimic el nu vrea de la mine / Nimic nu pot a-i refuza.“ Ăsta ești tu. Dintre toți bărbații de pe vasul ăsta, tu ești singurul care nu vrea nimic.

— Nu-i adevărat, spuse Arkadi.

Voia să rămână în viață, se gândi el. Voia să supraviețuiască nopții aceleia.

— Ce vrei? întrebă ea.

— Vreau să știu ce s-a întâmplat cu Zina.

— Și de la mine ce vrei?

— Tu ai fost ultima persoană care a văzut-o pe Zina înainte ca ea să dispară. Aș vrea să știu ce ți-a spus.

— Vezi? La asta mă refeream, spuse ea și râse încet, ca pentru sine. Bine. Ce mi-a zis? Sincer?

— Încearcă.

Susan luă o înghițitură mai cumpătată.

— Știu și eu? Jocul ăsta devine periculos.

— O să-ți spun ce cred că ți-a zis, spuse Arkadi. Cred că ți-a zis că știa ce trage *Steaua Polară* după ea când nu descarcă năvoade și că putea să-ți dea informații despre locul de unde era controlat cablul.

Ea dădu din umeri.

— Ce cablu? Despre ce naiba vorbești?

— De aia e Morgan unde e și de aia ești tu aici.

— Parc-ai fi Volovoi.

— Jocul nu-i ușor, zise Arkadi.

Whisky-ul era bun. Făcea ca până și papiroasele să aibă gust de acadea.

— Poate ești spion, zise Susan.

— Nu, n-am așa o viziune largă asupra lumii. Eu mă simt mai bine la o scară mai mică, mai umană. Și aș zice că tu ești mai degrabă amatoare, nu profesionistă. Dar ai ajuns la bord, și dacă Morgan zice să stai aici, stai aici.

— Ei, eu am o viziune largă asupra lumii. Nu cred că Zina s-ar fi grăbit prea tare să părăsească un vas american.

— Ea...

Se opri și ascultă cu atenție. Nu era sunetul unor cizme pășind pe coridor, ci al unor pași oprindu-se deodată în fața ușii. Coridorul avea șase cabine și, la ambele capete, scări care duceau în sus, către puntea de comandă și în jos, către puntea principală. Alte picioare încălțate cu cizme coborâră treptele în fugă și se opriră.

Ușa cabinei alăturate se deschise, apoi se închise. O altă ușă se deschise, de cealaltă parte a coridorului. Cineva ciocăni la ușa lui Susan.

— Suu-zăn, o strigă Karp.

Ea se uită la Arkadi, care-și stinse țigara. I se citea panica din ochi? se întrebă el. Într-ai ei se citea fascinația.

A doua oară, cel de afară ciocăni mai apăsat.

— Ești singură? întrebă Karp prin ușă.

— Pleacă, zise ea, cu ochii ațintiți în continuare asupra lui Arkadi.

Clanța se îndoi, dar rezistă. Bine că ușa era de metal, își zise Arkadi. În blocurile sovietice ușile și cadrele erau atât de ușor de dărâmat cu un șut, încât încuietorile funcționau mai mult pe post de decorațiuni. Susan se ridică, luă de pe patul de deasupra o casetă și un casetofon și puse James Taylor în surdină.

— Suu-zăn? o strigă din nou Karp.

— Pleacă sau te spun căpitanului! răspunse ea.

— Deschide! porunci Karp.

Lovi ușa, probabil doar cu umărul, iar încuietoarea, aproape convinsă, fu cât pe ce să cedeze.

— Așteaptă, zise ea și stinse veioza.

Susan traversă cabina cu băutura în mână și întredeschise ușa, în timp ce Arkadi se retrase, cu scaun cu tot, în afara câmpului vizual. Oglinda de deasupra chiuvetei era strâmbă și Arkadi descoperi că se așezase față în față cu reflecția lui Karp. Cu un cap mai înalt decât Susan, șeful de echipă privea interiorul cabinei pe deasupra creștetului ei. În lumina difuză de pe hol se vedea restul echipei lui, adunată ca o haită de lupi în spatele conducătorului. În cameră era întuneric, destul de întuneric, spera Arkadi, ca ei să nu-l poată zări.

— Mi s-a părut că aud voci, spuse Karp adoptând un ton îngrijorat. Voiam să fim siguri că nu s-a întâmplat ceva.

— O să se întâmple ceva, dacă mă duc la căpitan și-i povestesc că echipajul lui încearcă să intre în cabina mea cu forța.

— Îmi cer scuze.

Karp dădea impresia că se uita direct la Arkadi în timp ce vorbea cu ea.

— Era pentru binele tău. O greșeală. Scuză-ne.

— Sunteți iertați.

— Ce plăcut e la tine!

Karp își ținu în continuare piciorul în ușă, ascultând muzica în surdină, un bărbat cântând la chitară. În cele din urmă își coborî privirea către Susan și zâmbetul lui apreciativ se transformă într-o expresie îngrijorată.

— Suu-zăn, sunt un simplu marinar, dar trebuie să te avertizez.

— Despre ce?

— Nu e bine să bei singură.

După ce Susan închise ușa, Arkadi nu se mișcă. Cizmele de afară mărșăluiră în altă direcție, într-un unison suspect. O auzi traversând cabina și dând casetofonul mai tare, deși cuvintele păreau ciudat de duioase și fără sens. O auzi cum lasă paharul jos. După sunet, părea gol. După șase luni petrecute în acest spațiu înghesuit, Susan cunoștea drumul

până și pe întuneric. O simți apropiindu-se și-i simți degetele atingându-i tâmpele acoperite de sudoare.

— Pe tine te caută? întrebă ea.

Își apăsă ușor palma pe gura ei. Era sigur că afară rămăsese cineva.

Susan îl prinse de încheietură și-i strecură mâna pe sub cămașa ei. Sânul îi era mic. El își retrase mâna puțin, cât să-i descheie nasturii cămășii. Ea îi trase capul mai aproape și el îi simți trupul relaxându-se în abandon. O sărută și o ridică în brațe, ca s-o aducă mai aproape. Dacă putea călători înapoi în timp ca să retrăiască momentul plecării sale bruște din Dutch Harbor, atunci acolo se aflau.

Susan părea ușoară ca un fulg. Lumea înconjurătoare amuțise, ca și cum caseta ar fi cântat în altă încăpere, iar cel care trăgea cu urechea pe coridor s-ar fi aflat pe o altă navă, plutind pe alte mări. Cămașa și pantalonii căzură fără zgomot la picioarele ei. Așa erau femeile? Părul umed de pe ceafa ei? Dinții care mușcau și buzele care, în aceeași clipă, se deschideau sub ale lui? Cât timp trecuse de când...?

Jacheta și celelalte haine căzură, desprinzându-se de pe trupul lui ca o piele veche. Probabil asta însemna să te simți viu. De două ori viu: o inimă bătându-i nebunește în piept, și o altă inimă răspunzând de alături. Se simțea de parcă trupul lui ar fi aparținut unui alt bărbat, care fusese înmormântat de viu și care acum, eliberat, preluase controlul. Arkadi se lasă pur și simplu condus de acesta. Susan se agăța de el, se urca pe el, se înfășura în jurul lui. Împreună, se sprijiniră clătinându-se de perete, și el o pătrunse.

Când anume dispare dușmănia, transformându-se în dorință? Sunt cele două pasiuni interschimbabile sau de fapt una o ascunde pe cealaltă? De ce bănuielile își poartă mereu cu sine răspunsurile? De unde știa el că ea va fi exact așa?

— Am știut că am încurcat-o, îi șopti ea, când am aflat despre Volovoi și Mike, și primul meu gând a fost: Dar Arkadi e bine?

Se ghemui la pieptul lui ca și cum ar fi fost pe moarte, dar în același timp îl apăsă și mai tare în ea. El o strânse în brațe și o ajută să se miște. În picioare, erau ca doi oameni care merg prin beznă, pe o funie întinsă la o asemenea înălțime, încât preferau amândoi întunericul.

— Susan...

— Încă o premieră, îi zise ea la ureche. Numele meu.

Se lăsară încet în genunchi, apoi el o întinse pe spate pe podea. Îi simțea ochii mari, căprui, privindu-l. Ochi nocturni, ochi de pisică. Picioarele i se depărtară ca niște aripi ce se desfac.

El o susținuse când făcuseră dragoste în picioare, dar ea era cea care-l purta acum, deasupra ei, înăuntrul ei, către torța arzând nevăzută în întuneric, ca și cum metalul rece al podelei ar fi fost o mare caldă.

— Îmi place numele tău, șopti el. Susan. Suu-zăn. Ca în Suzana și judecătorii?

— Ea era virgină, cred. Ai citit Biblia?

— Apreciez poveștile bune, cu elemente de voyeurism, conspirație...

Se opri să-și aprindă o țigară de la a ei.

— ... seducție și răzbunare.

Stăteau întinși în pat, rezemați de perna ei și de o alta, improvizată dintr-o pătură. În ciuda răcorii, lui Arkadi nu-i era frig. Casetofonul era acum așezat pe podea, orientat către ușă. Când se termina caseta, ea o întorcea și o pornea din nou.

— Ești un soi ciudat de detectiv, zise Susan. Îți plac numele?

— De exemplu numele lui Ridley[41]. Un tip care vorbește în enigme, un om plin de ghicitori. Morgan? N-a existat cumva un pirat pe nume Morgan?

— Karp[42]?

---

[41] *Riddle* în engleză înseamnă ghicitoare (n. red.).

[42] *Carp* în engleză înseamnă crap (n. red.).

— Un pește, un pește mare.

— Și Renko? Ce înseamnă?

— Fiul cuiva. Feodorenko ar însemna fiul lui Feodor. Sunt doar fiul a... ceva.

— Prea vag, zise ea conturând cu un deget linia buzelor lui. Un detectiv din ce în ce mai ciudat. Dar și eu sunt o virgină cam neobișnuită. Suntem un cuplu perfect.

Cel puțin pentru o noapte, își zise Arkadi.

Ușa era numai un contur subțire de lumină în întuneric. Dacă afară Karp încă mai aștepta, echipa lui era probabil pe puntea de deasupra. Ar fi putut încerca să se uite înăuntru prin hublou, dar n-ar fi văzut decât perdeaua trasă.

Arkadi își luă paharul.

— Nu ne-am terminat jocul.

— Jocul de-a sinceritatea? Uită-te la mine, ce-i mai cinstit decât asta? O să fiu și mai sinceră: am ținut ușa deschisă numai în speranța că o să treci pe-aici. Nici nu știam ce anume aveam să-ți spun. Mă scoți din minți.

Schimbându-și tonul cu unul mai moale, adăugă:

— Mă scoteai din minți. Apoi am recunoscut în sinea mea că ritualul ăsta, al dușmăniei dintre noi doi, exista numai pentru că erai ultima persoană de care aș fi vrut să mă simt atrasă.

— Poate suntem un cuplu perfect de fluturi de noapte.

Dar nu era doar asta, știa bine. El se întorcea încet la viață, și când o ținuse în brațe se descoperise trăind cu adevărat, ca și cum căldura trupului ei ar fi topit o ultimă barieră înghețată dinăuntrul lui. Deși erau amândoi captivi într-o cabină strâmtă de metal aflată în mijlocul ghețurilor, el era viu, fie și pentru o noapte. Sau poate cu asemenea argumente se convingeau și fluturii de noapte?

— El m-a recrutat, în Atena, zise Susan.

— Morgan?

— Da, George. Urmam un curs postuniversitar de greacă, pasiunea vieții mele... sau cel puțin așa credeam pe atunci.

El era căpitanul unui iaht care-i aparținea unui saudit bogat. El îi trimitea lui George telegrame, cerându-i să-l aștepte în cutare sau cutare loc. Sauditul n-a apărut niciodată, dar George a trebuit să ducă iahtul din Cipru la Tripoli și înapoi în Grecia. M-a recrutat când mi-am dat seama că sauditul nu exista. Studiul limbilor slave erau următoarea mea pasiune. George a spus că am talent la limbi străine. El nu se pricepe, deși araba lui e acceptabilă. Mi-a plătit studiile în Germania. Îl vedeam o dată de Crăciun, și apoi o săptămână în timpul verii. Dar când am terminat studiile, m-a anunțat că a început să lucreze în privat. Să nu se mai bage guvernul în treburile noastre, spunea el. Avea o companie în Rodos, specializată în încălcarea embargourilor. Reetichetam conserve din Africa de Sud, portocale din Israel, software din Taiwan. Aveam tot timpul cumpărători din Angola, Cuba, URSS. George spunea despre comuniști că au încredere în tine cât timp fac profit de pe urma ta și că au și mai mare încredere dacă le dai o atenție. Era logic. El nu mai trebuia să dea niciun fel de explicații. Fără comisii de supraveghere, doar o cină în Geneva, din două în două săptămâni, cu cineva de la Langley[43]. Oricum, George trebuia să treacă pe la bancă acolo, așa că îi convenea. George e deștept. A fost primul care a observat posibilitățile pe care le-ar fi oferit sovieticilor operațiunea de pescuit, pentru că era sigur că și voi făceați același lucru ca și el. A lichidat compania într-o săptămână și s-a mutat la Seattle. Erau o grămadă de vase dintre care ar fi putut alege. Cred că a ales intenționat unul prost, ca să nu atragă prea mult atenția. În mod sigur putea să-și aleagă un echipaj mai bun. Îl cunosc pe George de ani de zile și am fost recrutată de trei ani. Un an am stat în Germania, un an am lucrat în Rodos și un an pe nave sovietice. În toți anii ăștia, eu și cu el am fost împreună vreo șase luni adunate. În ultimele zece luni

---

[43] În Langley, statul Virginia, este sediul CIA.

ne-am petrecut numai două zile împreună. E prea greu să rămâi îndrăgostit de un om când lucrurile se petrec așa. Am sfârșit prin a aștepta pe cineva ca tine. E destul de sincer răspunsul ăsta?

Bărcile erau ca femeile sau femeile erau ca bărcile? Ceva de care să visezi că te agăți în vis?

Arkadi auzi afară, pe hol, vocile americanilor, care se împleticeau către cabinele lor, epuizați din cauza dansului și a orei târzii. Nu avea ceas.

Își plimbă blând mâna pe chipul ei, pornind de la frunte și coborând, de parcă i-ar fi desenat profilul. Cândva crezuse că fața ei era îngustă și triunghiulară, dar acum i se părea forma cea mai potrivită pentru gura ei expresivă și pentru ochii ei depărtați, singurul chip potrivit pentru tunsoarea copilărească a părului. Când degetele lui îi traversară stomacul, coborând mai jos, ea se întoarse către el, ca o goeletă primitoare și caldă, cu pânze aurii.

— Zina a spus că a văzut ceva în apă, zise Arkadi.

— A mai pomenit ceva și despre un ofițer de marină pe care-l văzuse la bord, radiotelegrafistul.

Susan stătea întinsă, cu capul odihnindu-se pe pieptul lui Arkadi. Împărțeau o țigară Winston din rezerva ei.

— Ai crezut că era un agent instigator?

— La început, da. Zina i-a spus lui Volovoi că Lantz fumează iarbă. Suficient cât să-l stârnească.

— Suficient cât să capete liber acces pretutindeni pe navă, zise Arkadi.

Îi dădu țigara și-și odihni mâna în locul unde marginea maxilarului ei întâlnea gâtul.

— Zina era prea nestăpânită ca să fie o prefăcută. Prea deșteaptă, zise Susan. Bărbații nu și-au dat seama de asta.

— Îi manipula?

— Pe Volovoi, Marciuk, Slava. Nu știu pe câți alții. Poate pe toți, în afară de tine.

— Ți-a povestit despre Vladivostok, cum era viața ei acolo?

— Mi-a spus numai că servea la mese și că ținea marinarii la distantă.

— Atunci de ce a venit la bordul *Stelei Polare*? întrebă Arkadi. Făcea cam același lucru și aici.

— Și eu m-am întrebat. Era secretul ei.

— Ți-a pomenit despre vreun bărbat din Vladivostok?

— Marciuk și radiotelegrafistul.

— Arme? întrebă el.

— Nu.

— Droguri?

— Nu.

— Deci ce crezi că făcea Zina ori de câte ori venea lângă tine la pupa?

Susan râse.

— Nu te plictisești să tot pui întrebarea asta?

— Nu.

Simți pe gâtul ei că pulsul i se accelera.

— Întrebările bune nu mă plictisesc niciodată, zise el. Era vorba despre pește? De ce o interesau numai peștii aduși de *Eagle*?

— Bărbații, nu peștii, răspunse Susan. Mike era pe *Eagle*.

Arkadi și-o imaginä pe Zina rezemată de parapetul de la pupa, făcând cu mâna către pescadorul american. Conta oare cine-i răspundea la salut?

— Și Morgan era pe *Eagle,* zise el.

— Morgan nu avea nevoie din partea Zinei decât de confirmarea că pe nava asta exista un cablu. Ea nu putea să-i dea alte detalii, deci el n-avea altă treabă cu ea.

— Ea ce voia de la el? întrebă Arkadi.

— Prea multe.

— Asta i-ai spus în noaptea petrecerii? Asta i-ai spus chiar înainte să dispară?

— Am încercat să-i explic că pentru George ea nu era o marfă de valoare.

— De ce nu?

Când Susan nu răspunse, îi puse altă întrebare.

— Ce-ai vrut să spui când ai zis că n-ar fi vrut să plece de pe un vas american?

— Voia să fugă din țară.

Îți mută mâna pe umărul ei. Așa era cel mai liniștit, ca o pernă pe lună, gândi el.

— Tu vrei să scapi de pe *Steaua Polară*? întrebă ea.

— Da.

Susan trase aer în piept, apoi spuse:

— Pot să te ajut.

El luă o țigară într-o mână și un chibrit în cealaltă, dar nu-l aprinse. Se concentră pe ușorul tremur al sânului ei, de care-și lipise obrazul.

— Cum?

— Ai nevoie de protecție. Pot să-i cer lui Marciuk să-ți dea un post de translator. Îți pierzi vremea la banda cu slin. În felul ăsta am putea petrece mai mult timp împreună.

— Dar cum poți să mă ajuți să scap de pe *Steaua Polară*?

— Putem să găsim o soluție.

— Ce ar trebui să fac?

— Nimic. Cine-i Hess?

Arkadi aprinse țigara cu chibritul, o flacără gălbuie în mâna lui, și lăsă cea dintâi pală sulfuroasă să se împrăștie.

— Să ne oprim din fumat?

— Nu.

El trase în piept. Fum aspru de țigară, tutun sovietic din nou.

— El e Morgan al nostru, un pescar ca oricare.

— Ai văzut cablul, nu-i așa?

— Acoperit. Nu era mare lucru de văzut, spuse Arkadi.

— Dar ai fost acolo.

Înainte să stingă țigara, el se aplecă să ia paharul de pe podea. Era plin doar pe jumătate. Asta era tot ce mai rămăsese din sticla de whisky.

— Să ne oprim din băut?

— Nu. Du-te din nou acolo și mai uită-te o dată.

— Hess n-o să-mi mai dea drumul înăuntru a doua oară.

Stinse țigara și bău jumătate din ce mai rămăsese în pahar.

— Descurcă-te. Pari să fii în stare să umbli pe unde vrei pe nava asta.

Arkadi îi întinse paharul, zise el.

— Asta până mă prinde Karp.

— Da, până atunci.

Susan sorbi ultimele picături de băutură și-și feri privirea când continuă:

— Dacă faci asta, te putem da jos de pe navă sau te putem scoate afară.

Arkadi se ridică într-un cot, de parcă ar fi putut s-o vadă prin întuneric. La atingere, părul ei era în continuare umed. O prinse de bărbie și-i întoarse chipul către el.

— Jos sau afară? Ce înseamnă asta?

— Exact ce-am zis.

Sticla era goală, iar țigările Winston se transformaseră toate într-o perdea plutitoare de fum. Ca și cum el și Susan s-ar fi dizolvat în fum.

— Te vreau înăuntru, nu afară! zise ea.

Veioza oferea mai mult o licărire decât lumină, dar îi văzu ochii ridicați către el și se văzu pe el însuși în ochii ei. Înăuntrul ei și în afară.

— Hess a spus ce lungime avea? întrebă Susan. Numărul de hidrofoane? Lățimea de bandă? Are computere și

software. Ar fi bine dacă mi-ai putea aduce o dischetă, dar și mai bine dacă mi-ai aduce un hidrofon.

Arkadi își aprinse un Belomor.

— Nu ți se pare plicticos? o întrebă. Spionajul ăsta nu ți se pare o partidă de cărți fără sfârșit?

— George ți-a verificat trecutul, când am fost în Dutch Harbor. Are acolo o linie de comunicație sigură. Voia să știe dacă ești ceea ce pari. FBI-ul spune că nu ești de încredere.

Susan îi luă țigara din mână.

— Așa spune și KGB-ul, zise Arkadi. Măcar o dată sunt și ei de acord într-o privință.

— N-ai niciun motiv să vrei să scapi?

Susan făcuse ochii mari, încercând să vadă în sufletul lui, dincolo de scânteile papiroasei, focul de tabără al conspiratorilor ruși.

— Când eram în Dutch Harbor ai spus că eu și Morgan am fi omorât-o pe Zina împreună. Te simți atrasă de ucigași? o întrebă Arkadi.

— Nu.

— Atunci de ce-ai zis asta? Ăsta e omul în care vrei să am încredere?

— N-a fost vina lui George.

— Atunci a cui?

Ea nu-i răspunse, așa că el continuă:

— Tu și Zina ați fost pe puntea de la pupa. Petrecerea era încă în toi. Nava se legăna pe valuri în întuneric, *Eagle* era legat alături. Stăteați rezemate de parapet și tu i-ai spus că are pretenții prea mari. Ce ți-a răspuns?

— Că nu pot s-o opresc.

— Cineva a oprit-o. Ți-a arătat cumva o sacoșă de plastic?

— O sacoșă?

— Cu un prosop și niște haine în ea. Împrumutase o cască de înot de la o colegă de cabină. Nu i-a mai înapoiat-o.

— Nu. Iar în cazul tău o să fie altfel, Arkadi. De la tine știu la ce să mă aștept, și dacă-mi poți aduce ceva despre Hess, pe tine chiar te putem ajuta. Nu te mai așteaptă nimic acasă, așa e? De ce să vrei să te întorci?

— Chiar poți să mă ajuți? Poți să faci să dispărem de aici amândoi și să apărem altundeva, mergând pe o stradă, stând într-o cafenea sau culcați într-un pat de cealaltă parte a lumii?

— Putem să visăm.

— Dacă vrei să mă ajuți, spune-mi ce făcea Zina tot timpul la pupa. De ce era acolo înainte să știe despre Morgan, despre radiotehnician sau despre cablu?

Susan stinse lampa.

— Ciudat, toată noaptea parcă ne-am ținut de mână, deasupra unei flăcări.

— Spune-mi.

În întuneric, Susan tăcu un minut, apoi zise:

— Nu știam. Nu eram sigură. La început am crezut că Zina voia pur și simplu să se împrietenească sau că o trimisese Volovoi. Câteodată devii conștient că se petrece ceva în jurul tău, dar nu știi exact ce. După ce ne-am împrietenit, nu mi-a mai păsat, pentru că-mi plăcea s-o am prin preajmă. Abia după ce ți-ai făcut tu apariția, am început să-mi pun din nou întrebări. Am știut cu certitudine adevărul abia la Dutch Harbor, când mi s-a spus că trebuie să mă întorc pe *Steaua Polară* și să am grijă să liniștesc lucrurile. Trebuia să ținem echipa unită și să rezolvăm problemele din mers. Să ne adaptăm și să rezolvăm. Asta e problema când lucrezi în mediul privat. Nu vin niciodată întăriri și nu există o echipă de salvare. Trebuie să faci compromisuri. Oamenii pe care-i angajezi să facă treburile murdare au și ei mâinile din ce în ce mai murdare. George este un tip obsedat de control, care a pierdut controlul. Va face curățenie. E indestructibil, nu ca noi. Și-a dat seama înaintea mea ce făcea Zina la pupa, și el când zice că o să rezolve

partea lui din problemă, așa și face. N-a omorât-o el, asta îți garantez.

— De ce ai crezut c-am omorât-o eu?

— Pentru că era prea greu de crezut că ești un anchetator care lucra în fabrică. Și pentru că în noaptea aia ea a zis că se va întoarce.

— Se va întoarce?

Arkadi se gândi la Zina înotând în golful din Vladivostok, împrumutând o cască de baie și făcând un pachet dintr-o sacoșă. Și de fiecare dată imaginea nu avea logică. Erau două Zine: una care suspina după Mike și asculta Rolling Stones și o alta, cu înregistrările ei secrete. Dacă Zina ar fi fugit pe *Eagle,* ar fi luat casetele cu ea și ar fi lăsat un fals bilet de adio, nu pagini cu exerciții practice pe această temă. Și era prea deșteaptă ca să-și înscenezе o sinucidere când nava americană se afla în apropiere.

— De unde să se întoarcă?

Când Susan vorbi în cele din urmă, părea epuizată.

— George spunea că nu vrea doar niște simpli pescari și a căpătat ce-a căutat. Are nevoie de timp ca să-și readucă echipajul sub control. Nu știa nimic despre Zina. N-a putut să facă nimic în privința lui Mike și a lui Volovoi. A fost surprins doar că nu te-a găsit și pe tine acolo.

Arkadi se gândi la Karp.

— Zi-i asta lui Marciuk.

— Nu pot să repet nimic din ce ți-am spus. O să neg totul și știi asta.

— Da, se văzu silit să recunoască Arkadi.

— A fost doar un joc, zise ea. Un joc de-a „ce-ar fi dacă".

— De exemplu „ce-ar fi dacă nu s-ar mai face dimineață"? o întrebă el.

Mâna ei o căută pe a lui.

— Acum răspunde-mi tu la o întrebare. Dacă ai putea fugi acum, dacă ai putea să dispari de pe *Steaua Polară* și să ajungi în America, ai face-o?

Arkadi își ascultă propriul răspuns, curios să afle dacă era doar un joc.

— Nu.

În somn, trupurile lor se înfășurară unul în jurul altuia în spațiul îngust al patului, în timp ce *Steaua Polară* își ridica lent prova cu plăci groase și și-o cobora, spărgând gheața care i se întindea înainte. Sunetul era stins, abia ca o adiere de vânt ce mângâia pielea sau ca un tunet ce se îndepărta.

Arkadi trase perdeaua și descoperi un hublou de un cenușiu luminos. Nu strălucirea ninsorii, ci ceva mai dens și mai catifelat: zorii. O nouă zi pe Marea Bering.

— Ne-am oprit, zise el.

Scrâșnetul metalului frecându-se de gheață nu se mai auzea, deși sub tălpi simțea motoarele mergând. Aprinse și stinse lumina în cabină. Nu părea să fie vreo problemă de natură electrică. *Steaua Polară* părea suspendată în vid, nu tăcută ea însăși, ci nemișcată și înconjurată de tăcere.

— Dar *Eagle*? întrebă Susan.

— Dacă noi nu înaintăm, înseamnă că nici ei nu înaintează.

Își adună de pe podea pantalonii și cămașa.

— Urmăm liderul și, în sfârșit, sunteți și voi liderul? întrebă Susan.

— Corect.

— Și gata cu parteneriatul. *Eagle* nu e proiectat să navigheze prin ghețuri și Marciuk știe asta.

Arkadi își încheie cămașa.

— Du-te la stația radio, zise el. Încearcă să prinzi Dutch Harbor sau frecvența pentru urgențe.

— Și tu unde te duci?

Arkadi își puse șosetele.

— Să mă ascund. *Steaua Polară* e o navă mare.

— Cât de mult timp poți să stai ascuns?

— O să-mi imaginez că e o întrecere socialistă.

Își puse cizmele și își luă jacheta de pe scaun. În lumina care intra prin hubloul ca o gură de tun, Susan stătea nemișcată, dar îl urmări pe Arkadi cu privirea până la ușă.

— N-o să te ascunzi, își dădu ea seama. Unde te duci?

El puse mâna pe clanță, apoi o retrase.

— Cred că știu unde a murit Zina.

— Toată noaptea asta a avut legătură cu Zina?

— Nu, spuse Arkadi întorcându-se spre ea.

— De ce pari atât de fericit?

Aproape că se simți rușinat când îi răspunse:

— Pentru că sunt în viață. Amândoi suntem vii. Cred că totuși nu suntem fluturi de noapte.

— Bine.

Ea se aplecă înainte și lumina o învălui ca o pulbere.

— O să-ți spun ce i-am spus și Zinei. Nu te duce.

Dar el plecase.

Capitolul 29

Steaua Polară stătea pe fundul unui puț alb. Ceața înconjura nava-fabrică din toate părțile, iar lumina soarelui, reflectată de banchiză și capturată apoi de fuioarele de ceață, producea o strălucire în același timp difuză și copleșitoare.

Nava însăși strălucea. Gheața acoperise fiecare suprafață. Puntea avea culoarea lăptoasă a unui patinoar. Plasa din jurul terenului de volei sclipea ca o casă construită din cristale suprapuse. Deasupra ei, antenele aveau greutatea sticlei. Gheața acoperea hublourile cu lentile opace și lăcuia lemnul suprastructurilor. Nava părea că ieșise din adâncuri la suprafața Oceanului Arctic, ca un pește.

— E vorba despre cablul ăla proiectat să nu se agațe și care, bineînțeles, s-a încurcat cu totul pe fundul oceanului, zise Marciuk.

Îl trăsese pe Arkadi într-un colț al cabinei de comandă, departe de urechile timonierului. Căpitanul nu dormise toată noaptea. Barba îi crescuse neîngrijită și, când își scoase ochelarii de soare, dădu la iveală o pereche de ochi ce păreau să fi fost prea des frecați.

— Trebuie să stăm pe loc cât timp Hess își face de lucru dedesubt, rulând și derulând cablul, încercând să-și salveze scula.

— Dar *Eagle*? întrebă Arkadi, așa cum și el fusese întrebat de Susan.

Ștergătoarele reușeau, cu eficiență, să întindă gheața în arcuri pe geam. Pe de altă parte, nava nu mergea nicăieri și nu era nimic de văzut cu excepția ceții care te orbea. Arkadi se încruntă, estimând vizibilitatea la o sută de metri.

— Fii mulțumit că ești pe nava potrivită, Renko.

— Nu ne-au apelat?

— Radioul lor e mort, zise Marciuk.

— Trei tipuri diferite de radio și de măsuri de siguranță și toate sunt moarte?

— Poate le-a căzut catargul de antenă. Știm că au fost acoperiți cu gheață, iar marea a fost destul de agitată. E posibil.

— Trimiteți pe cineva la ei.

Marciuk se căută după țigări prin buzunare, apoi se rezemă de pupitrul de sub fereastră și tuși, ceea ce avu aproape același efect ca și cum ar fi fumat. Își drese glasul și zise:

— Știi ce o să fac după ce mă întorc acasă? O să fac o cură de odihnă. Fără băutură, fără țigări. O să mă duc în vreo stațiune pe lângă Soci unde te curăță, te afumă cu sulfuri și îți fac împachetări cu nămol. Vreau să stau în nămol cel puțin șase luni, până când o să put ca un ou chinezesc[44]. Abia când miroși așa, știi că te-ai vindecat. O să ies de-acolo rozaliu ca un bebeluș. După aia pot să mă și-mpuște!

Aruncă o privire către timonier, apoi către camera de navigare, unde secundul stătea aplecat cu concentrare asupra hărților. *Steaua Polară* era prinsă în gheață, dar nava nu se oprise de tot din mișcare, căci banchiza însăși se deplasa, încet, dar inexorabil.

— Când urci atât de sus în nord, cu echipamentul se întâmplă tot felul de ciudățenii. Nu numai ochii noștri au iluzii. Un semnal radio se ridică și este reflectat imediat înapoi. Atracția magnetică e atât de puternică, încât semnalele radiogoniometrice sunt absorbite. Nu trebuie să te duci în cosmos ca să dai de o gaură neagră. E chiar aici.

— Trimiteți pe cineva la ei, repetă Arkadi.

---

[44] Ou chinezesc sau ou secular – ou de găină, rață sau prepeliță conservat într-un amestec de argilă, cenușă, sare, var nestins și coji de orez, în care se lasă câteva săptămâni sau câteva luni. Ca rezultat, gălbenușul capătă o culoare verde închis sau cenușie, iar albușul devine cafeniu. Degajă un miros sulfuros. Se consumă în bucătăria chinezească.

— N-am voie să fac asta atâta vreme cât cablul nu e strâns cum trebuie. Dacă s-a prins de ceva flotabil, ar putea să se afle imediat sub suprafața gheții. Poate să fie chiar vizibil.

— Cine e căpitan pe vasul ăsta, dumneavoastră sau Hess?

— Renko!

Marciuk se înroși și fu cât pe ce să-și scoată mâinile din buzunare, dar și le îndesă la loc.

— Cine e matelotul de clasa a doua care ar trebui să fie recunoscător că nu e încătușat de propriul pat?

Arkadi se apropie de radio. Deși *Eagle* era la doi kilometri distanță de *Steaua Polară,* punctul verde de pe monitor era neclar.

— Nu se scufundă, zise Marciuk. Sunt pur și simplu acoperiți de gheață și gheața nu are același ecou ca metalul curat. Hess spune că sunt bine. Radiourile le funcționează și sunt cu ochii pe cablul lui. L-ai auzit, zicea că noi avem probleme, nu ei.

— Și dacă dispar complet de pe radar, Hess o să vă spună că *Eagle* s-a transformat într-un submarin. Susan o să apară val-vârtej pe puntea de comandă. Cum o să vă descurcați cu ea și cu ceilalți americani de la bord?

— O să-i duc la popotă și o să le ofer o analiză completă și corectă a situației, zise Marciuk cu răceală. Cel mai important este să-i țin departe de pupa până când e adus cablul înăuntru.

Nava și traulerul erau încremenite pe câmpul de gheață, cu provele către sud-est, în direcția navelor care urmau să vină din Seattle, deși niciuna dintre acestea nu se vedea pe radar, indiferent la ce amplitudine îl regla Arkadi. Resetă aria de acoperire la cinci kilometri, ca să poată localiza *Eagle* la trei sute de grade.

— Dacă peste o oră tovarășul Hess tot nu a reușit să-și strângă cablul, șopti Marciuk, o să-l tai personal și o să scot nava din ghețurile astea. O să dureze, pentru că apa atât

de rece e mai densă și cablul o să se scufunde mai încet. Apoi, pot să mă întorc și să salvez *Eagle*. Îți promit că n-o să las alți pescari să moară! Ca și tine, îi vreau liberi, în largul mării.

— Nu, zise Arkadi. Eu îi vreau exact acolo unde sunt.

Marciuk întoarse spatele zgomotului ștergătoarelor. Dedesubtul lui se întindea puntea de la prova, rugina și vopseaua verde acoperite deopotrivă de o peliculă fantomatică de gheață. Dincolo de parapet se vedea numai o suprafață albă nesfârșită: fără apă, fără cer, fără linia orizontului.

— Nu pot să permit nimănui să părăsească nava, zise Marciuk. În primul rând, nu am voie. În al doilea rând, ar fi inutil. Ai mers vreodată pe un lac înghețat?

— Da.

— Nu-i același lucru. Ăsta nu e lacul Baikal. Gheața formată din apă sărată are numai jumătate din rezistența celei de apă dulce. Seamănă mai mult cu nisipurile mișcătoare decât cu cimentul. Uită-te! Pe o ceață ca asta nu vezi nici pe unde mergi. Faci o sută de pași și deja te-ai rătăcit. Dacă ar fi cineva atât de nebun încât să iasă pe gheața asta, ar trebui mai întâi să-și ia adio de la toată lumea. Nu, nu e permis.

— Dumneavoastră ați mers vreodată pe gheață ca asta? întrebă Arkadi.

Silueta lui Marciuk se înclină în fața amintirii.

— Da.

— Cum a fost?

— A fost... zise căpitanul deschizându-și larg brațele, ...minunat!

Arkadi luă două veste de salvare și un pistol de semnalizare dintr-un dulap cu echipament pentru situații de urgență. Vestele erau din bumbac portocaliu, întins peste bucăți de spumă de plastic, cu buzunare din care lipseau fluierașele de alarmă. Își prinse curelele vestelor de salvare peste piept, pe deasupra puloverului. Pistolul era un

Nagant de modă veche, cu cilindrul și țeava înlocuite de tubul gros al semnalizatorului.

Puntea de traulare părea liberă. Pe când o traversa, observă, prea târziu, pe cineva veghind din cabina macaralei ca dintr-un punct de observație. Pavel era doar o umbră în interiorul cabinei de sticlă, cu excepția feței care privea printr-o spărtură triunghiulară în geam. Acesta nu avu însă nicio reacție. Abia când trecu de el, Arkadi își dădu seama că, având gluga ridicată și masa suplimentară a celor două veste pe sub jachetă, reușise cumva să se deghizeze, devenind de nerecunoscut, cel puțin de la depărtare.

— Tu ești, Arkadi?

Iuri se învârtea pe culoarul din fața bucătăriei plimbând dintr-o mână într-alta o *pelmeni*[45] fierbinte. Făina îi acoperea umerii jachetei de piele ca un strat de mătreață.

Arkadi tresări, dar înțelese că fusese luat prin surprindere pur și simplu de starea de normalitate oferită de imaginea lui Iuri și de aburii cu miros de varză care pluteau dinspre sala de mese. Pentru că nu mai erau ocupați cu pescuitul, oamenii puteau să stea sub punte, să joace domino sau șah, să se uite la filme, să tragă un pui de somn. Sigur, *Steaua Polară* se oprise din motive inexplicabile, dar motivele le erau rareori explicate. Simțeau dedesubt motoarele mergând în gol. Viața, între timp, își vedea de ale ei.

— Ia uită-te la asta! Avem aici obișnuitul nostru ravioli cu carne, în formă de rahat de câine, dar...

Iuri mușcă, înghițind jumătate din *pelmeni* și îi arătă jumătatea rămasă.

— Așa, și? întrebă Arkadi.

Iuri zâmbi și apropie și mai mult de ochii lui Arkadi bucata de *pelmeni,* ca și cum ar fi fost un inel cu diamant.

---

[45] Găluște siberiană din aluat nedospit, umplută cu carne tocată, pește sau ciuperci.

— E fără carne. Nu așa cum se înțelege de obicei prin „fără carne“, adică din cartilagii și oase. Vreau să spun că ăsta e la o mie de ani distanță de orice formă de viață mamiferă. E cu făină de pește și sos, Arkadi.

— Îmi trebuie ceasul tău.

Iuri se zăpăci.

— Vrei să știi cât e ceasul?

— Nu, zise Arkadi desfăcând cureaua noului ceas safari de la încheietura lui Iuri. Vreau să împrumut ceasul tău.

— Să-l „împrumuți“? Să știi că dintre toate cuvintele din limba rusă, inclusiv „futut“ și „omorât“, „împrumut“ e cel mai obscen. „Arendă“, „închiriere“, „vânzare în rate“ – astea sunt cuvintele pe care trebuie să le învățăm.

— Îți fur ceasul.

Busola încorporată avea până și caneluri care să indice gradele.

— Ești un tip cinstit.

— Vrei s-o reclami pe Olimpiada că ne dă mâncare contrafăcută?

Lui Iuri îi trebui un moment până să priceapă și să răspundă:

— Nu, nu. Mă gândeam că la întoarcerea la Vladivostok aș putea deschide un restaurant. Olimpiada e un geniu. Cu un partener ca ea aș putea face avere.

— Mult noroc!

Arkadi își prinse ceasul la încheietură.

— Mulțam.

Iuri se încruntă.

— Cum adică noroc? întrebă el.

Îngrijorarea sa crescu pe măsură ce Arkadi se depărta spre puntea de traulare.

— Unde te duci îmbrăcat așa? O să-mi capăt ceasul înapoi?

Arkadi o luă pe pasarelă către pupa, adoptând mersul apăsat al unui ins mai solid. Nu se uită în urmă, spre punte, unde unul dintre oamenii lui Karp ar fi putut să stea de

veghe. Drapelul roșu de la pupa atârna încremenit, acoperit de gheață. Doar câteva urme de pași pătau învelișul strălucitor al punții. În capătul scărilor de deasupra rampei de la prova vegheau răbdători doi membri ai echipajului cu brasardele roșii ale gărzii patriotice: Skiba și Slezko. Purtând ochelari de soare și căciuli din blană de iepure. Când Arkadi se apropie, îl recunoscură. Se apropiară, încercând să-i blocheze drumul, dar Arkadi le făcu semn să se dea la o parte. Era un gest pe care-l văzuse de multe ori la Moscova, o mișcare bruscă, mai mult a mâinii decât a brațului, suficientă ca să declanșeze reflexul pavlovian ce făcea pietonii să se dea deoparte din fața unei coloane de mașini în viteză, determina câinii să alerge în jurul unui perimetru, anula ordonanțe sau împrăștia prizonierii.

Slezko începu:

— Căpitanul a dat ordin...

— ...ca nimănui să nu i se permită... continuă Slezko.

Arkadi luă ochelarii de soare de pe nasul lui Skiba.

— Stai, zise Slezko.

Îi dădu lui Arkadi pachetul lui de Marlboro.

— Tovarăși, îi salută Arkadi. Considerați-mă un comunist rău!

Coborî scara. Pe palier, pe platforma de unde șefii de echipă supravegheau de obicei plasele ridicate la suprafață, funia înghețase lipită de parapet și fu nevoit s-o desprindă lovind-o cu piciorul. Se urcă peste balustradă și își înfășură funia în jurul mânecii. Coborâtul pe funie se dovedi a fi foarte asemănător cu alunecarea de-a lungul unui țurțure de gheață. Aterizează în picioare, dar alunecă. Dădu drumul frânghiei și se lăsă să alunece tot restul drumului, în jos pe rampă și de acolo, pe gheață.

Mult deasupra lui, la balustrada de la pupa, Skiba și Slezko se agitau ca două nevăstuici care trag cu ochiul din spatele unei stânci. Arkadi se ridică în picioare și se orientă

după busola încastrată în cureaua ceasului lui Iuri. Gheața era solidă ca piatra. Porni la drum.

Ar fi trebuit să-și fi pus două perechi de izmene pe dedesubt, șosete și cizme îmblănite. Măcar avea mănuși bune, o căciulă de lână pe sub glugă și cele două veste de salvare, care asigurau o izolație termică surprinzătoare. Pe măsură ce mergea, se încălzea din ce în ce mai tare. Și îi păsa din ce în ce mai puțin. Ochelarii nu estompau strălucirea ceții, ci parcă îi scoteau și mai mult în relief detaliile, astfel încât ochiul putea admira vârtejurile de vapori albi ce dansau în jur. Avusese o senzație asemănătoare cândva, privind pe fereastra unui avion care zbura printre nori. Gheața era solidă, de un alb cum numai gheața marină poate fi când îngheață sarea din ea. Deși totul în jurul lui avea o strălucire de oglindă, Arkadi nu-și putea vedea reflexia, ci numai o umbră vagă, captivă în gheață. Când privi în urmă, văzu că nava se pierdea în ceață. Și își pierdea și semnificația, se gândi Arkadi. *Steaua Polară* nu mai era o navă pe apă, ci o pană cenușie, căzută din cer.

Doi kilometri în pas vioi. Douăzeci de minute, poate o jumătate de oră. Câți oameni au ocazia să pășească pe mare?

Arkadi se întrebă dacă Zina privise în sus, din valuri, către umbra întunecată a navei, profilată deasupra ei. Pentru el era mai ușor. Suprafața apei era plată, înghețată, ca un pavaj de alabastru. Când se uită iar înapoi, *Steaua Polară* dispăruse.

Era încă la trei sute de grade în raport cu ținta, deși acul busolei zvâcnea dintr-o parte în alta. Aproape de polul magnetic, atracția verticală era atât de puternică, încât vârful acului era smucit de colo-colo ca tras de sfori. Nu era niciun alt element pe care să și-l poată lua ca reper, niciun relief la orizont, de fapt, nici măcar linia orizontului nu se vedea. Nu exista nicio demarcație între locul unde se termina gheața și începea ceața. Toate direcțiile erau la fel, inclusiv susul și josul. Albul era total.

Arkadi voia să verifice mai întâi dulapurile din cabine, apoi magaziile și sala motoarelor. Zina fusese ascunsă acolo.

Marciuk avusese dreptate în privința iluziilor. Arkadi văzu un disc de vinil de modă veche, dintre cele cu 78 de turații, rotindu-se singur, fără sunet, în mijlocul gheții. Era ca și cum mintea s-ar fi decis să umple golul alb ce-l înconjura cu primul lucru pe care îl găsise în memorie. Verifică busola. Poate mersese în cerc. Se mai întâmplă, când mergi prin ceață. Unii savanți spuneau că oamenii se rătăceau pentru că aveau un picior mai puternic decât celălalt. Alții invocau până și efectul Coriolis provocat de rotația pământului, ca și cum oamenii, ca vântul sau apa, nu ar fi avut control asupra direcției lor de mers.

Pe măsură ce se apropia de el, discul se răsucea tot mai repede, până când începu să se bălăbăne scăpat de sub control. Odată cu ultimii pași ai lui Arkadi, tremură și se transformă într-un rotocol neregulat de apă neagră ca smoala, înconjurat cu gheață spartă, înroșită de sânge.

Uneori urșii polari se scufundau prin găurile de respirat ale focilor tocmai când una dintre ele urca la suprafață după aer. Urșii vânau până la o distanță de două-trei sute de kilometri în largul banchizei. De regulă, zgomotul făcut de spărgătoarele de gheață îi punea pe fugă, dar *Steaua Polară* se oprise în loc. Arkadi nu auzise atacul, așa că probabil nu se întâmplase de curând. Pe de altă parte, nu se vedeau dâre de sânge sau urme de pași care să se îndepărteze de gaură. Ursul își dusese prada cu sine în adâncuri și nu revenise încă la suprafață. Sau poate se îndreptase, pe dedesubt, către o altă gaură. Gheața părea să fi explodat. După cantitatea de sânge ce înconjura gaura, s-ar fi zis că și foca explodase. Numai o așchie sau două de gheață săltau pe apă, dovadă că sub banchiză curenții încă se mai mișcau.

Ei, ăsta ar fi fost un final neprevăzut pentru o anchetă, își zise Arkadi: să fie mâncat de un urs. Ar fi fost primul caz de acest fel? Nu în Rusia. Ce surprinsă trebuie să fi fost

foca! Era un sentiment pe care-l cunoștea. Consultă din nou busola și porni iar la drum.

În față, auzi sunetul sec al gheții crăpând. Crezu mai întâi că era ursul, ieșind afară din apă prin gheață, apoi se gândi că era posibil ca banchiza să se spargă. În larg, sub presiunea mareelor și curenților, întinderea de gheață se fisura, se spărgea și se realinia. Nu simțea însă că ar fi în vreun pericol. Prin apă, sunetul se propaga mai iute și mai departe decât prin aer. Ceața nu înăbușea sunetul, ci îl amplifica. Dacă exista o fisură în gheață, era probabil la mare distanță.

Își dori ca acul busolei să nu mai sară. De câte minute mergea? Douăzeci, pe ceas. Cum or fi stat japonezii cu controlul calității? *Eagle* nu se zărea nicăieri, dar, privind înapoi, văzu aproape de marginea câmpului său vizual că îl urmărea ceva. Era o siluetă atât de imaterială, că părea o fantomă.

O fâșie de gheață cenușie începu să i se scufunde sub picioare. Arkadi păși în lateral, unde gheața era mai albă, și consultă din nou busola. Gheața avea tendința să se fisureze pe o axă orientată de la sud-vest către nord-est, ceea ce nu era bine ținând cont de direcția lui de mers. Își păstră atenția trează. Cel care îl urmărea se deplasa cu o viteză constantă, ca un urs, dar mergea în două picioare și era de culoare neagră.

Arkadi știa deja că se rătăcise. Ori deviase de la traseu, ori subestimase distanța până la *Eagle*. Ceața, plutind, se deplasa de la stânga la dreapta. Observă pentru prima oară, în lateral, mișcarea a ceea ce el luase drept un nor static de ceață, care-l făcuse probabil să se abată de la drumul drept. Norul se deplasa însă înainte, învăluindu-l. În spatele lui, la numai o sută de metri depărtare, urmăritorului i se vedeau acum picioarele, mâinile, capul și barba. Era Marciuk. Probabil Skiba și Slezko dăduseră fuga de la pupa, direct la căpitan. Era tipic din partea unui siberian ca

Marciuk să-l urmărească el însuși. Din câțiva pași, Arkadi pătrunse în ceață. Marciuk dispăru.

Căpitanul nu strigase după el. Arkadi nu-și dorea decât să ajungă la bordul lui *Eagle* înainte ca Marciuk să-l prindă din urmă și să-i ordone să se întoarcă pe *Steaua Polară*. Puteau să urce împreună la bordul traulerului, atâta vreme cât Arkadi avea ocazia să arunce o privire în jur. Ar fi fost chiar mai în siguranță dacă era și Marciuk cu el, recunoscu Arkadi. Ridley și Coletti erau mână în mână cu Karp. Morgan probabil nu, deși un căpitan nu putea fi complet exonerat de răspundere pentru ceea ce se petrecea la bordul navei sale.

Deși înainta prin ceață orbește, Arkadi văzu cu ochii minții linia dreaptă pe care o urmau pașii lui, ducându-l către *Eagle*. Simțea că e pe direcția corectă, ca și cum nava ar fi exercitat asupra lui o atracție magnetică. Asta, bineînțeles, dacă nu cumva trecuse deja pe lângă trauler și se îndrepta spre Cercul Arctic.

Trosnetul se auzi din nou, de data asta mai clar. Nu era zgomotul gheții ce se fisura, ci al gheții lovite cu ciocanul. Sunetul impactului era urmat de un ecou ca de sticlă spartă. Arkadi se surprinse întorcându-și capul, cercetător, în toate direcțiile, de parcă ar fi putut identifica sursa zgomotului. În ceață, sunetul te putea păcăli, părând că vine de aproape, așa că Arkadi rezistă tentației de a începe să alerge, pentru că ar fi fost foarte ușor s-o ia într-o direcție greșită. Ceața se năpustea asupra lui ca un val, încercând să-l poarte cu ea. Imaginează-ți, își zise, cât curaj îți trebuie ca să înoți fie și câțiva metri într-o apă atât de rece. Văzuse oameni căzând în apă de pe traulere și intrând aproape instantaneu în șoc, înainte să poată fi salvați.

Ciocănitul se auzi dintr-o dată mai tare. *Eagle* se ivi, la mai puțin de zece metri distanță, înțepenită în loc și înclinându-se sub greutatea gheții. Norii de ceață, înaintând pe lângă navă, o făceau să pară că se deplasează în viteză, pe o mare agitată.

Ca deschizătoare de drumuri, *Steaua Polară* fusese acoperită de gheață formată din zăpadă pură. În siajul ei, *Eagle* fusese împroșcată de apă sărată, care se transformase într-o gheață cenușie, cu excrescențe grotești ca niște stalactite, ce devenise lucioasă pe măsură ce temperatura scădea. Gheața părea să curgă în cascadă pe scările timoneriei și să se reverse din scurgerile de pe punte. Țurțurii care atârnau de pe copastie se uniseră cu învelișul banchizei. Coletti era afară, lângă timonerie, și folosea un aparat de sudură ca să dezghețe rotocoale în jurul hublourilor. Flacăra îi lumina chipul bolnăvicios. Lumina din cabina de comandă era slabă, ca a unei lumânări, dar Arkadi zări o siluetă așezată pe scaunul căpitanului. Ridley spărgea gheața de pe traverse-le catargului radioemițătorului. Dipolii din vârful acestuia dispăruseră, iar antenele vergea fuseseră îndoite în unghi drept. Gheața atârna de ele ca un catarg sfâșiat. Morgan nu putea recepționa altceva decât electricitate statică. Ceața își schimbă direcția, învăluind din nou *Eagle*. Nimeni nu-l observase încă pe Arkadi. Începu să dea ocol, îndreptându-se către pupa.

Ce avans avea în fața lui Marciuk? Zece pași? Douăzeci? Zgomotul avea să-l călăuzească și pe căpitan. Arkadi fu cât pe ce să pășească pe rampa de la pupa înainte s-o vadă. Pe macaraua de deasupra era înfășurat un năvod. Fâșiile portocalii și negre de plastic fuseseră transformate într-un giulgiu cenușiu de gheață. Ceața trecea atât de repede pe lângă navă, că lăsa un siaj fantomatic, un tunel întunecat la capătul căruia Marciuk era deja vizibil. Nu conta, căpitanul nu-l putea trimite înapoi acum. Lucrurile ieșeau așa cum le planificase.

Când silueta urmăritorului său se desprinse mai clar din ceață, Arkadi văzu că barba acestuia era de fapt un pulover ridicat astfel încât să-i acopere gura. Karp trase puloverul în jos, apropiindu-se. Mai bine pregătit decât Arkadi, avea

ochelari de soare și cizme siberiene matlasate. Într-o mână ținea o secure.

Preț de o clipă, Arkadi își cântări opțiunile. Să o ia la dreapta, într-un sprint către Polul Nord? Sau la stânga, într-un maraton către Hawaii?

Rampa lui *Eagle* nu era abruptă, dar era alunecoasă, așa că Arkadi o urcă târâș pe burtă. Pe punte erau pești și crabi pudrați cu gheață. Țurțuri ca niște franjuri decorau puntea de adăpost. Deasupra cetii, pe catargul radio, Ridley ajunsese la antena radar, înghețată bocnă ca un guler alb. Respirația îi presărase cristale în barbă și în părul lung. Cu grija unui bijutier, începu să cioplească gheața de pe antenă. Arkadi aprecie distanța de la rampă până la cabină ca fiind de cincisprezece metri, dar cei mai expuși erau primii cinci, până la puntea de adăpost care se întindea de-a lungul bordului.

Karp se apropia. Părea să plutească peste suprafața înghețată, ducând securea ca pe o aripă de rezervă.

Capitolul 30

Arkadi parcurse în fugă cei câțiva pași până în umbra punții de adăpost. Nu mai vedea cabina de comandă, dar nici cei din cabina de comandă nu-l puteau vedea pe el. În urma lui, Karp urca rampa cu pasul sigur al marinarului experimentat.

Arkadi se strecură în interiorul navei printr-o sală de dușuri care dădea în bucătărie. Își scoase ochelarii ca să poată vedea în lumina slabă care intra în bucătărie prin două hublouri acoperite de gheață. Era ca și cum ar fi vizitat obscuritatea unei nave scufundate. O banchetă se curba în jurul unei mese cu apărători antiderapante. Pe plită, oalele erau prinse în șine de fixare. În față se aflau ușile a două cabine și scări care duceau în sus, către puntea de comandă și în jos, către sala mașinilor.

Cabina de la babord avea două paturi suprapuse, deși numai cel de jos părea ocupat. Arkadi observă dintr-o privire că în încăpere nu exista un dulap de model sovietic în care să fi putut fi ascuns un cadavru. Pe perete era un suport de arme, gol. Arkadi verifică sub saltea, căutând o pușcă, un cuțit, orice. Sub perna murdară era o revistă porno. Sub pat era un sertar ce conținea lenjerie murdară, reviste porno și reviste despre arme de foc și tactici de supraviețuire, o șosetă ce ascundea un sul de bancnote de o sută de dolari, o bucățică de cremene des utilizată, un bax de țigări, o cutie goală de cartușe.

— E a lui Coletti, zise Karp intrând în cabină.

Arăta ca un tăietor de lemne plecat în taiga pentru a petrece o dimineață antrenantă doborând copaci. Nu avea jachetă și nici vestă de salvare, ci numai un pulover în plus,

mănuși groase, cizme, căciulă și ochelari de soare, ridicați pe frunte. Nici măcar nu respira precipitat.

— Îmi ușurezi foarte mult treaba, zise Karp. Era mai dificil să scap de tine pe vas. Aici poți să dispari pur și simplu, și nimeni n-o să știe măcar că am fost plecat.

Securea provenea probabil din vasta colecție de echipament de stingere a incendiilor de pe puntea *Stelei Polare* și Arkadi bănuia că fusese luată de Karp din motive practice: să spargă gheața și să se descotorosească de un cadavru. Ca de obicei, planul șefului de echipă avea meritul simplității. De afară se auzeau zgomotele luptei cu gheața, aflată în plină desfășurare, lovituri de ciocan la care te-ai fi așteptat într-o turnătorie, nu pe o navă. Americanii încă nu știau că mai era cineva la bord.

— De ce-ai venit? întrebă Karp.

— Căutam urme că Zina a fost aici.

Pistolul de semnalizare era în buzunarul jachetei lui Arkadi. În spațiul strâmt al cabinei, lumina sa ar fi fost orbitoare. Arkadi își mișcă mâna, dar Karp i-o împinse deoparte cu securea.

— Altă anchetă?

— Nu, sunt doar eu. Nu știe nimeni altcineva. Nimănui nu-i pasă în afară de mine.

Încheietura lovită cu securea îi amorțise. Probabil așa era, se gândi, când erai încolțit de un lup.

— Când moare cineva, de obicei dai vina pe mine, zise Karp.

— Ai fost luat prin surprindere când a fost ridicată cu năvodul. Puteai să fi încercat să o răstorni odată cu peștii într-o magazie și să te descotorosești de ea mai târziu. În loc să faci asta, ai tăiat plasa. Nu știai. Noaptea trecută, pe rampă, tot nu știai.

Aproape nonșalant, securea împinse din nou mâna lui Arkadi departe de buzunar. Nu era drept să mori cuprins de un asemenea sentiment de neajutorare, dar panica făcea creierul să se blocheze.

— Tragi de timp, zise Karp.

Arkadi fusese prea speriat ca să se gândească să tragă de timp.

— Nu vrei să știi cine a omorât-o? întrebă el.

Acum, într-adevăr, trăgea de timp.

— De ce să vreau?

— Tu ai adus-o la bord, zise Arkadi. Când eram la Moscova probabil că eram mai deștept. Multă vreme n-am înțeles cum a reușit Zina să se angajeze pe *Steaua Polară*. Desigur, datorită lui Slava. Dar cine i l-a arătat Zinei când naviga în largul golfului? Cine mai navigase cu Slava până atunci?

— Un întreg echipaj.

— Da, dar numai trei se află pe *Steaua Polară*: Marciuk, Pavel și tu. L-ai văzut pe Slava de la docuri.

— Băiatul lui tata, cu barca lui de jucărie. Taică-su era singura lui șansă să pună piciorul pe o navă adevărată.

— În fața lui Slava, a făcut pe inocenta. De aia nu l-a dus niciodată în apartamentul tău.

Karp își dădu jos ochelarii de soare.

— Știai că e apartamentul meu?

— Al cuiva care avea bani, arme și sângele rece necesar ca să facă trafic cu droguri.

Arkadi vorbea repede. Era surprinzător cum te ajuta adrenalina să pui lucrurile cap la cap.

— Singurul de la bordul *Stelei Polare* care se potrivește descrierii ești tu. Având în vedere că făcea bani frumoși la Cornul de Aur, Zina ar fi venit la bord numai pentru ceva mai bun decât rublele. Ați păstrat distanța unul față de altul la bord, dar nu atât de bine pe cât crezi tu. Ai spus că n-ai văzut-o decât la cantină, dar ori de câte ori *Eagle* aducea un năvod, o vedeai la pupa. Stătea la balustradă așteptând venirea lui *Eagle,* încă dinainte să cunoască vreun bărbat de pe vreuna dintre nave. Era iubita ta.

— Așa e, zise Karp cu mândrie. Nu ești chiar greu de cap.

Arkadi și-i imaginã pe americani deasupra capetelor lor, înconjurați de hârâitul radioului, ciocănind gheața ce răsuna ca o nicovală. El și Karp vorbeau în șoaptă ca niște conspiratori. Nimeni nu știa că sunt la bord.

— Teama lui Volovoi, zise Arkadi, obsesia vieții lui, era contrabanda. Trebuia să inspecteze fiecare pachet, inclusiv pe cele aruncate de la un vas sovietic la altul. Care este cuvântul de ordine?

— Vigilență.

Karp zâmbi fără să vrea. Își ridică securea și o puse pe umăr.

— Ține-ți mâinile la vedere!

— Singurul lucru pe care nu-l putea împiedica era năvodul, circulând de colo-colo. Cum știai când venea un pachet? întrebă Arkadi.

— Simplu, zise Karp. Ridley făcea cu mâna dacă mai livrau și altceva în afară de pește, iar Coletti, dacă nu. Mă uitam să văd unde s-a așezat Zina la pupa: spre tribord sau spre babord. Apoi le spuneam oamenilor de pe rampă că plasa părea grea sau că nu părea.

— Dacă era grea, găseau un pachet legat de parâma de remorcare?

— Ai fi fost priceput la asta. De obicei, Pavel tăia sfoara și strecura pachetul sub vesta de salvare. Apoi îi făceam semn lui Ridley dacă trimitem sau nu ceva înapoi. Renko, ce sens are să-ți spun? N-o să scapi cu viață.

— Când nu te mai îngrijorezi din cauza asta, poți să afli o grămadă de lucruri.

— Da, zise Karp, părând să creadă că ideea are sens.

— Și mă interesează Zina, adăugă Arkadi.

— Bărbații mereu au fost interesați de Zina. Era ca o regină.

Karp își lăsă privirea să rătăcească înspre tavan, către corul ciocanelor de pe punte, apoi și-o coborî asupra lui

Arkadi. Nu mai văzuse niciodată o privire atât de concentrată.

— Puteai să mă ajungi din urmă pe gheață? întrebă Arkadi.

— Dacă aș fi vrut, da.

— Puteai să mă fi omorât acum un minut, acum zece minute.

— Oricând aș fi vrut.

— Atunci și tu vrei să știi ce s-a întâmplat cu Zina.

— Vreau să știu ce-ai vrut să zici noaptea trecută pe rampă, când ai spus că Zina a fost aruncată în apă.

— Din simplă curiozitate?

Karp stătea nemișcat ca o statuie de bronz. După o lungă pauză, zise:

— Continuă, tovarășe anchetator. Zina a fost la dans și...

— Zina a flirtat cu Mike, dar nu și-a luat rămas-bun când Mike s-a transferat înapoi pe *Eagle*, pentru că ea se dusese pe punte cu patruzeci și cinci de minute mai înainte. A fost văzută acolo de Marciuk, Lidia și Susan. Cu treizeci de minute înainte ca Mike să se transfere, Zina n-a mai fost văzută pe puntea *Stelei Polare*. In momentul transferului lui, ea era deja moartă.

Arkadi scoase cu gesturi lente din jachetă o bucată de hârtie, desfăcând-o ca s-o vadă Karp. Era o copie a raportului autopsiei.

— A fost ucisă cu o lovitură la ceafă. A fost înjunghiată pentru a nu se ridica la suprafață. A fost ascunsă undeva pe acest vas, ghemuită și înghesuită într-un spațiu îngust care a lăsat semnele acestea regulate pe cadavrul ei. Asta am venit să caut: spațiul acela. Poate fi un șifonier, un dulap, o magazie, un tomberon.

— O bucată de hârtie, zise Karp aruncând raportul înapoi lui Arkadi.

— Spațiul ăla este aici sau nu, zise Arkadi. Trebuie să caut și în cealaltă cabină.

Nu îndrăznea însă să se miște.

Îngândurat, Karp răsucea în mâini mânerul securii. Lama tăioasă se rotea pe o parte și pe alta, ca o monedă. Deschise ușa și hotărî:

— O să căutăm împreună.

Străbătând bucătăria, Arkadi auzi ciocanele lovind cu toată forța, de parcă americanii ar fi încercat să-și sape drum spre casă. Simți securea împungându-l în spate și sudoarea curgându-i pe spinare.

Karp îl împinse în cabina de la babord. Patul era acoperit cu o pătură. Pe un raft se aflau cărți de filozofie, electronică și despre funcționarea motoarelor diesel. Pe perete atârnau un toc de armă și fotografia unui bărbat care scotea limba. Bărbatul din fotografie era Einstein.

— Ridley, își răspunse singur Arkadi.

— Zina a dispărut de pe *Steaua Polară* și apoi... ? întrebă Karp.

— După cum știi, tu i l-ai arătat pe Slava când naviga în golf.

Arkadi vorbea mai repede. Sertarul cușetei lui Ridley conținea haine curate, ordonat împăturite, brățări de piele și cercei de argint, fotografii cu el schiind alături de două femei și ciocnind un pahar de vin cu o a treia, o carte hindusă de rugăciuni, cărți de joc, un joc electronic de șah, o insignă cu Minnie Mouse. Arkadi întoarse cărțile cu fața în sus, le frunzări și le împrăștie pe pat.

— O voiam pe navă, iar Bukovski avea relațiile necesare. Ce-i cu asta?

— Îi plăcea să viziteze bărbații pe bărcile lor și, pentru o înotătoare atât de bună ca ea, trebuie să fi părut floare la ureche să înoate către *Eagle* când era amarată de *Steaua Polară.* A coborât pur și simplu rampa *Stelei Polare,* cu casca de baie a tovarășei Malțeva pe cap, cu pantofii și niște haine de schimb într-o sacoșă de plastic neagră, legată de încheietură. De la balustradă probabil că nici nu se vedea.

— De ce să fi făcut una ca asta?

— Ăsta era modul ei de operare. Trecea de la un bărbat la altul și de la o navă la alta.

— Nu, nu ăsta e răspunsul la întrebare, zise Karp. Nu și-ar fi asumat asemenea riscuri numai pentru o vizită. Așadar, tovarășe anchetator, de ce a făcut-o?

— Și eu m-am întrebat.

— Și?

— Nu știu.

Karp se folosi de secure ca de un braț lung, ca să-l împingă pe Arkadi în zid.

— Vezi tu, Renko, greșești când spui că Zina m-ar fi putut părăsi.

— Se culca cu alți bărbați.

— Ca să-i folosească. Nu însemna nimic. Dar americanii erau parteneri de afaceri, e altceva.

— A fost aici.

— Mă uit în jur și nu văd niciun spațiu ca ăla pe care l-ai descris, unde să fi fost ascuns cadavrul. Nicio urmă de-a ei.

Karp se uită la sertarul deschis și continuă:

— Dacă sperai să găsești o armă, las-o baltă. Pe nava asta, toți poartă armele asupra lor în permanență.

— Trebuie să mai căutăm, zise Arkadi.

Își amintea cum se luptase cu șeful de echipă în magazie. Spațiul strâmt al cabinei unui trauler era ultimul loc unde voia să se ferească de loviturile unei securi.

Atenția lui Karp fu atrasă de cărțile de joc întinse pe pat. Ținând în continuare securea pregătită, le examină.

— Nu te mișca, îl avertiză el pe Arkadi.

Puse securea jos și luă cărțile, răsfirându-le grijuliu. Când termină, le strânse într-un pachet pe care-l puse la loc în sertar. Ochii lui mici se îngustaseră, iar chipul i se albise, chinuit de suferința în dragoste. Pentru o clipă Arkadi crezu că-l va vedea pe Karp prăbușindu-se pe podea. Însă acesta își luă securea și spuse:

— Începem cu sala motoarelor.

Când deschiseră ușa bucătăriei, deasupra lor începu un nou asalt furios asupra gheții. Șeful de echipă abia de aruncă o privire în sus, ca și cum ar fi auzit doar ropotul greu al unei ploi.

Cele două motoare diesel ale lui *Eagle,* cel principal cu șase cilindri și cel auxiliar, cu patru, vibrau în cutiile lor de oțel. Aceasta era împărăția lui Ridley, spațiul cald de sub punte unde era nevoie de acrobații complicate ca să te strecori în siguranță pe lângă arbori auxiliari și scripeți, generatoare și pompe hidraulice, roți cu valve și țevărie întortocheată. Țevile prea joase, protecția curelei și celelalte piese potențial periculoase fuseseră vopsite în roșu. Culoarul dintre motoare era acoperit cu bucăți de tablă.

În timp ce Karp se plimba de colo-colo, Arkadi intră în spațiul de la prova, un atelier de reparații cu ustensile, centuri pentru scule, o masă cu o menghină și o mașină de filetat, un stativ cu fierăstraie și burghie. În încăpere mai era o ușă ca a unui congelator, deși, din moment ce *Eagle* își livra încărcătura către *Steaua Polară,* de ce avea nevoie de un congelator? Când deschise ușa, nu putu să nu izbucnească în râs. Înăuntru erau stivuite una peste alta, până la nivelul taliei, cărămizi rășinoase, maroniu-roșcate, de un kilogram, de cânepă manciuriană, *anașa*. Ei bine, așa funcționau marile companii. Pentru că rubla nu era valută forte, afacerile internaționale aveau loc întotdeauna pe bază de troc. Gaze sovietice, petrol sovietic, de ce nu și *anașa* sovietică?

În capătul mai îngust al congelatorului, dinspre prova, fuseseră înghesuite o masă și un scaun, niște căști și un osciloscop, un amplificator și un egalizator, un computer, o consolă dual și un teanc de dischete. Semăna cu stația lui Hess, numai că aparatura era mai strălucitoare și mai

compactă, cu nume ca EDO și Raytheon[46]. Evident, sub masă se afla un dom de fibră de sticlă. Arkadi alese o dischetă din teanc. Pe eticheta ei scria: „Meniu Bering. Fișier. SSBN-Los Angeles. USS *Sawtooth,* USS *Patrick Henry,* USS *Manwaring,* USS *Ojai,* USS *Roger Owen*". Frunzări celelalte dischete. Pe etichetele lor scria: „SSBN-Ohio", „SSGN", „SSN"[47]. Pe masă era un clipboard cu o foaie împărțită în coloane intitulate: „Data", „Nava", „Poziția", „Ora transmisiei", „Durata". Ultima transmisie fusese din partea lui USS *Roger Owen,* cu o zi înainte. Arkadi deschise sertarul mesei. Înăuntru era un teanc de manuale și diagrame. Răsfoi paginile. „Simulator acustic...", „cablu de remorcare acoperit cu polietilenă, cu secțiune acustică și modul de izolare a vibrațiilor...", „cilindrul vinciului în secțiune..." Pe coperta unei cărți scria, cu litere roșii: „A nu se scoate această carte din birou". Subtitlul era: „Nave în rezervă, dezafectate sau casate – 1.1.1983". Pe lista submarinelor descoperi că USS *Roger Owen* fusese dezasamblat în urmă cu un an, iar USS *Manwaring* și USS *Ojai* fuseseră trecute în rezervă.

Poanta unei glume bune părea să prindă contur. Echipamentul electronic era asemănător cu al lui Hess, cu o singură diferență: la capătul cablului lui Morgan nu erau hidrofoane pentru ascultare. În locul acestora era un trasmițător acustic, ce emitea sunete drept momeală. Dischetele conțineau înregistrări ale unor submarine care fuseseră retrase sau casate. Morgan și Hess se învârteau prin Marea Bering, un spion trimițând semnale false pe

---

[46] EDO Corporation – companie americană care proiecta și comercializa produse în domeniul apărării și spionajului, dar și pentru piețele comerciale.

[47] SSBN – simbol pentru submarin echipat cu rachete balistice cu focoase nucleare; SSGN – simbol pentru submarin echipat cu rachete de croazieră; SSN – simbol pentru submarin rapid de atac, propulsat de energie nucleară.

care celălalt spion le recepționa triumfător. Hess credea, probabil, că submarinele americane roiau în jurul lui ca bancurile de pești. Arkadi puse cartea la loc, dar își vârî dischetele în buzunar. Aflat în sala motoarelor, Karp nu-i acorda atenție, ca și cum nimic din ceea ce făcea Arkadi în acest moment n-ar mai fi contat.

Reveniră împreună în umezeala sălii dușurilor, cu suporturi pentru salopete și cizme, și ieșiră din nou afară. Sub acoperișul punții de adăpost zăceau suluri de plasă acoperită de gheață, geamanduri în pachete de plasă, o masă de sudură cu o menghină, lăzi de depozitare și butoaie de petrol cu lopeți și cârlige. Ciocănitul de deasupra încetase, dar nimic nu-l mai putea opri pe Karp. *Eagle* avea magazii de pește pe care nu le utilizase niciodată de când începuse să transfere năvoadele către nave fabrică. Folosind securea, șeful de echipă sparse gheața care acoperea magaziile. Gheața crăpată zbura în toate părțile scânteind. Fu nevoit să folosească un cârlig ca să ridice chepengul. După tot acest efort, magazia se dovedi goală.

Arkadi își concentră atenția asupra lăzilor de pe puntea de adăpost. Din prima, scoase funii neîncolăcite și scripeți. În cea de-a doua, găsi salopete cauciucate, mănuși, impermeabile rupte, o prelată. Mai înainte, lada trebuie să fi conținut cabluri de oțel, căci pe fund se vedea un amestec de lubrifiant și rugină. Un coșciug. Vedea clar urmele unde se aflaseră genunchii și antebrațele Zinei. Pe o parte era un șir de cinci nituri, la cinci centimetri unul de altul, care îi lăsaseră semne pe coaste.

— Vino să vezi, șopti Arkadi.

Karp băgă mâna înăuntru și scoase din ladă un smoc de păr blond, cu rădăcinile negre. Tocmai când se întindea să-l apuce, Arkadi simți ceva mângâindu-i gâtul.

— Ce cauți aici?

Ridley apăsă și mai tare țeava rece a pistolului de ceafa lui Arkadi, în timp ce Coletti venea dinspre dușuri înarmat cu o pușcă cu țeavă dublă.

— Asta e o vizită neoficială? zise Morgan de la jumătatea scării dinspre timonă.

Ridley și Coletti păreau să-și fi dublat greutatea din cauza hanoracelor pe care le purtau pe sub impermeabile. Mâinile lor stângi, în mănuși groase, păreau uriașe. Nu purtau mănuși pe mâinile drepte, ca să poată ține degetele pe trăgace. Buzele le erau uscate și înghețate. Chipuri potrivite pe o navă îmbrăcată complet în alb. În contrast cu ei, Morgan, cu vesta lui căptușită cu puf și cu șapca pe cap, părea să fi sosit din alt climat. Doar ochii îi păreau la fel de cristalini ca gheața. De un umăr îi atârna o armă automată cu țeava scurtă, din dotarea armatei, cu încărcătorul mai lung decât țeava.

— Căutați vodcă? întrebă Morgan. N-o s-o găsiți acolo.

— Ne-a trimis *Steaua Polară,* zise Arkadi. Probabil căpitanul Marciuk ar aprecia un mesaj care să-l anunțe că am ajuns.

Morgan indică spre catarg. În ciuda eforturilor lui Ridley, antena radar era înghețată în continuare, iar celelalte antene, tot învelite în gheață.

— Nu ne funcționează radiourile. În plus, voi doi n-arătați ca o echipă oficială de salvare.

— Cum stăteam noi aici să ne-nghețe fundurile, încercând să curățăm de gheață copaia asta plutitoare, auzim bubuituri pe punte și, când venim să vedem ce se-ntâmplă, vă găsim pe voi doi cotrobăindu-ne prin lucruri ca două babe care adună fiare vechi. Înțelegi ce vreau să zic?

Ridley răsuci arma apăsând-o în ceafa lui Arkadi.

— Cred că înțeleg.

— Am senzația că nimeni de la bordul *Stelei Polare* nu știe că ați plecat, zise Morgan. Și chiar dacă știe cineva, n-are cum să afle că tu și șeful de echipă ați reușit să ajungeți până aici. Ce căutați?

— Pe Zina, zise Arkadi.

— Din nou? întrebă căpitanul.

— De data asta am găsit-o, sau cel puțin am găsit unica dovadă că a fost aici.

— Care-i aia?

— Niște fire de păr. Am luat o probă din mâzga de pe fundul lăzii și cred că pot să demonstrez că se potrivește cu urmele de pe pantalonii ei. Aș prefera să am ca probă lada în sine, firește.

— Firește, zise Morgan. Păi, o să curățăm lada înainte să ajungi pe *Steaua Polară*, cât despre păr, puteai să-l fi luat de oriunde.

Tot ce putea zări Arkadi din arma lui Ridley era încărcătorul unui pistol mare, de tip cowboy. Abordarea, lovitura la ceafă, trăda același stil folosit pentru Mike și Zina, dar oricine îi ucisese fusese un expert al mânuirii cuțitului. Nu se putea aștepta la ajutor din partea lui Karp. Șeful de echipă stătea încremenit, plimbându-și privirea de la unul la altul, într-o încercare disperată de a urmări discuția într-o limbă străină, cu securea atârnându-i neputincios în mână.

— Gândește-te în ce situație suntem, îi zise Ridley lui Morgan. Avem mult de pierdut! Și tu ai mult de pierdut!

— La *anașa* te referi? întrebă Arkadi.

Ridley tăcu o clipă, apoi îi spuse lui Coletti:

— Au fost jos.

— Până aici! îi spuse Morgan lui Ridley. N-o să te las să ucizi pe cineva cât sunt de față.

— Căpitane, căpitane[48], zise Ridley, suntem prizonieri în nenorocita asta de gheață. Dacă Renko se întoarce și raportează ce-a văzut, o să te trezești cât ai clipi cu încă vreo cincizeci de sovietici veniți să-și bage nasul. E o problemă de securitate națională, n-am dreptate?

— Vrei doar să-ți aperi drogurile, zise Morgan.

---

[48] În orig. „Captain, my captain", aluzie la un cunoscut poem de Walt Whitman (n. red.).

— Pot să intru și în detalii mai personale, îi răspunse Ridley. La Dutch Harbor, Renko i-a tras-o femeii tale. Ți-a suflat-o de sub nas. Probabil că i-a mai tras-o și de-atunci încoace, pe *Steaua Polară*.

Morgan îl privi pe Arkadi. Momentul posibilei dezmințiri veni si trecu.

— Ce zici de asta? spuse Ridley. Bingo! Căpitane, tot mai vrei să-l lași să se întoarcă?

— Asta-i diferența dintre noi doi, zise Morgan. Eu sunt un profesionist, iar tu un ticălos mic și lacom.

— Avem dreptul să ne protejăm și noi interesele!

— De ce nu ați descărcat *anașa* la Dutch Harbor? întrebă Arkadi.

— Mike o luase razna din cauza Zinei, zise Ridley. Era gata să-și dea drumul la gură. Apoi, după ce a murit, toți aleuții erau cu ochii pe noi și nu voiam decât să ieșim mai repede din port. O să descărcăm mai târziu, pe continent.

Ridley se întoarse către Morgan și întrebă:

— Nu-i așa, căpitane? Avem interese diferite, unele raționale, altele pur patriotice. Întrebarea este, zise Ridley trecând pe rusă și adresându-i-se lui Karp, tu în ce echipă ești? Ești partenerul lui Renko sau al nostru?

— Vorbești rusește, zise Arkadi.

— Mai bine decât esperanto, spuse Ridley.

— L-am urmărit ca să mă descotorosesc de el, zise Karp.

— Fă-o! zise Ridley.

— Lăsați-l pe Renko să plece singur! ordonă Morgan.

Ridley suspină și i se adresă lui Coletti:

— Cine are nevoie de rahatul ăsta din partea căpitanului Bligh[49]?

---

[49] Aluzie la William Bligh, (1754 - 1817), ofițer în marina britanică. Sub comanda sa a izbucnit cunoscuta revoltă de pe Bounty, când Bligh și cei loiali lui au fost lăsați într-o barcă în largul mării și au reușit să ajungă pe uscat, în Timor, parcurgând 6.701 kilometri în 47 de zile, cu o singură victimă.

Arkadi fu uluit de rapiditatea reacției lui Morgan. Coletti se răsuci, ochi și trase, dar nu nimeri decât fereastra din spatele scărilor de pe care Morgan tocmai sărise. Însă, în timp ce Morgan era încă în aer, Coletti descărcă și cea de-a doua țeavă. Vesta explodă. Căpitanul aterizează pe punte acoperit de fulgi și de sânge.

— Ca o nenorocită de rață!

Coletti desfăcu pușca și vârî un singur cartuș pe țeavă.

Morgan se sprijini de vinci, încercând să se ridice și să își recupereze propria armă, care era prinsă sub el. Un umăr și o ureche i se transformaseră într-o masă de carne însângerată. Falca îi era presărată cu găuri roșii.

— E rândul tău, zise Ridley întorcându-se către Karp. Îl vrei pe Renko? Ia-l!

— Cine a omorât-o pe Zina? întrebă Karp.

Coletti era aplecat deasupra lui Morgan, cu țeava armei ațintită spre capul căpitanului, dar se opri la auzul vocii lui Karp.

— Renko ne-a zis că s-a înecat, zise Ridley.

— Știm că Zina a fost aici, zise Arkadi. La petrecere, te-ai prefăcut că te-ai îmbătat. Te-ai întors pe *Eagle* mai devreme și ai așteptat-o să vină și ea înot.

— Nu, zise Ridley. Mi-a fost rău. Ți-am mai spus.

— Ea te-a urmat, zise Arkadi. Am găsit urme, păr de-al ei. A fost cu siguranță aici.

— Bine, m-am întors și, deodată, a apărut la bord și ea.

Deși Ridley era în spatele lui, Arkadi simți țeava armei clătinându-se.

— Karp, ascultă, pentru succesul operațiunii trebuia ca fiecare să se poarte normal și să stea la locul său: americanii aici, sovieticii acolo, un parteneriat, explică Ridley.

— Zina era foarte atrăgătoare, zise Arkadi.

— Cine a omorât-o? repetă Karp.

Arma lui Coletti începu să se îndepărteze de Morgan.

— Nimeni, zise Ridley. Zina venise cu o idee nebunească. Avea o sacoșă cu ea și voia să ducă înapoi unul dintre costumele noastre de supraviețuire, pe care să-l poarte data următoare când avea să sară peste bord. O nebunie. Voia să sară în apă când noi ne-am fi aflat departe și urma s-o pescuim la câțiva kilometri distanță de *Steaua Polară*. A spus că atâta timp cât nu le lipsea nimic din echipamentul de supraviețuire aveau s-o creadă moartă.

— Sunt sigur că aveți un echipament de supraviețuire excelent.

Arkadi era impresionat de planul Zinei. De aceea venise ea pe *Eagle,* firește.

— Ar fi putut să funcționeze planul ei, continuă Arkadi.

— Karp, e vina mea, zise Ridley. I-am spus că era iubita ta și că trebuia să se întoarcă pe *Steaua Polară* pe același drum pe care venise. Cred că n-a reușit.

— Îți lipsește o carte, zise Karp.

— O carte? întrebă Ridley

— Regina de cupă, zise Karp. Le colecționa de la iubiți.

Coletti era exasperat:

— Despre ce dracu' tot vorbește Karp?

— Nu știu, dar cred că avem încă un partener pe care nu ne putem baza, zise Ridley. Ocupă-te tu de maimuță. Trebuie să facem economie de cartușe, continuă el îndepărtând pistolul de ceafa lui Arkadi.

Ridley scoase din interiorul impermeabilului un spărgător de gheață și,când Arkadi se întoarse către el, i-l înfipse în piept.

Forța loviturii îl făcu pe Arkadi să se prăbușească pe punte. Se rezemă de ladă și își pipăi pieptul.

Ridley se întoarse către Karp:

— M-a sedus. Cine putea să-i reziste Zinei după patru luni pe mare? Dar să mă șantajeze ca s-o ajut să fugă? Voi, oameni buni, sunteți de pe altă lume, continuă el ridicând arma. Sunteți, în pula mea, de pe cu totul altă lume!

Arkadi trase cu pistolul de semnalizare. Țintise spinarea lui Ridley, dar racheta ricoșă în căciula inginerului, aprinzând-o ca pe un vârf de chibrit.

Ridley își smulse căciula aprinsă din cap. În timp ce se întorcea către Arkadi, un păianjen negru zbură peste umărul inginerului și i se lăți pe față. Era cârligul cu trei gheare pe care-l ținuse în mână șeful de echipă. Unul dintre vârfurile ascuțite i se înfundă lui Ridley într-un obraz, iar celălalt i se înfipse în ureche. Karp răsuci parâma cârligului în jurul gâtului lui Ridley, amuțindu-i țipetele. Coletti căuta un unghi din care să tragă, dar Karp și inginerul erau prea aproape unul de altul. Karp răsucea frânghia în jurul lui Ridley ca un dogar care pune cepuri unui butoi. Ridley își descărcă pistolul de cowboy în aer de două ori, apoi rămase fără gloanțe. Dădu ochii peste cap și scăpă arma.

— Iisuse Cristoase! zise Coletti.

Arkadi își scoase din piept spărgătorul de gheață. Vârful era înroșit, dar restul lamei se înfundase în cele două veste de salvare pe care le purta.

— Nu mai ai decât un singur glonț, zise Morgan, indicând cu bărbia pușca lui Coletti.

Căpitanul reușise în cele din urmă să se rostogolească și să-și elibereze arma. O aținti asupra secundului său.

Ridley continuă să se zbată, în timp ce Karp îl smucea de-a-ndăratelea de-a lungul parapetului navei, făcând țurțurii să se spargă cu un clinchet de clopoței de vânt. Uneori, o navă aducea la suprafață un halibut, un pește mare cât un om, care se putea zbate cu forța unui om și trebuia ucis cât mai iute, cu o țepușă înfiptă în creier. Cu brațele legate strâns, Ridley părea un pește pe uscat, deși Karp nu se grăbea să-l dea gata.

Arkadi se ridică în picioare și întrebă:

— Unde sunt jacheta și sacoșa ei?

— Le-am aruncat de mult în mare, zise Coletti. N-o să dea nimeni de ele. Care erau șansele să se ridice din nou la suprafață într-un împuțit de năvod?

— Ridley a omorât-o pe Zina. Și pe Mike, tot el? întrebă Arkadi.

— N-am fost eu. Eram în bar, am martori, zise Coletti. Ce mai contează?

— Îmi place să fiu absolut sigur.

Karp azvârli capătul liber al parâmei la patru metri înălțime, peste cadrul macaralei de la pupa, îl prinse când cădea pe partea cealaltă și începu să-l ridice pe Ridley, trăgând când cu o mână, când cu cealaltă. Inginerul era solid, dar funia aluneca liber peste bara transversală acoperită cu gheață. Incetase să se mai zbată.

— Cum te simți? îl întrebă Arkadi pe Morgan.

— N-am nimic rupt. Am morfină și penicilină, răspunse Morgan scuipând sânge pe punte. Gloanțe de oțel. Nu sunt la fel de periculoase ca alea cu plumb.

— Serios?

Arkadi și-o aminti pe Susan spunând că Morgan e indestructibil. Poate nu impenetrabil, își zise el, dar aproape indestructibil.

— Nici măcar un supraom nu poate naviga doar cu o mână, zise Arkadi.

— Căpitanul și cu mine o să găsim o soluție, spuse Coletti cu încordarea unui om care-și reface calculele. Atâta îți zic, șansele mele sunt mai mari ca ale tale. Cât de departe crezi c-o să te lase Karp să ajungi?

Karp înfășura capătul parâmei de manetele hidraulice ale macaralei, astfel că Ridley se legăna fără să atingă puntea. Capul părea să i se deșurubeze de trup de la stânga la dreapta.

— Asta e o navă americană, pe ape americane, zise Morgan. Nu poți demonstra nimic, n-ai dovezi.

Karp se îndepărtă de macara, iar Coletti ridică arma.

— Mai am un glonț pe țeavă, îi spuse el lui Arkadi. Ia-l de-aici pe psihopatul ăsta!

Karp îl examină îngândurat pe Coletti, calculând distanța până la el și șansele sale în fața alicelor împrăștiate dintr-o pușcă, dar furia din el se stinsese.

Arkadi i se alătură lui Karp.

— Acum știi, îi zise el.

— Renko! îl strigă Morgan.

— Morgan? strigă Arkadi ca răspuns.

— Du-te înapoi, zise Morgan. O să pornesc radioul și o să-i spun lui Marciuk că totul e în ordine.

Pentru ultima dată, Arkadi cuprinse cu privirea nava înghețată, fereastra spartă, căciula lui Ridley fumegând pe punte, cadavrul acestuia atârnat de traversa macaralei.

— Bine, zise Arkadi. Atunci spune-i căpitanului Marciuk că trebuie să i se întoarcă doi oameni.

Capitolul 31

Arkadi caută țigările de la Slezko și-i dădu una și lui Karp. Drumul de întoarcere părea o plimbare de voie.

— Știi cântecul ăla, „Gagica mea roșcată“? întrebă Karp.

— Da.

— „De ce ți-ai pensat sprâncenele, târfo? / Și pentru cin' ți-ai pus bereta albastră, curva mea?“ cântă Karp cu o voce răgușită de tenor. Așa era și cu mine și Zina. Mă trata ca pe-un gunoi. „Știi că nebun sunt după tine / Doar pentru tine toată viața aș fura / Dar de un timp tu cam întreci măsura.“

— Te-am auzit pe casetele ei.

— Îi plăceau cântecele mele. Așa ne-am cunoscut. Am dat o masă pentru prieteni la Cornul de Aur. Cântam și ne simțeam bine și-am văzut-o cum ne privea și ne asculta din capătul celălalt al restaurantului. Mi-am zis: „A mea e!“ S-a mutat cu mine peste o săptămână. Se mai culca ea cu unii sau alții, dar bărbații nu însemnau nimic pentru ea, așa că nu puteam fi gelos. Trăia în afara regulilor. Singurul ei punct slab era viziunea ei despre Vest, cum că ar fi un paradis. Ăsta era singurul ei defect.

— Am găsit o jachetă cu tivul plin de diamante.

— Îi plăceau diamantele, recunoscu Karp. Dar am urmărit-o cum a pus stăpânire pe *Steaua Polară*. Nu puteam s-o aduc la bord, oricâți bani aș fi avut să plătesc. Atunci l-am descoperit pe Slava, iar de Marciuk s-a ocupat ea. După ce am plecat din port, s-a descurcat de capul ei. Dacă te-ar fi vrut, te-ar fi avut și pe tine.

— Într-un fel m-a avut, zise Arkadi, gândindu-se la casete.

Conform busolei, se aflau în linie dreaptă cu *Steaua Polară*. Din cauza ceții, aveau senzația că nu înaintează deloc. După

fiecare pas, erau înconjurați de aceleași ziduri de ceață, ca și cum ar fi mers pe loc.

Durerea din pieptul lui Arkadi se infiltra încet în întregul trup. Slavă Domnului că exista tutunul, calmantul omului sărac. Morgan putea să-i transmită lui Marciuk că i se întorceau doi oameni, dar cine putea dovedi că unul dintre ei nu se rătăcise, nu se întâlnise cu un urs sau nu călcase pe un strat de gheață prea subțire, dispărând astfel de pe fața strălucitoare al pământului?

— L-ai întâlnit pe Ridley când a petrecut cele două săptămâni pe navă? întrebă Arkadi.

— În cea de-a doua săptămână, mi-a zis: „Religia e opiul maselor". A zis-o în rusește. După aceea a zis: „Cocaina e afacerea maselor". Am înțeles imediat cu ce se ocupă. Când m-am întors la Vladivostok i-am spus Zinei despre oportunitatea asta fantastică și că era păcat că nu putea și ea să se îmbarce cu mine. Dar a găsit ea o cale. Ce ți-e și cu soarta asta... Păsările zboară dintr-un cuib din Africa până pe o ramură din Moscova. În fiecare iarnă același cuib, în fiecare vară același copac. E vorba de atracție magnetică? Își dau seama după înclinația razelor soarelui? Toți țiparii din lume sunt născuți în Marea Sargaselor, apoi fiecare o pornește către curentul care-i e predestinat, și uneori înoată ani de zile ca să ajungă acolo. Zina s-a născut în Georgia. Ce-a mânat-o pe ea mai întâi în Siberia și apoi pe mare?

— Același lucru care te-a condus și pe tine să vii după mine, zise Arkadi.

— Adică?

— Crimă, bani, lăcomie.

— E mai mult de-atât, insistă Karp. E vorba să găsești un loc în care să poți respira. În clipa asta, suntem amândoi mai liberi decât o să fim vreodată. Morgan n-o să facă nimic în privința lui Ridley. Era gata să-l omoare chiar el. Am aruncat în apă marfa de contrabandă. Așa că pân-acum n-am făcut nimic rău.

— Dar Volovoi? Când cei de la Vladivostok o să-i vadă gâtul tăiat, o să pună o grămadă de întrebări.

— Căcat! Nu pot să revin pe calea cea bună nici dacă vreau.

— Dură treabă.

Karp mai trase un fum din chiștocul său.

— Regulile... zise el, sunt ca linia aia albastră de pe pereții școlii. O linie albastră pe un afurisit de perete de ipsos. În fiecare clasă, pe fiecare hol, în fiecare școală. Începi cu ea la nivelul umărului și, pe măsură ce crești, coboară la nivelul taliei, dar e tot timpul colo. Parcă s-ar întinde pretutindeni în țara asta. În birourile miliției, aceeași linie. Știi unde se oprește? Cred că se oprește cam prin Irkuțk.

— Pentru mine se oprește la Norilsk.

— Mai la est de-acolo, nu e nicio linie. Poate li s-a terminat vopseaua, poate nu ai cum să vopsești Siberia. Știi, cel mai tare mă deranjează că Ridley s-a culcat cu Zina. Ea lua întotdeauna ca trofeu o carte de joc, regina de cupă. Ai văzut pachetul de cărți din cușeta lui Ridley? M-am uitat prin el. Lipsea regina de cupă. Atunci am știut că a fost pe *Eagle*.

Arkadi își ridică mâneca jachetei și îi dădu lui Karp o carte de joc cu o regină stilizată, într-o rochie cu inimi pe ea.

— Am furat-o înainte să întind cărțile.

— Ticălosule!

— Și ți-a luat ceva până să vezi că lipsește.

— Ești un ticălos cu coaie!

Karp se opri în loc și se uită stupefiat la cartea de joc.

— Ești singurul om pe care-l credeam cinstit, continuă el.

— Nu, zise Arkadi. Nu când sunt încolțit de cineva cu o secure. Oricum, a funcționat. Am aflat cine a ucis-o.

— O treabă necinstită totuși, spuse Karp azvârlind cartea de joc.

Porniră din nou la drum.

— Îți aduci aminte de directorul abatorului? întrebă Karp. Fetele lui crescuseră un ren ca animal de companie

și într-o zi, renul a intrat în țarcul în care nu trebuia. Fetele au dat fuga la abator, ca să-l găsească. Ce caraghios! Cine poate deosebi un ren mort, de altul? După asta, una dintre fete a plecat. Aia care-mi plăcea mie.

În fața lor, mai devreme decât se așteptase Arkadi, apăru gaura de respirat a focilor. Pe suprafața lipsită altminteri de orice relief, părea un lac negru, înconjurat de un inel de gheață înroșită, o spărtură neașteptată în mijlocul cețurilor.

Imediat, Karp încetini pasul uitându-se în jur.

— Păcat că nu ne-am îmbătat o dată împreună, numai noi doi, zise el, aruncând în apă chiștocul țigării.

Arkadi îl aruncă și el pe-al lui. Poluarea Mării Bering – încă o infracțiune, se gândi.

— Morgan a transmis prin radio către *Steaua Polară* să ne aștepte pe amândoi, îi reaminti el lui Karp.

— Dacă a reușit să-l facă să funcționeze. Și oricum, e periculos pe-aici. Un mesaj nu înseamnă nimic.

Gaura în gheață era mai rotundă decât și-o amintea Arkadi. N-avea decât doi metri în diametru, dar definea mai bine ceața. Un Pol al Inaccesibilității, atins. O parte din gheață era îmbibată de sânge, altă parte avea doar o tentă rozalie. Apa întunecată clipocea ritmic lovindu-se de margine. Era acolo un puls, bănuia Arkadi, pe care, dacă l-ar fi privit destul timp, l-ar fi putut detecta.

— Viața-i de căcat, zise Karp.

Dintr-o lovitură, îl puse la pământ pe Arkadi, încălecă pe spinarea lui, îl apucă de cap și începu să-l izbească. Arkadi se rostogoli și lovi cu cotul falca lui Karp, răsturnându-l pe spate.

— Mi se pare că încerc să te omor de o veșnicie, zise Karp.

— Atunci dă-te bătut!

— Acum nu mai pot, zise Karp. Oricum, am mai văzut tipi înjunghiați. Cred că ești rănit mai rău decât îți dai tu seama.

Îl lovi în piept, direct peste rană, și Arkadi avu senzația că un plămân îi cedează. Nu mai putea să se miște. Karp îi lovi iar, și tot aerul păru să-i iasă din piept.

Șeful de echipă îl răsuci cu fața la el, se așeză deasupra lui Arkadi și-i apăsă umerii peste marginea gheții.

— Îmi pare rău, spuse el și împinse capul lui Arkadi sub apă.

Bule de aer îi explodară din gură. Văzu mărgele argintii de aer care i se așezau pe gene și în păr. Apa era incredibil de rece, ca gheața topită, înțepător de sărată, nu neagră, ci limpede, mărind chipul lui Karp, care se aplecase înainte, împingându-l pe Arkadi și mai în adânc. Părea chiar întristat, ca un om care oficiază un botez neplăcut, dar necesar. Mâna lui Arkadi țâșni afară din apă, îl apucă de pulover și-l trase în jos.

Când Karp se trase în spate, Arkadi fu și el tras afară din apă, gâfâind. Avea încă în mână spărgătorul de gheață cu care-l atacase Ridley, așa că apăsă vârful însângerat al acestuia pe gâtul lui Karp, dându-i capul pe spate și expunând o venă încordată. Karp își roti ochii în toate direcțiile încercând să urmărească arma. De ce să nu-l înjunghie? se întrebă Arkadi. Să-și pună toată forța în lovitură, să străpungă vena și să împingă lama până în șira spinării. Ochi pentru ochi! Nici că se putea moment mai bun!

Karp se rostogoli pe o parte. Nu era rănit, cu excepția unei zgârieturi, dar părea să fi rămas fără puteri, ca și cum greutatea unei vieți întregi i s-ar fi lăsat deodată pe piept.

— Ajunge, spuse el.

— Tot o să înghețI. N-o să dureze mult, zise Karp.

Stătea pe marginea apei, cu picioarele încrucișate, savurând o țigară, ca un siberian aflat în pauză.

— Ai jacheta udă leoarcă. O să te transformi din mers într-un bloc de gheață.

— Atunci, hai să mergem! zise Arkadi.

Îi era deja greu să aleagă ce era mai chinuitor: durerea mocnită a rănii sau frisoanele provocate de frig?

— Mă gândeam... spuse Karp fără să se miște din loc. Cum crezi c-ar fi fost viața Zinei dacă îi reușea planul? Poți să-ți petreci toată viața visând la o chestie ca asta. Ai cunoscut pe cineva care a trecut de partea cealaltă?

— Da, dar nu știu ce mai face acum.

— Măcar poți să faci presupuneri.

Karp expiră fumul într-o coloană cenușie ca o ceață. Părea înconjurat de o lume pufoasă de fum.

— M-am gândit. Pavel deja se cacă pe el ca un iepure fricos. Ai dreptate, odată ce revenim la Vladivostok, n-o să se dea bătuți până nu ciripește cineva, Pavel sau altul. Nu contează dacă tu te întorci sau nu pe navă. Sunt terminat oricum.

— Recunoaște contrabanda, zise Arkadi. Depune mărturie și o să-ți dea numai cincisprezece ani pentru Volovoi. O să poți să ieși după zece.

— Cu cazierul meu?

— Ai fost șef de echipă fruntașă.

— La fel cum ai fost tu muncitor la banda cu slin. Noi doi – câștigători ai întrecerii socialiste. Nu, o să mă acuze de omor cu circumstanțe agravante. Nu vreau să stau într-un lagăr până o să-mi cadă dinții. Nu vreau să fiu înmormântat într-un lagăr. Ai văzut vreodată mormintele alea mici din afara gardului de sârmă? Câteva margarete pentru nefericiții ăia care n-au mai plecat de-acolo. Nu-i de mine.

În părul și sprâncenele lui Arkadi se formaseră cristale de gheață. Jacheta îi era acoperită de gheață și, ori de câte ori se mișca, mânecile trosneau ca sticla spartă.

— Alaska e cam departe. Hai să mergem. Putem să ne certăm tot drumul până la navă. O să ne țină de cald.

— Ia, zise Karp ridicându-se în picioare și dezbrăcându-se de pulover. Îți trebuie ceva uscat de îmbrăcat.

— Și cu tine cu rămâne?

Karp trase jacheta de pe Arkadi și-l ajută să-și pună puloverul. Șeful de echipă mai avea unul pe dedesubt.

— Mulțumesc, zise Arkadi.

Împreună cu vestele de salvare, puloverul ar fi putut să-i asigure suficientă căldură.

— Dacă mergem destul de repede putem să supraviețuim amândoi, continuă el.

Karp scutură gheața din părul lui Arkadi.

— Cineva care a fost în Siberia atâta timp cât ai stat tu ar fi trebuit să știe că la nivelul capului se pierde cea mai mare parte din căldură. Într-un minut o să-ți degere urechile. Facem schimb.

Își puse căciula pe capul lui Arkadi, trăgându-i-o în jos pe urechi.

— Tu ce capeți? întrebă Arkadi.

— Țigările.

Karp le pescui din jacheta lui Arkadi înainte să i-o dea înapoi.

— Uneori îmi fac griji pentru tine. Trebuie să mai fie una uscată pe aici.

Rupse jumătatea uscată dintr-o țigară și o aprinse de la chiștocul pe care era gata să-l arunce. Deși Arkadi simțea că sângele i se transformă în sloiuri de gheață, lui Karp nu părea să-i fie frig.

— Ce bucurie! spuse Karp respirând adânc. Pe una dintre pancartele din lagăr scria: „Găsește-ți bucuria în muncă“ și „Munca te eliberează“. Făceam camere, de fapt, „Noua generație“. Să te uiți după ele.

— Nu vii?

— În ultima zi la Vladivostok, Zina și cu mine am fost la un picnic în afara orașului, pe stâncile de unde se vede marea. E un far acolo, care arată ca un castel gata să cadă în mare, cu un proiector alb-roșu în vârf. Renko, e fantastic! Valurile se sparg la poalele stâncilor. Focile scot capul din

apă. Pe vârful stâncilor sunt pini îndoiți de vânt. Aș fi vrut să am un aparat de fotografiat la mine.

Cu țigara între dinți, Karp își scoase și celălalt pulover. Părea în continuare îmbrăcat din cauza tatuajelor de *urka* ce-i acopereau torsul și brațele, până la gât și la încheieturi.

— Nu vii? întrebă Arkadi.

— Poți să te duci și în pădure. Nu e taiga, nu e cum se așteaptă lumea. E o pădure mixtă: dealuri cu brazi și arțari, ape line cu nuferi. Dacă vrei să auzi un tigru, poți să dormi în pădure. N-o să vezi vreunul și oricum sunt specie protejată. Dar răgetul unui tigru, noaptea, e ceva ce nu uiți niciodată.

Karp își scoase cizmele și se dezbrăcă de pantaloni. Își vârî chiștocul țigării între buze. Scânteia ca un tăciune. Tatuajele ieșeau și mai tare în evidență, pe măsură ce pielea i se înroșea de frig.

— Nu face asta, zise Arkadi.

— Cel mai important e că nu poate să spună nimeni că i-am făcut vreun rău Zinei. Niciodată. Când iubești pe cineva, nu-i faci rău și nu-l părăsești. N-ar fi rămas ea departe de mine.

Tatuajele deveneau mai clare în aerul rece. Dragoni orientali escaladau brațul lui Karp, gheare verzui i se arcuiau pe picioare, femei albastre de cerneală se încolăceau pe coloanele coapselor lui și, la fiecare respirație, vulturul îi ciugulea inima. Cicatricele era și mai intense, fâșiile de piele moartă de pe piept, de pe care acuzațiile fuseseră curățate prin ardere. O linie lividă se întindea de-a lungul frunții lui înguste. Restul pielii i se înroșise și, ca reacție la frig, mușchii tremurau și zvâcneau, însuflețind fiecare tatuaj. Arkadi își aminti ce agonie simțise, până și cu hainele pe el, în magazia de pește. Cu fiecare clipă, Karp trebuia să facă un efort tot mai mare ca să poată rosti un cuvânt, ba chiar și să gândească.

— Întoarce-te cu mine, spuse Arkadi.

— La ce? Pentru ce? Ai câștigat.

Deja Karp tremura atât de tare, încât abia se ținea pe picioare, dar mai trase un ultim fum înainte să arunce în apă chiștocul redus la o scânteie. Își întinse brațele, triumfător, și cântă:

— „Îmi înfrunt dușmanul cu un zâmbet lupesc / Dezgolind dinții putrezi și rupți / Nu mai suntem lupi."

Îi zâmbi lui Arkadi, trase adânc aer în piept și plonjă.

Arkadi îl văzu înotând drept către fund, cu mișcări puternice ale brațelor, lăsând în urmă o dâră de bule de aer. Tatuajele păreau vestmântul potrivit pentru apa translucidă de sub gheață. Părea că are solzi, nu piele. După vreo patru metri, păru să nu mai poată înainta pe moment, dar eliberă aerul din piept și pătrunse în stratul următor de apă, mult mai întunecată. Apoi fu prins de un curent și începu să se îndepărteze.

Tălpile lui Karp nu erau tatuate. După ce restul trupului său dispăru, Arkadi încă îi mai văzu picioarele plutind, ca doi pești palizi printr-o apă neagră.

Capitolul 32

Arkadi privi în jos, către vasta aparatură de pe șalupa de patrulare: radare, mitraliere, torpile. Aproape toată noaptea, marinarii Flotei Sovietice din Pacific urcaseră și coborâseră de pe *Steaua Polară,* ducând cu ei cutii sigilate cu echipament. Acum, înaintea zorilor, venise momentul ca Anton Hess să-și facă ieșirea și, ca un actor aflat între două schimbări de costume, inginerul electronist al flotei purta o jachetă de pescuit peste pantaloni militărești cu dungă.

— Frumos din partea ta că ai venit să mă vezi la plecare. De la început am fost convins că o să te dovedești folositor. Aveai nevoie numai de imboldul potrivit, de recompensa care trebuia. Și iată-ne aici!

— În întuneric, zise Arkadi.

— În libertate, spuse Hess trăgându-l pe Arkadi de lângă parapet. Știi că, pentru KGB, un eșec al spionajului naval e un os de ros. Serviciul tău nu va rămâne nerăsplătit.

Hess suspină, apoi râse și continuă:

— Ai văzut ce față avea Morgan când am salvat *Eagle* dintre ghețuri? Normal, vasul lui e o epavă acum. Mai rău decât atât, știa ce ne-ai adus când te-ai întors de pe *Eagle.*

De îndată ce fusese eliberată din strânsoarea banchizei, *Eagle* plutise cu greu către un port din Alaska, iar *Steaua Polară* anulase restul operațiunilor de pescuit. Îi debarcase-ră pe Susan Hightower, pe ceilalți reprezentanți și pe Lantz cu o pilotină, la intrarea în Dutch Harbor.

— Singurul lucru pe care nu l-am înțeles a fost Susan, felul în care a plecat, zise Hess. De ce se amuza atât de tare?

— Aveam noi o glumă. I-am spus ce folositor mi-a fost ajutorul ei.

În fond, ea îi spusese ce să fure, chiar dacă el îi pusese în aplicare sfatul pe o altă navă.

Nikolai aștepta în cușca de transport, alături de un soldat al marinei. Soldatul, cu un chip rotund ca luna și purtând costum negru de camuflaj și beretă, avea în mână o pușcă automată. Tânărul radiotelegrafist nu părea prea fericit, dar măcar nu era în cătușe. Pe moment, Hess păru să nu vrea să plece, ca un om care stă pe gânduri la capătul unei călătorii lungi, încununate de succes.

— Cred că înțelegi, Renko, numele tău nu poate fi menționat în legătură cu dischetele. Nu vrem să le compromitem. Mi-aș dori să pot să împart meritul cu tine.

— Meritul pentru înregistrările unor submarine care au fost dezasamblate cu ani în urmă? Ați ascultat niște submarine care nu existau, zise Arkadi.

— Nu contează. Acoperirea lui Morgan a fost compromisă. Și de data asta avem și trofeul.

— Dischete cu nimic.

— Da, bine, sunt fantome care șuieră în întuneric. S-au clădit cariere pe mai puțin decât atât, zise Hess intrând în cușcă și prinzând lanțul de-a lungul intrării. Să-ți zic ceva, Renko. Lumea se mișcă în cerc și nu se oprește niciodată. O să mă întorc.

— Ăsta e un alt motiv pentru care zâmbea Susan, zise Arkadi. Ea nu se mai întoarce.

Buna dispoziție a lui Hess nu putea fi însă umbrită atât de ușor.

— Nu contează.

Întinse mâna și o scutură pe a lui Arkadi.

— Să nu ne certăm. Ne-ai fost de folos. Te-ai trezit de dimineață ca să-ți iei rămas-bun?

— Nu tocmai.

— Nu contează, insistă Hess.

— Noroc, spuse Arkadi strângând mâna lui Nikolai.

După plecarea bărcii de patrulare, *Steaua Polară* își mări din nou viteza. Traulere de coastă, profilate pe linia orizontului nocturn, deveneau din ce în ce mai mari, de la o oră la alta. De la numai un kilometru distanță, alcătuiau un șir amețitor de lămpi de pescuit, fiecare navă având propria ei constelație. Era o scenă complet diferită de cea de la plecarea din Dutch Harbor. Atunci fusese o după-amiază umedă, genul de umezeală care îți intră în oase, iar americanii se ghemuiseră în cabină în drum spre chei. Numai Susan rămăsese pe punte, fără să facă semne cu mâna, dar privind fix spre nava pe care o părăsea.

Ciudată viață, se gândi Arkadi. De ce îi păsa întotdeauna cel mai mult de lucrurile pe care le pierdea? Simțise privirea lui Susan peste întinderea crescândă de apă dintre ei, cu tot atâta forță ca atunci când fuseseră împreună în pat. Avea el o slăbiciune care-l împingea să-și creeze legături inutile.

— Tovarășe Iona, zise Marciuk alăturându-i-se lui Arkadi.

— Tovarășe căpitan! spuse Arkadi, trezindu-se din visare. Întotdeauna mi-a plăcut pescuitul pe timp de noapte.

— Se face ziuă în curând.

Marciuk se sprijini de parapet. Părea că încearcă să-și ia un aer neprotocolar, deși, pentru prima oară în această călătorie, purta costumul albastru cu patru galoane aurii pe manșete și șnur auriu la șapcă, puncte luminoase în penumbra de pe punte.

— Ce-ți mai face rana?

— S-a dovedit că se încadrează în limitele competenței lui Vainu, zise Arkadi, deși evita să respire prea adânc. Îmi pare rău că nu v-ați îndeplinit norma.

— Norma a fost recalculată, zise Marciuk ridicând din umeri. Asta e frumusețea normei. Dar pescuitul a fost bun. Ar fi trebuit să ne rezumăm la el.

Odată cu ivirea zorilor, luminile traulerelor începură să pălească, lăsând să se vadă siluetele banale ale bigilor și macaralelor portal conturate pe fundalul semiîntunericului

răsăritului. Lanțuri loviră suprafața apei pe măsură ce flota își lansa năvoadele. În lumina crepusculului, stoluri de pescărușizburau de la o navă la alta. Pe *Steaua Polară,* din ce în ce mai mulți membri ai echipajului începeau să apară pe punte. Arkadi îi putea număra după licărirea țigărilor. Erau înșirați pe puntea de la pupa și de-a lungul balustradei.

— N-ai fost Iona până la urmă, adăugă Marciuk. Să știi că în discuțiile prin radio încep să se refere la tine ca la „anchetatorul Renko", orice-o fi însemnând asta.

Un șir de umbre unghiulare trecu în zbor pe lângă ei. Pelicanii, cu ciocurile pline, plutiră razant deasupra cărării deschise de prova navei.

— Ar putea însemna orice, zise Arkadi.

— Așa-i.

Pescadoarele luceau într-o pâclă cenușie, care nu era ceață, ci respirația firească a mării. Era clipa de tranziție în care mintea trebuia să completeze fiecare navă, să adauge aici o provă și dincolo un coș, să le coloreze, să le populeze, să le dea viață. Arkadi privi în sus către punte, unde Natașa tocmai își întorcea fața către soarele ce răsărea, cu ochii strălucitori și părul negru poleit pentru o clipă cu aur. Alături, Kolea se uita la ceas, iar Dinka se ridica pe vârfuri privind spre est. Arkadi îi văzu înșirați lângă parapet pe Izrail, cu un pulover atât de curat de orice urmă de pește, că părea un miel dolofan, pe Lidia, cu chipul ud de lacrimi, pe Iuri pregătindu-și ochelarii de soare.

Arkadi nu se trezise ca să-l vadă pe Hess plecând. Momentul pe care-l așteptase toată noaptea se petrecea abia acum.

Pescărușii țâșniră pe deasupra *Stelei Polare,* ca și cum ar fi fost măturați de lumina ce se rostogolea ca purtată de vânt către nava-fabrică. Norii se luminară. Ferestrele traulerelor scânteiară și, în cele din urmă, din întuneric răsări țărmul neted și verde al patriei.

Mulțumiri

Îi mulțumesc căpitanului Boris Nadein și echipajului de pe *Sulak,* căpitanului Mike Hastings și echipajului de pe *Oceanic,* lui Sharon Gordon, Denis McLaughlin și William Turner pentru ospitalitatea pe care mi-au arătat-o pe Marea Bering. O contribuție importantă au avut și Martin Arnold, Kathy Blumberg, căpitanul D.J. (Jack) Branning, Knox Burger, doctorul Gerald Freedman, Beatrice Golden, profesorul Robert Hughes, căpitanul James Robinson și Kitty Sprague.

Le sunt de asemenea recunoscător lui Alex Levin și căpitanului Vladil Lisenko pentru răbdarea de care au dat dovadă.

Există o navă fabrică sovietică numită *Steaua Polară.* Nici ea, nici *Sulak* nu sunt *Steaua Polară* din această carte, care este o operă de ficțiune.

STEAUA POLARĂ

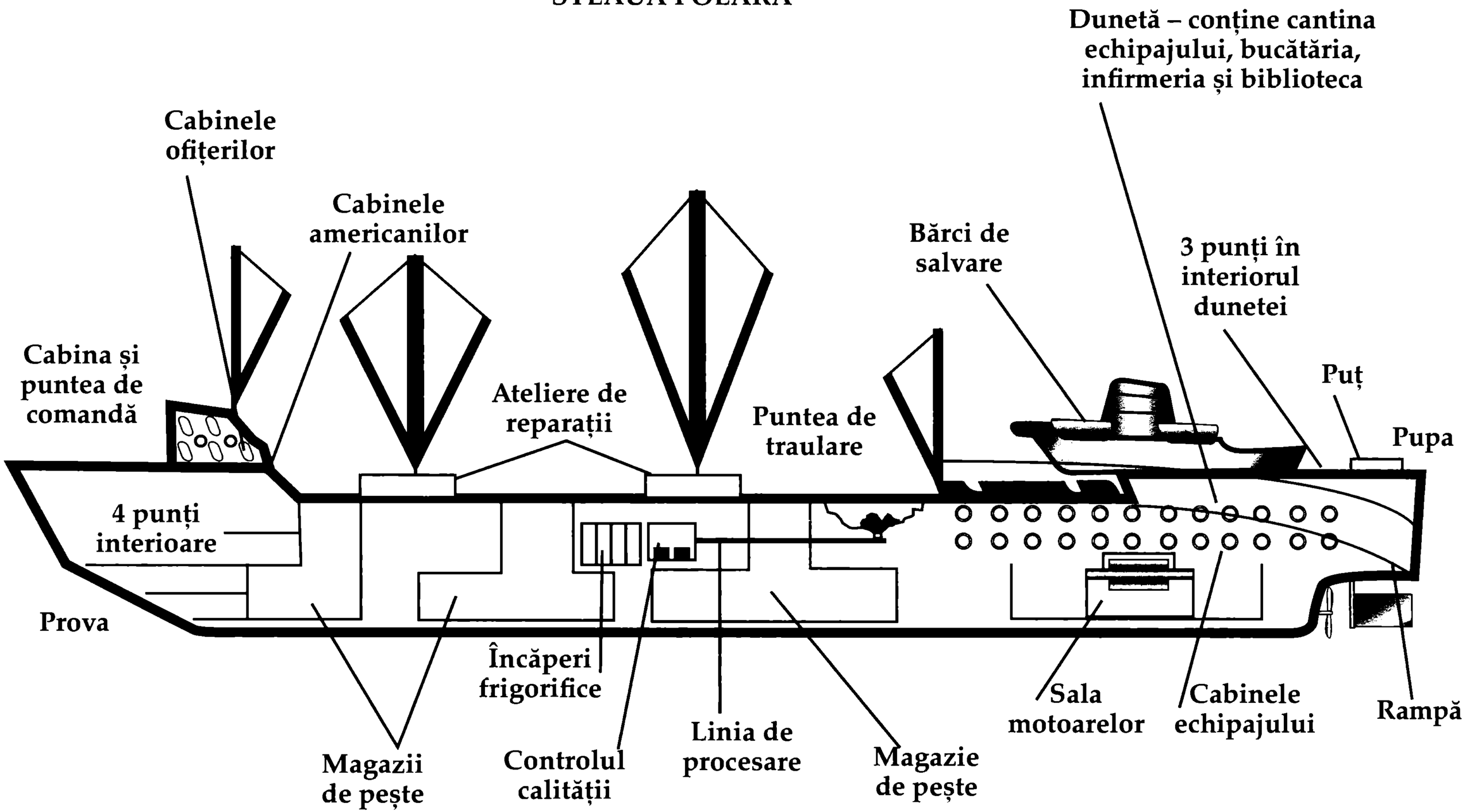

STEAUA POLARĂ

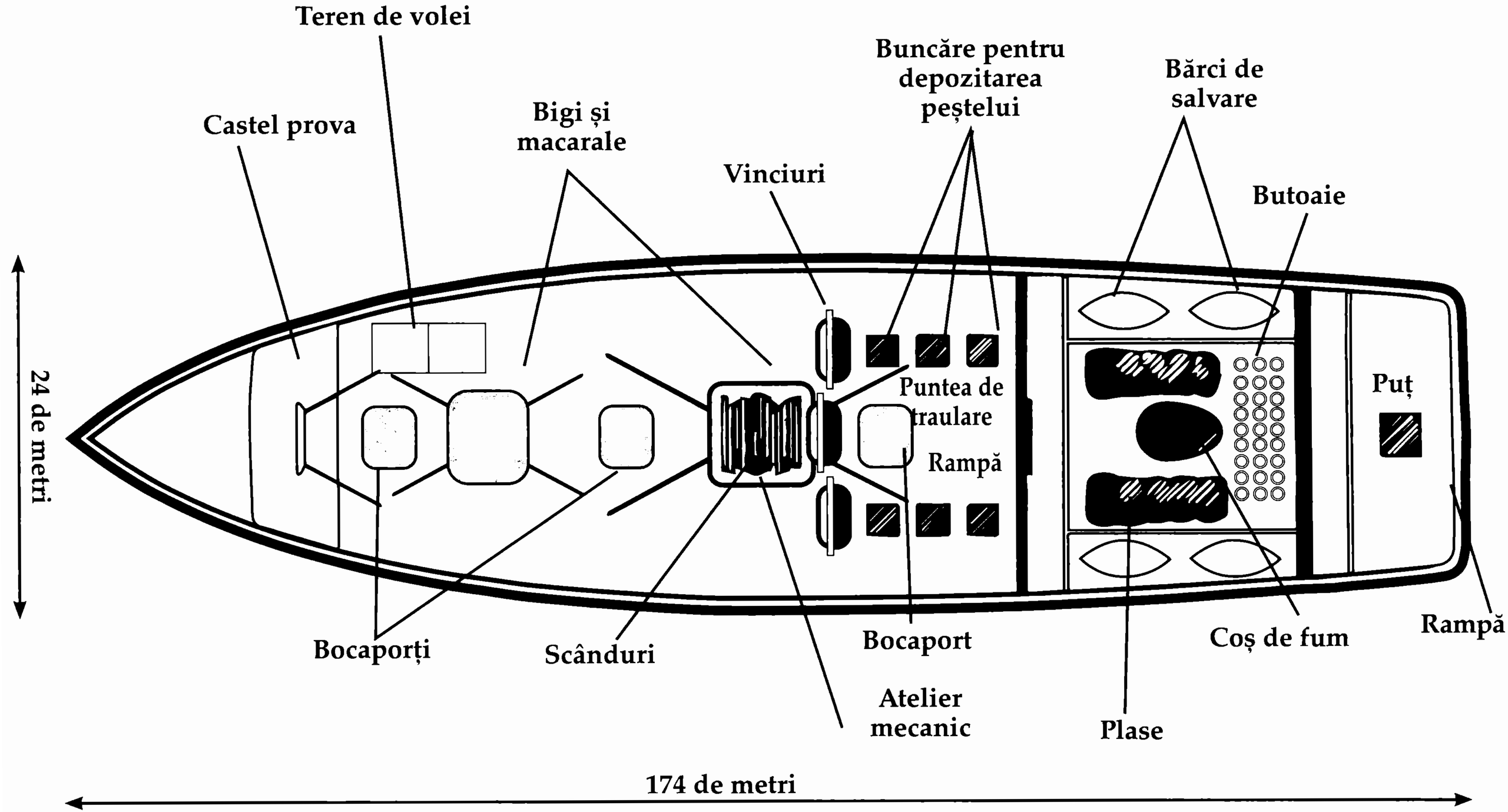

EAGLE

Antene radio în bandă laterală

Antene de înaltă frecvență

Radar

Loran

Bigi

Sistem de radiodirecționare

Catarg radio

Puntea de comandă

Macara

Macara și tambur

Cabina căpitanului

Cabina echipajului

Bucătărie

Dușuri

Punte de adăpost

Rampă

Unitate de refrige-rare

Atelier de reparații

Sala motoarelor

Magazie de pește

Magazie de pește

22 de metri

Cuprins

Partea întâi
Apă 5

Partea a doua
Pământ 211

Partea a treia
Gheață 265

Mulțumiri 409

Planul navei *Steaua Polară* 410

Planul navei *Eagle* 412

Martin Cruz Smith, *Parcul Gorki*

Traducere din limba engleză de Mircea Pricăjan

O triplă crimă are loc într-un parc de distracții din Moscova, iar cadavrele înghețate sunt găsite în zăpadă, fără degete și cu fețele mutilate.

Anchetatorul Arkadi Renko pornește în căutarea unui foarte bogat (și lipsit de scrupule) traficant de blănuri pentru demascarea căruia va înfrunta deopotrivă KGB-ul, FBI-ul și poliția new-yorkeză, iar viața îi este mereu pusă în pericol. Și asta nu este tot: Renko se îndrăgostește de o frumoasă disidentă, pentru care este gata să riște totul.

Paladin Crime

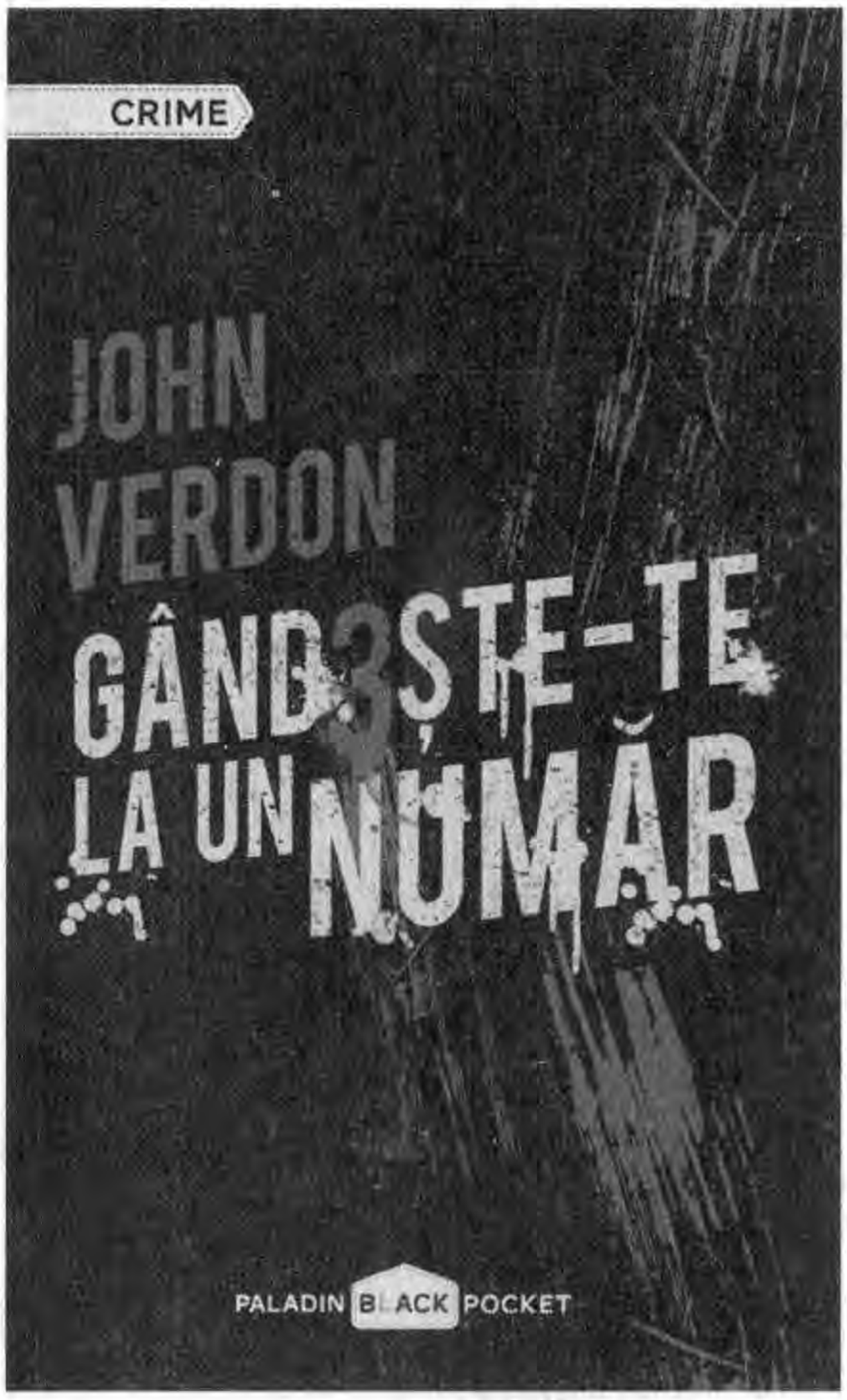

John Verdon, *Gândește-te la un număr*

Traducere din limba engleză de Diana Marin-Caea

Cum ai reacționa dacă într-o zi ai primi o scrisoare în versuri prin care un necunoscut îți mărturisește că îți cunoaște cele mai adânci secrete și îți cere să te gândești la un număr? Și ce ai face dacă necunoscutul ar ghici numărul la care te-ai gândit?

Deși inițial sceptic, detectivul Dave Gurney se lasă atras în rezolvarea enigmei. Povestea se complică însă atunci când este ucis destinatarul scrisorilor, un prieten din facultate al detectivului, și apoi se produc alte trei crime cu același mod de operare.